

Programmabegroting 2019

Inhoudsopgave

1. Algemene financiële toelichting.....	5
1.1 Personalia	6
1.2 Algemeen beeld	7
1.3 Leeswijzer	17
1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen.....	20
2. Programmaplan	25
2.1 Sociaal domein.....	26
2.2 Onderwijs en ontplooiing	33
2.3 Economie en duurzaamheid.....	41
2.4 Openbare ruimte	48
2.5 Ruimtelijke ontwikkeling	55
2.6 Bestuur, bevolking en veiligheid.....	65
2.7 Overhead	71
2.8 Algemene dekkingsmiddelen	73
3 Paragrafen.....	79
3.1 Lokale heffingen	80
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	91
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	107
3.4 Bedrijfsvoering.....	114
3.5 Verbonden Partijen	120
3.6 Grondbeleid.....	136
3.7 Financiering.....	142
4. Bijlagen	149
A Vertaaltabel programma/taakvelden.....	150
B Verloop reserves en voorzieningen	151
C Subsidies & gemeentelijke jaarhuren voor gesubsidieerde instellingen.....	153
D Meerjarenbalans	164
E Overzicht structurele en eenmalige middelen	165
F Bestuurlijke planning	167
G Kaderstellende beleidsnota's	169
H Bronvermeldingslijst.....	172
I Verplichte beleidsindicatoren BBV inclusief toelichting	173
J Geraamde baten en lasten per taakveld.....	177
K Lijst van afkortingen.....	179

1. Algemene financiële toelichting

1.1 Personalia

Burgemeester en wethouders

Burgemeester drs. Bas Eenhoorn (waarnemend)

Openbare orde en veiligheid, integraal veiligheidsbeleid, bevolking, communicatie en externe betrekkingen, algemeen bestuur waaronder coördinatie collegebrede projecten.

Wethouder Herbert Raat

Financiën, handhaving en vergunningen, welstand en monumenten, dienstverlening, kunst en cultuur, Schiphol, Projecten A9 en Stadshart.

Wethouder Rob Ellermeijer

Wonen en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, openbaar vervoer, project Amstelveenlijn, Gebiedsontwikkeling Oude Dorp, media, sport, recreatie en waterbeheer.

Wethouder drs. Floor Gordon

Ruimtelijke ordening, economische zaken, integraal wijkbeheer, duurzaamheid, milieu, ruimtelijke ordening, groen, afvalbeleid, parkeren, natuur en milieu educatie en emancipatie en discriminatie*.

Wethouder drs. Frank Berkhout

Onderwijs, onderwijshuisvesting, jeugdzorg, jeugd, jongeren, vastgoed, ICT en de gemeentelijke organisatie.

Wethouder dr. Marijn van Ballegooijen

Werk en inkomen, zorg en WMO, gezondheid, welzijn, Zorgvlied en emancipatie en discriminatie*.

*gezamenlijke portefeuille

Gemeentesecretaris

drs. Bert Winthorst

Griffier

drs. Marnix Philips

Directieteam

drs. Henk Huitink, directeur

Bestuur ondernemingsraad

ing. Rogier van der Laan

drs. Marianne Levenbach - Nijboer

Susanne Könemann

voorzitter

plaatsvervangend voorzitter

secretaris

1.2 Algemeen beeld

Inleiding

Begroting 2019: uitwerking bestaand beleid cf. besluitvorming Perspectiefnota 2019

Aan de hand van de Perspectiefnota 2019 heeft in de raadsvergadering van 18 juli jl. een breed debat met integrale afweging en besluitvorming plaatsgevonden over de koers voor de komende jaren. Twee zaken bepaalden de opzet van deze Perspectiefnota en de aard van de behandeling:

1. “Van binnenuit” was dat het nieuwe Coalitieakkoord 2018-2022 “Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen” met een bestuurlijke visie voor de komende jaren als basis voor de benoeming van ons college na de gemeenteraadsverkiezingen van maart jl.
2. “Van buitenaf” was dat de impact van het nieuwe Regeerakkoord Rutte III en het daarop voortbordurende Interbestuurlijk Programma (IBP) waarover het Rijk afspraken heeft gemaakt met de koepelorganisaties van gemeenten, provincies en waterschappen.

In dat licht lag het accent in de Perspectiefnota dit jaar logischerwijs op het bieden van een actuele begrotings- en vermogenspositie inclusief risico-analyse vanuit de bestaande beleidskaders. Een belangrijk onderdeel was het duiden en verwerken van de effecten voor Amstelveen van het Regeerakkoord, c.q. het IBP.

De aldus bepaalde bestuurlijke kaders voor het bestaande beleid zijn nu uitgewerkt in de voorliggende Programmabegroting 2019. Het boekwerk Programmabegroting bevat dus de uitwerking van de reeds vastgestelde bestuurlijke kaders. Dit is de basis voor budgetrecht, uitvoering en verantwoording voor alle bestaande taken.

Centraal uitgangspunt is een Amstelveen waar het goed wonen en werken is. Daarbij hebben we oog voor het handhaven van een hoogwaardig voorzieningenniveau, een gezonde financiële positie en een lage lokale lastendruk.

We maken keuzes op basis van de staande uitgangspunten binnen onze financiële huishouding. Zo schuiven we geen lasten door naar volgende generaties. We geven niet meer uit dan er binnen komt. Voordat we nieuw geld uitgeven kijken we kritisch naar bestaande middelen. En tot slot: we verhogen de lokale lasten zo min mogelijk. We werken met een structureel sluitende meerjarenbegroting en een gezonde buffer om risico's op te vangen. We sparen vooraf voor grootschalige stadsvernieuwing in de toekomst.

Deze begroting “sluit” met een structurele ruimte van afgerond € 2,5 miljoen als vertrekpunt om aan de slag te gaan met de ambities en opgaven voor deze nieuwe bestuursperiode.

Begroting 2019: vertrekpositie voor College Uitvoeringsprogramma (CUP 18-22)

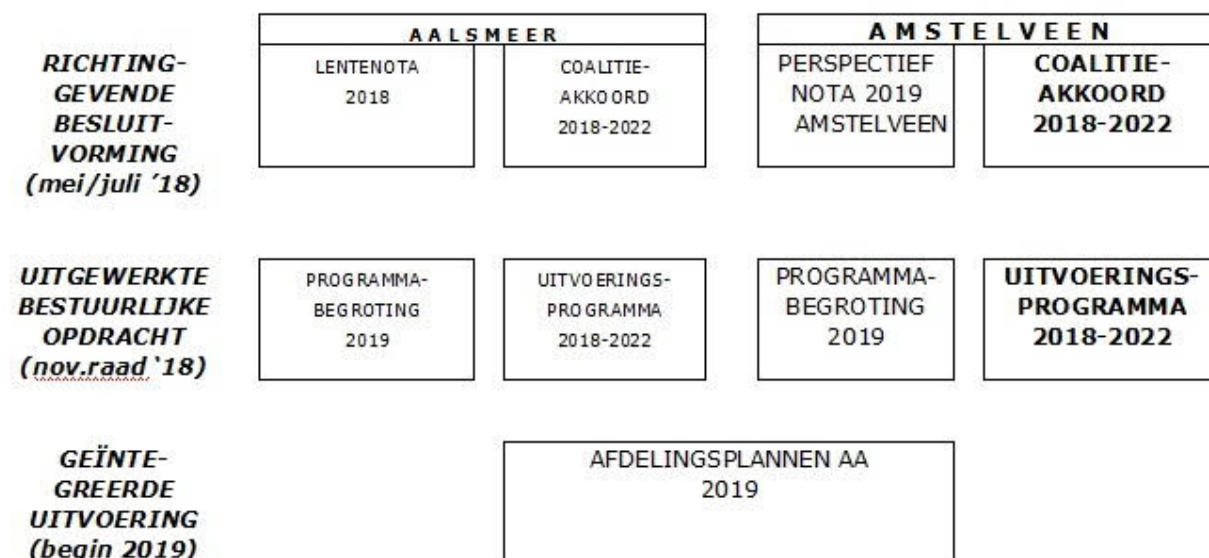
Hierop voortbouwend ligt er tegelijkertijd naast deze begroting het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022. Hierin krijgt het Coalitieakkoord handen en voeten door:

1. het bepalen van inhoudelijke speerpunten om onze nieuwe Politieke Agenda te realiseren.
2. het toekennen van middelen voor nieuw beleid, incidenteel en structureel.
3. het zorgdragen voor een sluitende begroting (dekkingsplan).

Programmabegroting en College Uitvoeringsprogramma kunnen in onderlinge samenhang worden behandeld. Daarbij gaat het voor 2019 om een concrete inhoudelijke en financiële uitwerking. Deze concrete uitwerking van het eerste jaar staat in een meerjarig perspectief, waarvan de latere jaren op onderdelen meer richtinggevend kunnen worden ingevuld. Dat schept ruimte voor nadere uitwerking, fasering en groei waar dit nodig, c.q. wenselijk is.

Het aldus vast te stellen programma voor 2019 wordt vervolgens via afdelingsplannen 2019 vertaald richting uitvoering door de ambtelijke organisatie AA. Dat betreft een geïntegreerde uitvoering van de bestuurlijke opdrachten van twee gemeentebesturen. Het volgende schema zet dit nog een keer op een rij.

Leeswijzer

Deze begroting is de uitwerking van de Perspectiefnota 2019. Aanvullende nieuwe ontwikkelingen en afwegingen komen aan de orde via het College Uitvoeringsprogramma. Dit hoofdstuk Algemeen Beeld geeft een samenvattend totaalbeeld van de begroting. Na de leeswijzer en een overzicht met de te autoriseren begrotingsbedragen volgt de concrete uitwerking van de begroting in zes bestuurlijke programma's, een programma "Bedrijfsvoering" en een hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen". In het tweede deel van dit boekwerk volgen paragrafen die wettelijk voorgeschreven thema's behandelen.

Financieel begrotingsbeeld

Hieronder vindt u een samenvatting van het begrotingsbeeld 2019-2022 als uitwerking van de Perspectiefnota 2019. Na het overzicht volgt een toelichting.

	bedrag x € 1.000			
positief bedrag is tekort; negatief bedrag is tekortverlaging/overschot	2019	2020	2021	2022
a) Vertrekpositie: Begrotingsboek 2018				
<i>Structurele begrotingssaldi begrotingsboek 2018 (blz.25)</i>	-2	-4	-2	-2
b) Regeerakkoord / IBP				
b1) maartcirculaire / Regeerakkoord / IBP	-4.592	-6.782	-8.807	-12.772
* waarvan nominaal (naar stelpost nominaal)	1.550	3.820	5.917	9.167
* waarvan areaal (naar stelpost areaal)	599	599	599	599
* reservering tbv claims Regeerakkoord, uitvoering IBP	750	1.000	1.000	1.500
* opschalingskorting 2023-2025				p.m.
c) Perspectiefnota 2019				
c1) ICT (structurele component i.r.t. krediet IT-hardware)	500	500	500	500
c2) overige autonome ontwikkelingen/begrotingsgrondslagen	686	1.331	1.331	1.331
* inzet stelposten nominaal/areaal	-686	-1.331	-1.331	-1.331
c3) meicirculaire 2018 gemeentefonds	-800	-1.500	-1.400	-900
STRUCTURELE BEGROTINGSPOSITIE 2019-2022	-1.995	-2.367	-2.193	-1.908
d) Eenmalige middelen				
d1) winstafrachten grondexploitaties	-3.801			
d2) onderwijshuisvesting	4.050	1.000		
d3) eenm. intensiveringen/aut.ontwikk. t/m Persp.nota 2019	2.485	207	30	
d4) overige besluitvorming eenmalige middelen	-1.600	-1.650	-700	-700
Totaal saldi eenmalige middelen				
# Eenmalige inzet middelen t.l.v. algemene reserve	1.134			
# Eenmalig surplus t.g.v. algemene reserve		-443	-670	-700
<u>BEGROTINGSSALDO STRUCTUREEL & INCIDENTEEL</u>				
# Per saldo t.l.v. de algemene reserve				
# Per saldo t.g.v. de algemene reserve	-861	-2.810	-2.863	-2.608

Structureel begrotingsbeeld

Vertrekpunt voor de voorliggende begroting is het meerjarenperspectief 2019-2021 in de Programmabegroting 2018 zoals behandeld in de begrotingsraad van vorig jaar, op 8 november 2017 (regel a). De essentie van deze vertrekpositie is een structureel sluitende begroting, die het mogelijk maakt een toekomstgericht, duurzaam gezond financieel beleid te voeren. Daartoe bevat deze vertrekpositie, op basis van besluitvorming bij de Kadernota 2018 en de begroting 2018 een structurele dotatie van € 4 miljoen aan de reserve “sparen vooraf”.

Het Regeerakkoord Rutte III betekent een structurele ruimte van circa € 1,5 miljoen (totaal regel b). Dit op basis van de bruto-accessen volgens de maartcirculaire, rekening houdend met correcties voor nominale effecten, areaalmutaties en een reservering voor claims vanuit het Regeerakkoord/IBP ten laste van dit accres.

Aanvullend leverde de meicirculaire, met wat schommelingen in de jaren, een structureel voordeel op van € 0,9 miljoen in 2022 (regel c3), met name door bijstelling van accressen in samenhang met een gunstiger nominale ontwikkeling (lagere inflatie 2019) en afname van de leegstand kantoorpanden. De uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds zijn via een aparte notitie toegevoegd aan de behandeling van de Perspectiefnota.

Verder is rekening met een structureel bedrag van € 0,5 miljoen voor hogere exploitatiekosten ICT voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Dit in direct verband met het in mei gevoteerde krediet ICT-hardware van € 2,8 miljoen (regel c1). Ten slotte is sprake van verschillende mutaties uit hoofde van de actualisering van de begrotingsgrondslagen (autonoom, nominaal, areaal). De effecten hiervan komen ten laste van de stelposten areaal en nominaal (regel c2).

Dit alles leidt, conform de besluitvorming bij de behandeling van de Perspectiefnota 2019 in de raadsvergadering van 18 juli 2018, tot een structureel begrotingssaldo van afgerond € 1,9 miljoen per 2022. Samen met een reeds gereserveerde stelpost Politieke Agenda van € 0,6 miljoen geeft dit een structurele ruimte van € 2,5 miljoen voor de invulling van een het nieuwe College Uitvoeringsprogramma.

De na Prinsjesdag verschenen septembercirculaire is nog niet verwerkt in dit begrotingsboek. Zodra de uitkomsten voor Amstelveen zijn doorgerekend wordt een rapportage hierover aan de begrotingsstukken toegevoegd. Wij hopen u in deze aanvullende rapportage ook te kunnen informeren over de ontwikkeling van de uitkering BUIG (bijstandsgelden). Het hiervoor toegepaste objectieve verdeelmodel is met ingang van 2019 (wederom) stevig aangepast. Uiterlijk 1 oktober maakt het Rijk de voorlopige budgetten 2019 voor de bijstandsgelden bekend.

c2) autonome ontwikkelingen/begrotingsgrondslagen met inzet van stelposten areaal/nominaal
Conform de besluitvorming bij de Perspectiefnota 2019 zijn de volgende structurele autonome ontwikkelingen verwerkt in deze begroting.

Omschrijving	bedrag x € 1.000	
	structureel	
	2018	2019
* Afvalcontract hout, puin, bouwafval, ca	125	150
- dekking via kde/tarief	-125	-150
<u>Bijdragen gemeenschappelijke regelingen, c.a.</u>		
* Veiligheidsregio	95	125
* Gemeentebelastingen Amstelland		47
* GGD		282
- dekking via gem.fonds (nwe taak, vaccinatie)		-127
* Omgevingsdienst		27
* Groengebied		7
* VNG contributie	50	67
<u>Vervanging bedrijfsmiddelen</u>		
# stand en dotatie reserve na centralisatie beheer	95	95
<u>Salarissen, wachtgeld en pensioenen bestuurders</u>		
* actualisering bestaande grondslagen	185	185
* collegewisseling (uitbreiding en wachtgeld)	90	150
<u>Overige autonome ontwikkelingen</u>		
* Leerlingenvervoer	70	70
* Wachtlijsten VVE		97
* Randwijcklaan 13, afronding krediet ; exploitatie	20	20
* Functionaris Gegevensbescherming	64	90
* Fiscaliteit		113
* Reclame inkomsten buitenreclame		48
* Radicalisering	17	35
totaal autonome ontwikkelingen	686	1.331

Eenmalige middelen

Naast structurele middelen zijn er eenmalige middelen. Dit betreft in de eerste plaats € 3,8 miljoen aan geraamde winstafdrachten uit grondexploitaties in 2019 (regel d1). Anderzijds is in deze meerjarenbegroting sprake van eenmalige uitgaven waartoe reeds eerder, via de Perspectiefnota, eerdere Kadernota's of andere raadsvoorstellen is besloten. Voor onderwijshuisvesting gaat het om afgerond € 5 miljoen, met name de laatste jaarschijf van de nieuwbouw HWC. Voor overige incidentele beleidsintensiveringen en autonome ontwikkelingen bevat deze begroting een bedrag van € 2,7 miljoen. Hieronder volgt een specificatie van dit bedrag. De resterende eenmalige mutaties (regel d4) zijn uitvloeisel van eerdere besluitvorming over de vervroegde betaling van de bijdrage A9 (rentewinst) en het vanuit de bedrijfsvoering "terugbetalen" van het krediet ICT-hardware cf. raadsbesluit van 16 mei 2018.

Onder bijlagen staat een overzicht opgenomen van structurele en eenmalige middelen per programma. Dit om te voldoen aan de voorschriften van het BBV.

c3) Incidentele beleidsintensiveringen (doorloop uit oude jaren)

De incidentele beleidsintensiveringen in deze begroting betreffen de “doorloop” naar 2019 en verder van reeds eerder genomen besluiten om meerjarig eenmalige middelen toe te kennen voor impulsen in zaken die goed zijn voor Amstelveen. Daarnaast omvat dit bedrag enkele incidentele autonome ontwikkelingen waarover is besloten bij de Perspectiefnota 2019. Dit betreft dus geen nieuwe besluiten, c.q. posten. Nieuwe voorstellen voor eenmalige en structurele uitgaven nieuw beleid komen aan de orde via het College Uitvoeringsprogramma, om de daarin verwoorde ambities en opgaven aan te pakken.

bedrag x € 1.000

Omschrijving	programma	2019	2020	2021	
Amity/Internationaal onderwijs	P2	1.000			Kadern.'18 & fasering
Uitbreiding ondersteuning leerplichtambtenaren	P2	37			Kadern.'18
Duurzaamheid	P3	9			Kadern.'17 & fasering
Smart City Amstelveen	P3	250			Kadern.'18
Areaalgroei beheer openbare ruimte	P4	30	5		aut.ontw. Pn19
Grote projecten					
# projectorganisatie	P5	300	300		Kadern.'16-'18
* dekking uit rijksbijdrage A9 planbegeleiding	P5	-300	-300		Kadern.'16-'18
# knooppunt Ouderkerkerlaan	P5	150			Kadern.'16/'17 & fasering
Budgetgelden wonen AM	P5	13			aut.ontw. Pn19
- tlv reserve SRA	P5	-13			
Omgevingsvergunningen & Omgevingswet					
* fasering implementatie uitstel Omgevingswet	P5	229	202	30	aut.ontw. Pn19
* verlenging teamleider uitstel Omgevingswet	P5	85	85		aut.ontw. Pn19
- dekking via bouwleges	P5	-85	-85		
Gebiedsontwikkelingen Amstelveen					
* voorb.krediet transformatie Legmeer	P5	50			aut.ontw. Pn19
* voorb.krediet transformatie Kronenburg	P5	80			aut.ontw. Pn19
Woonfraude (2)	P6	380			Kadern.'18
Whatsapp buurtpreventie	P6	25			Kadern.'18, motie
Mensen maken Amstelveen (2)	P6	65			Kadern.'18
Publiekzaken (areaal en wett. taakuitbreiding)	P6	180			aut.ontw. Pn19
Totaal incidentele beleidsintensiveringen 2018-2020		2.485	207	30	

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve en reserve “sparen vooraf”

De achterliggende jaren hebben we een bijstelling van het financieel beleid ingezet, waarmee we anticiperen op het opdrogen van de stroom van grondexploitaties en het gaandeweg ouder worden van de bestaande wijken en voorzieningen. Deze twee ontwikkelingen vragen een koerswijziging op basis van een lange termijnvisie om het hoge Amstelveense voorzieningenniveau duurzaam betaalbaar in stand te houden. De achterliggende jaren is een belangrijke aanzet gegeven met de instelling van een reserve “sparen vooraf” met een bijbehorende structurele dotatie van € 4 miljoen vanaf 2018.

Het Coalitie-akkoord 2010-2022 “Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen” bevestigt expliciet de voortzetting van dit beleid en geeft hieraan een nadere duiding door de bestemming van de reserve “Sparen vooraf” te concretiseren tot “de verwachte uitgaven voor grootschalige stadsvernieuwing in de toekomst waar de maatschappelijke effecten voor een periode van minimaal zeven jaar voelbaar zijn.”

Dit sluit ook bij twee algemene financiële uitgangspunten die het Coalitie akkoord noemt:

1. geen lasten doorschuiven naar de toekomst.
2. niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt.

Dit is consistent met het feit, dat de huidige begroting/generatie ook niet wordt belast voor de tot dusver gepleegde grote investeringen, c.q. gerealiseerde voorzieningen waar wij nu gebruik van maken.

De reserve “sparen vooraf” vervult samen met de algemene reserve de bufferfunctie voor onvoorziene calamiteiten en uit dien hoofde is de minimale omvang voor beide reserves samen bepaald op € 15 miljoen (besluitvorming Kadernota 2018).

Uitgangspunt van beleid is verder, dat er niet voor verschillende begrotingsonderdelen afzonderlijke buffers (bestemmingsreserves) worden gevormd. Dat vormt ook het uitgangspunt voor de risico-analyse ter onderbouwing van de gewenste minimum-omvang van de gemeentebreed benodigde buffer. Nauw hieraan verbonden is, dat de algemene reserve tevens voldoende handelingsmarge biedt voor frictie- en transitiekosten en eenmalige beleidsintensiveringen c.q. bestuurlijke prioriteiten in brede zin.

Onderstaande overzichten zetten de actuele stand en ontwikkeling van de algemene reserve en de reserve “sparen vooraf” op een rij. De geraamde stand van de algemene reserve komt eind 2022 uit op afgerond € 25 miljoen. Behoudens enkele geringe administratieve correcties komt dit overeen met het overzicht zoals opgenomen in het raadsvoorstel bij de Perspectiefnota 2019 (blz. 11; zoals toegelicht in genoemd raadsvoorstel is dit € 4 miljoen lager dan de stand in het boekwerk Perspectiefnota. Dit betreft de verwerking van het verhogingskrediet nieuwbouw HWC dat beschikbaar is gesteld in dezelfde raadsvergadering d.d. 18jul18). Ook de stand en ontwikkeling van de reserve “sparen vooraf” is niet gewijzigd ten opzichte van de Perspectiefnota 2019.

Algemene reserve		bedrag x € 1.000				
	2018	2019	2020	2021	2022	
Geraamde stand per 1jan	58.085	25.955	26.816	29.626	32.489	(a)
<u>Mutaties bestaand beleid/genomen besluiten</u>						
Winstafdrachten grondexploitaties	7.652	3.801				
Onderwijshuisvesting	-23.917	-4.050	-1.000	p.m.	p.m.	(e)
Besluitv. eenm beleidsintensivering	-7.156	-1.916				
Budgetoverhevelingen '17 --> '18	-12.193					(b)
Aanv. besluitvorming jaarrekening 2017	-601					(c)
Overige besl.vorming eenm.middelen	-925	1.600	1.650	700	700	(d)
<u>Perspectiefnota 2019</u>						
Eenmalige autonome ontwikkelingen	3.351	-569	-207	-30		(f)
Structureel saldo	1.659	1.995	2.367	2.193	1.908	(g1)
<u>P.M.-posten</u>						
Opstelling College Uitvoeringsprogramma	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	(g2)
Locatie-ontwikkelingen, c.a.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Rekeningresultaten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Mobiliteit / grote projecten			p.m.	p.m.	p.m.	
Organisatie (w.o. Digitalisering/Huisvesting)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
stand algemene reserve 31dec	25.955	26.816	29.626	32.489	35.097	
<i>Correctie regel (2), inzet via CUP 18-22</i>	<i>-1.659</i>	<i>-3.654</i>	<i>-6.021</i>	<i>-8.214</i>	<i>-10.122</i>	(g3)
Gecorrigeerd patroon algemene reserve	24.296	23.162	23.605	24.275	24.975	

(a) beginstand 1jan18 cf. jaarrekening 2017 (rbs. 20jun18)

(b) raadsbesluit 17dec17; "doorschuiven naar 2018 van in 2017 nog niet (geheel) bestede eenmalige beleidsintensivering

(c) raadsbesluit 20jun18

(d) incl. raadsbesluit 16mei18, krediet hardware ICT tlv bedrijfsvoering (onttrekking in 2018; dotaties 2019 t/m 2022).

(e) incl. aanvullend bedrag voor nieuwbouw HWC van € 4,277 miljoen.

(f) cf. overzicht raadsvoorstel Persp.nota '19 blz. 8 (= cf. par. 2.4.1. Perspectiefnota 2019) (g1/g2/g3):

Cf. de Persp.nota '19 eindigt de begroting met een structurele ruimte (g1), die wordt ingezet via het CUP 18-22 (g2).

De alg.res. in het begrotingsboek bevat wel de structurele ruimte, maar niet de inzet via het CUP. Dit flatteert het beeld.

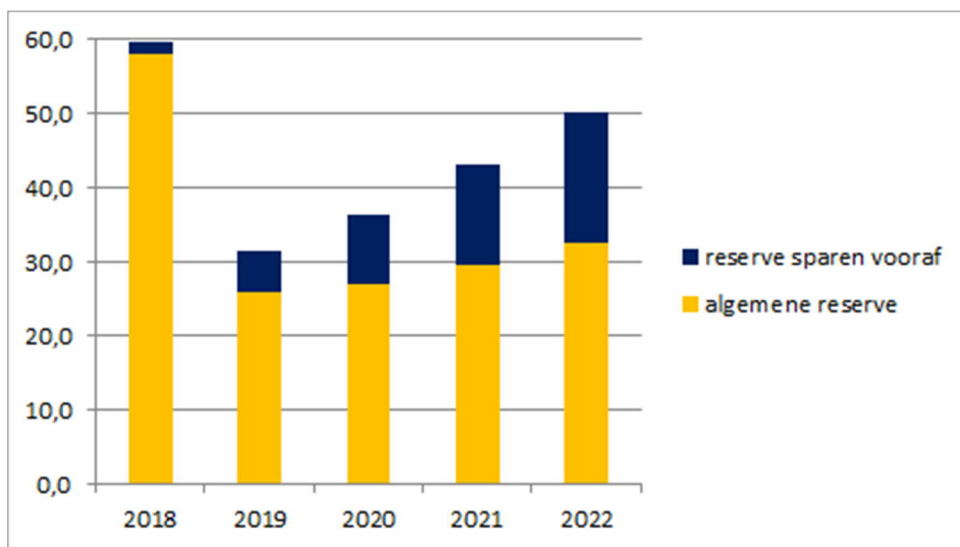
Na correctie (g3) hiervan geeft de onderste regel een goed beeld van de meerjarige omvang van de algemene reserve.

Reserve "sparen vooraf"

bedrag x € 1.000

	2018	2019	2020	2021	2022
Geraamde stand per 1jan	1.628	5.628	9.628	13.628	17.628
<i>Structurele dotatie</i>	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
<i>Eenmalige dotaties</i>	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
stand per 31dec	5.628	9.628	13.628	17.628	21.628

Op het moment van de opstelling van deze begroting speelt een mogelijke verkoop van de aandelen Eneco. Deze begroting gaat voor wat betreft de aandelen Eneco uit van de bestaande situatie van aandeelhouderschap.

Overige reserves en voorzieningen

Voor het overige bevat de begroting tal van specifieke mutaties in reserves en voorzieningen. Deze staan per programma vermeld en onder bijlagen staat een totaaloverzicht "Verloop reserves en voorzieningen". Een totaaloverzicht van de gemeentelijke reservepositie komt ook aan de orde in de paragrafen Weerstandsvermogen en Financiering. Dit geeft verder geen aanleiding tot beschouwingen in dit Algemeen Beeld.

Tarievenbeleid

Algemene uitgangspunten

De algemene uitgangspunten voor het gemeentelijk tarievenbeleid zijn:

- Een terughoudend beleid ten aanzien van lastenverhoging;
- Het hanteren van maximaal kostendekkende tarieven;
- Het toepassen van een jaarlijkse indexering voor loon- en prijsontwikkeling. Bij de Perspectiefnota 2019 is de indexering voor 2019 vastgesteld op 2%.

Ontwikkeling woonlasten: beperkte stijging van 1,4 %

Het deel van de lokale lasten dat voor de burger het meest herkenbaar is en jaarlijks terugkeert betreft de zogeheten woonlasten. Dit betreft de onroerende zaakbelasting (OZB), het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. De tariefvoorstellen bij deze begroting leiden samengevat tot het volgende woonlasten plaatje:

OZB	+ 2,00%
Rioolheffing	0,00%
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	+ 2,00%
Afvalstoffenheffing éénpersoonshuishouden	+ 2,00%

Voor een meerpersoonshuishouden in een koopwoning met een gemiddelde woningwaarde stijgen de woonlasten met afgerond 1,4%, c.q. € 10,00. Dit is inclusief de verdere uitvoering van het door uw raad vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP) en na verwerking van loon- en prijsstijgingen.

Geen hogere OZB aanslag door sterke stijging woningprijzen

Voor wat betreft de OZB continueren we de lijn dat we de gemiddelde aanslag voor de burger verhogen met het inflatiebedrag. De sterke stijging van de woningprijzen leidt in totaliteit niet tot een extra verhoging van de OZB-aanslag ("de burger betaalt zijn OZB aanslag niet uit zijn woningwaarde, maar uit zijn inkomen"). Tegelijkertijd leidt de bovengemiddelde stijging van de woningprijzen in Amstelveen wel tot een forse, oplopende korting op het gemeentefonds. Voor de periode 2017-2019 gaat dit inmiddels cumulatief over een structurele korting van € 2 miljoen. Dat komt overeen met 17,5% van de Amstelveense OZB-opbrengst over woningen.

Voor de goede orde, duidelijkheid: De korting gemeentefonds is het directe gevolg van de verschillen in waarde ontwikkeling "in den lande", c.q. door de sterke stijging van de woningprijzen in Amstelveen, fors boven het landelijk gemiddelde. De korting staat los van het tarief dat de gemeente hanteert. Een hoger tarief maakt de korting niet minder.

Bouwleges / Motie "groene leges"

Voor de bouwleges bereiden wij een afzonderlijk voorstel voor ter behandeling in de decemberraad, zodat ook die voorstellen nog per 1 januari 2019 inwerking kunnen treden. Deze voorstellen omvatten ook het uitvoering geven aan de motie groene leges.

1.3 Leeswijzer

Algemeen

Boekwerk Programmabegroting

Deze begroting kent een indeling in 6 programma's: 1) Sociaal domein, 2) Onderwijs en ontplooiing, 3) Economie en duurzaamheid, 4) Openbare ruimte, 5) Ruimtelijke ontwikkeling en 6) Bestuur, bevolking en veiligheid. Deze indeling is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren en geldt als leidraad voor deze bestuursperiode. Ieder programma kent een beleidsinhoudelijke uitwerking en een financiële uitwerking. Het vervolg van deze leeswijzer geeft een nadere uitleg bij de opzet van deze programma's.

Na de programma's volgen de onderdelen 7) Bedrijfsvoering en 8) Algemene Dekkingsmiddelen. De programma's met deze twee onderdelen omvatten samen de totale gemeentelijke lasten en baten die de gemeenteraad autoriseert. Een recapitulatie staat opgenomen voorafgaand aan programma 1.

Na het overzicht algemene dekkingsmiddelen volgen wettelijk voorgeschreven paragrafen die thematisch inzicht geven in bepaalde onderwerpen, c.q. vanuit een bepaalde invalshoek een overzicht bieden. Concreet betreft dit lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en financiering.

Aan het slot van het boekwerk zijn diverse bijlagen opgenomen met achterliggende detailinformatie.

De opzet van het begrotingsboek is conform voorgaand jaar.

College Uitvoeringsprogramma 2018-2022

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 is het Coalitieakkoord 2018-2022 "Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen" opgesteld. Dit krijgt verder handen en voeten via het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022. Dit jaar wordt het College Uitvoeringsprogramma als apart document aangeboden aan de gemeenteraad om samen met de Programmabegroting te kunnen worden behandeld in de begrotingsraad van 7 november 2018. Vanaf de begroting 2020 wordt deze uitwerking onderdeel van het begrotingsboek.

Het College Uitvoeringsprogramma volgt de programma indeling van de begroting, met dien verstande dat "Duurzaamheid" als apart onderdeel is opgenomen. In het verlengde hiervan zal in de begroting 2020 ook apart een totaalbeeld van het thema, c.q. deltaplan Duurzaamheid worden gegeven. De gedachte is, om dit te doen via een bijlage Duurzaamheid. De relevante ambities, afspraken, activiteiten en budgetten, die verspreid staan door de hele begroting, worden in deze bijlage op samenhangende wijze gepresenteerd. Aldus faciliteert deze bijlage het debat, de besluitvorming en de verantwoording over dit brede thema.

Inhoudelijke uitwerking

Programmaplan

Algemeen deel per programma (missie en effectindicatoren)

Ieder programma begint met een beknopt geformuleerde missie 2018-2022, gevolgd door een overzicht van effectindicatoren. De bijlage "Verplichte beleidsindicatoren BBV inclusief toelichting" bevat landelijk voorgeschreven indicatoren met toelichting.

In de tabellen met de effectindicatoren en kengetallen zijn zoveel mogelijk de meest recente cijfers ingevuld. Deze zijn niet altijd beschikbaar, ofwel omdat ze niet gereed zijn, ofwel omdat er in dat jaar geen onderzoek is geweest. Als de reeks is beëindigd, staat dat in een noot onderaan de tabel. De effectindicatoren zijn nog in ontwikkeling. Nu de speerpunten van het college voor de komende jaren zijn uitgewerkt, kunnen de indicatoren daar op aangesloten worden.

Thema's

De programma's omvatten meerdere beleidsterreinen. Na het algemeen deel is de verdere inhoudelijke uitwerking gesplitst in verschillende thema's. Per thema komen aan de orde actuele beleidsontwikkelingen en kengetallen.

Verbonden partijen & Subsidies

Als op een programma sprake is van relevante verbonden partijen, dan worden deze expliciet vermeld. Uitvoeriger informatie over deze verbonden partijen staat in een aparte paragraaf. Een overzicht van gesubsidieerde instellingen met de geraamde subsidies en de gemeentelijke jaarhuren (voor zover van toepassing) staan per programma gespecificeerd in een aparte bijlage.

Bijlagen

Onder bijlagen staat een overzicht van de geldende kaderstellende beleidsnota's, bronvermelding, bestuurlijke planning (raads- en collegebesluiten; bestuurlijke afspraken) en een lijst van gehanteerde afkortingen opgenomen.

Financiële uitwerking

Na de beleidsinhoudelijke informatie volgt de financiële uitwerking. Dit geeft invulling aan het budgetrecht van de raad. De door de raad te autoriseren budgetten per programma op het niveau van lasten, baten en saldo zijn opgenomen in een totaaloverzicht dat voorafgaat aan de programmaformulieren. Een nadere specificatie met toelichting is opgenomen in een financieel overzicht per programma.

Financieel overzicht per programma

Het financieel overzicht per programma is opgebouwd uit taakvelden. Deze indeling sluit aan bij het BBV-voorschrift, dat alle gemeenten in ieder geval een specificatie van lasten en baten naar gestandaardiseerde taakvelden "opleveren".

Naast de ramingen 2019, gesplitst naar lasten, baten en saldo staan de saldi vermeld voor 2018, alsmede voor het meerjarig perspectief 2020-2022. De saldi 2018 in dit overzicht zijn opgenomen conform het boekwerk programmabegroting 2018, zoals vastgesteld in de begrotingsraad van 8 november 2017.

Ten opzichte van de kolom 2018 bevatten de ramingen voor 2019 en verder in de voorliggende begroting mutaties als gevolg van daarna gepleegde bestuurlijke besluitvorming, inclusief de verwerking van vastgestelde begrotingsgrondslagen. Dit betreft met name de besluitvorming via de Perspectiefnota 2019. Nieuwe budgettaire ontwikkelingen komen aan de orde via het College Uitvoeringsprogramma.

Het sub totaal per programma omvat de volle omvang van verwachte uitgaven en inkomsten en sluit aan op de door de raad te autoriseren budgetten. Daarna wordt zichtbaar gemaakt welke bedragen aan de reserves worden toegevoegd of onttrokken.

Toelichting verwerkte mutatie (ontwikkeling programmasaldo)

Onder het financieel overzicht staat een toelichting op de mutaties op de programmasaldi tussen het begrotingsboek 2018 en het begrotingsboek 2019. Deze toelichting volgt de momenten van bestuurlijke besluitvorming en specificeert de onderwerpen waarop sprake is van bijstelling van beleid met financiële gevolgen. Daarnaast is sprake van financieel-technische mutaties die voortvloeien uit de toepassing van de geldende begrotingsuitgangspunten, wettelijke voorschriften en budgettair neutrale verschuivingen zonder inhoudelijke consequenties. Dit betreft met name de nominale ontwikkeling, de herberekening van de kapitaallasten en de kostenverantwoording en -toerekening conform het BBV. De te hanteren begrotingsgrondslagen voor de nominale ontwikkeling zijn vastgesteld bij de Perspectiefnota 2019.

Overig

De begroting bevat veel overzichten waarin saldi en/of mutaties worden vermeld.

Als regel geldt dan:

Positieve bedragen	-> extra middelenbeslag	= tekort/tekortverhoging
Negatieve bedragen	-> minder middelenbeslag	= overschot/tekortverlaging

1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

Bedrag x € 1.000 Programma	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019			Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
			Lasten	Baten	Saldo			
01 Sociaal domein	41.600	43.970	67.401	-24.152	43.249	42.605	42.459	42.365
02 Onderwijs en ontplooiing	20.902	16.475	22.768	-3.192	19.576	19.349	19.625	19.635
03 Economie en duurzaamheid	977	1.549	2.916	-647	2.269	1.017	1.017	1.017
04 Openbare ruimte	12.661	15.614	42.380	-25.199	17.181	16.180	14.204	10.542
05 Ruimtelijke ontwikkeling	-4.066	-4.199	17.980	-20.802	-2.822	147	-489	-458
06 Bestuur, bevolking en veiligheid	11.804	13.446	15.662	-2.168	13.495	12.889	12.828	12.722
07 Overhead	30.192	26.613	49.145	-22.105	27.040	26.943	26.946	27.016
08 Algemene dekkingsmiddelen	-119.580	-118.786	7.522	-128.839	-121.316	-121.446	-119.900	-119.381
Totaal saldo van baten en lasten	-5.510	-5.318	225.774	-227.103	-1.329	-2.318	-3.311	-6.542
Reservemutatie	5.995	21.522	35.229	-34.760	468	-492	448	3.934
Resultaat	485	16.204	261.002	-261.863	-861	-2.810	-2.863	-2.608

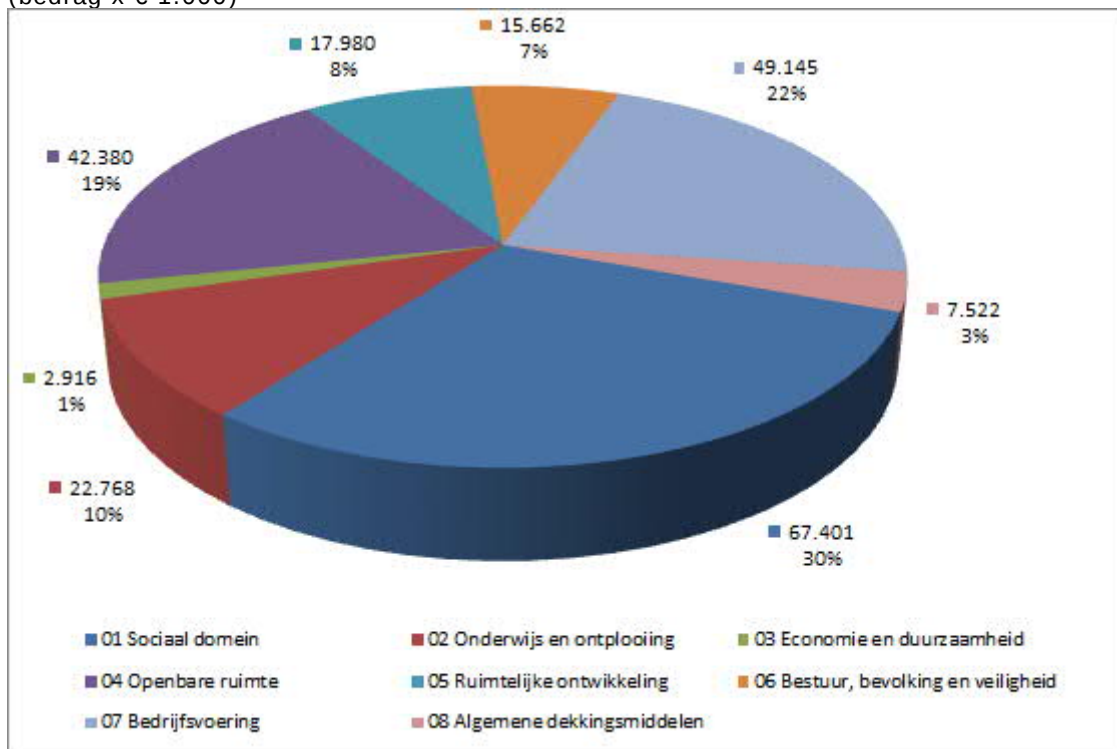
Het begrotingssaldo uitgesplitst naar structureel en incidenteel is als volgt (positief bedrag is tekort; negatief bedrag is tekortverlaging/overschot):

bedrag x € 1.000				
positief bedrag is tekort; negatief bedrag is tekortverlaging/overschot	2019	2020	2021	2022
<i>Totaal begrotingssaldo</i>	-861	-2.810	-2.863	-2.608
<i># waarvan eenmalige middelen (cf. specificatie bijlage E)</i>	1.134	-443	-670	-700
Structureel begrotingssaldo	-1.995	-2.367	-2.193	-1.908

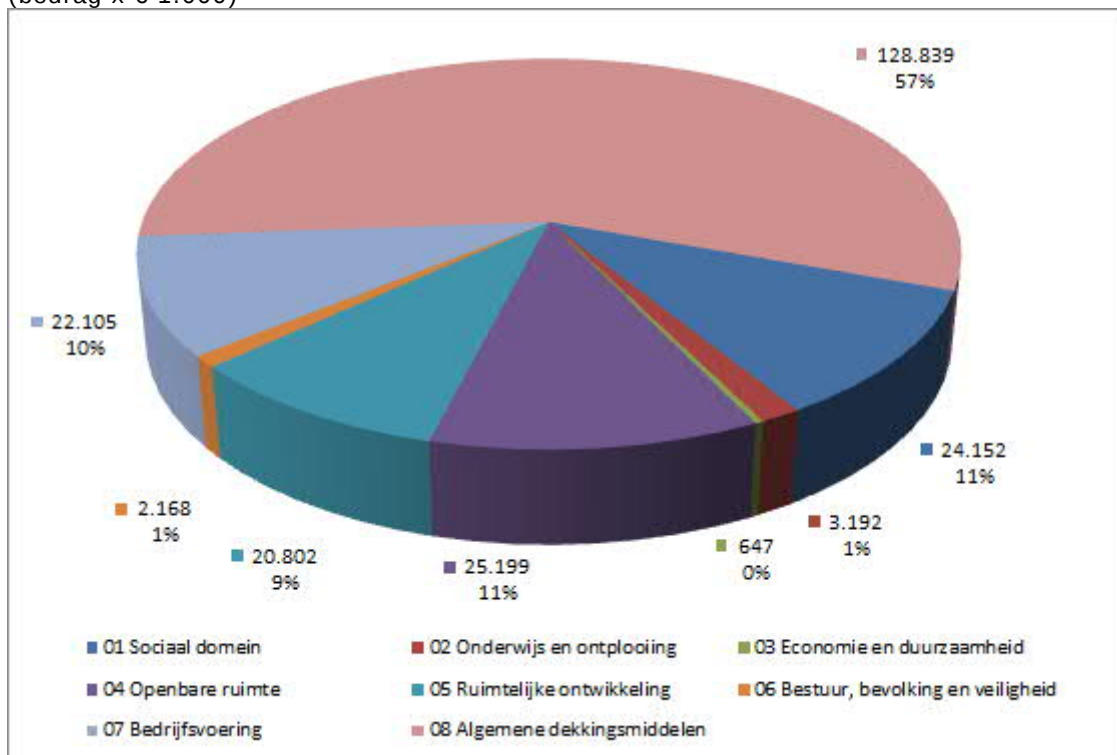
Begroting 2019 - lasten

(bedrag x € 1.000)

Begroting 2019 - baten

(bedrag x € 1.000)

Overzicht van baten en lasten onderverdeeld naar taakvelden (x 1.000 euro)

	lasten	baten	saldo
01 Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9.310	386	8.925
6.2 Wijkteams	4.707	0	4.707
6.3 Inkomensregelingen	22.036	21.915	122
6.4 Begeleide participatie	1.818	0	1.818
6.5 Arbeidsparticipatie	1.681	157	1.524
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.867	26	1.841
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	9.633	1.559	8.074
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	11.605	0	11.605
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	295	109	185
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.319	0	1.319
7.1 Volksgezondheid	3.131	0	3.131
02 Onderwijs en ontplooiing			
4.1 Openbaar basisonderwijs	121	0	121
4.2 Onderwijshuisvesting	4.884	964	3.921
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.609	564	3.045
5.1 Sportbeleid en activering	4.041	0	4.041
5.2 Sportaccommodaties	2.976	1.664	1.312
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	3.783	0	3.783
5.4 Musea	1.173	0	1.173
5.5 Cultureel erfgoed	146	0	146
5.6 Media	2.035	0	2.035
03 Economie en duurzaamheid			
3.1 Economische ontwikkeling	406	0	406
3.3 Bedrijfsloket en -ontwikkelingen	236	514	-278
3.4 Economische promotie	2.274	132	2.142
04 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	13.430	1.731	11.699
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	10.064	402	9.662
7.2 Riolering	7.371	8.802	-1.432
7.3 Afval	7.256	10.041	-2.785
7.4 Milieubeheer	895	0	895
7.5 Begraafplaatsen	3.364	4.223	-860

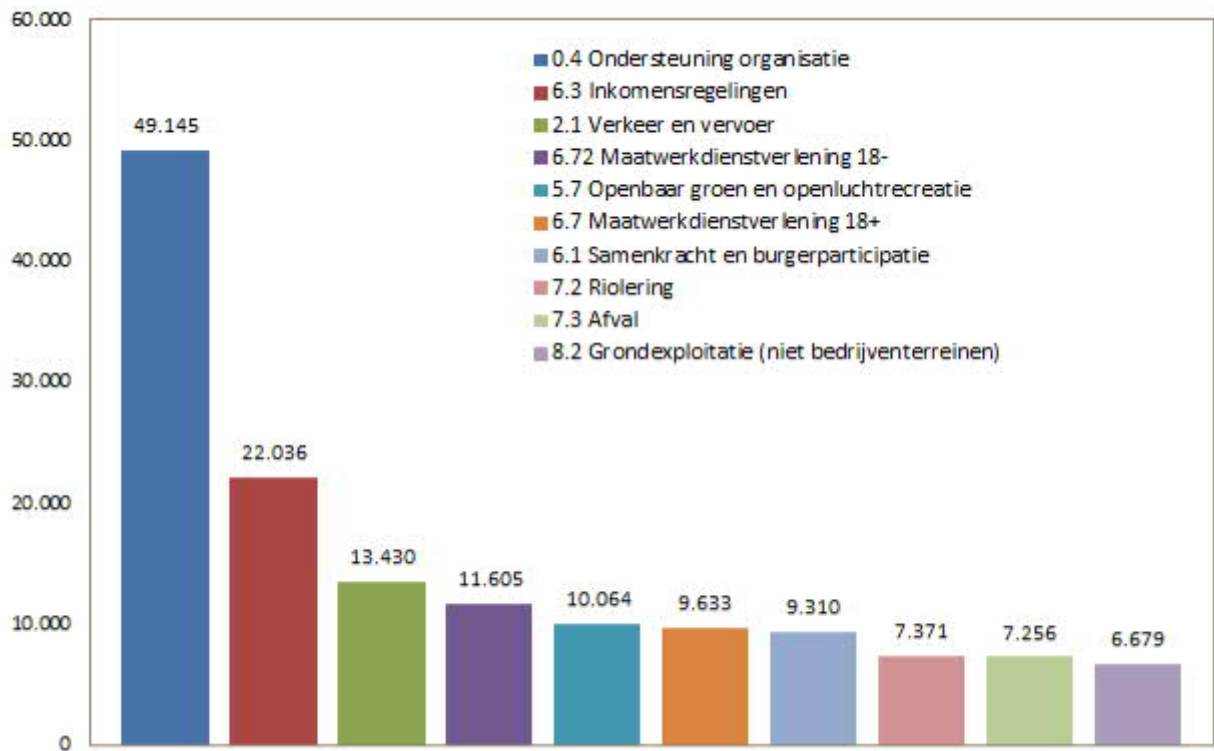
Overzicht van baten en lasten onderverdeeld naar taakvelden (x 1.000 euro)

	lasten	baten	saldo
05 Ruimtelijke ontwikkeling			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.264	5.324	-1.060
0.63 Parkeerbelasting	473	2.349	-1.876
2.2 Parkeren	495	308	187
2.5 Openbaar vervoer	331	0	331
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	238	246	-8
8.1 Ruimtelijke ordening	2.864	519	2.345
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.679	10.305	-3.627
8.3 Wonen en bouwen	2.636	1.752	885
06 Bestuur, bevolking en veiligheid			
0.1 Bestuur	3.167	0	3.167
0.2 Burgerzaken	2.882	1.917	965
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.765	0	5.765
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.849	251	3.598
07 Overhead			
0.4 Ondersteuning organisatie	49.145	22.105	27.040
producten excl. alg. dekkingsmiddelen	218.251	98.264	119.987
08 Algemene dekkingsmiddelen			
0.5 Treasury	-353	2.363	-2.716
0.61 OZB Woningen	922	11.440	-10.518
0.62 OZB Niet woningen	313	9.878	-9.565
0.64 Belastingen overig	49	237	-188
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	104.420	-104.420
0.8 Overige baten en lasten	6.591	500	6.091
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0
totaal begroting	225.774	227.103	-1.329
Verrekening met reserves (- = onttrekking)			468
saldo (minusbedrag = begr.overschot)			-861
waarvan eenmalig			1.134
waarvan structureel			-1.995

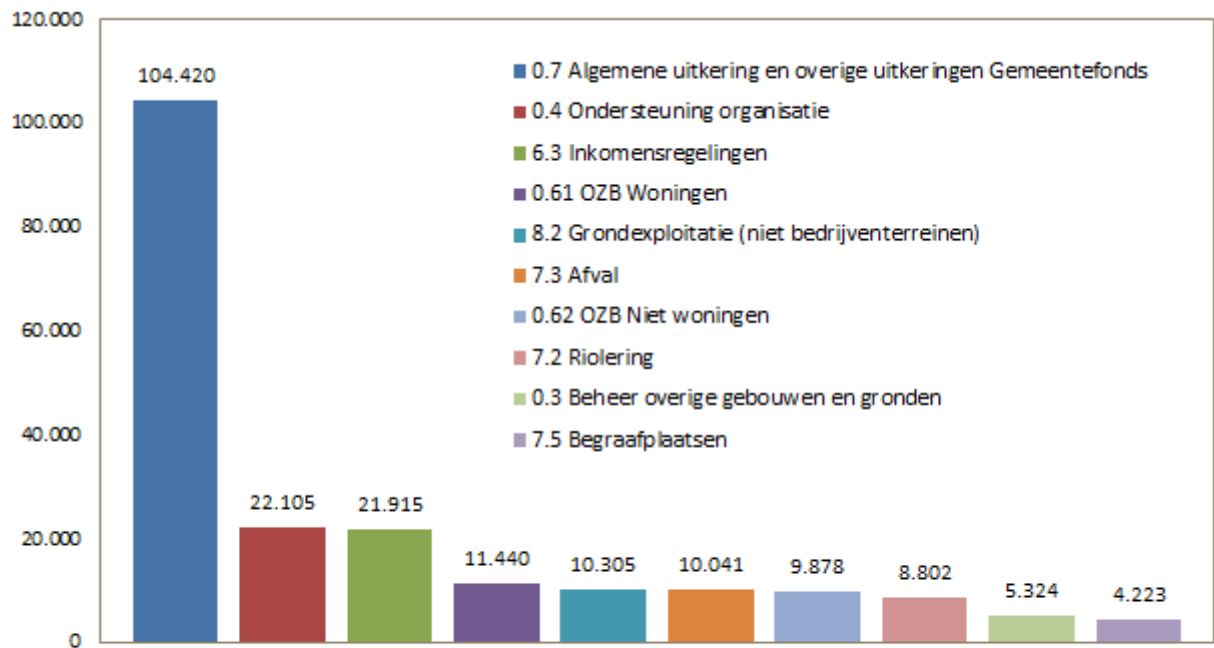
Top tien lasten taakvelden

(bedrag x € 1.000)

Top tien baten taakvelden

(bedrag x € 1.000)

2. Programmaplan

2.1 Sociaal domein

Missie 2018-2022

In onze gemeente gaan samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van inwoners hand in hand. Voor mensen die kunnen werken is een betaalde baan nog altijd de beste manier om een zelfstandig eigen leven te kunnen leiden. Voor mensen die zorg nodig hebben wordt zorg op maat geboden. We werken aan betere integratie van buitenlandse gemeenschappen en maken een emancipatieprogramma. We willen dat alle inwoners binnen hun eigen mogelijkheden mee kunnen doen in de samenleving en dat ieder kind veilig en gezond kan opgroeien. Op die manier creëren we een inclusieve stad.

Door het bevorderen van sociale samenhang en ondersteuning van informele zorg door de gemeente versterken we de rol van de eigen omgeving. Via vroegsignalering en preventie willen we inwoners helpen hun problemen op te lossen en erger te voorkomen. We bieden ondersteuning zo dichtbij mogelijk aan.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2017	2018	2019	Streefwaarde
Rapportcijfer sociale kwaliteit van de buurt	2		6,2			
% Zelfstandig wonende ouderen	1	92,3%	92,5%	92,8%		
% Zelfredzaam (door de ondersteuning kan ik mij beter redden)	23	80%	81%			
% Zelfstandig (door de ondersteuning kan ik de dingen doen die ik wil)	23	75%	80%			
Gemiddeld aantal inkomensvoorzieningen	1	1.141	1.109			
% Jongeren dat wekelijks alcohol drinkt:						
--klas 2		0,8%				
--klas 4	5	7,0%				
% Ervaren gezondheid jongeren (heel) goed:						
--klas 2		82,3%				
--klas 4	5	80,5%				
Besluiten Jeugdwet	1	2.772	2.470			
Cliënten Jeugdwet met residentiële hulp	1	155	85			

2.1.1 Zorg en welzijn

Actuele beleidsontwikkelingen

Bij veranderingen in de samenleving gaat het met name om de toenemende druk op de informele zorg (mantelzorgers en vrijwilligers, sociale samenhang in wijken) en het aantal inwoners dat zich eenzaam voelt.

Er zijn inwoners die naar een verpleeghuis mogen, maar dit niet willen en zo lang mogelijk thuis blijven wonen en inwoners die niet meer thuis kunnen of willen wonen, maar nog niet in aanmerking komen voor een verpleeghuisindicatie. Deze twee ontwikkelingen kunnen beiden leiden tot onhoudbare zorgsituaties in de wijk en meer crisisopnames.

Daarnaast maakt ambulantisering van de Geestelijke GezondheidsZorg (GGZ) dat meer inwoners, die verward gedrag kunnen vertonen, in de wijken komen wonen.

De ontwikkeling dat mensen langer thuis blijven wonen en mensen met (ernstige) GGZ-problematiek in de wijken komen wonen, kunnen leiden tot extra druk op de capaciteit van preventieve zorg, ondersteuning door het welzijnswerk en een groter beroep op WMO-maatwerkvoorzieningen

Door o.a. de krapte op de woningmarkt kan de gemeente steeds meer te maken krijgen met gezinnen en individuen die dakloos worden.

Tot slot blijken inwoners in alle leeftijdsklassen steeds meer zelf verantwoordelijkheid te willen dragen voor en te sturen op hun gezondheid. Dit biedt kansen wat betreft preventie van gezondheidsrisico's

Amstelveen geeft in 2019 verdere invulling aan het vastgestelde VN-verdrag over toegankelijkheid. Het Verdrag heeft als doel de drempels voor mensen met een beperking zoveel mogelijk weg te nemen, zodat we komen tot een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen.

In het regeerakkoord is een wijziging van de berekening van de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen opgenomen. Het voornemen is om vanaf 1 januari 2019 de inkomensafhankelijke eigen bijdrage te vervangen door een vast tarief van € 17,50 per periode. De verwachting is dat door de introductie van dit vaste tarief er 10% meer aanvragen worden ingediend (met name voor Hulp bij Huishouden) met een stijging van kosten tot gevolg. Daarnaast dalen onze inkomsten uit de eigen bijdrage voor deze voorzieningen, naar verwachting met € 1.000.000.

Per 1 april 2018 is een nieuwe cao voor huishoudelijke hulpen van kracht. De hulp is ingeschaald in een hogere loonschaal. Mogelijk kunnen hierdoor de huidige contracten niet meer door de zorgaanbieders naar behoren uitgevoerd worden. Als dat het geval is moeten de contracten aangepast worden. Dit is onder andere afhankelijk van de gesprekken die met de zorgaanbieders worden gevoerd.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Vorbereiding nieuwe Wmo-nota (2019-2022).	Raad	1e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Toegekende rolstoelen	1	193	155	171	
Toegekende woningaanpassingen	1	219	235	272	
Ritten collectief vervoer	1	76.048	78.455	74.752	
Aanvragen overig individueel vervoer	1	119	117	108	
Cliënten huishoudelijke verzorging	1	1.632	1.604	1.506	
Verleende zorguren HV hele jaar	1	208.920	180.856	181.016	
Klanten individuele begeleiding	1	412	441	456	
Klanten dagstructurering	1	238	249	237	
Inwoners 75 jaar en ouder	1	8.387	8.401	8.342	8.352

2.1.2 Werk en inkomen

Actuele beleidsontwikkelingen

Ondanks het relatief lage aantal bijstandsgerechtigden is er binnen de gemeente Amstelveen een kern van bijstandsgerechtigden die al jaren een uitkering ontvangt. We gaan door met het zo veel mogelijk aan het werk helpen van Amstelveners. Het specifieke aandachtspunt ligt bij de inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is de doelgroep banenafpraak die met loonkostensubsidie en jobcoaching aan de slag kan. Daarnaast betreft dit de doelgroep voor het nieuw beschut werk die blijvend met veel ondersteuning in een beschutte omgeving kan werken. Met name het verder in beeld krijgen van deze twee groepen is van groot belang, zodat zij gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die er voor hen zijn. Ook is er specifieke aandacht voor jongeren via de "sluitende aanpak jongeren tot 27 jaar", wordt een aanpak uitgewerkt om de arbeidskansen voor 50-plussers te vergroten en wordt een aanpak ontwikkeld met betrekking tot specifieke dienstverlening aan statushouders.

Voor inwoners waarvoor werk, in welke vorm dan ook, een stap te ver is, wordt ondersteuning geboden richting vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding.

Beleidsnota 2019

In 2019 wordt een nieuwe beleidsnota sociaal domein (waaronder de Participatiewet) voorgelegd aan de gemeenteraad. Belangrijke thema's de aankomende jaren zijn het bereik van de dienstverlening en de hieruit voort vloeiende preventie & signalering.

Daarnaast is binnen het sociaal domein het werken aan sterke gemeenschappen/wijken door inwoners een thema. Het werken aan sterke gemeenschappen heeft positieve gevolgen voor de deelname aan de arbeidsmarkt. Door deze sterke gemeenschappen wordt namelijk ook het netwerk van werkzoekenden vergroot. Bij de verdere uitwerking van het beleid rond de Participatiewet zal de directe doelgroep worden betrokken.

De samenwerking tussen (zorg)partners zowel binnen als buiten de gemeente (bv. Werkplein, AM Match, schuldhulpverlening, sociaal team) stimuleren.

Nr.	Omschrijving	College-/ raads- besluit/ uitvoering	Toelichting
4	Vorbereiding nieuwe nota Participatiewet 2019-2022.	Raad	1e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Gemiddeld aantal inkomensvoorzieningen	1	976	1.141	1.109	
Gemiddeld aantal WSW	1	107	100	79	
Inwoners met een WW-uitkering	8	1.686	1.735	1.773	1.548
Toekenningen bijzondere bijstand en minimaregelingen	1	3.987	3.802	3.060	
Gemiddeld aantal trajecten schuldhulpverlening	1	467	505	482	
Houders Amstelveenpas	1	2.118	2.059	1.669	
Beroepsbevolking (15-75 jaar)	7	45.000	45.000	46.000	46.000

2.1.3 Jeugd

Actuele beleidsontwikkelingen

Vanaf 2018 wordt gewerkt volgens een nieuwe regionale inkoopmethodiek voor de jeugdhulp die grote veranderingen in werkwijze met zich meebrengt. Er wordt gewerkt met perspectiefplannen, aanbieders/hoofd- aannemers leveren een integraal hulptraject, zo nodig in samenwerking met anderen en er wordt gewerkt met vaste tarieven. Het behalen van de vooraf bepaalde resultaten staat centraal. De ontwikkeling van de kosten van de specialistische jeugdhulp lopende het jaar is zorgelijk. In overleg met de regiogemeenten en aanbieders worden diverse maatregelen ingezet om de stijging van kosten voor 2018 en later te beperken en de wijze van uitvoering van de nieuwe methodiek te verbeteren. In 2019 wordt een afweging gemaakt over voortzetting, al dan niet in aangepaste vorm, van de werkwijze en inkoopmethodiek in 2020 en verder.

Daarnaast loopt in 2019 het beleidsplan jeugdhulp af en begint een nieuwe beleidsperiode van 4 jaar. In de nieuwe beleidsnota sociaal domein zal niet alleen jeugdhulp, maar ook preventie en jeugdgezondheid een plek krijgen vanuit een integraal perspectief op de doelgroep jeugd en gezin.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit/uitvoering	Toelichting
3	Opstellen beleidsplan jeugdhulp 2019-2022.	Raad	
4	Op basis van ervaringen met de per 1-1-18 ingevoerde regionale inkoopmethodiek overwegen of deze inkoopmethodiek, al dan niet in aangepaste vorm, wordt voortgezet vanaf 2020.	Uitvoering	
5	Opstellen beleidsplan jeugdhulp 2019-2022.	Raad	1e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Inwoners 0 t/m 3 jaar	1	4.058	4.150	4.163	4.047
Inwoners 4 t/m 17 jaar	1	13.447	13.977	14.250	14.471
Clënten jeugdhulp	1	1.463	1.993	1.924	
Gezinnen bij jeugdbescherming en jeugdreclassering	1	134	120	121	

2.1.4 Samenkracht en burgerparticipatie

Actuele beleidsontwikkelingen

In Amstelveen werken we met verschillende vormen van participatie: middels de wijkplatforms, middels de structurele participatiegroepen en middels inspraakprocedures etc. bij projecten.

De traditionele vormen van participatie zijn waardevol, maar niet aanspreekbaar voor een brede groep in de stad. Mensen willen niet altijd veel tijd investeren en willen participeren waarin dit hen uitkomt. Daarom zijn digitale vormen van participatie in opkomst. Ook heeft digitalisering gezorgd dat mensen elkaar in de buurt of rondom een onderwerp, makkelijker kunnen vinden en mobiliseren. Dit schept kans om mensen zelf meer de regie in de buurt te laten nemen en zelf meer te ondernemen.

In 2017 hebben we onderzocht op welke manier mensen met de gemeente willen participeren. Daarbij bleek behoefte aan nieuwe vormen (digitale participatie) en daarnaast ook behoefte aan een persoonlijke benadering. Deze uitkomsten zijn neergelegd in de brochure Mensen maken Amstelveen. Ook intern zijn we inmiddels aan de slag om participatie meer in te bedden in het werk van ambtenaren voor wie dit opportuun is.

Verleden jaar is er in Amstelveen geld beschikbaar gesteld (via Mensen maken Amstelveen) om te kijken hoe we een bredere groep mensen bij participatie kunnen betrekken. Het idee van voormalig burgemeester van 'Veld is inmiddels bijgesteld en we richten ons nu vooral op verbreding van de participatie. Zo spreken we niet alleen met de zogenaamde loud minority, maar ook met de silent majority. Het is immers belangrijk om het brede geluid van de samenleving te horen. Uit gesprekken blijkt dat er behoefte is aan digitale vormen van participatie, waarbij mensen in hun eigen tijd, wanneer zij dit wensen, meestal voor hun eigen buurt kunnen participeren. Dit jaar willen we de lijn van nieuwe vormen van participatie (vooral ook digitaal) doorvoeren naar zowel Amstelveen als Aalsmeer mits de capaciteit dit toelaat.

We zien 2017 als een jaar waarin we informatie hebben opgehaald, 2018 als een jaar waarin we gaan leren (pilot loting, pilot digitale tool) en 2019 als het jaar waarin we nieuw beleid gaan neerleggen. In dit beleid wordt dan extra ingezoomd op participeren in de vorm van meedoen en de rol van de BIGs en Wijkplatforms.

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2019			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	2017	2018	Lasten	Baten	Saldo	2020	2021	2022
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.798	8.568	9.310	-386	8.925	8.687	8.687	8.687
6.2 Wijkteams	3.895	4.457	4.707	0	4.707	4.510	4.510	4.510
6.3 Inkomensregelingen	1.911	2.015	22.036	-21.915	122	-6	-93	-93
6.4 Begeleide participatie	2.002	1.759	1.818	0	1.818	1.736	1.677	1.645
6.5 Arbeidsparticipatie	1.130	1.506	1.681	-157	1.524	1.524	1.524	1.524
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.898	1.982	1.867	-26	1.841	1.841	1.841	1.841
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	6.544	7.872	9.633	-1.559	8.074	8.074	8.074	8.074
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	11.379	11.445	11.605	0	11.605	11.605	11.605	11.605
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	145	225	295	-109	185	185	185	185
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.227	1.303	1.319	0	1.319	1.319	1.319	1.319
7.1 Volksgezondheid	2.671	2.838	3.131	0	3.131	3.131	3.131	3.069
Totaal saldo van baten en lasten	41.600	43.970	67.401	-24.152	43.249	42.605	42.459	42.365
Reservemutatie	0	0	0	-121	-121	0	0	0
Resultaat	41.600	43.970	67.401	-24.273	43.128	42.605	42.459	42.365

Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

	bedrag x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	43.673	43.552	43.552	43.552
Septembercirculaire 2017 & BUIG gelden (aanv. notitie begr.raad nov.18)				
- Actualisering BUIG-gelden (eerste beschikking '18)	-2.001	-2.266	-2.266	-2.266
- Taakmutaties gemeentefonds (wijz. bekostiging COA 190; IKK 10)	200	200	200	200
Perspectiefnota				
- Bijdrage Gemeenschappelijke regeling GGD	282	282	282	282
- Actualisering BUIG-gelden (tweede beschikking '18 & bijstelling uitgavenprognose)	110	110	110	110
- Actualisering Sociaal Domein (naar stelpost Sociaal Domein op programma 8)	-284	-286	-286	-286
- Meicirculaire 2018: Schulden en Armoede	63	63	-24	-24
- Meicirculaire 2018: Vrijval DU GIDS '18-'21 (Gezond in de stad)				-62
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoerekening)	1.085	950	891	859
Saldo begroting 2019	43.128	42.605	42.459	42.365

Reservemutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Innovatiefonds Zorg en Welzijn Amstelveen	121	0	-121	0	0	0	0
Sociaal domein	121	0	-121	0	0	0	0

Voorzieningenmutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Dubieuze debiteuren sociale dienst	1.447	0	0	1.447	1.447	1.447	1.447
Sociaal domein	1.447	0	0	1.447	1.447	1.447	1.447

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Bij de realisering van de doelstellingen van het programma Sociaal domein zijn betrokken: Openbare GezondheidsZorg (OGZ) Amstelland, GGD Amsterdam-Amstelland en Werkorganisatie Amstelland en Meerlanden (werknaam: AM-match). Voor aanvullende informatie per partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Subsidies

Voor de van toepassing zijnde subsidies op dit programma wordt verwezen naar de bijlage "Subsidies en gemeentelijke jaarhuren voor gesubsidieerde instellingen".

2.2 Onderwijs en ontplooiing

Missie 2018-2022

Onderwijs, sport en cultuur vormen in onze samenleving de basis voor ontplooiing.

Voor jongeren is goed onderwijs hierbij van essentieel belang. Goed onderwijs vraagt om een professioneel schoolgebouw, passend onderwijs dat aansluit op het kind en leraren die toegerust zijn om hun werk kwalitatief goed te doen.

Kunst en cultuur dragen bij aan de ontplooiing van inwoners van Amstelveen en culturele instellingen kunnen een impuls aan de lokale economie geven. We verwachten van de instellingen dat ze innovatiever en bedrijfsmatiger gaan werken.

Investeren in sport is een investering in levenslange gezondheid. Sport helpt ook bij het leggen van sociale contacten voor jong en oud en draagt bij aan de integratie van nieuwe inwoners in de samenleving.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2017	2018	2019	Streef-waarde
% Voortijdige schoolverlaters totaal t.o.v. totaal onderwijsdeelnemers	9	1,5%	1,3%			
% Inwoners dat voldoet aan de beweegnorm (NNGB)	5	63%				
% Scholen primair onderwijs dat lespakketten voor cultuureducatie afneemt	1	60%	79%			
Aantal lespakketten	1	88				

2.2.1 Onderwijs

Actuele beleidsontwikkelingen

Internationalisering

Amstelveen kent een sterke groei van het aantal immigranten, zowel vluchtelingen als (een diverse groep) arbeidsmigranten. De eerste groep daalt na de piek van 2015/2016, de tweede groep zal alleen maar verder gaan stijgen.

Voor de hoogopgeleiden arbeidsmigranten geldt een economisch belang: Buitenlandse bedrijven vestigen zich alleen in Nederland als er voldoende passend onderwijs is voor de kinderen van de werknemers. De komst van het Europees Medicijnagentschap is hier een voorbeeld van. Hierdoor stijgt de vraag naar Internationaal Onderwijs en internationalisering van het reguliere onderwijs.

Een groeiende groep Internationals kiest voor het reguliere Nederlandse onderwijs. Deze keuze wordt, behalve uit financiële overwegingen, ook gemaakt omdat de ouders de intentie hebben in Nederland te blijven. Het aantal leerlingen in de Nieuwkomersklassen en Internationale Schakelklas blijft daardoor stijgen, evenals in de gesubsidieerde peuteropvang (peuterarrangementen) en de Voorschoolse Educatie.. Ook is er een toenemende groep kinderen met beperkte taalvaardigheid in het Nederlands die instromen in de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs. De veranderde doelgroep vraagt om versterking van het aanbod en de deskundigheid van personeel in de kinderopvang en het basisonderwijs.

Onderwijs Achterstanden Beleid

Eind 2018 eindigt de beleidsperiode Onderwijsachterstandenbeleid. Vanaf 2019 worden de Rijksmiddelen voor het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) gebaseerd op nieuwe indicatoren waarbij niet alleen opleidingsniveau van ouders een rol speelt maar ook land van herkomst, verblijfsduur in Nederland en schuldhulpverlening. De nieuwe indicatoren GOAB leiden in Amstelveen tot een toename van het budget. Hiervoor dient de gemeente echter ook per 2020 het aanbod Voorschoolse educatie uit te breiden van 10 naar 16 uur per week.

Er zijn steeds meer regelingen en initiatieven die raken aan GOAB, zoals de Alliantie Gelijke kansen en programma's voor nieuwkomers en het bestrijden van laaggeletterdheid. Aan de gemeente is de uitdaging om van losse subsidieregelingen te komen tot een samenhangend taalbeleid voor kinderen en hun ouders in achterstandsituaties.

Voorschoolse educatie (VE)

Het vroegtijdig signaleren en stimuleren van jonge kinderen met een vertraagde (taal)ontwikkeling is het uitgangspunt van Voorschoolse educatie met als doel het voorkomen van onderwijsachterstanden in het basisonderwijs. Het aantal VE-indicaties in Amstelveen is regelmatig groter dan het aantal direct beschikbare plaatsen. Dit leidt ertoe dat kinderen enige tijd moeten wachten voordat zij deel kunnen nemen aan het VE-aanbod waardoor zij minder voorbereiding krijgen op de basisschool.

Passend onderwijs en jeugd-(zorg)

Voorafgaand aan de decentralisatie van de Jeugdhulp, is in het onderwijs het Passend Onderwijs ingevoerd. Hiermee is het Onderwijs verantwoordelijk om een passend aanbod te bieden aan leerlingen, dit in samenwerking met de Jeugdhulp bij de gemeente. De afstemming en aansluiting Zorg-Onderwijs blijft onderwerp van overleg tussen gemeente en onderwijs. Gemeente en onderwijs zijn in toenemende mate op elkaar aangewezen als het gaat om preventie, (vroeg-)hulp, diagnostisering en zorg in en rond de school.

Aanmeldingsbeleid

Met name in het basisonderwijs neemt de druk op scholen toe. Ouders geven aan lang in onzekerheid te verkeren over plaatsing van hun kinderen zonder dat er zicht is op wie daarover uiteindelijk beslist en op basis van welke factoren een besluit tot plaatsing genomen wordt. De gemeente wil sturen op een transparant plaatsingsbeleid.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
3	Resultaat onderzoek Internationaal Onderwijs op het HWC.	Uitvoering	
7	Aanpassen van het gemeentelijk beleid Voor- en voerschoolse educatie als gevolg van de wijzigingen in rijksbeleid OnderwijsAchterstanden.	College	

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Basisscholen	9	20	21	21	21
Leerlingen basisonderwijs	9	6.470	6.686	6.839	6.908
Leerlingen basisonderwijs met leerlinggewicht	9	159	156	168	187
Aantal kinderen dat gebruik maakt van de taalklas	1	29	61	104	95
Aantal kinderen dat gebruik maakt van de Internationale schakelklas (ISK)	1	10	28	43	43
Deelnemers volwasseneneducatie	1	76	89	125	227
Kinderen leerlingenvervoer taxi(busje)	1	125	128	209	
Kinderen leerlingenvervoer openbaar/eigen vervoer	1	47	37	41	
Kinderen leerlingenvervoer totaal	1	172	165	236	

2.2.2 Onderwijshuisvesting

Actuele beleidsontwikkelingen

Volgens de leerlingenprognoses nemen de leerlingenaantallen de komende jaren toe, zowel in het primair als het voortgezet onderwijs. Afgewacht moet echter worden in welke jaren deze groei zich precies manifesteert en bij welke scholen. Het in reserve houden van enkele (delen van) schoolgebouwen alsmede het voeling houden met de verschillende schoolbesturen moeten het mogelijk maken tijdig in eventueel benodigde uitbreiding van huisvesting te voorzien.

Voor 2019 zijn door de schoolbesturen aanvragen ingediend voor uitbreiding en vervanging van de huisvesting. Een aantal aanvragen is op het programma onderwijshuisvesting geplaatst voor realisatie in 2019. Bij de beoordeling van de aanvragen is de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Amstelveen 2016 en de leerlingenprognose 2018 leidend. Voor de realisatie van het programma wordt gekeken in hoeverre uitbreiding in pandig kan worden opgelost dan wel kan worden verwezen naar nabij gelegen schoolgebouwen. Indien dit niet mogelijk is, dient de gemeente te voorzien in huisvesting aan of bij het bestaande gebouw. Hiervoor is in 2018 een krediet beschikbaar gesteld. In 2019 volgt de uitvoering.

Ontwikkelingen met betrekking tot vervangende nieuwbouw aan Landtong en Kringloop wordt in 2019 in samenspraak met belanghebbenden verder uitgewerkt. De toenemende vraag naar onderwijs in het kader van de internationalisering heeft effect op de vraag naar onderwijshuisvesting. In 2019 zal planvorming verder vorm krijgen.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit/uitvoering	Toelichting
1	Nieuwbouw Piet Heinschool aan de Schaepmanlaan.	Uitvoering	
2	Nieuwbouw Hermann Wesselinkcollege	Uitvoering	
4	Realisatie programma onderwijshuisvesting 2019	Uitvoering	
5	Planvorming scholenbouw Landtong	Raad	3e kwartaal
6	Planvorming huisvesting t.b.v. internationalisering		

2.2.3 Sport, recreatie en natuur- en milieueducatie

Actuele beleidsontwikkelingen

Sport

In Amstelveen sport 56,3% van de volwassenen (19 jaar en ouder) wekelijks, waarvan de groep 65 jaar en ouder 39,4% en de groep van 19 tot 65 jaar 61,6% wekelijks sport. Van de jongeren sport 78% wekelijks.

Topsport is de katalysator van de breedtesport, en de breedtesport weer de voedingsbodem voor topsport. Vandaar ook dat we de vestiging van het Nationaal Tennis Centrum en het bondskantoor van de KNLTB in Amstelveen faciliteren. Dit kan een maatschappelijke en sportieve spin-off geven aan de tennissport in Amstelveen.

Op 29 juni 2018 is het Sportakkoord ondertekend. Met het doel dat iedereen nu en in de toekomst zonder belemmeringen in een veilige en gezonde omgeving plezier in sport moet kunnen hebben. Het nationaal sportakkoord bestaat uit 5 deelakkoorden die de komende tijd worden uitgewerkt. Dit heeft betrekking op: Inclusief Sport en bewegen, Van jongs af aan vaardig in bewegen, Duurzame Sportinfrastructuur, Vitale aanbieders en Positieve Sportcultuur.

Op 1 januari 2019 wijzigt de Belastingwetgeving en valt sport onder de btw-vrijstelling. Dit betekent dat de btw op investeringen en onderhoud niet meer kan worden verrekend. In de plaats hiervoor komt een compensatieregeling (specifieke uitkering Sport). Daarnaast kunnen amateursportorganisaties (stichtingen, verenigingen) in dezelfde periode een subsidie aanvragen voor de bouw, de aanschaf en het onderhoud van sportaccommodaties en sportmaterialen (telkens incl. btw), dat wil zeggen accommodaties bestemd en in gebruik voor de amateursport.

Overige aandachtspunten:

- Externe audit en benchmark van de exploitatieresultaten van het Sportbedrijf Amstelveen in 2019.
- Streven naar een rookvrije Amstelveense sport(verenigingen).
- Sporten en bewegen in de openbare ruimte wordt gestimuleerd.
- Verhogen sportparticipatie door uitbreiding van aantal buurtsportcoaches.
- Zwembad de Meerkamp moet een vernieuwd multifunctioneel zwembad worden. Hiertoe worden plannen ontwikkeld.
- De aansturing en organisatie van de sportsector in Amstelveen wordt nog verder verzakelijkt en geprofessionaliseerd, inclusief de samenwerking met Sportbedrijf en sportverenigingen.

Recreatie

Jaarlijks brengen zo'n 1,1 miljoen unieke Nederlandse bezoekers in totaal 5 tot 6 miljoen bezoeken aan het Amsterdamse Bos. Veel bezoekers komen uit Amsterdam, uit Amstelveen en uit de rest van Noord-Holland. De belangrijkste redenen voor een bezoek zijn wandelen, fietsen/wielrennen of om de horeca te bezoeken.

Aan de noordelijke Poeloever komt meer ruimte voor recreatie, sportvoorzieningen en horeca, met respect voor de natuurlijke omgeving.

Overige aandachtspunten:

- Ondersteunen en faciliteren van initiatieven en realiseren van voorzieningen voor recreatie, sport en horeca aan de noordelijke Poeloever.
- Uitbreiden van het aantal kleinschalige evenementen in het Amsterdamse Bos, het Oude Dorp en het Stadshart.
- Het gelijk laten blijven van het aantal grootschalige evenementen en betere spreiding daarvan over het festivalseizoen, waarbij de geluidsoverlast aanvaardbaar moet blijven.

Toerisme

In 2016 brachten Nederlanders 776.000 toeristische bezoeken aan Amstelveen, waarvan 364.001 unieke bezoekers met als belangrijkste reden winkelen voor plezier. Veel bezoekers komen uit de provincie Noord-Holland, de regio en uit Amsterdam. Veel bezoekers komen naar Amstelveen voor een dagbezoek. De belangrijkste redenen zijn een culturele voorstelling / museumbezoek, bezoek aan een attractie, en natuur en rust.

Het internationaal en regionaal toerisme neemt toe. In de visie op toerisme en recreatie kiezen we welk segment van de groei we naar Amstelveen gaan trekken. In deze visie komen ook de gewenste ontwikkeling van hotels en Bed & Breakfasts en het systeem van de toeristenbelasting aan de orde. In overleg met inwoners en ondernemers faciliteren we een uniek 'landmark' om Amstelveen herkenbaar te maken voor bezoekers en de regio.

Overige aandachtspunten:

- Opstellen van een visie op toerisme en recreatie en de daarin de keuze welk segment van de groei van het internationaal en regionaal toerisme naar Amstelveen moet worden getrokken.
- Faciliteren van een uniek 'landmark' om Amstelveen herkenbaar te maken voor bezoekers en de regio in overleg met inwoners en ondernemers.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Externe audit en benchmark Sportbedrijf Amstelveen.	Uitvoering	

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Sporthallen, sportzalen, gymzalen	1	37	38	38	35
Sportvelden	1	89	89	87	87
Speelvoorzieningen	1	278	265	268	281
Gemiddeld kinderen per speelvoorziening	1	63	68	69	66
Afname lesmaterialen NME door basisscholen	1	66	105	81	
Afname lesmaterialen NME door BSO	1	-	0	5	
Bezoekers Elsenhove	1	92.000	100.00	96.653	
Deelnemers schooltuinwerk	1	596	677	630	
Ingeschreven leerlingen BO zelfdoelessen en projecten*	1	6.148	7.252	7.420	

* Leerlingen kunnen aan meer lessen/projecten deelnemen.

2.2.4 Kunst en cultuur

Actuele beleidsontwikkelingen

In het collegeprogramma is de ambitie voor een nieuwe cultuuragenda opgenomen. Dit wordt ingevuld door het in stand houden van de huidige culturele infrastructuur en door de ambitie dat de kunst en cultuur in Amstelveen op een hoger plan komt. In 2019 wordt daarom een nieuwe cultuuragenda ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

In 2019 zal er ter uitwerking van de gebiedsvisie traverse, nadere besluitvorming plaatsvinden over de uitbreiding van de cultuurstrip/culturele instellingen.

In 2020 moeten de afspraken, die met het Cobra Museum zijn gemaakt met betrekking tot de hoogte van de subsidie, worden herzien. De gemeente moet zich tijdig beraden over de nieuwe subsidieafspraken en treedt daarom in 2019 in overleg met het museum. Besluitvorming over de subsidieafspraken moet uiterlijk het vierde kwartaal 2019 plaatsvinden.

Naast de herijking van de subsidie aan het Cobra Museum moet in 2019 ook besluitvorming plaatsvinden over de herijking van de subsidie aan P60 en moet de gemeente op basis van de beleidsvisie Museum Jan van der Togt een besluit nemen over de ambities van en subsidierelatie met het museum.

In 2018 heeft er een raadsbrede discussie over de lokale media plaatsgevonden. In 2019 moet verdere uitvoering gegeven worden aan de uitkomst van deze discussie. Mede gelet op de uitzendlicentie van RTV Amstelveen die in augustus 2019 afloopt en waarover in het eerste halfjaar van 2019 een advies aan het Commissariaat voor de Media gegeven moet worden over de nieuwe toewijzingsperiode.

Eind 2016 is de bibliotheekvisie Amstelveen "De bibliotheek van nu naar 2025" vastgesteld. In 2019 werkt de Amstelland Bibliotheek twee jaar conform deze nieuwe visie en vindt een korte evaluatie plaats.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
2	Advisering over nieuwe toewijzing uitzendlicentie lokale omroep	Raad	1e helft
3	Samenstellen nieuwe cultuuragenda	Raad	1e helft
4	Herijking subsidierelatie Cobra Museum	Raad	4e kwartaal
5	Besluitvorming over uitbreiding cultuurstrip	Raad	2e helft
6	Herijking subsidie P60	Raad	1e helft
7	Beoordeling ambities van en subsidierelatie met museum Jan van der Togt	Raad	1e helft
8	Verder na gaan in hoeverre deelname aan Meer Muziek in de klas mogelijk is.	Uitvoering	1e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Bezoekers Schouwburg Amstelveen	12	73.421	71.922	75.355	
Bezoekers Cinema Amstelveen	12	26.279	27.135	29.748	
Bezoekers Poppentheater	12	3.647	3.185	3.474	
Bezoekers P60	12	29.308	27.322	33.128	
Bezoekers bibliotheek Amstelveen	12		445.223	485.098	
Gemeentelijke monumenten	1	128	128	128	129
Gemeentelijk beschermde dorpsgezichten	1	10	10	11	11
Volgers Facebook RTVA	1	1.819	3.523	3.751	

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2019			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	2017	2018	Lasten	Baten	Saldo	2020	2021	2022
4.1 Openbaar basisonderwijs	118	119	121	0	121	121	121	121
4.2 Onderwijshuisvesting	3.570	3.341	4.884	-964	3.921	3.900	3.963	3.959
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.461	2.791	3.609	-564	3.045	3.048	3.089	3.089
5.1 Sportbeleid en activering	6.303	3.899	4.041	0	4.041	4.041	4.041	4.031
5.2 Sportaccommodaties	1.125	-707	2.976	-1.664	1.312	1.103	1.276	1.298
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	3.821	3.733	3.783	0	3.783	3.783	3.783	3.783
5.4 Musea	1.206	1.158	1.173	0	1.173	1.173	1.173	1.173
5.5 Cultureel erfgoed	159	132	146	0	146	146	146	146
5.6 Media	2.138	2.010	2.035	0	2.035	2.035	2.035	2.035
Totaal saldo van baten en lasten	20.902	16.475	22.768	-3.192	19.576	19.349	19.625	19.635
Reservemutatie	17.932	19.191	18.570	-18.674	-104	-2.974	-4.186	-4.210
Resultaat	38.834	35.667	41.338	-21.866	19.471	16.375	15.439	15.425

Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

	bedrag x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	21.321	15.273	14.315	14.302
Perspectiefnota				
- Brede impuls combinatiefuncties	43	43	43	43
- Leerlingenvervoer	70	70	70	70
- Wachtlijsten VVE	97	97	97	97
- Vervallen vervangende sportvoorziening Emergo	-3.000			
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoerekening)	940	892	914	913
Saldo begroting 2019	19.471	16.375	15.439	15.425

Reservemutatie

bedrag x € 1.000	2019				2020	2021	2022
omschrijving	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Nieuwbouw Landtong	0	0	0	0	0	0	0
Dekking kapitaallasten onderwijsgebouwen	72.155	14.373	-2.397	84.130	90.298	87.567	84.836
Nieuwbouw HWC	19.122	1.000	-10.975	9.147	1.769	300	300
Nieuwbouw onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0
KNLTB garantie	1.000	0	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Kunstgrasrugbyveld	0	0	0	0	0	0	0
Nieuwbouw Wending	0	0	0	0	0	0	0
Dekking kapitaallasten sportaccommodaties	14.847	147	-1.412	13.582	13.184	13.199	11.720
Overige toekomstige huisvesting	3.784	3.050	-345	6.489	7.450	7.450	7.450
Sportlaan 29, aanbouw Goudsmithal	0	0	0	0	0	0	0
Monumentenzorg	127	0	0	127	127	127	127
Nieuwbouw Piet Heinschool	5.907	0	-3.545	2.362	34	34	34
Onderwijs en ontplooiing	116.942	18.570	-18.674	116.838	113.864	109.678	105.468

Voorzieningenmutatie

bedrag x € 1.000	2019				2020	2021	2022
omschrijving	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Onderhoud onderwijsgebouwen	1.229	251	-101	1.379	1.529	1.679	1.829
Onderwijs en ontplooiing	1.229	251	-101	1.379	1.529	1.679	1.829

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Subsidies

Voor de van toepassing zijnde subsidies op dit programma wordt verwezen naar de bijlage "Subsidies en gemeentelijke jaarhuren voor gesubsidieerde instellingen".

2.3 Economie en duurzaamheid

Missie 2018-2022

Amstelveen zet in op de toekomst en wil de stad goed achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. De economie floreert en dat betekent dat de gemeente zich terug kan trekken uit activiteiten die inmiddels vanzelf vanuit de markt ontstaan. We gaan een visie op toerisme en recreatie opstellen. Er komt meer aandacht voor het lokale MKB.

Duurzaamheid biedt kansen voor economische ontwikkeling en economisch rendement. Amstelveen zet vol in op een duurzaamheidsagenda: daarmee werken we aan een toekomstbestendige stad. We gaan investeren in een circulaire economie; de stad moet in 2040 onafhankelijk zijn van fossiele brandstoffen; de gemeentelijke organisatie streeft ernaar om in 2030 fossielonafhankelijk te zijn. We passen de stad aan op extreme weersomstandigheden en de veranderingen in het klimaat en hebben aandacht voor luchtkwaliteit.

We kunnen dat niet alleen. Ieder heeft hierin een verantwoordelijkheid te nemen, of het nou een bedrijf, instelling of inwoner betreft. Als gemeente willen we leren van succesvolle initiatieven uit andere steden en zullen we zelf het goede voorbeeld geven. Daarnaast gaan we inwoners en bedrijven stimuleren tot duurzaamheidsinitiatieven, waarbij zij zelf eigenaar blijven van deze initiatieven.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2017	2018	2019	Streefwaarde
Vestigingen per 1.000 inwoners 15-64 jaar	1	149	152	158		
Werkzame personen per 1.000 inwoners 15-75 jaar	1	107	108	113		
% Netto arbeidsparticipatie		67,7%	68,0%			
Gemiddeld gasverbruik per jaar particulier (m3)	16	1.213	1.211			
Gemiddeld elektraverbruik per jaar particulier (kWu)	16	3.042	2.922			

2.3.1 Economie

Actuele beleidsontwikkelingen

Na vaststelling van de EZ agenda in juni 2016 is de uitvoering ervan ter hand genomen. De grootste impact is gevolg van het aanstellen van 2 accountmanagers voor het MKB. Daardoor wordt het contact met het bedrijfsleven verstevigd. Er zijn echter meer activiteiten binnen het EZ programma van belang, waarvan hier een aantal wordt benoemd: het internationale profiel van Amstelveen wordt versterkt door de vestiging van de Amity school. Er is een Engelstalige folder 'Amsterdam Experience' uitgebracht. Het Stadshart kan worden doorontwikkeld op basis van de Ruimtelijke Uitwerking Visie Stadshart. Het Platform Stadshart komt elke 2 maanden bijeen. De samenwerking met de Metropoolregio Amsterdam is versterkt en ook de subregionale samenwerking in de Amstelland Meerlanden gemeenten is verbeterd.

Het Citymarketingbeleid dat het college op 6 juni 2017 heeft vastgesteld gaat uit van drie onderdelen:

1. Promotie van toerisme: investeren in promotiemateriaal om de bekendheid met bestaande kwaliteiten van Amstelveen te vergroten, zoals Stadshart, Heemparken, Amsterdamse Bos, Amstelscheg en Musea. Naar verwachting zal dit leiden tot een groter aantal bezoekers. Vastgesteld budget van € 50.000 structureel;
2. Promotie van vestigingsplaats Amstelveen: gericht op het aantrekken van nationale bedrijven. Moet resulteren in meer bedrijven en meer concurrentie, meer en betere arbeidsplaatsen en een breder en veerkrachtiger MKB. Vastgesteld budget van € 75.000 voor de jaren 2017 en 2018;
3. Innovatiebudget versterking ondernemerschap: om goede, innovatieve initiatieven vanuit het bedrijfsleven te kunnen ondersteunen, is voor 2018 een pilotbudget van € 50.000 beschikbaar als cofinanciering. Het is aan het bedrijfsleven om met initiatieven te komen.

Ten aan zien van de transformatie van lege kantoren wordt in 2018 niet meer ingezet op een externe kantorenloods, maar wordt deze functie ingevuld door de ambtelijke organisatie zelf. De verwachting is dat er nog een aantal grote en kleine transformaties aan zullen komen die de leegstand fors doen afnemen. Deze transformaties zijn nog niet zichtbaar in de leegstandscijfers. Voorbeelden hiervan zijn: de Bovenlanden, diverse gebouwen op Legmeer en Kronenburg.

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Vestigingen van bedrijven	13	9.180	9.661	9.942	10.399
In Amstelveen werkzame personen	13	42.340	45.886	50.720	52.764
Bedrijven met 1 werkzame persoon (ZZP)	13	6.512	6.977	7.046	7.406
M2 Winkelvloeroppervlak	20	125.536	125.737	118.139	136.165
Leegstaande bedrijfsruimte (m2)	1	37.717	15.690	18.432	17.941
Leegstaande kantoorruimte (m2)	1	249.802	256.094	214.885	200.420

2.3.2 Stadshart

Actuele beleidsontwikkelingen

Het project verlevendiging Stadsplein is in 2017 afgerond. In juni 2017 is door de raad de Ruimtelijke Uitwerking visie Stadshart 2025 vastgesteld. Onderdeel van deze uitwerking is ook het Stadsplein, waar de gemeente de mogelijkheid biedt om opnieuw in te richten in het kader van een totale upgrade van het Stadshart.

2.3.3 Schiphol

Actuele beleidsontwikkelingen

Het Aldersakkoord, met afspraken over de groei van Schiphol onder voorwaarden, loopt tot en met 2020. Onderdeel van het Aldersakkoord is de invoering van het zogenaamde nieuwe normen- en handhavingstelsel en het strikt geluidpreferentieel vliegen. Prioriteit voor de komende periode is om bij het Rijk aan te dringen op een spoedige verankering van het nieuwe stelsel in wet- en regelgeving, zodat tenminste een einde komt aan de huidige gedoogsituatie. De invloed van de aanbevelingen uit het recente OVV rapport op de ordening in de lucht en op de grond kunnen ingrijpend zijn en vragen mogelijk om een andere wijze van omgang en een andere governance van luchthaven en regio dan tot nu toe. Onderdeel van die discussie maakt ook uit de mate waarin aan de omgeving beperkingen worden opgelegd en de juridische vormgeving daarvan in relatie tot de doelstellingen van de Omgevingswet. Deze onderwerpen komen allemaal terug in de nieuwe Luchtvaartnota die het Rijk voor 2019 heeft aangekondigd.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
3	Bepalen visie en inzet Amstelveen op de ontwikkeling van Schiphol op de middellange termijn	College	1e kwartaal
4	Lobby voor verruiming lokale afwegingsruimte en maatwerk in kader van het LIB	Uitvoering	

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Melders website www.bezoekbas.nl	21	579	543	926	

2.3.4 Amsterdam inbusiness

Actuele beleidsontwikkelingen

Ook in 2017 heeft een groot aantal buitenlandse bedrijven een kantoor geopend in de metropoolregio Amsterdam. In 2017 vestigden zich 143 nieuwe buitenlandse bedrijven in de regio, waarvan 5 in Amstelveen. Deze bedrijven zorgen naar verwachting dat er in de regio over drie jaar 2702 extra arbeidsplaatsen zullen zijn. Uitbreidingen van reeds gevestigde buitenlandse bedrijven leverden daarnaast nog eens 4132 nieuwe banen op in 2017. Ook indirect dragen internationale bedrijven bij aan werkgelegenheid. De 6834 banen uit directe investeringen leveren ook nog duizenden indirecte banen op bij toeleveranciers en dienstverleners. Inmiddels zijn er meer dan 3200 buitenlandse bedrijven in de MRA gevestigd (circa 200 in Amstelveen).

Het Noord-Amerikaanse bedrijfsleven is in 2017 met 36% van de nieuwe bedrijven en 53% van de nieuwe banen de grootste investeerder in de regio. De EMEA-regio (Europa, Midden-Oosten en Afrika) volgt als tweede met 36% van de nieuwe vestigingen en 23% van het aantal banen. Met 25% van de nieuwe bedrijven en 23% van de banen uit Azië, blijven de investeringen uit die regio stabiel.

Noord-Amerika is ook koploper met uitbreidingen van bedrijven: de regio is goed voor 57% van het aantal banen bij uitbreidingen.

Het voorgenomen vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie heeft vooralsnog geen duidelijk waarneembaar effect gehad op de resultaten. Het mogelijk moeten verplaatsen van activiteiten is voor veel bedrijven een ingewikkeld en langdurig proces en de vele onzekerheden die de Brexit nog omringen, zorgen er voor dat menig bedrijf nog (steeds) een afwachtende houding aanneemt. Een direct gevolg van de Brexit is in elk geval dat het European Medicines Agency van London naar Amsterdam zal verhuizen per maart 2019. Het is goed denkbaar dat in het vaarwater van de verhuizing verschillende bedrijven ook naar de regio zullen komen.

Met de stijgende Amsterdamse kantoorprijzen, kijken zowel nieuwe bedrijven als reeds aanwezige bedrijven steeds meer naar de aangrenzende gemeentes als alternatief. Het is dan ook niet ondenkbaar dat deze trend zal leiden tot een toename van internationale bedrijvigheid in deze gemeentes.

Amstelveen kent een mix van bedrijven uit diverse landen en heeft van oudsher een sterke band met Japanse bedrijven en internationale werknemers. Daarnaast kent Indiase gemeenschap in Amstelveen een sterke groei en is inmiddels veruit de grootste internationale gemeenschap binnen Amstelveen. De snelle groei van bedrijven in de regio leidt o.a. tot een aanwas van meer internationals en kinderen. De keerzijde van de het succes en de aantrekkingskracht van de regio is de druk op het internationaal onderwijs. De toename van het aantal kinderen leidt bij diverse scholen tot wachtlijsten binnen vrijwel alle leeftijdsgroepen. Dit geldt ook voor de International School of Amsterdam, gevestigd in Amstelveen, die internationaal zeer hoog staat aangeschreven. De nieuwe internationale school Amity, die in 2018 in Amstelveen zijn deuren opende, is dan ook een welkome aanwinst. Verdere groei van het aantal plaatsen voor leerlingen in het internationaal onderwijs is van belang om de verdere internationalisering en de economische groei van Amstelveen en de regio te faciliteren. Dit verlicht tevens de toenemende druk op het reguliere onderwijs vanuit de expats.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Blijvende inzet Amsterdam inbusiness activiteiten.	Uitvoering	
2	Blijvende inzet internationaal onderwijs.	Uitvoering	
3	Blijvende inzet expatcenter.	Uitvoering	
4	Inzet international housing.	Uitvoering	

2.3.5 Duurzaamheid

Actuele beleidsontwikkelingen

In juni 2016 is de Aanpak Duurzaamheid vastgesteld, waarin drie pijlers zijn benoemd: 'circulaire economie', 'energietransitie/fossielonafhankelijk' en 'inclusieve stad'. Voor deze collegeperiode wordt een programmatische aanpak duurzaamheid ontwikkeld om de duurzame ambities te realiseren. Deze aanpak wordt uitgewerkt in een Deltaplan Duurzaamheid, waarin activiteiten en investeringen op het gebied van circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie centraal staan. Vanuit deze gedachte worden de duurzaamheidsthema's Klimaatadaptatie en Inclusieve stad beschreven in respectievelijk Programma 4 Openbare ruimte en Programma 1 Sociaal Domein.

Amstelveen Fossiel Onafhankelijk 2040

De transitie richting een fossiel onafhankelijke gemeente bestaat uit verschillende opgaven. Voor de gebouwde omgeving zijn dit het verduurzamen van onze elektriciteitsvoorziening, het verduurzamen van onze warmte voorziening en het verduurzamen van de mobiliteit. Dit zijn complexe transitieopgaven met een grote impact op de lokale samenleving. De kosten van de verduurzaming zullen aanzienlijk zijn, met name voor de bestaande woningen. De eerste onderzoeken hebben het over € 10.000 tot € 70.000 per woning.

De condities waarbinnen de energietransitie moet plaatsvinden zijn nog volop in ontwikkeling. Denk hierbij aan veranderende wetgeving, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Ook is landelijke nog veel onderzoek en innovatie nodig om de energietransitie mogelijk en betaalbaar te maken.

Belangrijke actuele ontwikkelingen zijn:

- Gemeenten krijgen met het klimaatakkoord de opdracht om een transitievisie warmte te ontwikkelen. Hierin legt de gemeenteraad, uiterlijk eind 2021, het tijdspad vast waarop wijken van het aardgas gaan. Voor de wijken waarvan de transitie vóór 2030 gepland is, zijn ook de potentiële alternatieve energie infrastructuur (all electric, (type) warmtenet enzovoorts) bekend.
- Waar in de transitievisie de mogelijke alternatieven in beeld gebracht zijn, besluit de gemeenteraad in het uitvoeringsplan op wijkniveau over de alternatieve energie infrastructuur van een wijk. Dit biedt het kader waarbinnen gebouweigenaren, netbeheerders, warmtebedrijven, gemeenten en andere partijen investeringsbeslissingen nemen. Denk hierbij aan hoeveel en wanneer er moet worden geïsoleerd en of het elektriciteitsnet moet worden verzaamd. Cruciaal binnen het uitvoeringsplan is de participatie van gebouweigenaren- en gebruikers. Het uitvoeringsplan op wijkniveau moet uiterlijk 8 a 10 jaar voor dato worden vastgesteld.
- Het 'recht op aardgas' verandert naar recht op warmte. Dit betekent bijv. een breder aansluitrecht op energie-infrastructuur voor verwarming zoals bijv. rest- en stadswarmte.
- Het in MRA verband uitvoeren van het 'Grand design 2.0' warmtenetten.
- Het Klimaatakkoord (2018) richt zich op Regionale Energie- en Strategieën (RES). Hierin wordt de bijdrage van de regio aan de doelen van het klimaat akkoord vastgelegd. Dit vergt nieuwe beleidsontwikkeling en een intensivering van de regionale samenwerking. De RES wordt vastgesteld door de raden in de regio.
- Wet Voortgang Energietransitie (VET) (in werking per 1 juli 2018); De wet VET gaat over aardgasvrije nieuwbouw en de uitfasering van aardgas in de gebouwde omgeving.
- De energietransitie is een belangrijk thema in de omgevingsvisie en omgevingsplannen.

Uitvoeringsplan Amstelveen aardgasvrij klaar

Het uitvoeringsplan Amstelveen aardgasvrij klaar richt zich op het proces en alle activiteiten die nodig zijn voor het realiseren van gebouwde omgeving die voorbereid is op het vervangen van aardgas door een andere warmtebron en het opwekken van duurzame energie. Enkele belangrijke onderwerpen hierin zijn: Communicatie & participatie met onze inwoners, de organisatie van de samenwerking met de netbeheerders en andere belangrijke stakeholders zoals Eigen Haard.

Circulaire economie

De circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van grondstoffen en materialen te maximaliseren en waarde vernietiging te minimaliseren. Anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin waardevolle grondstoffen van product tot afval veranderen en worden vernietigd. In juni 2018 heeft gemeente Amstelveen de MRA intentieverklaring Ontwerp Plan Aanpak Circulaire economie getekend dat zich richt op het aanjagen van de Circulaire Economie, circulair inkopen en een aanpak voor 6 belangrijke en kansrijke grondstoffen.

Duurzaamheidsfonds Amstelveen

In 2019 wordt het duurzaamheidsfonds Amstelveen geëvalueerd en wordt een voorstel gedaan voor het vervolg. De ambitie hierbij is het fonds verder te versterken en een extra impuls te geven.

Samenwerking Duurzaamheid

Gezien de maatschappelijke opgaven op gebied van Circulaire Economie, Energietransitie en de Omgevingswet wordt samenwerking met lokale stakeholders steeds belangrijker. De samenwerking met 'Duurzaamheidspartners Amstelveen', een samenwerking tussen gemeente, bedrijven, (maatschappelijke) organisaties en onderwijs biedt hiertoe concrete kansen. Gemeente Amstelveen intensificeert de samenwerking met de regiogemeenten zoals Metropoolregio Amsterdam (MRA), Regio Amstelland & Meerlanden, Warmte & Koude Programma MRA en Servicepunt Duurzame Energie. Kennisdeling en zelf het goede voorbeeld geven zijn hierbij belangrijk.

Bestuurlijke actiepunten:

Duurzaamheidsfonds Amstelveen evaluatie en vervolg: 2-de helft 2019 (was al een beleidsvoornemen bij vaststellen fonds)

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Programma Circulaire Economie.	College	
3	Duurzaamheidsfonds Amstelveen evaluatie en vervolg.	College	2e helft

Overige toelichting

In de programmabegroting 2018 is aangegeven dat er een energietransitieplan wordt opgesteld en aan de raad voorgelegd. Door het Klimaatakkoord wordt dit gewijzigd in een Regionale Energie- en Strategieën (RES) verwacht eind 2019 en de transitievisie warmte eind 2021.

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Totaal CO2 uitstoot gecombineerd gas en elektra particulier en zakelijk (x1.000 kg CO2)	16	375.000	375.000	369.394	

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000 Programma	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019			Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
			Lasten	Baten	Saldo			
3.1 Economische ontwikkeling	324	633	406	0	406	406	406	406
3.3 Bedrijfsloket en -ontwikkelingen	-70	-193	236	-514	-278	-278	-279	-279
3.4 Economische promotie	723	1.108	2.274	-132	2.142	890	890	890
Totaal saldo van baten en lasten	977	1.549	2.916	-647	2.269	1.017	1.017	1.017
Reservemutatie	-251	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	727	1.549	2.916	-647	2.269	1.017	1.017	1.017

Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

	bedrag x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	2.313	1.060	1.060	1.060
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoerekening)	-44	-43	-43	-43
Saldo begroting 2019	2.269	1.017	1.017	1.017

Reservemutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Egalisatiereserve Grondbank (max. 500K)	3	0	0	3	3	3	3
Economie en duurzaamheid	3	0	0	3	3	3	3

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Subsidies

Niet van toepassing.

2.4 Openbare ruimte

Missie 2018-2022

De komende jaren start een aantal grote projecten in Amstelveen: de aanleg van de Amstelveenlijn, modernisering van het Stadshart en verbreding van de A9. Om de leefbaarheid en doorstroming in de stad te garanderen is grote aandacht nodig voor de bereikbaarheid tijdens de uitvoering van deze grote projecten. Het streven is de overlast als gevolg van de werkzaamheden zo veel mogelijk te beperken.

Amstelveen is een groene stad met een aantal parels, zoals de verschillende heemparken, de Bovenkerkerpolder en Middelpolder en het Amsterdamse Bos met Oeverlanden en de Poel. Wij willen het groene karakter van de stad behouden en versterken.

Effectindicatoren

	Bron	2017	Streef- waarde
Scheidingspercentage huishoudelijk afval	1	54%	
Afgevoerd huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	1	201	

2.4.1 Groen

Actuele beleidsontwikkelingen

Amstelveen is een groene stad. Het groenonderhoud vindt plaats op basis van eerder vastgestelde beheerplannen. Komende jaren wordt onder andere het heemplantsoen, waarmee de gemeente Amstelveen zich onderscheidt van het groen in andere gemeenten, opgeknapt en duidelijker op de kaart gezet. In het kader van duurzaamheid blijft de subsidie voor het vergroenen van daken (van woningen danwel bedrijfspanden) doorlopen tot en met 2020.

Komende jaren staan grote infrastructurele projecten in de planning (verbreding A9 en Amstelveenlijn). Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de boomstructuren. Ten behoeve van de projecten worden veel bomen gekapt. Op termijn vindt hiervan compensatie plaats.

Het streven is de komende jaren de waterkwaliteit van de Amstelveense Poel te verbeteren. Hierin wordt met meerdere betrokkenen waaronder Rijnland wordt samengewerkt.

Duurzaamheid gaat een steeds grotere rol spelen. Zo blijft de focus van het groenonderhoud bij duurzaam wijkgroen. Ook het verwijderen en voorkomen van zwerfvuil is een blijvend thema onder andere door toelichting/lessen op scholen.

Er is een nieuwe landelijke richtlijn van de CROW (Kennisorganisatie voor infrastructuur, openbare ruimte en verkeer & vervoer) 'Werken in en met verontreinigde bodem', waarin alle werkzaamheden in of met verontreinigde bodem zijn opgenomen. Humane risico's staan centraal in de nieuwe richtlijn. De kosten die nutsbedrijven moeten maken in vervuilde grond (en het saneren hiervan) zullen worden berekend aan de gemeente.

De exploitatie van de grondbank en locaties is een belangrijk aandachtspunt. Er wordt momenteel een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Uitgangspunt hierbij is de locaties voor zowel Aalsmeer als Amstelveen te benutten. Hiermee kunnen kosten worden bespaard en wordt de expertise maximaal benut.

Voor het uitvoeren van de motie klimaatadaptatie is 'Amstelveen Rainproof' ontwikkeld. Dit is een uitgebreide toolbox waarmee bewoners, ondernemers en ambtenaren kunnen bepalen wat ze zelf kunnen doen om de gemeente Amstelveen 'rainproof' te maken. Deze toolbox wordt in 2019 verder geïmplementeerd.

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
m2 totaal oppervlak gemeente	1	44.078.221	44.078.221	44.078.221	44.078.221
m2 openbare ruimte*	1	8.657.152	8.486.030	8.598.244	8.610.002

*oppervlakte wijzigt als gevolg van administratieve correcties, koop/verkoop of wijziging bestemming.

2.4.2 Wegen, verkeersmaatregelen, openbare verlichting, riolering en water

Actuele beleidsontwikkelingen

Wegen

De weggebruiker moet op veilige en functionele wijze gebruik kunnen maken van de wegen. De wegen worden onderhouden vanuit een maatregelenpakket dat op basis van de Nota Wegen en weginspecties is opgesteld. Komende jaren gaan een aantal grote projecten in uitvoering die van invloed zijn op het onderliggende wegennet en de aanliggende groenstructuur, zoals de verbreding van de A9, de Amstelveenlijn. Er ligt een grote opgave aan groot onderhoud en vervanging de komende jaren. Dit is uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma buitenruimte. Hierbij ligt de nadruk op een integrale aanpak.

Verkeer

De Amstelveners moeten zich gemakkelijk en veilig door de stad kunnen verplaatsen, ongeacht het gebruikte vervoermiddel. Dat betekent ook waarborgen en waar nodig verbeteren van de verkeersveiligheid, de verkeersafwikkeling, de bereikbaarheid, de parkeervoorzieningen en de leefbaarheid van en in Amstelveen, voor alle verkeersdeelnemers. Het Uitvoeringsprogramma verkeer loopt tot en met 2018 en wordt in 2019 geactualiseerd.

De komende jaren gaan allerlei grote infrastructurele projecten in en rond Amstelveen in uitvoering zoals vergroten van de capaciteit van de Oranjesbaan, de Amstelveenlijn, A9 en reconstructie van de Bovenkerkerweg. Al deze werkzaamheden hebben invloed op de bereikbaarheid en moeten dus goed op elkaar worden afgestemd. Risico daarbij is dat plannings uitlopen of wijzigen en gaan overlappen. Bereikbaarheidsregie moet dus goed worden opgetuigd. In 2018 is een aanvang gemaakt met het nemen van verkeersmaatregelen die nodig zijn op het lokale wegennet om het verkeer tijdens ombouw van de A9 zo goed mogelijk te kunnen verwerken. Verder maatregelen worden in de periode 2019-2020 gefaseerd uitgevoerd. In regionaal verband zijn diverse overleggroepen bezig met het op elkaar afstemmen van alle ingrijpende regionale wegwerkzaamheden. Op voorhand is echter al duidelijk dat er verkeershinder zal ontstaan op het Amstelveense wegennet. Specifieke projecten die in 2019 worden uitgevoerd zijn de reconstructie van het Keizer Karelplein, de aanleg van een rotonde op het kruispunt Keizer Karelweg-Lindenlaan-Kastanjelaan, de aanleg van drie ongelijkvloerse kruispunten op de Beneluxbaan (project Amstelveenlijn), het verbeteren van een aantal fietsroutes en het vervangen en verbeteren van diverse verkeersregelininstallaties. Ook studeren we op verkeersmaatregelen om de route Noorddammerlaan-Legmeerdijk in Bovenkerk te ontlasten en onderzoeken we de mogelijkheden om de fietsroute langs de museumspoorlijn te verbeteren.

De verwachting is dat de parkeerdruk in Amstelveen-Noord en rond openbaarvervoerhaltes verder toeneemt, waardoor waarschijnlijk regulerende maatregelen nodig zullen zijn. Bovendien zullen steeds meer elektrische auto's op de weg komen, waarvoor de nodige infrastructuur moet worden gerealiseerd (laadpalen, snellaadstations of eventuele nieuwere methoden). Nieuwe woonwijken worden ontwikkeld (onder andere de Scheg en Middenwaard) en hiervoor is ook nieuwe of aangepaste infrastructuur nodig.

Openbare verlichting

De openbare verlichting is toegespitst op het bijdragen aan sociale en verkeersveiligheid daar waar nodig is, op een duurzame milieubewuste manier (op het gebied van materiaalkeuze en energieverbruik), waarbij lichthinder voor mens en natuur tot een minimum wordt beperkt.

De netbeheerders (in deze regio Liander) stoppen in 2020 met het beschikbaar stellen van schakelsignalen voor de openbare verlichting. Gemeenten moeten dan met eigen apparatuur zelf zorgdragen voor het in en uitschakelen van de openbare verlichting. Momenteel vindt onderzoek plaats naar geschikte toekomstvast systemen. Het aanbrengen van apparatuur om te kunnen schakelen vergt een financiële inspanning. Het is nog onduidelijk om welke bedrag dit gaat.

Water en Riolerings

Het voldoen aan de zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater en hemelwater met als doel het beschermen van de volksgezondheid, het milieu en het oppervlaktewater.

Er ligt dwingende regelgeving (Nationale Deltaplan) om bij veranderingen in de openbare ruimte klimaatadaptatie mee te nemen (2020) totdat de volledige gemeente klimaat adaptief is ingericht (2050). Vanaf 2020 moet een gemeente beleid hebben op het gebied van klimaatadaptatie.

Dit betekent dat bij de inrichting van de openbare ruimte rekening wordt gehouden met de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme regenbuien en hittegolven.

De stresstest voor overlast van water en hitte is in 2018 uitgevoerd. Op basis hiervan worden in 2019 de plannen en zo mogelijk de implementatie van klimaatadaptieve maatregelen bij de reconstructie van de openbare ruimte verder ontwikkeld.

Om ook voor de toekomst het watersysteem robuust genoeg te houden zijn nieuwe afspraken nodig. In 2018/2019 wordt een bestuurlijke strategische agenda vastgesteld waarin de gemeente en het waterschap vastleggen op welke onderwerpen en op welke wijze zal worden samengewerkt. De uitwerking van hetgeen bestuurlijk is geagendeerd wordt vervolgens uitgewerkt in bijvoorbeeld gezamenlijke onderzoeks- of uitvoeringsprojecten.

In 2018 is een tussenevaluatie gehouden van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2015-2020. Verbeterpunten die hieruit voortkomen worden vanaf 2019 opgepakt.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Ontwerp verdubbeling/capaciteitsverruimende maatregelen op de Bovenkerkerweg tussen de bebouwdekomgrens en Dr. Willem Dreesweg. Opstellen kostenraming, subsidieaanvraag en kredietaanvraag.	Raad	1e helft
7	Actualiseren Uitvoeringsprogramma verkeer.	Raad	1e helft
9	Uitwerking voorkeursvariant en opstellen kostenraming en dekkingsplan voor maatregelen lange termijn.	College	1e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
m2 totaal oppervlak gemeente	1	44.078.221	44.078.221	44.078.221	44.078.221
m2 openbare ruimte	1	8.657.152	8.486.030	8.598.244	8.610.002
Geregistreerde ongevallen met dodelijke afloop op gemeentelijke wegen	1	2	1	2	

2.4.3 Afvalinzameling

Actuele beleidsontwikkelingen

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft op 28 november 2017 het nieuwe Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3) vastgesteld voor de periode 2017 tot en met 2023. De transitie naar een circulaire economie speelt hierin een grote rol. Een circulaire economie is een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt. Het niet meegaan met de transitie naar een circulaire economie betekent hogere kosten voor de afvalverwerking. Over het verbranden van (rest)afval wordt belasting geheven door de landelijke overheid om de recycling van afval (grondstoffen) te stimuleren.

In de periode 2017-2018 is 'Anders inzamelen' ingevoerd in Amstelveen. Met het verhogen van de dienstverlening op de waardevolle grondstoffen PMD (plastic- en metalen verpakkingen en drankkartons) en GFT (Groente-, fruit- en tuinafval) en het verlagen van de dienstverlening op restafval, worden grondstoffen beter gescheiden aangeboden en kunnen apart verwerkt (gerecycled of hergebruikt) worden.

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017
Afgevoerd huishoudelijk afval totaal (x1.000kg)	1	37.840	38.895	39.239
Afgevoerd huishoudelijk restafval (x1.000 kg)	1	18.203	17.813	17.916
Afgevoerd huishoudelijk restafval per inwoner (kg)	1	209	201	201

2.4.4 Begraafplaats

Actuele beleidsontwikkelingen

Binnen de uitvaartwereld krijgen de grote uitvaartbedrijven meer concurrentie van kleine zelfstandigen die meer persoonlijke aandacht en vernieuwing bieden. De nieuwe en vaak minder ervaren ondernemers leunen sterk op de faciliteit opbaren en de ondersteuning door het personeel van Zorgvlied.

Alternatieve locaties voor uitvaartplechtigheden zoals clubhuizen, horecagelegenheden, kasteeltjes, tuinhuisjes, winnen aan belangstelling vanwege de speciale sfeer, beschikbaarheid en/ of de lage kosten. Dit legt met name in de middagen een extra logistieke druk op Zorgvlied.

Naast de verhoogde belangstelling, om de overledene zelf tot aan de oven te begeleiden, heeft ook de "stille crematie" haar intreden gedaan. Hierbij wordt de overledene, na het houden van de plechtigheid in een alternatieve locatie, onbegeleid overgebracht naar het crematorium voor de technische crematie. Hiervoor geldt een verlaagd tarief.

Door de grote bekendheid en uitstraling van Zorgvlied loopt de belangstelling voor begraven op Zorgvlied minder snel terug dan elders in Nederland.

Voor eind 2019 wordt Zorgvlied geheel voorzien van bodembeplanting conform de richtlijnen van het beeldkwaliteitsplan van Zorgvlied.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Historische monumenten Zorgvlied worden geïnventariseerd op achterstallig onderhoud.	Uitvoering	

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2019			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	2017	2018	Lasten	Baten	Saldo	2020	2021	2022
2.1 Verkeer en vervoer	7.135	9.763	13.430	-1.731	11.699	10.777	8.828	5.987
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	9.059	9.747	10.064	-402	9.662	9.447	9.447	8.663
7.2 Riolering	-882	-1.029	7.371	-8.802	-1.432	-1.263	-1.253	-1.258
7.3 Afval	-2.924	-3.044	7.256	-10.041	-2.785	-2.805	-2.832	-2.852
7.4 Milieubeheer	1.123	788	895	0	895	886	886	886
7.5 Begraafplaatsen	-850	-611	3.364	-4.223	-860	-861	-873	-884
Totaal saldo van baten en lasten	12.661	15.614	42.380	-25.199	17.181	16.180	14.204	10.542
Reservemutatie	4.173	1.118	10.293	-11.051	-758	205	2.149	5.773
Resultaat	16.834	16.732	52.673	-36.250	16.423	16.384	16.352	16.315

Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

	bedrag x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	16.873	16.651	16.579	16.547
Perspectiefnota				
- Bijdrage gemeenschappelijke regelingen Groengebied en Omgevingsdienst	34	34	34	34
- Verlaging inkomsten reclame buitenruimte	48	48	48	48
- Areaal beheer openbare ruimte	30	5		
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoerekening)	-562	-354	-309	-314
Saldo begroting 2019	16.423	16.384	16.352	16.315

Reservemutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Openbare verlichting (m.n. lichtmasten)	823	448	-512	759	740	721	1.169
Energiebeleidsplan (incl.SLOK)	3	0	0	3	3	3	3
Dekking kapitaallasten UP Groen, water, recreatie	0	0	0	0	0	0	0
Buitenruimte	8.490	6.025	-10.062	4.453	1.924	2.914	9.108
Dekking kapitaallasten Zorgvlied	230	0	-23	207	184	161	138
Dekking kapitaallasten UP Verkeer en vervoer	5.284	3.670	-339	8.615	11.848	13.200	12.353
Meubilair Zorgvlied	0	0	0	0	0	0	0
Openbare ruimte	14.830	10.143	-10.936	14.037	14.700	16.999	22.772

Het saldo van de kolommen dotatie en onttrekking sluit niet aan op de reservemutatie zoals staat vermeld in het financieel overzicht. Dit verschil betreft de reserve "Grote projecten" die staat vermeld op programma 5 ruimtelijke ontwikkeling.

Voorzieningenmutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Afkoop onderhoud graven	2.683	385	-322	2.746	2.783	2.799	2.814
Uitgifte graven	4.207	543	-597	4.153	4.095	4.036	3.977
Riolering	2.739	0	-211	2.528	2.172	1.816	1.460
Huishoudelijk afval	551	248	-248	551	547	541	550
Bedrijfsafval	24	0	0	24	24	24	24
Begraafplaats Zorgvlied	346	140	-260	226	197	227	255
Dubieuze debiteuren Zorgvlied	61	0	0	61	61	61	61
Openbare ruimte	10.609	1.316	-1.637	10.288	9.879	9.502	9.140

Kredieten

Niet van toepassing

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Bij de realisering van de doelstellingen van het programma Openbare ruimte zijn het Groengebied Amstelland en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied betrokken. Voor aanvullende informatie over deze partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Subsidies

Voor de van toepassing zijnde subsidies op dit programma wordt verwezen naar de bijlage "Subsidies en gemeentelijke jaarhuren voor gesubsidieerde instellingen".

2.5 Ruimtelijke ontwikkeling

Missie 2018-2022

De economie bloeit en dat merken we aan de vele initiatiefnemers die plannen willen ontwikkelen in Amstelveen voor woningbouw, bedrijvigheid of voorzieningen. Om de verdeling van de schaarse ruimte te optimaliseren zullen we diverse integrale gebiedsvisies ontwikkelen, onder andere voor het Stadshart, Legmeer en het gebied in en rondom het Oude Dorp.

We werken aan stadsvernieuwing en renovatie in overleg met inwoners, eigenaren en corporaties. Daarbij behouden we het karakter van de wijken en het Amstelveens cultureel erfgoed.

De woningmarkt in Amstelveen is momenteel overspannen en het aanbod sluit onvoldoende goed aan bij de vraag. We willen een stad zijn waar alle Amstelveners een woning kunnen vinden. Daarvoor proberen wij ook de doorstroming op gang te houden. We streven ernaar bij nieuwbouw minimaal de helft van de woningen te realiseren in het middeldure huur- en koopsegment. In de sociale huursector stimuleren we verkoop van woningen. Het aantal verkochte sociale huurwoningen bouwen wij terug, zodat de sociale voorraad gelijk blijft.

Parkeren in eigen wijk moet mogelijk blijven voor bewoners. Hierbij is betaald parkeren geen doel, maar een middel. Er wordt prioriteit gegeven aan een toekomstvast meerjarenplan voor parkeren om te voorkomen dat in bepaalde gebieden in de stad de parkeerdruk onevenredig groot gaat worden.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2017	2018	2019	Streef-waarde
Gemiddelde WOZ-waarde woningen x 1.000 euro	1	261	296			
% Nieuwe huurders uit Amstelveen	18	41%	52%			

2.5.1 Ruimtelijke ontwikkeling, projecten en grondexploitaties

Actuele beleidsontwikkelingen

Luchthavenindulingsbesluit (LIB)

Het LIB wordt komende periode gewijzigd. Amstelveen borgt haar belangen via diverse gremia, waaronder de ORS, BRS, maar ook via een regionale lobby richting Den Haag. De regio erkent het economisch belang van Schiphol en haar AAA-status en onderkent de noodzaak van ruimtelijke beperkingen in relatie tot geluidshinder en veiligheid, maar wil wel zeggenschap houden over binnenstedelijke ontwikkelingen om de leefbaarheid en betaalbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen overeind te kunnen houden. In het licht daarvan is de transformatie van Kronenburg en het verkrijgen van een brede vvgb vanwege het LIB aangemeld als proeftuinproject binnen de MRA.

Ontwikkelingen Omgevingswet

Doelstelling van de Omgevingswet is onder andere om het proces om te komen tot een ruimtelijke ontwikkeling eenvoudiger en voorspelbaarder te maken voor initiatiefnemers en tevens sneller en met minder kosten tot een vergunning te kunnen komen. Voor de interne organisatie betekent dit een omwenteling in de manier van werken. Inmiddels is een transitieteam opgericht en wordt er hard gewerkt om onze organisatie en onze producten omgevingswetproof te maken. De Omgevingswet is per 1 januari 2021 van kracht.

Ruimtelijk beleid

De Structuurvisie Amstelveen 2015+ (2011) biedt het kader om voor de korte en langere termijn sturing te kunnen geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Amstelveen schept hiermee helderheid over de geambieerde ontwikkelingsrichting van de gemeente.

In 2016 is het Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief als ruimtelijke uitwerking van de woonagenda vastgesteld. Dit stuk geeft houvast voor de ontwikkeling van een aantal gebieden waar komende jaren binnenstedelijk de meeste ontwikkelingen voorzien zijn. Verwacht wordt komend decennium nog 5000 woningen te kunnen toevoegen aan de huidige woningvoorraad. Dit zal met name binnenstedelijk plaatsvinden.

Komende collegeperiode zal gewerkt worden aan de totstandkoming van een Omgevingsvisie. Dit is een verplichting die voortvloeit uit de Omgevingswet. Wij hebben de ambitie om al het beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving te ontsluiten via deze omgevingsvisie. Dat vraagt een verregaande integratie en vereenvoudiging van onze vigerende beleidskaders.

In 2019 wordt een update gemaakt van het Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief. Dit stuk geeft een overzicht van de voornaamste gebieden waar komende periode stedelijke ontwikkelingen voorzien zijn. Wij verwachten, op basis van ons huidige beeld, de komende periode ongeveer 4.000 woningen toe te kunnen voegen. Dit zal met name binnenstedelijk zijn.

Ruimtelijke projecten

Amstelveen wil regie voeren op de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Dit is belangrijk om de schaarse ruimte te optimaliseren en ervoor te zorgen dat ruimtelijke projecten bijdragen aan de doelen die we met elkaar hebben gesteld. Daarvoor werken wij aan heldere doelen en kaders met voldoende ruimte waarbinnen projecten tot ontwikkeling kunnen komen.

De markt blijft aantrekken. Desondanks zal het oude verdienmodel van grondexploitaties niet herstellen en blijft er druk staan op de inkomstenkant van de projecten. De nadruk in de ruimtelijke projecten ligt steeds meer op transformatie en inbreiding, met faciliterend grondbeleid. Hierbij vindt kostenverhaal plaats en zijn grondexploitaties in principe financieel neutraal. Jaarlijks stelt de gemeenteraad de actualisering van de grondexploitaties vast, door middel waarvan de financiële kaders actueel worden gehouden. Komende jaren zal het transformeren van leegstaande kantoorlocaties naar bijvoorbeeld woningbouw prioriteit houden. In 2019 wordt het onderzoek naar transformatie van bedrijventerrein Legmeer afgerond. Tevens kan op basis van de gebiedsvisie Kronenburg de transformatie van dit kantorenpark ter hand worden genomen.

Bestemmingsplannen

Amstelveen heeft haar grondgebied ingedeeld in tien gebieden en actualiseert met een tempo van één plan per jaar. Nu de actualiseringsplicht is komen te vervallen kijken we hierbij vooral naar wat noodzakelijk is om klaar te zijn voor de omgevingswet (2021). Amstelveen streeft bij het maken van bestemmingsplannen naar maatwerk: het bieden van meer ruimte voor ontwikkelingen waar dit kan, maar meer strikt sturen waar meer behoefte is aan behoud van ruimtelijke kwaliteit.

Private kwaliteitsborging in de bouw

De Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen heeft grote consequenties voor de vergunningverlening. Het is de bedoeling dat de toets op het bouwbesluit voor bouwwerken fasegewijs komt te vervallen. Toetsing en toezicht wordt overgelaten aan een onafhankelijke marktpartij. Op 4 juli 2017 zou de eerste kamer beslissen over aanvaarding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen. De stemming is echter op verzoek van de minister aangehouden. De minister acht het noodzakelijk dat het wetsvoorstel verder wordt bijgeschaafd en heeft al aangekondigd de wet niet voor 1 januari 2019 in te willen voeren. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit gelijk geïmplementeerd worden met de invoering van de Omgevingswet in 2021.

Bouwleges

Door de hoogconjunctuur in de bouw verwachten wij in 2019 meer vergunningaanvragen dan normaal. Om blijvend te zorgen voor een snelle vergunningverlening binnen wettelijke termijnen is de organisatie flexibel ingericht zodat het dienstverleningsniveau op peil blijft.

In 2019 worden ook Groene leges geïntroduceerd voor aanvragers die aanzienlijk energiezuiniger bouwen of verbouwen dan wettelijk vereist.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Uitvoeringsprogramma VTH 2019-2020	College	1e helft
2	Jaarrapportage SO 2019 vaststellen	College	2e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Vergunningen WABO	1	1.116	1.368	1.644	
Afgehandelde toezichtszaken WABO	1	1.292	631	962	
Controle/handhaving WABO	1	675	336	142	
Afgehandelde handhavingszaken WABO	1	62	57	121	

2.5.2 Stedelijke ontwikkelingen

Actuele beleidsontwikkelingen

Algemeen

De afstemming van de grote projecten vraagt bijzondere aandacht. De zorg gaat uit naar een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer tijdens de ombouw van de Amstelveenlijn en de verbreding van de A9 en de doorontwikkeling van het Stadshart. Ook tijdens de uitvoering van de grote projecten moet de bereikbaarheid van Amstelveen en die van het Stadshart in het bijzonder gewaarborgd zijn.

Er wordt stevig ingezet op een goede ruimtelijke inpassing van de grote projecten en op de kaderstelling voor bouwinitiatieven van derden in het Stadshart.

Om het publiek goed te informeren over de planvorming en de uitvoering is in juni 2017 Amstelveen InZicht geopend. Het publiek weet Amstelveen InZicht te vinden en de informatiebehoefte zal alleen maar toenemen richting de uitvoering van de projecten.

De raad heeft diverse kredieten verleend voor de bekostiging van de projectorganisatie en de kosten van communicatie en informatie tot en met het jaar 2021. In het Collegeuitvoeringsprogramma is hier verdere invulling aan gegeven.

Inpassing A9

In maart 2017 is het Tracébesluit genomen door de Minister van Infrastructuur en Milieu. De zitting van de Raad van State naar aanleiding van de ingestelde beroepen is op 6 september 2018. Uitspraak van de Raad van State vindt uiterlijk in november 2018 plaats. Vervolgens kan het bestemmingsplan A9 worden vastgesteld. De gemeentelijke vergunningverlening vindt plaats op basis van dit bestemmingsplan; naar verwachting begin 2020.

De uitvoering van het project is gepland in de periode 2020-2024/2026. Daarvóór moet het project worden aanbesteed. Rijkswaterstaat (RWS) en Gemeente Amstelveen hebben op 1 maart 2018 een Uitvoeringsovereenkomst (UVO) gesloten waarin is vastgelegd waar de aannemer aan moet voldoen bij de aanleg van infrastructuur en voorzieningen die in beheer worden genomen door de gemeente. De gunning aan een aannemerscombinatie is gepland in het najaar 2019.

Na afloop van het project van RWS omstreeks 2025 is het de taak van de Gemeente om de overkappingen Oude Dorp, Stadshart en Meander in te richten. De plannen hiervoor worden voorbereid.

Tijdens de verbreding van de A9 worden de toe- en afrit van de A9 naar verwachting gedurende 4, respectievelijk 2 jaar afgesloten. Om de stad goed bereikbaar te houden tijdens het werk aan de A9 wordt voorafgaand aan het project de afwikkelcapaciteit van het onderliggend wegennet verruimd. De werkzaamheden vinden gefaseerd plaats. Het belangrijkste deelproject is de verbreding van het viaduct 'Knoop Ouderkerkerlaan'.

Ombouw Amstelveenlijn/aanleg Uithoornlijn

In maart 2019 wordt lijn 51 buiten gebruik gesteld en wordt een vervangend bussysteem ingevoerd tot aan de ingebruikname van de hoogwaardige tramverbinding aan het einde van 2020. Drie gelijkvloerse kruispunten op de Beneluxbaan worden omgebouwd tot ongelijkvloerse kruisingen met verdiept gelegen halteplaatsen en in de Noorder Legmeerpolder wordt een opstelterrein gerealiseerd. In de zomer van 2019 zal er intensief gewerkt worden aan het traject vanaf Station Amsterdam Zuid tot aan het Stadshart Amstelveen. Begin 2020 wordt de nieuwe weginfrastructuur op de Beneluxbaan in gebruik genomen.

In 2019 is de vaststelling gepland van het bestemmingsplan ten behoeve van de Uithoornlijn. Voor de aanleg van de Uithoornlijn moeten gronden worden verworven, waarvoor een onteigeningsprocedure zal worden gevolgd. De start van de aanleg van de Uithoornlijn wordt verwacht in 2020 en de ingebruikname eind 2022.

Stadshart

In 2019 zal gewerkt worden aan het begeleiden van de planontwikkeling van derden voor herontwikkeling van de commerciële onderdelen van het Stadshart. Doorgaans zal dit leiden tot een bestemmingswijziging of een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan.

De planontwikkeling van de herontwikkeling van de Cultuurstip en de bioscoop zal de Gemeente zelf ter hand nemen. Dit geldt ook voor de herinrichting van de openbare ruimte. Begeleiding en beoordeling van de planvorming vindt ook plaats door de ingestelde Adviesgroep Stadshart waar de Stadsbouwmeester en de adviseur vastgoedontwikkeling deel van uitmaken. Met de diverse stakeholders in het Stadshart wordt actief contact onderhouden.

Nr. Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1.1 Uitvoering deelproject Keizer Karelweg - Mr. G. Groen van Prinstererlaan van het pakket verkeersmaatregelen onderliggend wegennet A9.	Uitvoering	1e helft
1.2 Uitvoering deelproject Burg. Boersweg - Marathonlaan.	Uitvoering	1e helft
1.3 Uitvoering deelproject knoop Ouderkerkerlaan (1e fase).	Uitvoering	2e helft
1.4 Voorbereiding uitvoering deelproject Oranjebaan.	Uitvoering	2e helft
1.5 Omgevingsmanagement en communicatie via onder meer Amstelveen InZicht.	Uitvoering	
2.1 Vaststellen Bestemmingsplan A9.	Raad	1e helft
2.2 Sluiten samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat inzake scopewijzigingen overkappingen Oude Dorp, Stadshart (bomenbrug) en Meander.	College	1e helft
2.3 Opstellen voorlopig ontwerp inrichting overkapping Meander.	College	1e helft
2.4 Begeleiden aanbesteding project A9 RWS.	Uitvoering	
3.1 Begeleiding realisatie ombouw Amstelveenlijn en aanleg opstel terrein Noorder Legmeerpolder.	Uitvoering	
3.3 Vaststellen Bestemmingsplan Uithoornlijn (inclusief onteigeningsplan).	Raad	1e helft
4.1 Actief contact met stakeholders.		
6.2 Vernieuwing winkelstrip Stadsplein zuidoost.	Uitvoering	
6.4 Planvorming Rembrandtwegpassage.	College	2e helft
6.5 Planvorming entreegebied A9/Stadshart zuidwest.	College	2e helft
8.1 Groen licht omgevingsvergunning Rembrandtpassage.	Raad	2e helft
8.2 Groen licht omgevingsvergunning locatie Tanuki.	Raad	2e helft
9.1 Planontwikkeling herontwikkeling Cultuurstrip en bioscoop.	College	
9.2 Planvorming herinrichting openbare ruimte Stadsplein en Rembrandtweg (o.a. t.b.v. de markt).	College	
9.3 Planvorming herontwikkeling busstation en passage bomenbrug-busstation-Stadsplein.	College	

2.5.3 Wonen en volkshuisvesting

Actuele beleidsontwikkelingen

De druk op de lokale woningmarkt was al groot en zal de komende periode alleen maar groter worden. Amstelveen is voor velen een zeer aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Binnen de daarvoor gestelde wettelijke kaders willen wij dan ook het lokale huisvestingsbeleid zo vorm geven dat wij voor onze inwoners, bedrijven en instellingen zo goed als mogelijk kunnen blijven voorzien in passende, betaalbare en kwalitatief goede woonruimte in een aantrekkelijke leefomgeving. Dit geldt uiteraard zowel voor de nieuw te bouwen woningen als voor de het gebruik van de reeds bestaande woningen.

Aan de hand van het in 2017 uitgevoerde woningbehoefte-onderzoek van de Metropool Amsterdam en de verdere verfijning daarvan naar ons deel van de woningmarkt zal de lokale behoefte goed in beeld worden gebracht. De resultaten van deze onderzoeken zullen worden gebruikt voor het maken van prestatie afspraken met de corporaties, het aanscherpen van ons woonbeleid en de te hanteren uitgangspunten voor woningbouwprogramma's.

In regionaal verband (Amstelland-de Meerlanden (AM) en Metropoolregio Amsterdam (MRA)) werken wij op het thema wonen zowel ambtelijk als bestuurlijk samen. Wij willen actief meewerken aan het verder vorm en inhoud geven aan deze regionale samenwerking. Inhoudelijke onderwerpen waarover afstemming plaatsvindt in AM wonen verband zijn o.a. de woonruimteverdeling, het Regionaal Actieprogramma (RAP) wonen (provinciaal vereiste), de monitor plancapaciteit en de voorbereiding van de bestuurlijke overleggen op MRA niveau.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
2	Onderzoek wensen en mogelijkheden van huurders om door te stromen naar een koopwoning.	Uitvoering	
3	Opstellen Woonvisie 2018-2022	College	
5	Realisatie 30% eigenbouw in project de Scheg.	Uitvoering	

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Opgeleverde woningen sociale huur	1	0	6	29	
Opgeleverde woningen vrije sector huur	1	54	0	0	
Opgeleverde woningen dure koop	1	44	9	13	
Opgeleverde woningen middeldure koop	1	52	124	0	
Opgeleverde woningen betaalbare koop	1	0	0	84	
Opgeleverde woningen totaal	1	150	139	126	
Opgeleverde eengezinswoningen	1	96	101	8	
Opgeleverde appartementen	1	54	38	118	
Vrijgekomen sociale huurwoningen	18	482	455	476	
Benodigde inschrijfduur in jaren, starters	18	8,9	10,2	12,8	
Benodigde inschrijfduur in jaren, doorstromers	18	20,9	21,3	21,3	
Gemiddelde woningbezetting	1	2,16	2,17	2,17	2,17
Woningvoorraad*	1	43.087	43.302	41.220	41.477
% Koopwoningen	1	43,9%	43,9%	45,3%	45,3%

*In 2016 is een administratieve correctie doorgevoerd in BAG, waardoor het aantal woningen is gedaald.

2.5.4 Openbaar vervoer

Actuele beleidsontwikkelingen

Het openbaar vervoer is in 2017 aanbesteed door de Vervoerregio Amsterdam. Vervoermaatschappij Connexxion won de aanbesteding en heeft hiermee de concessie verworven om vanaf 10 december 2017 minimaal 10 jaar het OV te verzorgen in het vervoersgebied Amsteland-Meerlanden, waartoe Amstelveen (m.u.v. de Amstelveenlijn) behoort. Elk jaar stelt Connexxion een 'Vervoerplan' op voor de nieuwe dienstregeling/lijnvoering in het volgende jaar (die ingaat op de 2^e zondag van december). Reageren op dit Vervoerplan vindt bestuurlijk plaats in het 2^e kwartaal van elk jaar. Het Vervoerplan 2019 kende voor Amstelveen aandachts-/verbeterpunten (volledig bedienen van de halte Grote Beer door R Net buslijnen; fijnmazigheid OV). Deze aandachtspunten blijven naar verwachting overeind ten aanzien van het Vervoerplan 2002. Hieraan voorafgaand heeft de Vervoerregio Amsterdam bestuurlijk toegezegd, een evaluatie van de concessie te doen in het laatste kwartaal van 2019. Streven van Amstelveen is om, in afstemming met de Vervoerregio en Connexxion, de aandachts-/verbeterpunten zo spoedig mogelijk om te vormen naar doorgevoerde verbeterpunten in de buslijnvoering.

Nr. Omschrijving	College- / raads- besluit/uitvoering	Toelichting
2 Reactie op vervoerplan 2020.	College	1e helft

2.5.5 Parkeren

Actuele beleidsontwikkelingen

Vanaf 13 december 2017 is de 'Beleidsnota invoering betaald parkeren Amstelveen 2018' van kracht. Het nieuwe beleid geeft de gemeente Amstelveen meer ruimte om betaald parkeren met vergunningen in te voeren zodra de parkeerdruk hoog genoeg (>85%) is en bewoners en ondernemers geconsulteerd zijn. Conform de aangenomen 'Motie Versneld invoeren betaald parkeren met inspraak' wordt de gemeenteraad gevraagd akkoord te gaan met het invoeren van betaald parkeren.

Wij willen dit beleid verder optimaliseren, onder andere door te anticiperen op parkeerproblemen die voorzien worden in specifieke gebieden (bijvoorbeeld gebieden met vrij parkeren die grenzen aan betaald parkeren of nabij OV-opstappunten). Invoering betaald parkeren geschiedt veelal in delen van woonwijken. Ook duurt het proces om te komen tot invoering van regulering door het huidige beleid nog altijd relatief lang.

Wij willen tevens een visie / meerjarenplan ontwikkelen voor het product Parkeren waarin maatregelen benoemd worden om de parkeerdruk te spreiden. Ook de toekomst van parkeerautomaten, SmartCity en het toekomstbeeld van betaald parkeren in Amstelveen dient nauwgezet omschreven te worden.

Door de uitbreiding betaald parkeren is de efficiency van handhaving op parkeerrechten lager geworden. Handhaving scant op dit moment lopend en handmatig de voertuigen op parkeerrecht. De loopafstanden voor handhavers zijn zeer groot geworden waardoor er minder voertuigen gescand kunnen worden. Daarom wordt onderzocht of de inzet van een elektrische scanvoertuig mogelijk is. Het scanvoertuig beschikt over een camera die kentekens al rijdende kan scannen.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Bijstellen beleid parkeerregulering.	Raad	1e helft
2	Inzet scanscooter.	College	1e helft
3	Visie / meerjarenplan Parkeren	Raad	1e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Lopende parkeervergunningen bewoners	1	2.461	2.401	2.714	
Lopende parkeervergunningen bedrijven	1	697	443	944	
Lopende parkeervergunningen bezoekers	1	2.004	2.384	3.160	

2.5.6 Maatschappelijk Vastgoed

Actuele beleidsontwikkelingen

Maatschappelijk vastgoed staat met name ten dienste van de beleidsterreinen cultuur, sport, welzijn en onderwijs (zie voor onderwijshuisvesting programma 2.2). Zich wijzigende beleidsmatige inzichten blijven vragen om daarop gerichte aanpassingen van de gebouwenvoorraad. In dat kader is momenteel besluitvorming over de toekomstige huisvesting van de wijkcentra Alleman, Pluspunt en Noorddamcentrum in voorbereiding.

Verder is de meerjarenonderhoudsplanung in 2018 vernieuwd. De daarvoor gebruikte NEN2767-systematiek biedt meer inzicht in de relatie tussen doelstellingen en kosten en zal naar verwachting de besluitvorming in het kader van verduurzaming en fossielvrij maken van de gebouwenvoorraad ondersteunen.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
3	Verbouwing wijkcentrum Noorddamcentrum.	Uitvoering	
7	Besluitvorming over toekomstige huisvesting van de wijkcentra Alleman en Pluspunt	Raad	1e kwartaal
8	Besluitvorming over verduurzaming gebouwenvoorraad	Raad	2e kwartaal

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000 Programma	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019			Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
			Lasten	Baten	Saldo			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-2.449	1.230	4.264	-5.324	-1.060	-1.073	-1.100	-1.169
0.63 Parkeerbelasting	-2.026	-1.925	473	-2.349	-1.876	-1.876	-1.876	-1.876
2.2 Parkeren	217	285	495	-308	187	183	180	177
2.5 Openbaar vervoer	69	71	331	0	331	85	85	85
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-85	-22	238	-246	-8	0	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	2.029	2.469	2.864	-519	2.345	1.789	1.183	1.287
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.861	-7.376	6.679	-10.305	-3.627	167	167	167
8.3 Wonen en bouwen	39	1.069	2.636	-1.752	885	872	872	872
Totaal saldo van baten en lasten	-4.066	-4.199	17.980	-20.802	-2.822	147	-489	-458
Reservemutatie	-13.714	-2.326	10	-1.549	-1.539	-895	-744	-895
Resultaat	-17.780	-6.524	17.990	-22.351	-4.362	-748	-1.233	-1.353

Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

	bedrag x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	-11.861	-472	-506	-556
Perspectiefnota				
- vervallen incid. budget organisatiek. A9 (uit Rijksbijdrage projectkosten A9; zie Fin. Midd.)			-300	-300
- vervallen winstafracht Emergohal	8.000			
- fasering Omgevingswet	229	202	30	
- Onderzoeken transformatie Kronenburg en Legmeer	130			
- Mutatie winstnemingen grondexploitaties (cf. raadsvoorstel actual. grondexp.)	-301		17	
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoerekening)	-559	-478	-474	-497
Saldo begroting 2019	-4.362	-748	-1.233	-1.353

Reservemutatie

bedrag x € 1.000	2019				2020	2021	2022
omschrijving	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Wijkcentra, Noorddamcentrum	0	0	0	0	0	0	0
Schuilkelder Wolfert van Borsseleweg	0	0	0	0	0	0	0
Dekking kapitaallasten gronden	1.006	0	0	1.006	1.006	1.006	1.006
Grote projecten	7.546	150	-115	7.581	7.123	7.123	7.123
Cultuurinvesteringen cultuurstip	0	0	0	0	0	0	0
Startkoop Amstelveen en Startersleningen	1.023	0	0	1.023	1.023	1.023	1.023
Amstelveense bijdrage M51	246	0	-246	0	0	0	0
Stadshart	271	0	-341	-70	-70	-70	-70
Bewonersinitiatiefgroep wijkcentrum Randwijk	0	0	0	0	0	0	0
Dekking kapitaallasten gebouwen	16.852	0	-905	15.948	15.043	14.138	13.233
Geo meetapparatuur	40	10	-57	-8	2	12	22
Westwijkplein	2	0	0	2	2	2	2
Ruimtelijke ontwikkeling	26.986	160	-1.664	25.482	24.129	23.234	22.339

Het saldo van de kolommen dotatie en onttrekking sluit niet aan op de reservemutatie zoals staat vermeld in het financieel overzicht. Dit verschil betreft de mutatie van de reserve "Grote projecten" die staat verantwoord op programma 4 openbare ruimte.

Voorzieningenmutatie

bedrag x € 1.000	2019				2020	2021	2022
omschrijving	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Onderhoud Vastgoed	6.292	2.607	-1.438	7.461	8.627	9.793	10.959
Dubieuze debiteuren bouwleges	155	0	0	155	155	155	155
(Huur) woonwagens en -lokaties	462	108	-61	509	556	603	650
Facilitaire projecten	134	0	0	134	134	0	0
Ruimtelijke ontwikkeling	7.043	2.715	-1.499	8.259	9.472	10.551	11.764

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Bij de realisering van de doelstellingen van het programma Ruimtelijke Ontwikkeling is de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied betrokken. Voor aanvullende informatie over deze partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Subsidies

Niet van toepassing.

2.6 Bestuur, bevolking en veiligheid

Missie 2018-2022

In Amstelveen staat veiligheid onverminderd hoog op de agenda. Inwoners moeten zich veilig voelen in hun wijk of buurt en in het verkeer. Om dit te bevorderen werkt de gemeente samen met politie en justitie om de veiligheid in de stad te waarborgen. Daarnaast doen we steeds meer samen met inwoners, bijvoorbeeld op het gebied van buurtpreventie. Zij weten wat er speelt in hun leefomgeving en zijn goed in staat om signalen af te geven bij onveilige situaties.

Effectindicatoren

	Bron	Laatst bekende meting	2017	2018	2019	Streefwaarde
Veilig wonen en leven						
Woninginbraken voltooid	6	288	402			
Auto inbraken	6	528	499			
Aantal opgelegde IBS						
Aantal opgelegde huisverboden						
Veilig opgroeien						
Meldingen jeugdoverlast	6	309	278			
Ondermijning						
Bestuursdwang hennepsteelt						
Dienstverlening/communicatie						
Woonlasten éénpersoonshuishouden in euro's	10	660				
Woonlasten meerpersoonshuishouden in euro's	10	704				
Abonnementen elektronische nieuwsbrief gemeente	1	1.925	1.803			

2.6.1 Veiligheid, handhaving en crisisbeheersing

Actuele beleidsontwikkelingen

Integraal veiligheidsplan 2019-2022 en Actieplan integrale veiligheid 2019

In een nieuw Integraal veiligheidsplan voor de nieuwe collegeperiode die in april 2019 gereed zal zijn voor besluitvorming, zullen de speerpunten van het beleid worden geformuleerd. In een tweejaarlijks plan worden deze speerpunten omgezet naar concrete acties, telkens met inachtneming van actuele ontwikkelingen.

In het Integraal veiligheidsplan zijn dan ook de regionale speerpunten binnen het veiligheidsdomein opgenomen, met inachtneming van de regionale politiecapaciteit en de lokale invulling op wijkniveau.

Hoofddlijn van het beleid blijft de versterking van de integrale aanpak met alle veiligheidspartners, maar met een focus op ondermijning. Dat wil zeggen diverse, vaak niet direct zichtbare criminaliteitsvormen die als overeenkomst hebben dat de grens tussen onderwereld en bovenwereld vervagen. Toepassing van de Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) maakt daar onderdeel van uit. Eén van die specifieke speerpunten blijft de bestrijding van woninginbraken.

Op lokaal niveau zal daarnaast het beleid gericht zijn op een versterking van de gemeentelijke handhaving, in samenwerking en met een betere aansluiting op de politie, waar mogelijk op basis van predictive policing. Door informatiegestuurd en gebiedsgericht werken kunnen mensen en middelen daar (locatie en tijd) worden ingezet waar dat het meest nodig is ten behoeve van de verhoging van de veiligheid en verbetering van de leefbaarheid. Handhavingsprogramma's zullen daarop aangepast worden en zo nodig ook de Algemene plaatselijke verordening.

Blijvende aandacht is er voor radicalisering en jeugdoverlast. Voor de regionale regisseur radicalisering is bij de perspectiefnota extra budget vrijgemaakt. Terrorisme blijft een aanwezig risico. De toenemende zorg met betrekking tot verwarde personen, ook in het sociaal domein, krijgt de nodige aandacht mede in relatie tot de ontwikkeling en implementatie van nieuwe hogere wetgeving met ingang van 1 januari 2020, met nieuwe en veranderende burgemeesters- en collegebevoegdheden.

De lobby rondom het afschaffen dan wel beperken van het afsteken van vuurwerk zal nauwgezet gevolgd worden, met inachtneming van de lokale (on)mogelijkheden tot het stellen van regels.

Crisisbeheersing

In het kader van Crisisbeheersing zal verder uitvoering worden gegeven aan het beleidsplan van De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en de landelijke ontwikkeling van de inrichting van de meldkamers wordt op de voet gevolgd via de regio.

Nr.	Omschrijving	College- / raads- besluit / uitvoering	Toelichting
1	Vaststellen en uitvoeren van integraal veiligheidsplan 2019-2022	Raad	2e kwartaal
2	Opstellen en vaststellen actieplan veiligheid.	College	2e kwartaal
4	Uitvoeringsprogramma VTH 2019-2020.	College	1e helft
5	Jaarrapportage VTH 2018 vaststellen.	College	1e helft
6	Vaststellen integrale wijziging Algemene plaatselijke verordening	Raad	2e helft
7	Financiële jaarstukken VrAA 2018.	Raad	2e kwartaal
8	Schijnwerper in de wijk: resultaten Kostverloren-Bankras.	College	1e helft

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Misdrijven totaal	6	4.287	4.135	4.002	
Vergunningen/ontheffingen APV	1	439	356	389	
Vergunningen/ontheffingen horeca	1	93	218	228	
Meldingen APV	1	-	163	172	
Totaal vergunningen/ontheffingen en meldingen	1	-	737	789	

2.6.2 Dienstverlening burger

Actuele beleidsontwikkelingen

Inwoners verwachten meer van de gemeente als het gaat om dienstverlening. De snelle levering van producten en diensten in de commerciële sector en de continue terugkoppeling daarbij schept ook verwachtingen in de dienstverlening van de lokale overheid: snelheid, maatwerk en continue communicatie wordt de norm. In praktijk betekenen deze ontwikkelingen enerzijds een omslag naar digitale dienstverlening en tegelijk maatwerk bieden zoals huisbezoek, bezorgen van documenten en dergelijke. Er blijft immers altijd een groep die digitaal niet meekomt.

Daarnaast is het nodige veranderd bij burgerzaken qua producten en veiligheid: producten gaan verdwijnen (rijbewijs, VOG) of krijgen een langere levensduur (paspoorten). En er is meer inzet rondom veiligheid en fraude. Dat laatste vergt meer gespecialiseerde kennis en kunde.

Beide ontwikkelingen hebben ook veel invloed op interne werkprocessen en vergen van de organisatie andere kwaliteiten. Medewerkers zullen qua kennis en vaardigheden daarin mee moeten. Dat geldt ook voor werkprocessen en normen.

Digitale dienstverlening

De gemeente wil een moderne organisatie zijn die in de pas loopt met de verregaande digitalisering, automatisering en robotisering van de maatschappij. We willen dat de organisatie digitaal en geautomatiseerd werkt waar dit wettelijk moet én waar de samenleving en de ambtelijke organisatie dat wenst.

Met de afronding van het programma Digitaal Werken is in 2018 de basis gelegd voor de volgende stappen in de digitalisering, automatisering en robotisering. De volgende stappen zijn in beeld gebracht in het plan Amstelveen Connected, digitale ambitie. In het uitvoeringsplan 2019 wordt vastgelegd wat we van het plan Amstelveen Connected, digitale ambitie gaan realiseren in 2019 en worden de kosten en baten in beeld gebracht.

Nr.	Omschrijving	College-/ raads- besluit/uitvoering	Toelichting
1	Introduceren nieuwe social media als whatsapp en instagram.	Uitvoering	

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Uren dat publieksbalie geopend is	1	36	36	36	36
Paspoorten	1	11.604	12.345	12.752	
Rijbewijzen	1	6.220	8.042	9.738	
Contacten voor producten	1	99.393	102.349	105.995	
Bezoekers	1	109.851	113.066	116.473	
Telefonische contacten callcenter AA	1	203.753	177.874	175.672	
--waarvan Amstelveen algemeen	1	179.138	156.189	153.579	
Telefonische bereikbaarheid	1	93%	95%	94%	
Telefonische contacten belastingen Amstelland	1	23.846	34.925	38.389	
Klachten	1	168	168	352	
Afgehandelde bezwaarschriften	1	368	357	416	
Inwoners	1	87.178	88.609	89.321	89.904
Huishoudens	1	40.778	41.165	41.268	41.264
% Inwoners met een westerse migratie achtergrond	1	22%	23%	24%	25%
% Inwoners met een niet-westerse migratie achtergrond	1	17%	17%	17%	19%

2.6.3 Communicatie

Actuele beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen

Sneller dan je dacht. Al de laatste paar jaar spreken we in onze plannen over een veranderende wereld waar we op in moeten spelen. Maar nooit hadden we verwacht dat de veranderingen zo snel zouden gaan. Dat heeft impact. De maatschappij verandert en de organisatie verandert. En daarmee ook de communicatie.

Mensen delen informatie, discussiëren en ontwikkelen gezamenlijke standpunten via allerlei digitale platforms. Mensen reageren in hun eigen tijd, wanneer zij dat willen of hen dat uitkomt. Ze verwachten daarbij ook nog een snelle reactie. Communicatie gaat steeds sneller. Ook issues ontwikkelen zich razendsnel.

De veranderingen vragen om een permanente alertheid die zich niet in procedures en checklists laat vangen. Het vraagt ook om meer inzet. Waar je vroeger te maken had met 10 journalisten heb je dat nu met 100, want iedereen kan journalist zijn. Daarnaast is het ook belangrijk om "feeling" met de samenleving te houden. Te weten wat er speelt en leeft. Omgevingscommunicatie krijgt zo een grotere rol. Participatie (wat mensen zelf willen doen en wat mensen vinden), ICT en Communicatie schuift steeds meer in elkaar. Dat vraagt om andere vaardigheden, kennis over techniek en kennis over "communitymanagement".

Binnen de gemeentelijke communicatie spelen we in op de ontwikkelingen van deze tijd, maar gooien we de traditionele communicatie- en participatiemiddelen niet overboord. Zo bereiken we de grootste groep mensen: met nieuwe media en op traditionele wijze.

Wat gaan we doen?

Als we niet meegaan met de ontwikkelingen gaan we achter lopen bij de manier waarop mensen in deze tijd met elkaar communiceren. Daarom gaan we intensiever monitoren en meer communiceren via social media en met meer foto en video. Het is noodzakelijk dat we gaan investeren in technische kennis (die nu echt steeds meer bij het communicatievak gaat horen) om het contentbeheer van de website goed en snel te kunnen uitvoeren.

De grote projecten komen tot uitvoering. Het grootste deel van de projectcommunicatiecapaciteit zal hierdoor worden opgeslokt. Het is immers van het grootste belang dat we inwoners goed uitleggen wat er gebeurt als de stad op de schop gaat en welke alternatieven er zijn om de stad bereikbaar te houden. De overige grote onderwerpen zoals duurzaamheid, omgevingswet et cetera zullen we zo goed mogelijk voor het voetlicht brengen. Mocht er capaciteit zijn, dan kunnen we extra investeren in campagnes en samenwerking met de stad.

Kengetallen

Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018
Paginaweergaven website	1	1.079.656	1.040.966	1.297.175	
Bezoekers website	1	136.591	118.945	182.599	
Volgers Facebook	1	1.157	1.884	3.103	
Volgers Twitter	1	3.915	4.222	4.975	

2.6.4 Deregulering

Actuele beleidsontwikkelingen
Niet van toepassing.

2.6.5 Regionale samenwerking en internationale betrekkingen

Actuele beleidsontwikkelingen

Met het wegvallen van de Stadsregio Amsterdam (SRA) en de versterkte samenwerking binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) in combinatie met de Vervoerregio hebben de deelregio's binnen de MRA aan belang gewonnen. In de deelregio Amstelland Meerlanden is gekozen om de aanhaking bij de MRA via de reeds bestaande gemeenschappelijke regeling Amstelland Meerlanden Overleg. De huidige MRA agenda wordt vernieuwd en krijgt zijn beslag in een MRA agenda 2020-2024 en gaat onder andere over Economie, Ruimte, Duurzaamheid, Wonen, en Verkeer.

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2019			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	2017	2018	Lasten	Baten	Saldo	2020	2021	2022
0.1 Bestuur	2.160	2.963	3.167	0	3.167	3.180	3.180	3.180
0.2 Burgerzaken	672	760	2.882	-1.917	965	785	785	785
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.599	5.544	5.765	0	5.765	5.731	5.670	5.564
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.373	4.180	3.849	-251	3.598	3.193	3.193	3.193
Totaal saldo van baten en lasten	11.804	13.446	15.662	-2.168	13.495	12.889	12.828	12.722
Reservemutatie	-438	-315	0	-394	-394	-360	-299	-193
Resultaat	11.365	13.131	15.662	-2.562	13.101	12.529	12.529	12.529

Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

bedrag x € 1.000

	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	12.713	12.308	12.308	12.308
Perspectiefnota				
- Bijdrage gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio	125	125	125	125
- Bijdrage Regionale regisseur radicalisering	35	35	35	35
- Premies/wachtgeld wethouders 2018	150	150	150	150
- Tijdelijke fte nieuwe taken Burgerzaken	180			
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoerekening)	-102	-89	-89	-89
Saldo begroting 2019	13.101	12.529	12.529	12.529

Reservemutatie

bedrag x € 1.000	2019				2020	2021	2022
omschrijving	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
FLO kosten Brandweer	2.670	0	-394	2.276	1.916	1.617	1.424
Bedrijfsvoeringsfondsen	107	0	0	107	107	107	107
Bestuur, bevolking en veiligheid	2.777	0	-394	2.383	2.023	1.724	1.531

Voorzieningenmutatie

bedrag x € 1.000	2019				2020	2021	2022
omschrijving	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Sociaal statuut brandweer	8	0	0	8	8	8	8
Bestuur, bevolking en veiligheid	8	0	0	8	8	8	8

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Bij de realisering van de doelstellingen van programma Bestuur, bevolking en veiligheid zijn betrokken: Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, Vervoerregio Amsterdam, Amstelland- en Meerlandenoverleg, Ombudsman Metropool Amsterdam en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Voor aanvullende informatie per partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Subsidies

Voor de van toepassing zijnde subsidies op dit programma wordt verwezen naar de bijlage "Subsidies en gemeentelijke jaarhuren voor gesubsidieerde instellingen".

2.7 Overhead

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2019			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	2017	2018	Lasten	Baten	Saldo	2020	2021	2022
0.4 Ondersteuning organisatie	30.192	26.613	49.145	-22.105	27.040	26.943	26.946	27.016
Totaal saldo van baten en lasten	30.192	26.613	49.145	-22.105	27.040	26.943	26.946	27.016
Reservemutatie	-2.584	-147	2.356	-2.971	-615	-468	-471	-541
Resultaat	27.608	26.466	51.501	-25.076	26.425	26.475	26.475	26.475

Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

	bedrag x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	25.139	25.136	25.136	25.136
Investering in hardware (bijdr. aan alg.reserve dekk. krediet € 2,8mln.)	-700	-700	-700	-700
Perspectiefnota				
- formatieuitbreidingen AVG / Fiscaliteiten	201	201	201	201
- ICT (licenties en werkplekbeheer)	500	500	500	500
- Bijdrage VNG	114	114	114	114
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoerekening)	1.171	1.224	1.224	1.224
Saldo begroting 2019	26.425	26.475	26.475	26.475

Het BBV schrijft voor, dat een apart overzicht wordt opgenomen met de baten en lasten van de overhead. De programma's bevatten alleen de baten en lasten van het primaire proces. Dit betreft de onderdelen van de bedrijfsvoering die alleen/direct voor de uitvoering van de desbetreffende taken en activiteiten worden ingezet.

Ter wille van een uniforme verantwoording in alle gemeenten is een eenduidige afbakening van belang van enerzijds de kosten die verband houden met het primaire proces en anderzijds de kosten die gerekend worden tot de overhead. Daartoe geeft de regelgeving een uitvoerige en gedetailleerde omschrijving van wat er valt onder het taakveld "0.4 Ondersteuning".

Samengevat gaat het bij overhead om de volgende zaken: a) leidinggevenden en management-ondersteuning in het primair proces, b) de financiële functie, c) P&O/HRM, d) de inkoopfunctie, e) de communicatiefunctie, f) juridische zaken, g) ICT, h) bestuurszaken en bestuursondersteuning en i) facilitaire zaken en huisvesting (incl. post en archief).

Voor het bepalen van kostendekkendheid van lokale heffingen moet extracomptabel overhead worden toegerekend. Daartoe worden de structurele netto-overheadkosten (€ 26,5 miljoen) uitgedrukt in een percentage van de totale directe ambtelijke capaciteitsinzet (€ 37,6 miljoen). Dit leidt tot een overheadpercentage van afgerond 70% conform de volgende berekening:

(a)	totale kosten directe ambtelijke capaciteitsinzet	€ 37.633.100
(b)	totale (netto toe te rekenen) overheadkosten	€ 26.477.800
(c=b/a * 100%)	overheadpercentage	70%

Als generieke sleutel komt de ambtelijke capaciteit het meest in aanmerking, aangezien er een significante correlatie is tussen de omvang van de directie ambtelijke capaciteit en de omvang van de (ondersteunende) overhead. Deze keuze sluit tevens het meeste aan bij de techniek die het CBS op macroniveau hanteert.

Het hogere overheadpercentage ten opzichte van de Programmabegroting 2018 (64%) komt deels door de verwerking van besluitvorming over extra middelen (ICT, Functionaris Gegevensbescherming, etc.). Voor een deel betreft het ook een administratieve aanpassing van de berekeningsgrondslag in aansluiting op de BBV-voorschriften.

Daarnaast kan de overhead ook worden uitgedrukt in een percentage van de totale begrote lasten exclusief reservemutaties. Voor Amstelveen levert dit een overheadpercentage op van afgerond 12% (2018: 12%).

Reservemutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Dekking kapitaallasten bedrijfsmiddelen	1.025	884	-550	1.358	700	42	-497
Dekking kapitaallasten Services algemeen	210	0	-79	131	68	39	11
Dekking kapitaallasten Informatiebeheer	2.800	0	-560	2.240	1.680	1.120	560
Hardware IT	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsvoeringsfondsen	-1.588	0	0	-1.588	-1.588	-1.588	-1.588
Icl bedrijfsmiddelen	4.827	1.472	-1.782	4.516	5.330	6.106	6.692
Overhead	7.273	2.356	-2.971	6.658	6.190	5.719	5.178

Subsidies

Voor de van toepassing zijnde subsidies op dit programma wordt verwezen naar de bijlage "Subsidies en gemeentelijke jaarhuren voor gesubsidieerde instellingen".

2.8 Algemene dekkingsmiddelen

Financieel overzicht

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2019			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	2017	2018	Lasten	Baten	Saldo	2020	2021	2022
0.5 Treasury	-3.401	-3.581	-353	-2.363	-2.716	-2.938	-1.968	-1.852
0.61 OZB Woningen	-10.203	-10.262	922	-11.440	-10.518	-10.596	-10.637	-10.682
0.62 OZB Niet woningen	-9.243	-9.201	313	-9.878	-9.565	-9.591	-9.626	-9.656
0.64 Belastingen overig	-193	-189	49	-237	-188	-188	-188	-188
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-95.371	-96.707	0	-104.420	-104.420	-108.091	-111.199	-114.372
0.8 Overige baten en lasten	-1.199	1.154	6.591	-500	6.091	9.957	13.717	17.369
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	31	0	0	0	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-119.580	-118.786	7.522	-128.839	-121.316	-121.446	-119.900	-119.381
Reservemutatie	878	4.000	4.000	0	4.000	4.000	4.000	4.000
Resultaat	-118.702	-114.786	11.522	-128.839	-117.316	-117.446	-115.900	-115.381

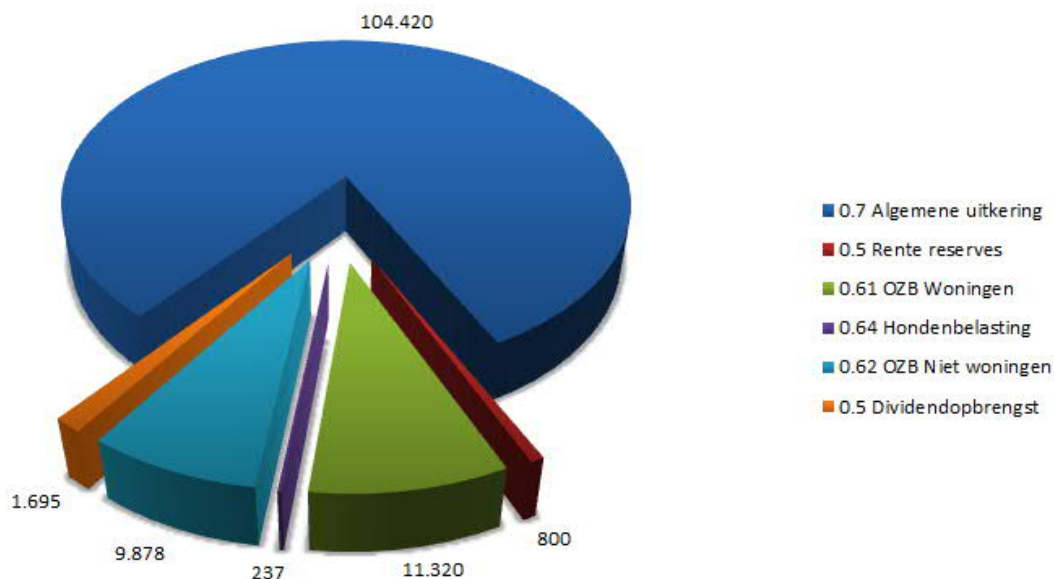
Toelichting ontwikkeling begrotingssaldo

	bedrag x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	-113.572	-113.462	-112.445	-112.393
Septemercirculaire 2017 & BUIG-gelden	1.788	2.053	2.053	2.053
Brede impuls combinatiefuncties	-43	-43	-43	-43
Perspectiefnota				
Stelpost areaal / nominaal	-1.271	-1.271	-1.271	-1.271
Sociaal domein	174	174	174	174
Meicirculaire	-2.844	-3.132	-2.814	-2.435
Vervallen Rijksbijdrage kosten projectorg. A9			300	300
Nominaal & areaal & kap.lasten & neutrale verschuivingen (m.n. BBV/kostentoe rekening)	-1.548	-1.765	-1.854	-1.766
Saldo begroting 2019	-117.316	-117.446	-115.900	-115.381

Dit programma bevat de structurele algemene inkomsten van de gemeente. Dit gaat in totaal om afgerond € 130 miljoen. De tegenhanger hiervan is de inzet van deze middelen via de programma's. De algemene inkomsten betreffen met name de algemene uitkering gemeentefonds, de OZB en rentebaten/dividend (treasury). De navolgende grafiek geeft een specificatie.

Structurele algemene inkomsten

De getallen in de grafiek sluiten niet exact aan op het taakveldoverzicht. 0.61 OZB Woningen bevat bijvoorbeeld naast de opgelegde OZB aan woningeigenaren een inkomst van € 120.000 invorderingsrente.

0.5. Treasury

De baten bestaan uit een rentevergoeding over een uitstaande lening bij de BNG (€ 0,67 miljoen) en dividenduitkeringen Eneco (€ 1,45 miljoen) en Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) (€ 0,25 miljoen). Hier staat aan de lastenkant € 0,3 miljoen tegenover aan rentelasten over het geïnvesteerd vermogen in aandelen Eneco/BNG.

De dividendramingen Eneco en BNG zijn in lijn met de werkelijk ontvangen winstuitkeringen in de achterliggende jaren. Op het moment van de opstelling van deze begroting speelt een mogelijke verkoop van de aandelen Eneco. Daardoor is de toekomstige dividendraming onzeker.

De rente-exploitatie bevat een incidenteel rentevoordeel van € 1 miljoen vanwege de vervroegde betaling van de bijdrage A9 (cf. besluitvorming november 2015). Deze bate vervalt vanaf 2021 en dat verklaart de mutatie in de jaarschijf 2021.

0.61/0.62/0.64 Belastingen (OZB Woningen, OZB Niet woningen en Belastingen overig)

De geraamde belastingopbrengsten van € 21,6 miljoen komen voor het overgrote deel (€ 21,2 miljoen) voor rekening van de OZB. De hondenbelasting is goed voor de resterende € 0,2 miljoen. Aan de lastenkant staan de uitvoeringskosten verantwoord. Het College Uitvoeringsprogramma bevat een voorstel tot opheffing van de hondenbelasting ter uitvoering van een door de raad bij de Perspectiefnota 2019 aanvaarde motie met deze strekking.

In de raming 2019 is rekening gehouden met een indexering van de tarieven met 2,00%. De overige mutaties zijn beperkt. De meerjarenraming houdt rekening met een bescheiden areaalontwikkeling.

0.7 Algemene uitkering

De geraamde algemene uitkering in de primitieve begroting is gebaseerd op de actuele stand na uitwerking van de meicirculaire 2018. De uitkomsten van deze circulaire zijn via een aparte notitie samengevat en aan de gemeenteraad toegezonden en meegenomen in de behandeling en besluitvorming aangaande de Perspectiefnota 2019. De uitkomst van de septembercirculaire, na Prinsjesdag, wordt op de gebruikelijke wijze via een aanvullende notitie toegevoegd aan de begrotingsbehandeling.

Per saldo stijgt de algemene uitkering 2019 ten opzichte van 2018 met afgerond € 9 miljoen naar € 104,4 miljoen. Daarachter gaat een groot aantal uiteenlopende mutaties schuil. Enerzijds is sprake van een nominale en een reële groei door een gunstiger ontwikkeling van de macro economie en de Rijksbegroting en tegelijkertijd aantrekkende loon- en prijsstijgingen. Anderzijds is sprake van specifieke taakgerichte mutaties, met name binnen de uitkeringen sociaal domein. Samengevat gaat het om de volgende ontwikkelingen:

- een reëel voordeel van € 2 miljoen. Dit voordeel maakt onderdeel uit van de structureel beschikbare begrotingsruimte voor de uitvoering van het nieuwe College Uitvoeringsprogramma.
- een nominale groei die is ingezet voor loon- en prijsstijgingen (€ 3 miljoen, inclusief sociaal domein), alsmede een areaalgerelateerde groei die is ingezet voor areaalkosten en overige autonome ontwikkelingen (€ 0,8 miljoen).
- taakgerichte mutaties op de Integratie Uitkeringen Sociaal Domein (Werk, Zorg en Jeugd) tot een bedrag van afgerond € 1,5 miljoen. Dit is een gedeeltelijke compensatie voor (veel) hogere kostenstijgingen in het sociaal domein. De inzet van de compensatie in relatie tot de kostenstijgingen wordt betrokken bij de opstelling van het College Uitvoeringsprogramma.
- ten slotte is het effect van overige mutaties een toename van € 0,5 miljoen. Belangrijkste posten zijn extra middelen voor armoedebelaid (€ 0,1 miljoen) en een (restant-)reservering voor nadelige effecten van een bovengemiddelde stijging van de WOZ-waarden.

Eén en ander is conform de afzonderlijke rapportages en besluitvorming over de effecten van de gemeentefondscirculaires.

Meerjarig wordt voor de jaren 2020-2022 rekening gehouden met:

- # een afgeronde raming van de accressen volgens de meicirculaire 2018
- # de zogeheten opschalingskorting (deze loopt structureel nog verder op in 2023-2025)
- # een trendmatige ontwikkeling van areaal en uitkeringsbasis
- # een trendmatige inflatiecorrectie van 2,5%
- # een trendmatige volume index sociaal domein van 2%.

Na de reële plus in 2018/2019 is meerjarig gezien, met wat schommelingen tussen de jaren, sprake van een “reële nullijn”.

0.8 Overige baten en lasten

Onder het onderdeel overige baten en lasten staan stelposten opgenomen voor nog nader te bestemmen middelen en/of nog nader in te vullen taakstellingen. De laatstgenoemde categorie komt in deze begroting niet voor. Hieronder volgt een overzicht van de wel opgenomen stelposten voor nog nader te bestemmen middelen. Aan de hand van dit overzicht worden de afzonderlijke onderdelen toegelicht.

recapitulatie stelposten tbv begrotingsboek, toel. alg.dekk.midd.

overzicht stelposten

omschrijving/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
<u>inkomstenstelposten</u>					
# onderuitputting	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
# taakstellingen					
<u>uitgavenstelposten</u>					
# nominaal	0,0	0,5	3,5	6,5	9,5
# onvoorzien	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5
# nieuw beleid	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
# taakmutaties GF					
* stelpost soc.dom.	1,1	1,9	2,1	2,5	2,5
* BUIG	1,4	1,9	2,1	2,1	2,1
* overig		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
# overige voorzieningen					
* areaal	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2
* WOZ		0,4	0,4	0,4	0,4
* IBP, ca	0,0	0,8	1,0	1,0	1,5
totaal saldo stelposten	3,5	6,2	10,0	13,5	17,1

Onderuitputting

Aan de inkomstenkant staat een jaarlijks terugkerende stelpost onderuitputting. Van oudsher betrof dit met name een correctie op geraamde kapitaallasten van investeringen die nog niet daadwerkelijk op de begroting drukken zolang de investeringen nog niet waren gerealiseerd. Door de afnemende omvang van de kapitaallasten is ook deze stelpost in omvang afgenomen tot een relatief gering bedrag. Meer algemeen kan met deze stelpost worden geanticipeerd op het gegeven dat niet alle in de begroting opgenomen structurele budgetten ieder jaar geheel worden gebruikt.

Taakstellingen

Deze begroting bevat geen algemene, nog in te vullen taakstellingen.

Nieuw beleid

Aan dan hand van de notitie met de uitkomsten van de meicirculaire gemeentefonds 2017 is bij de behandeling van de Kadernota 2018 besloten om het structurele voordeel van € 0,6 miljoen euro na verwerking van deze circulaire te reserveren voor de Politieke Agenda na de komende gemeenteraadsverkiezingen. De inzet van deze stelpost maakt onderdeel uit van het College Uitvoeringsprogramma.

Nominaal

De loon- en prijsontwikkeling 2019 is verwerkt in de programmaramingen. Voor 2019 is nog een stelpost van € 0,4 miljoen beschikbaar voor nog te verwachten nominale ontwikkelingen met het oog op onzekerheden rond sociale lasten, nieuw af te sluiten cao en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Meerjarig is een trendmatige nominale ontwikkeling ingedeekt in samenhang met de accressen gemeentefonds. De nu opgenomen stelpost is gebaseerd op een jaarlijkse inflatie van 2,5% en een volume index sociaal domein van 2%.

Areaal

Vanuit areaalgerelateerde mutaties in het gemeentefonds (groei inwoners en woonruimten en daarvan afgeleide maatstaven) zijn extra beschikbaar komende middelen deels gereserveerd op een stelpost om hiermee areaalgerelateerde kostenstijgingen en overige autonome ontwikkelingen op te vangen. Er is niet altijd een directe 1-op-1-relatie in tijd en omvang tussen areaaleffecten, c.q. autonome ontwikkelingen aan de uitgavenkant en aan de inkomstenkant. Deze stelpost biedt de mogelijkheid hier flexibel mee om te gaan, als regel via integrale afweging bij de Perspectiefnota.

Stelpost sociaal domein

De bestaande gedragslijn is, om taakgerichte mutaties in het sociaal domein in eerste instantie te reserveren op een stelpost. De uitgavenramingen zijn gebaseerd op reële grondslagen uitgaande van de uitvoering van het vastgestelde Amstelveense beleid. Deze begroting wordt periodiek herijkt, als regel via het traject Perspectiefnota, gebruik maken van onder meer de meest recente rekeningcijfers. Op dat moment wordt de stelpost sociaal domein betrokken bij de algehele actualisering.

Op dit moment is sprake van kostenstijgingen in het sociaal domein die (ver) uitstijgen boven de omvang van de stelpost. Dit komt doordat het Rijk bepaalde kostenontwikkelingen, zoals autonome groei zorgvraag en prijskaartjes van nieuwe wetgeving, niet of slechts gedeeltelijk compenseert. De inzet van de beschikbare stelpost is verwerkt in het College Uitvoeringsprogramma.

Stelpost BUIG

Amstelveen is een voordeelgemeente op de bijstandsgelden. Via het bestaande objectieve verdeelmodel ontvangt Amstelveen een hoger bedrag dan de werkelijke uitgaven voor bijstandsuitkeringen. Dit correspondeert met het actieve beleid dat Amstelveen voert, hetgeen onder meer blijkt uit een tekort op de re integratiegelden. Een groot deel van het voordeel is de achterliggende jaren ingezet ter dekking van tekorten op Jeugd en re integratie.

Dat laat onverlet, dat er nog volop discussie is over het verdeelmodel en dat het huidige voordeel ook een conjuncturele component bevat. Met het oog hierop is een deel van het voordeel vooralsnog gereserveerd op een stelpost. Op dit manier wordt het bedrag niet structureel ingezet, maar is dit eenmalig beschikbaar. Deze stelpost is bij de Perspectiefnota 2019 aangemerkt als algemeen dekkingsmiddel.

Stelpost IBP (claims Regeerakkoord)

Het Rijk verwacht dat gemeenten vanuit de hogere accressen (groei) van de gemeentefondsuitkering actief bijdraagt aan de aanpak van gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven, waaronder duurzaamheid. Ook voor het oplossen van een aantal bestaande knelpunten in de financiële verhouding en het meebetalen aan het dichtdraaien van de gaskraan van de gaskraan verwijst het Rijk naar de accressen. Met het oog op deze te verwachten claims is een deel van de accresgroei vanwege het Regeerakkoord gereserveerd op een stelpost. Dit gaat om een bedrag van € 0,75 miljoen in 2019, oplopend naar € 1,5 miljoen per 2022. Het College Uitvoeringsprogramma bevat een onderbouwd voorstel voor deze inzet van deze stelpost.

Stelpost WOZ

Bij de meicirculaire 2017 is voor 2019 structureel € 1 miljoen gereserveerd om de nadelige herverdeelleten op het gemeentefonds op te vangen die worden veroorzaakt door de bovengemiddeld hoge stijging van de woningprijzen, c.q. WOZ-waarden in Amstelveen. Hiervan resteert in dit begrotingsboek nog € 0,4 miljoen. Het raadsvoorstel Tarievennota 2019, dat tegelijk met deze begroting wordt behandeld, bevat een geactualiseerde prognose van de waardeontwikkeling, waarna nog € 0,2 miljoen resteert.

Onvoorzien en overig

De begroting bevat een vast bedrag voor onvoorziene uitgaven. Meerjarig loopt dit bedrag op met afgerond € 0,1 miljoen. Daarnaast is met ingang van 2019 een structurele inkomstenstelpost opgenomen van € 0,1 miljoen voor een reeds aangekondigde maar nog niet in het gemeentefonds verwerkte bijdrage voor een taakuitbreiding vaccinatie GGD. Deze inkomst is reeds als stelpost ingeboekt omdat de desbetreffende taak en uitgaven ook al in de GGD-bijdrage 2019 zijn verwerkt.

Reservemutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Sparen vooraf	5.628	4.000	0	9.628	13.628	17.628	21.628
Algemene dekkingsmiddelen	5.628	4.000	0	9.628	13.628	17.628	21.628

Sparen vooraf

Bij de Kadernota 2017 is besloten tot de instelling van de reserve "sparen vooraf". In het hoofdstuk Algemeen Beeld wordt nader ingegaan op deze reserve.

Voorzieningenmutatie

bedrag x € 1.000 omschrijving	2019				2020	2021	2022
	beginsaldo	dotatie	onttrekking	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo	eindsaldo
Dubieuze debiteuren	915	0	0	915	915	915	915
Alg. pensioenwet politiek ambtsdragers + wachtgeld	3.109	140	-185	3.063	3.069	3.078	3.088
Dubieuze vorderingen op openbare lichamen	0	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	4.024	140	-185	3.978	3.985	3.993	4.003

Dubieuze debiteuren

De handelsdebiteuren worden jaarlijks bij opmaak van de rekening beoordeeld waarbij vooraf vastgestelde criteria worden gehanteerd (als de vordering "ouder" is, wordt een hoger percentage als dubieus aangemerkt). Over de jaren heen leidt dit tot een saldo dubieuze debiteuren van wisselende samenstelling dat op een redelijk constant niveau ligt. Voor de begroting wordt daarom een meerjarig gelijkblijvend saldo gepresenteerd.

Wachtgeld en wethouders

De wachtgeldvoorziening wordt bij het opstellen van de programmarekening geactualiseerd.

Verbonden partijen

Naast de eigen organisatie dragen verbonden partijen bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen. Bij de realisering van de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen zijn betrokken: Samenwerking belastingen Amstelland-Meerlanden, Centrumregeling ambtelijke samenwerking Aalsmeer en Amstelveen, Eneco Groep (energiebedrijf), Stedin Groep (netwerkbedrijf) en NV Bank Nederlandse Gemeenten. Voor aanvullende informatie per partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen bevat, conform het BBV, een overzicht van de inkomsten, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

In de Gemeentewet en een aantal bijzondere wetten is geregeld welke heffingen (belastingen en retributies) een gemeente mag opleggen. De gemeenteraad bepaalt de hoogte van het tarief en welke van die heffingen ook daadwerkelijk worden geheven.

Belastingen

Belastingen zijn heffingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. Parkeergeld betreft formeel een belasting. Gelet op het betalen van een vergoeding voor deze dienst zijn de inkomsten in deze paragraaf onder retributies verantwoord.

Retributies

Retributies zijn heffingen waarbij een bepaalde vergoeding wordt betaald voor een specifieke dienst.

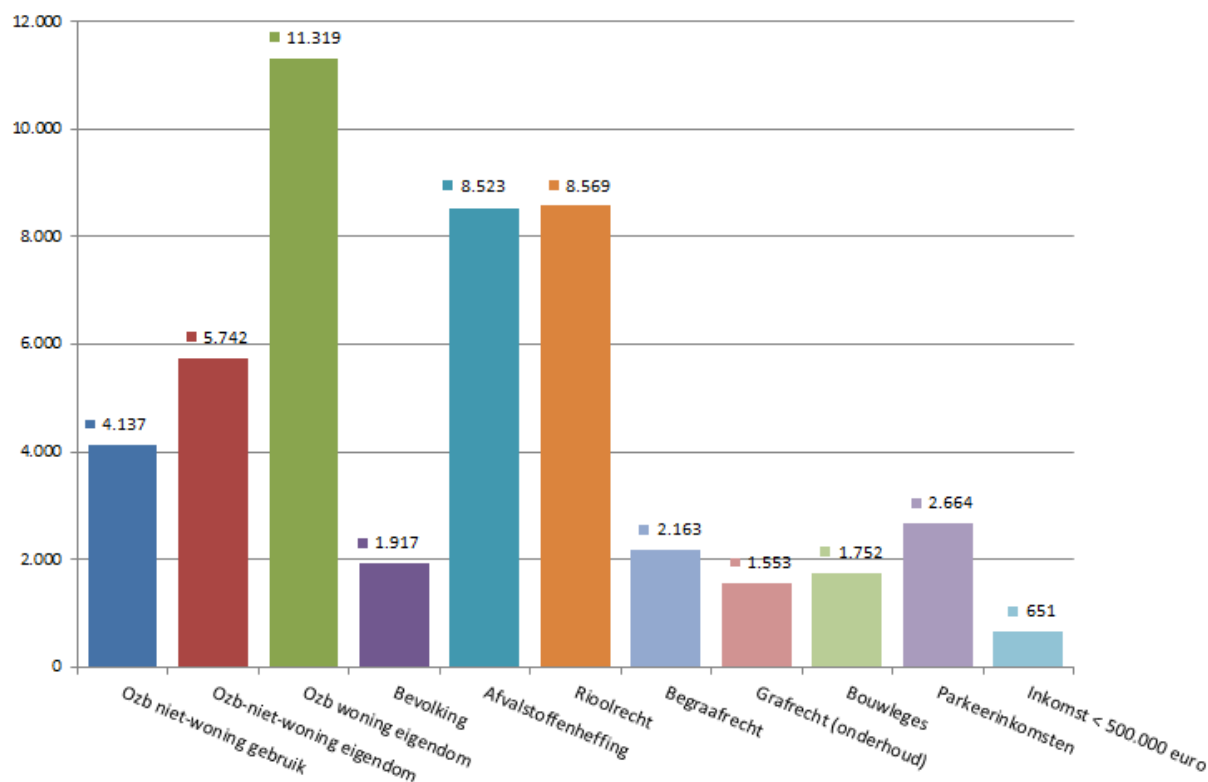
Inkomsten lokale heffingen

Gemeten naar financiële omvang bepalen de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht met afgerond 78 procent de opbrengst lokale heffingen.

bedrag x € 1.000 omschrijving	primitief 2017	primitief 2018	primitief 2019
Ozb niet-woning gebruik	3.664	3.765	4.137
Ozb-niet-woning eigendom	5.556	5.709	5.742
Ozb woning eigendom	10.746	11.108	11.319
Toeristenbelasting	101	130	132
Hondenbelasting	201	233	237
<i>Subtotaal belastingen</i>	<i>20.268</i>	<i>20.945</i>	<i>21.567</i>
Afvalstoffenheffing	8.915	8.523	8.523
Rioolrecht	8.400	8.569	8.569
Marktgelden	138	138	141
Begraafrecht	1.813	2.163	2.163
Grafrecht (onderhoud)	1.406	1.553	1.553
Bouwleges	1.535	1.667	1.752
Parkeerinkomsten	2.367	2.350	2.664
Bevolking	1.872	2.016	1.917
APV vergunningen	180	138	141
Overig	12	3	0
<i>Subtotaal retributies</i>	<i>26.638</i>	<i>27.120</i>	<i>27.423</i>
Totaal	46.906	48.065	48.990

In onderstaande grafiek is de gerealiseerde inkomst weergegeven, waarbij alle inkomsten kleiner dan € 500.000 zijn getotaliseerd (bedrag x € 1.000).

Beleid en overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

Belangrijkste uitgangspunten voor het gemeentelijk tarievenbeleid zijn:

- Het toepassen van een jaarlijkse indexering voor loon- en prijsontwikkeling;
- Het hanteren van maximaal kostendeckende tarieven;
- Terughoudendheid ten aanzien van lokale lastendruk burgers en bedrijfsleven.

Indexering

Via de besluitvorming over de Perspectiefnota 2019 is de tariefindex voor 2019 vastgesteld op 2%.

Toerekening van overhead.

De uitwerking in deze paragraaf gaat uit van toerekening van overhead op basis van de directe ambtelijke capaciteitsinzet. Als generieke sleutel komt de ambtelijke capaciteit het meest in aanmerking, aangezien er een significante correlatie is tussen de omvang van de directe ambtelijke capaciteit en de omvang van de (ondersteunende) overhead. Ten slotte sluit deze keuze het meeste aan bij de techniek die het CBS op macroniveau hanteert.

Concreet betekent dit, dat de totale overheadkosten worden uitgedrukt in een percentage van de totale directe ambtelijke capaciteitsinzet. Dit levert een overheadpercentage dat in alle kostenopstellingen voor tariefberekeningen wordt gehanteerd om op consistente wijze de component overhead mee te nemen.

Voor het bepalen van kostendekkendheid van lokale heffingen moet extracomptabel overhead worden toegerekend. Daartoe worden de structurele netto-overheadkosten (€ 26,5 miljoen) uitgedrukt in een percentage van de totale directe ambtelijke capaciteitsinzet (€ 37,6 miljoen). Dit leidt tot een overheadpercentage van afgerond 70% conform de volgende berekening:

(a)	totale kosten directe ambtelijke capaciteitsinzet	€ 37.633.100
(b)	totale (netto toe te rekenen) overheadkosten	€ 26.477.800
(c=b/a * 100%)	overheadpercentage	70%

Bovenstaand overheadpercentage is een rekenkundige uitkomst in het kader van de toepassing van de geldende voorschriften voor de toerekening van overhead aan taken waarvoor de gemeente tarieven in rekening brengt. In dat kader is de grondslag/verdeelsleutel de directe ambtelijke capaciteit. Deling van de toe te rekenen overhead op de directe ambtelijke capaciteit leidt tot een percentage van 70. Dit percentage leent zich op dit moment (nog) niet voor intergemeentelijke vergelijking (benchmark).

Als de overhead wordt uitgedrukt als percentage van de totale begrote lasten dan levert dat een overheadpercentage op van 12%.

Uitwerking financiële kaders per heffing c.q. groep van heffingen

Hieronder maken wij per heffing c.q. groep van heffingen de relevante kosten en mate van kostendekkendheid inzichtelijk. Via "overige toe te rekenen kosten" worden kosten betrokken bij de kostendekkendheid die niet op het taakveld staan van de heffing. Op onderdelen kan sprake zijn van enigszins afgeronde bedragen die beperkt afwijken van de exacte bedragen op de programma's en in de administratie.

De toerekening van overhead is hiervoor onderbouwd. BTW is expliciet geregeld in de gemeentewet. Voor wat betreft de kosten van straatvegen en baggeren is op basis van activiteiten en doelstellingen een matrix gemaakt ter onderbouwing van het deel van de kosten dat relevant is in relatie tot het rioolrecht en de afvalstoffenheffing.

Matrix toerekening kosten straatvegen en baggeren

Deze matrix is een handreiking van de VNG waarbij een beredeneerde inschatting is gemaakt van de toe te rekenen kosten in de Amstelveense situatie. De doorwerking van de parameters heeft geen consequenties voor de te hanteren tarieven.

Straatvegen:

Activiteiten/Doelen	Schone Stad	Verkeers- veiligheid	meer huishou- delijk afval	minder verstopping riolerig	Totaal
zwerfvuil op verharding	70%		30%		100%
zwerfvuil in het groen	70%		30%		100%
beheer afvalbakken	50%		50%		100%
mechanisch vegen (blad en zand)	25%	25%		50%	100%
onkruidbestrijding verharding	50%	50%			100%
meerkosten milieuvriendelijke onkruidbestrijding	100%				100%
hondenpoep	100%				100%
Dekking	Algemene middelen	Algemene middelen	Afvalstoffen- heffing	Rioolrecht	Totaal

Baggeren:

Activiteiten/Doelen	Bevaarbaar- heid	Milieu cq water- kwaliteit	betere doorstroming oppervlakte- water	effect op overstort, hemelwater- taak	Totaal
Baggerverwerking Amstelveen	0%	40%	40%	20%	100%
Sloot- en drijfvuil	20%	40%	40%		100%
Schouwwerk watergangen	20%	40%	40%		100%
Krooswerk	20%	40%	40%		100%
Dekking	Algemene middelen	Algemene middelen	Rioolrecht	Rioolrecht	Totaal

kostendekkendheid in begroting en rekening

Bij het bepalen van de kostendekkendheid in begroting en rekening inclusief de verwerking van verschillen tussen begroting en rekening gelden de volgende uitgangspunten:

Directe lasten en baten op het taakveld van de heffing

- de directe lasten en baten op het taakveld van de heffing maken integraal onderdeel uit van de verantwoording van de kostendekkendheid (rekent af met de voorziening). In de begroting zijn dit de geraamde directe lasten/baten, in de rekening zijn dit de werkelijke directe lasten/baten;

Overige toe te rekenen kosten

- als algemene regel geldt dat de primitief bepaalde bedragen voor de overige toe te rekenen kosten het gehele jaar van kracht zijn (begroting = rekening; voorcalculatie = nacalculatie);
- hierop geldt één uitzondering: het bedrag voor overhead kan door specifieke besluitvorming (bijvoorbeeld krimp/groei) en/of gehanteerde systematiek van kostentoerekening afwijken in de begroting na wijziging en op rekeningbasis;
- de op te nemen bedragen voor straatvegen en baggeren worden periodiek bij de begroting getoetst en indien nodig geactualiseerd aan de hand van de VNG-matrix;
- voor de overige onderdelen worden de gehanteerde begrotingsramingen getoetst aan de werkelijke cijfers. Dit kan leiden tot aanpassing in de eerstvolgende op te stellen begroting.

Verrekeningen met de egalisatievoorzieningen rioolrecht, huishoudelijk afval en Zorgvlied

- begrotingswijzigingen sluiten via een verrekening met de voorziening;
- de afwijking op de regel "saldo kosten -/- heffing" tussen de rekening en de begroting na wijziging wordt verrekend met de egalisatievoorziening (dekkingspercentage blijft dan gelijk);
- het dekkingspercentage bedraagt in de rekening maximaal 100%. Als het percentage hoger uitkomt in de rekening wordt een bedrag gestort in de egalisatievoorziening waarna het dekkingspercentage 100 bedraagt.

Rioolrecht

Financieel overzicht

De concrete toepassing van de hiervoor omschreven uitgangspunten leidt tot onderstaand financieel overzicht (bedrag x € 1.000).

RIOOLRECHT	2019
<u>1. Taakveld riolen</u>	
1a. lasten	7.371
1b. baten, exclusief heffingen	-22
1c. Verrekening met voorziening	-211
1d. netto kosten taakveld riolen	7.138
<u>2. Overige toe te rekenen kosten</u>	
2a. straatvegen	322
2b. baggerkosten	81
2c. overhead	492
2d. BTW	839
2e. overige toe te rekenen kosten	1.734
3. Totaal voor rioolrecht relevante kosten	8.872 N
<u>4. Opbrengst heffing rioolrecht</u>	
4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel	-8.569
4b. evt. tariefvoorstel 2019	0
4c. totale opbrengst rioolrecht	-8.569 V
5. Saldo kosten -/- heffing	303 N
6. Dekkingspercentage	96,6 %

Toelichting bij financieel overzicht

- Bovenstaand overzicht komt uit op een kostendekking van afgerond 97%. In totaal mag afgerond € 8,9 miljoen aan kosten in de tariefstelling worden betrokken. Tot dusver is dit in het Amstelveense beleid niet maximaal ingevuld. Het budgettaire kader gaat uit van een opbrengst rioolrecht van € 8,6 miljoen. Mede vanwege de nieuwe “boekhoudregels” (BBV) is sprake van verschuivingen binnen de begroting in de toerekening van kosten. Deze administratieve verschuivingen bieden weliswaar de ruimte om meer kosten door te berekenen in de tarieven, maar er is geen verplichting om dat te doen. Het bestaande beleid is een terughoudend beleid ten aanzien van tariefverhogingen. Leidend is het budgettaire kader, c.q. het verwerken (waar nodig) van reële kostenmutaties in de tarieven.
- Binnen de rioolexploitatie is de herberekening van het verloop van de kapitaallasten een zwaarwegende factor. In de eerste plaats speelt daarbij de jaarlijkse actualisering op basis van de feitelijke voortgang van de werkzaamheden (doorwerking jaarrekening en nieuw Uitvoeringsprogramma werken Buitenruimte, inclusief uitvoering Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020). In de tweede plaats is dit jaar sprake van een verlaging van de rekenrente van 4,5% naar 4% conform raadsbesluit van 20 juni 2018 (vaststelling jaarrekening 2017).
- Al met al geeft de kostenontwikkeling in samenhang met de stand van de equalisatievoorziening riolen en het meerjarig perspectief geen aanleiding voor een tariefsaanpassing.

Afvalstoffenheffing

Financieel overzicht

De concrete toepassing van de hierboven omschreven uitgangspunten leidt tot onderstaand financieel overzicht (bedrag x € 1.000).

HUISHOUDELIJK AFVAL	2019
<u>1. Taakveld huishoudelijk afval</u>	
1a. lasten	7.195
1b. baten, exclusief heffingen	-1.100
1c. Verrekening met voorziening	0
1d. netto kosten taakveld huishoudelijk afval	6.095
<u>2. Overige toe te rekenen kosten</u>	
2a. straatvegen	269
2b. kwijschelding	555
2c. handhaving	157
2d. overhead	1.714
2e. BTW	790
2e. overige toe te rekenen kosten	3.485
3. Totaal voor huish. afval relevante kosten	9.580 N
<u>4. Opbrengst heffing afvalstoffenheffing</u>	
4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel	-8.523
4b. evt. tariefvoorstel 2019	-170
4c. totale opbrengst afvalstoffenheffing	-8.693 V
5. Saldo kosten -/- heffing	887 N
6. Dekkingspercentage	90,7 %

Toelichting bij financieel overzicht

- Bovenstaand overzicht komt uit op een kostendekking van afgerond 91%. In totaal mag afgerond € 9,6 miljoen aan kosten in de tariefstelling worden betrokken. Tot dusver is dit in het Amstelveense beleid niet maximaal ingevuld. Het budgettaire kader gaat uit van een opbrengst afvalstoffenheffing van € 8,7 miljoen. Mede vanwege de nieuwe "boekhoudregels" (BBV) is sprake van verschuivingen binnen de begroting in de toerekening van kosten. Deze administratieve verschuivingen bieden weliswaar de ruimte om meer kosten door te berekenen in de tarieven, maar er is geen verplichting om dat te doen. Het bestaande beleid is een terughoudend beleid ten aanzien van tariefverhogingen. Leidend is het budgettaire kader, c.q. het verwerken (waar nodig) van reële kostenmutaties in de tarieven.
- Belangrijkste mutaties in de afvalexploitatie zijn de loon- en prijsontwikkeling 2019 en structureel hogere kosten van een nieuw contract voor de verwerking van hout, puin, bouwafval, c.a. (€ 0,15 miljoen). Dit laatste is ook gemeld in de Perspectiefnota.
- Aan de opbrengstenkant is rekening gehouden met een indexering van de tarieven.
- Geen rekening is gehouden met een door het Rijk aangekondigde nieuwe afvalbelasting met ingang van 2019. Invoering betekent een kostenstijging van € 0,25 miljoen. In dat geval zal de structurele dekking worden betrokken bij het tariefvoorstel 2020. De incidentele dekking 2019 zal in de loop van het jaar worden gezien in relatie tot de lopende exploitatie en/of de egalatievoorziening.

- Voor de meerjarige kostenontwikkeling is ten slotte van belang de uitvoering van het “Grondstoffenplan 2017-2021”, vastgesteld in de raadsvergadering van 22 maart 2017. Deze besluitvorming gaat ervan uit, dat dit plan budgettair neutraal gerealiseerd kan worden doordat de lasten van nieuwe investeringen worden gedekt, c.q. terugverdiend door lagere verwerkingskosten.

Zorgvlied

Financieel overzicht

De concrete uitwerking leidt tot onderstaand financieel overzicht (bedrag x € 1.000).

ZORGVLIED	2019
<u>1. Taakveld Zorgvlied</u>	
1a. lasten	3.364
1b. baten, exclusief heffingen	-313
1c. Verrekening met voorziening	-120
1d. netto kosten taakveld Zorgvlied	2.931
<u>2. Overige toe te rekenen kosten</u>	
2a. Reservemutaties	-23
2b. overhead	971
2c. BTW	
2d. overige toe te rekenen kosten	948
3. Totaal voor Zorgvlied relevante kosten	3.879 N
<u>4. Opbrengst heffing rechten Zorgvlied</u>	
4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel	-3.716
4b. evt. tariefvoorstel 2019	-74
4c. totale opbrengst Zorgvlied	-3.790 V
5. Saldo kosten -/- heffing	88 N
6. Dekkingspercentage	97,7 %

Toelichting bij financieel overzicht

Uitgangspunt voor Zorgvlied is een kostendekkende exploitatie op basis van een meerjarig bedrijfsplan. Op dit moment is een nieuw bedrijfsplan voor de komende jaren in voorbereiding. Bovenstaand overzicht laat een saldo zien van € 88.000 als gevolg van verschuivingen in de kostentoerekening. Dit relatief beperkte en administratief te duiden saldo valt wat ons betreft binnen de marges van de afgesproken kostendekkende exploitatie. In afwachting van het nieuwe bedrijfsplan geeft ons dit geen aanleiding tot nadere bijsturing.

Bouwleges

Een voorstel voor de bouwleges 2019, inclusief uitvoering van de motie groene leges, is in voorbereiding voor de raadsvergadering van december. Onderdeel van dit voorstel is ook een actuele onderbouwing van de kosten en opbrengsten voor 2019.

Burgerzaken

Financieel overzicht

De concrete toepassing van de hierboven omschreven uitgangspunten leidt tot onderstaand financieel overzicht (bedrag x € 1.000).

BURGERZAKEN	2019
<u>1. Taakveld Burgerzaken</u>	
1a. lasten	2.796
1b. baten, exclusief heffingen	0
1c. netto kosten taakveld Burgerzaken	2.796
<u>2. Overige toe te rekenen kosten</u>	
2a. overhead	1.258
3. Totaal voor Burgerzaken relevante kosten	4.054 N
<u>4. Opbrengst Burgerzaken</u>	
4a. geraamde opbrengst excl. evt. tariefvoorstel	-1.879
4b. evt. tariefvoorstel 2019	-38
4c. totale opbrengst Burgerzaken	-1.917 V
5. Saldo kosten -/- heffing	2.137 N
6. Dekkingspercentage	47,3 %

Toelichting bij financieel overzicht

Op het onderdeel Burgerzaken is sprake van een dekkingspercentage van afgerond 50 dat spoort met het uitgangspunt voor de verhouding op dit onderdeel tussen werkzaamheden die wel en niet onder de legesheffing vallen. De kostendekkendheid staat onder druk vanwege:

- Door het rijk bepaalde maximumbedragen voor leges.
- Toenemende wettelijke taakverzwaringen rond bestrijding van adres- en identiteitsfraude. De gemeente heeft de wettelijke opdracht zorg te dragen voor een Basisregistratie Personen (BPR) waarvan de kwaliteit zo dicht mogelijk bij de 100% ligt. Investeren in de kwaliteit van het BRP en de fraudeaanpak vraagt extra personele inzet. De kosten van deze extra werkzaamheden kunnen niet uit leges worden gedekt en het Rijk geeft hiervoor ook geen aparte compensatie. Voor 2019/2020 zijn eenmalige middelen beschikbaar gesteld via de Kadernota 2018 en de Perspectiefnota 2019. Daarnaast wordt gewerkt aan een totaalplan Publiekzaken voor de langere termijn.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De onroerende zaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen. De onroerende zaakbelastingen bestaan uit een belasting voor het gebruik (alleen niet-woningen) en een belasting voor het eigendom (woningen en niet-woningen). De totale OZB-opbrengst voor het aanslagjaar 2019 bedraagt € 21,2 miljoen.

Door de aantrekkende economie is de leegstand bij niet-woningen gedaald van 14% naar 11%. Dit heeft een positief effect op de OZB-opbrengst.

Tarieven 2019

Met betrekking tot de tariefbepaling OZB zijn twee verschillende zaken van belang:

- In de eerste plaats is sprake van een indexering van het tarief op basis van de loon- en prijsontwikkeling. Voor 2019 betekent deze inflatiecorrectie een verhoging van de tarieven met 2%.
- In de tweede plaats vindt jaarlijks een waardetaxatie van het onroerend goed plaats ("hertaxatie WOZ"). Op basis van de hieruit voortvloeiende waardeverhoging of –verlaging, wordt het tarief respectievelijk naar beneden of naar boven bijgesteld om de OZB-opbrengst gelijk te houden. Voor de gemeente als geheel leidt de hertaxatie dus niet tot een andere OZB-opbrengst. Op individueel niveau treden wel verschillen op als de uitkomst van de hertaxatie afwijkt van de gemiddelde waardeontwikkeling in de gemeente.

Voor 2019 is voorsnog rekening gehouden met een gemiddelde waarde stijging door hertaxatie van 9% voor woningen en 2% voor niet-woningen. Dit is een eerste inschatting ten tijde van de opstelling van de begroting. In de raadsvergadering van december 2018 volgt een definitief tariefvoorstel als de hertaxatie grotendeels is afgerond.

De lokale waardeontwikkeling woningen in Amstelveen ligt boven het landelijk gemiddelde. Dit leidt tot nadelige herverdeellecten op de algemene uitkering gemeentefonds. De bestaande gedragslijn is, om dit nadeel niet via het OZB-tarief "door te berekenen aan de inwoners", maar naast de andere begrotingsontwikkelingen in de meerjarenbegroting in te passen. Inwoners betalen hun OZB aanslag uit hun inkomen en niet uit de waardeontwikkeling van hun huis. Wij vinden het niet redelijk om de nu bekende nadelige herverdelingseffecten voor Amstelveen in het gemeentefonds als gevolg van de waardeontwikkeling te compenseren door lastenverhoging voor inwoners.

Overige heffingen

Bij de overige heffingen spelen twee ontwikkelingen die beide een plek krijgen in het nieuwe College Uitvoeringsprogramma:

- Ter uitvoering van een door de raad aangenomen motie volgt een voorstel om de hondenbelasting af te schaffen.
- Een groei van de hotelsector en het aantal overnachtingen leidt tot stijgende opbrengsten toerismebelasting.

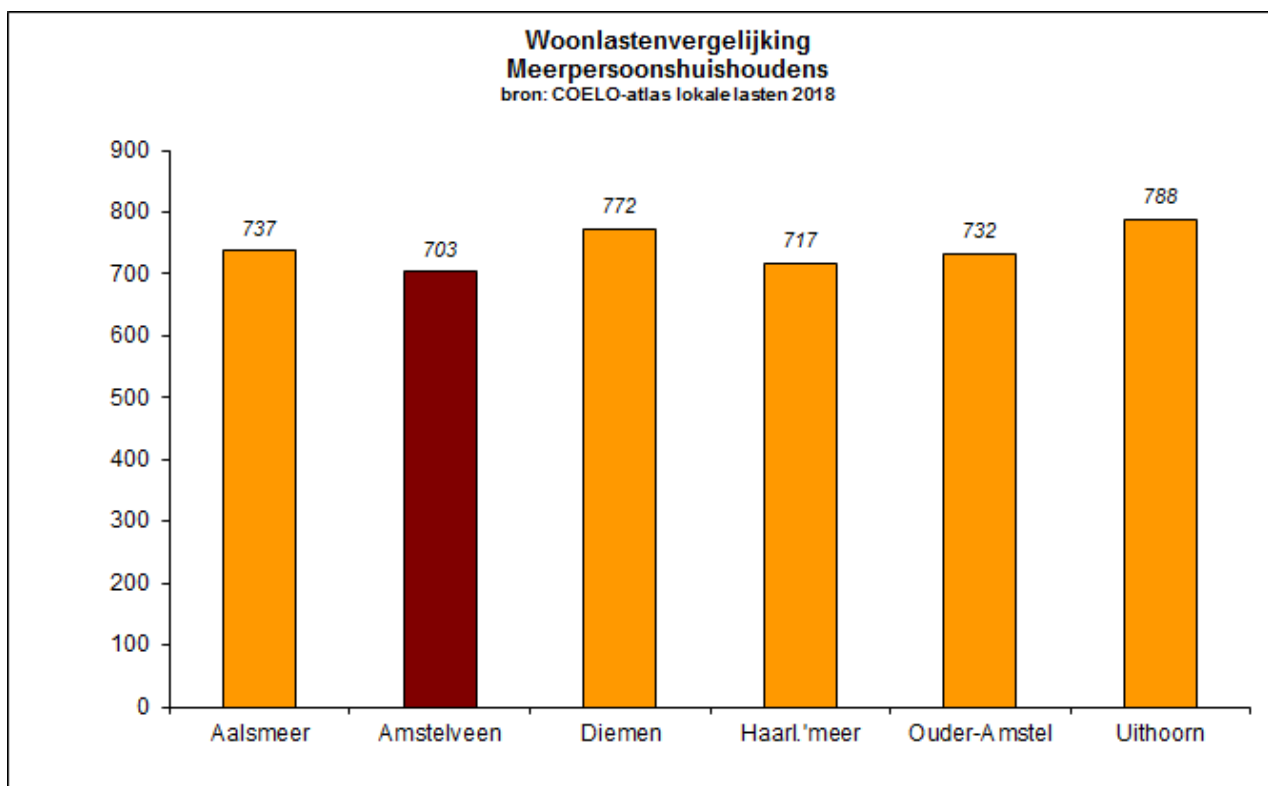
Lokale lastendruk

Woonlastenvergelijking

Om een indruk te geven van de ontwikkeling van de Amstelveense tarieven vergelijken wij ons op deze plaats met andere gemeenten. Basis hiervoor zijn de tarieven 2018. Voor de vergelijking met omringende gemeenten is gebruikgemaakt van de Atlas van de lokale lasten 2018, opgesteld door het COELO. Voor 2018 bedragen de Amstelveense woonlasten (meerpersoonshuishoudens) € 703, hetgeen lager is dan het landelijk gemiddelde van € 726.

Vergeleken met de ons omliggende gemeenten kent Amstelveen de laagste lokale lasten. Gesteld kan worden dat Amstelveen in staat is haar kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau te koppelen aan relatief lage woonlasten.

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten in Nederland kunnen gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke aanslagen. Kwijtschelding wordt verleend indien een betalingsschuldige een laag besteedbaar inkomen heeft en vrijwel geen vermogen waardoor deze niet in staat is de opgelegde aanslag te betalen. Het gaat hierbij om een vangnetregeling.

Onder het huidige beleid kan kwijtschelding aangevraagd worden voor afvalstoffenheffing en hondenbelasting. In de begroting is opgenomen voor de kwijtschelding van afvalstoffenheffing ad. € 347.300 en voor hondenbelasting ad. € 4.700. De begrote kosten van kwijtschelding maken onderdeel uit van het tarief.

Om voor kwijtschelding in aanmerking te komen wordt voor het inkomen uitgegaan van de normbedragen in de Participatiewet. De wijze waarop en wanneer kwijtschelding kan worden verleend is uitvoerig vastgelegd in landelijke wetgeving. Gemeenten kunnen alleen beleid voeren op het percentage van de aanslag dat in aanmerking komt voor kwijtschelding en een lagere norm dan de landelijke norm. Gemeenten mogen dus wel een strenger maar geen ruimer kwijtscheldingsbeleid voeren op basis van nationale wetgeving. Een aantal gemeenten in Nederland heeft om deze reden de kwijtschelding geheel of gedeeltelijk afgeschaft.

Behandeling van kwijtscheldingsaanvragen vindt plaats conform de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de landelijke Leidraad Invordering. In het Kwijtscheldingsbesluit Amstelveen wordt vastgesteld dat kwijtschelding kan worden verleend voor de gehele aanslag en dat van de maximale landelijke normen wordt uitgegaan.

Evenals in voorgaande jaren is gebruik gemaakt van de mogelijkheid vooraf kwijtschelding te verlenen op basis van de gegevens van het landelijke Inlichtingenbureau van het Ministerie van Sociale Zaken. Als uit het signaal van het inlichtingenbureau blijkt dat voldaan wordt aan de kwijtscheldingsnormen wordt automatisch vooraf kwijtschelding verleend. Burgers hoeven dan geen uitgebreid formulier in te vullen. Aanvragers waaraan geen automatische kwijtschelding kon worden verleend omdat bijvoorbeeld niet alle gegevens konden worden gecheckt, hebben daarna nog altijd mogelijkheid om een normale papieren kwijtscheldingsaanvraag in te dienen.

Reden voor afwijzing zijn in de meeste gevallen: een te hoog inkomen en/of een te hoog vermogen zoals één of meerdere autokentekens die op naam staan. Daarnaast weigert een klein gedeelte de juiste kopieën van gegevens te verstrekken waardoor geen juiste toetsing kan plaatsvinden.

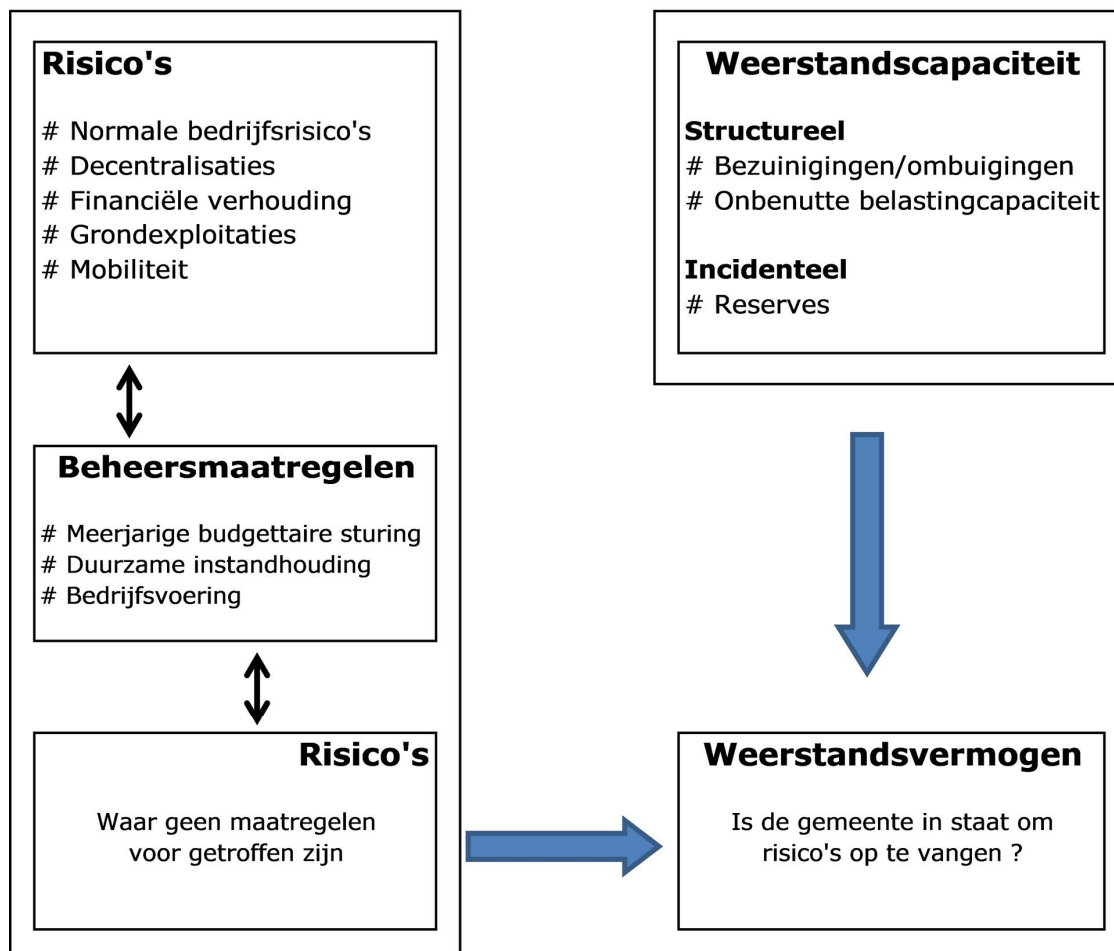
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf biedt op hoofdlijnen inzicht in het risicoprofiel van de gemeente en de mogelijkheden om tegenvallers op te vangen (weerstandscapaciteit). Het gemeentelijke risicobeleid en inzicht voor de raad in de weerstandscapaciteit staat hoog op de bestuurlijke agenda.

Het beleidskader is met de nota Risicobeleid en reservebeleid in 2012 vastgesteld. De opmerkingen en aanbevelingen van de rekenkamercommissie aangaande het gemeentelijk weerstandsvermogen hebben daarin hun plaats gekregen. De nota is de kapstok aan de hand waarvan deze paragraaf is uitgewerkt.

Het besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 11) definieert het weerstandsvermogen als de relatie tussen de capaciteit om tegenvallers op te vangen (weerstandscapaciteit) en de materiële risico's waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen.

Het betreft hier dus het duiden van mogelijke tegenvallers waarmee de gemeente te maken kan krijgen en de beheersmaatregelen die de gemeente neemt om risico's te identificeren, het bevorderen van het risicobewustzijn, het vermijden van risico's en ten slotte beperken van schade ingeval risico's zich onverhoopt toch voordoen.

Dit risicoprofiel wordt vervolgens afgezet tegen de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Door risicoprofiel en weerstandcapaciteit met elkaar te confronteren kan een uitspraak over het weerstandvermogen van de gemeente worden gedaan.

Zolang de weerstandcapaciteit groter is dan de gekwantificeerde risico's kan de gemeente tegenvallers opvangen. De weerstandcapaciteit betreft overigens structurele en incidentele zaken. Vorenstaand wordt een en ander schematisch samengevat. Opgemerkt wordt dat er een onlosmakelijke samenhang is tussen risico's en beheersmaatregelen. Want met gedegen beheersmaatregelen worden de mogelijke risico's aanmerkelijk ingeperkt. Andersom geldt vanzelfsprekend ook dat, indien geen beheersmaatregelen worden getroffen, de risico's navenant toenemen.

Risico's en beheersmaatregelen

Zoals hiervoor aangegeven dienen risico's en beheersmaatregelen in onderlinge samenhang te worden gezien. Dit gebeurt in Amstelveen middels het door de jaren heen ontwikkelde duurzame financiële beleid dat de volgende pijlers kent:

1. Een goed functionerende planning en control-cyclus (meerjarige budgettaire kaderstelling en sturing);
2. Een adequaat activabeleid met daarin duurzame instandhouding van gemeentelijke bezittingen;
3. Een betrouwbare bedrijfsvoering;
4. Een adequaat risicobeleid en het aanwezig zijn en in standhouden van voldoende weerstandcapaciteit.

1. Meerjarige budgettaire kaderstelling en sturing

Amstelveen werkt vanuit een meerjarige visie en begroting waardoor structurele maatregelen kunnen worden geëffectueerd en indien nodig interim- of faseringsmaatregelen kunnen worden genomen zodat een zorgvuldige en afgewogen beleidsimplementering kan plaatsvinden. Dit krijgt onder meer vorm via de jaarlijkse begroting en rekening. In de Perspectiefnota worden de actuele meerjarige ontwikkelingen intern en extern (macro economische ontwikkelingen en de invloed daarvan op Amstelveen) geschetst die van belang zijn voor bestuurlijke (bij)sturing. Indien daar aanleiding toe is dan wordt het bestuur separaat geïnformeerd.

2. Duurzame instandhouding

Het waarborgen van de duurzame instandhouding van de Amstelveense (fysieke) infrastructuur en voorzieningen op langere termijn is een belangrijke pijler van het gemeentelijk (financieel) beleid. De essentie van dit beleid is met drie samenhangende lijnen te duiden:

- Op basis van rationele meerjarige onderhoud beheerplannen hebben de meerjarenramingen toereikende structurele budgetten voor de instandhouding van de bestaande fysieke infrastructuur (gemeentelijke gebouwen inclusief onderwijs, wegen, groen en sportvelden). Hiermee is een belangrijk risico voor gemeenten, namelijk het sluipender wijze ontstaan van onderhoudsachterstanden, ingedamd;
- De beschikbare middelen worden zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet. De optimalisering van de werkwijze en afstemming via een integraal uitvoeringsprogramma infra-werken vervult daarin een wezenlijke rol;
- De komende jaren dient zich een omslag aan van groeigemeente naar beheergemeente. Dit wordt vroegtijdig onderkend en hierop wordt geanticipeerd in de koers voor de langere termijn (via onder andere de reserve "Sparen vooraf").

De verdere uitwerking van de duurzame instandhouding staat centraal in paragraaf "Onderhoud kapitaalgoederen".

3. Bedrijfsvoering

Het ambtelijk management is binnen bestuurlijk vastgestelde kaders verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering. Dit betekent dat het management, binnen deze kaders, bepaalt hoe de bestuurlijk vastgestelde resultaten en prestaties worden gerealiseerd. Risicomanagement is binnen de bedrijfsvoering daarom een belangrijk onderwerp. Het is de verantwoordelijkheid van elke manager om de belangrijke risico's op zijn/haar werkterrein te duiden en aan te geven welke beheermaatregelen zijn/kunnen worden getroffen (vermijden, verzekeren, afdekken). Daarnaast worden actuele ontwikkelingen van de grote thema's die hieronder in de paragraaf risico's zijn beschreven ook op centraal niveau gemonitord.

Doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie heeft prioriteit, teneinde in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de vraagstellingen vanuit bestuur en samenleving in een veranderde en veranderende omgeving. Dit komt uitvoeriger aan de orde in de paragraaf "bedrijfsvoering" van deze begroting.

4. Risicobeleid

De risico's zijn onderverdeeld in:

- Normale bedrijfsrisico's;
- Financiële verhouding en decentralisaties;
- Grondexploitaties;
- Mobiliteit.

Deze vier onderdelen worden hierna beschreven en afgesloten met een overzicht van de incidenteel benodigde weerstandscapaciteit (resumé risicoprofiel).

Normale bedrijfsrisico's

Met het gemeentelijk takkenpakket is een structureel jaarbudget van ongeveer € 225 miljoen gemoeid. Dit takenpakket is zeer divers en de mate van beïnvloedbaarheid verschilt per onderdeel, maar is in relatie met de hiervoor genoemde (beheer)maatregelen voor het gemeentebestuur op zich goed structureel te managen. Dit kan er overigens wel degelijk toe leiden dat er bestuurlijk fors moet worden ingegrepen.

Uitgangspunt is, dat waar sprake is van structurele tegenvallers, deze middels compenserende structurele maatregelen (bezuinigen en/of inzetten belastingcapaciteit) in een structureel sluitende meerjarenbegroting moeten worden ingepast. Wanneer er voor wordt gekozen om structurele maatregelen getemporiseerd in te voeren om de acceptatie en/of zorgvuldige implementatie te verbeteren kan een financiële faseringsbuffer uitkomst bieden. De risico's die met de uitvoering van het gemeentelijk takenpakket samenhangen, vallen onder de noemer normale bedrijfsrisico's.

Algemene uitkering gemeentefonds

Met een omvang van ruim € 100 miljoen is de uitkering gemeentefonds verreweg het belangrijkste structurele algemene dekkingsmiddel van de gemeente. De hoogte en ontwikkeling van het uitkering gemeentefonds wordt bepaald via de Rijksbegroting en is voor gemeenten niet beïnvloedbaar.

Najaar 2017 is het Kabinet Rutte III aangetreden met als basis het Regeerakkoord 2017-2021 "Vertrouwen in de toekomst". Dit Regeerakkoord handhaaft de trap-op-trap-af systematiek. Dit betekent, dat de omvang van het gemeentefonds "meebeweegt" met de ontwikkeling van de Rijksuitgaven. Met ingang van 2019 maken ook de Rijksuitgaven voor Zorg en Sociale Zekerheid onderdeel uit van deze koppeling. Tegelijkertijd moeten gemeenten uit de groei van het gemeentefonds ook de (autonome) groei van hun eigen zorguitgaven (Wmo en Jeugd) opvangen.

Onder invloed van gunstige economische prognoses is op dit moment sprake van stevige groeicijfers voor het gemeentefonds. Een belangrijk deel hiervan is de nominale ontwikkeling ter dekking van loon- en prijsstijgingen. Verder verwacht het Rijk dat gemeenten uit deze extra groei meebetalen aan bestaande tekorten/pijnpunten in het sociaal domein en aan nieuwe maatschappelijke opgaven, met name Duurzaamheid. Ten slotte wordt de groei gedempt door het verder dichtdraaien van de gaskraan en door een jaarlijks oplopende structurele korting die nog doorloopt tot en met 2025.

Naast de omvang van het gemeentefonds is ook de verdeling van belang. De actuele bovengemiddelde stijging van de woningprijzen in de lokale woningmarkt zorgt voor forse nadelige herverdeeleffecten op de Amstelveense algemene uitkering.

Per 2021 wordt een grootschalige herijking van de verdeling van het gemeentefonds voorzien. Daarbij komen tal van zaken aan de orde, waarvan de impact ongewis is.

Open eindregelingen

Onder de gemeentelijke taken valt een aantal regelingen met een open einde (verstrekken van uitkeringen levensonderhoud, hulp bij huishouden e.d.). Dat betekent dat de gemeente verplicht is om in middelen te voorzien als mensen hier wettelijk recht op hebben, ook al staan hier beperkte inkomsten tegenover. In de begroting wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van de benodigde middelen.

uitkeringen levensonderhoud (Bijstandsgelden)

Rond 1 oktober maakt het Rijk de voorlopige budgetten 2019 voor de bijstandsgelden bekend (BUIG-gelden). Het hiervoor toegepaste objectieve verdeelmodel is met ingang van 2018 (wederom) stevig aangepast. Na veel discussie in de achterliggende jaren lijkt het model met deze laatste aanpassingen in rustiger vaarwater te komen. Amstelveen ontvangt in 2017 een uitkering van afgerond € 18 miljoen en behoort tot de grote voordeelgemeenten op dit verdeelmodel. Een recent uitgevoerd verdiepingsonderzoek bij de grootste voor- en nadeelgemeenten laat zien dat er een verband bestaat tussen positieve financiële resultaten en de invulling die gemeenten geven aan beleid en uitvoering. De positieve Amstelveense positieve scores in het onderzoek bevestigen dat. Dat wil overigens niet zeggen dat beleid en uitvoering in Amstelveen de totale omvang van het huidige voordeel verklaren. Het is een reële mogelijkheid dat de aanpassingen van het model per 1 januari zullen leiden tot een lager voordeel. Via een aparte raadsbrief is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

Daarnaast is de omvang van het macrobudget een knelpunt. Dit bedrag dat het Rijk jaarlijks beschikbaar blijft achter bij zowel de totale werkelijke uitgaven van de gemeenten als bij het theoretisch benodigde bedrag volgens het objectieve verdeelmodel. Uit het totale macrobudget moeten ook de kosten van de vangnetregeling worden betaald voor gemeenten met een groot nadeel. Daarmee is een oplopende bedrag gemoeid.

Al met al is de verwachting, dat Amstelveen wel een voordeelgemeente blijft, maar dat de omvang van het voordeel afneemt. Het nadelig effect van aanpassingen in het model wordt wel gedempt door het voornemen om per 2018 het model voor 100% in te voeren. In 2017 is het model voor 75% van kracht en wordt 25% van het budget verdeeld op basis van historische kosten.

De BUIG-gelden (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten) betreffen het budget dat gemeenten ontvangen voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen. Dit budget wordt objectief bepaald. Als gemeenten meer of minder uitgeven aan bijstandsuitkeringen blijft dit voor rekening van de gemeente. Dit budget gaat alleen over de uitkeringsgelden. De bekostiging van de ambtelijke uitvoeringskosten wordt geacht plaats te vinden via de algemene uitkering gemeentefonds. Zowel over de omvang van het macrobudget als over het verdeelmodel is veel te doen. Samenvattend is het beeld op dit moment als volgt:

- Een belangrijk deel van de onvrede en onrust rond de bijstandsgelden betreft een ontoereikende omvang van het totale macrobudget. Gemeenten geven de laatste jaren met elkaar meer uit aan bijstandsgelden dan het beschikbare macrobudget. Gemeenten met grote tekorten kunnen een beroep doen op een vangnetregeling. De kosten van de vangnetregeling worden betaald uit het macrobudget, waardoor er minder overblijft voor de andere gemeenten die daardoor weer grotere tekorten krijgen;
- Ook na verschillende aanpassingen, verbeteringen en verfijningen in het verdeelmodel blijft Amstelveen behoren tot de grote voordeelgemeenten. Daarbij is het algemene gevoel, dat het model voor wat betreft de volumecomponent nu wel zo ongeveer uitontwikkeld is. Er wordt nog wel gesleuteld aan de prijscomponent in het verdeelmodel (gemiddeld bedragen per uitkering). Wijzigingen in de verdeling blijven mogelijk, maar of en hoe is op dit moment niet concreet te duiden;
- Er is een verdiepingsonderzoek uitgevoerd bij de grootste voor- en nadeelgemeenten. Amstelveen maakte onderdeel uit van dit verdiepingsonderzoek en scoorde hoog op actieve inzet op beleid en uitvoering. Dat Amstelveen een voordeel heeft op het objectieve verdeelmodel is in lijn met de uitkomsten van dit onderzoek. Dat wil overigens niet zeggen dat beleid en uitvoering in Amstelveen de totale omvang van het huidige voordeel verklaren;
- Het huidige voordeel kent een structurele en een conjuncturele component. Op dit moment is nog steeds sprake van een relatief hoog bijstandsvolume. Het CPB voorspelt al enige jaren een daling, maar in de nacalculatie blijkt daarvan (nog) geen sprake. Bij een daling van het macrobudget wordt ook het huidige voordeel kleiner; de conjuncturele component verdampt.
- Een belangrijk deel van het huidige voordeel op de verdeling van de bijstandsgelden is binnen het sociaal domein ingezet, met name voor het opvangen van tekorten op Jeugd en op re-integratie. Een laatste stuk van dit voordeel is niet structureel ingezet, maar is via een stelpost vooralsnog incidenteel beschikbaar. Dit vanwege de lopende discussies en onderzoeken en vanwege een conjuncturele component.

Vóór 1 oktober maakt het Rijk de definitieve BUIG-uitkering 2018 en de voorlopige BUIG-uitkering 2019 bekend. Ten tijde van de opstelling van deze begroting was dit nog niet bekend. Wel heeft het Rijk reeds gemeld, dat de macrobudgetten 2018/2019 opwaarts zullen worden bijgesteld. Samen met de uitkomsten van de septembercirculaire gemeentefonds wordt nog voor de begrotingsbehandeling apart gerapporteerd over de toegekende BUIG-budgetten.

Bouwleges

De inkomsten uit bouwleges worden bepaald door de bouwactiviteiten binnen de gemeente. De vastgoedsector trekt de laatste jaren weer sterk aan. De geraamde inkomsten voor bouwleges zijn gebaseerd op de meerjarige planning van bouwactiviteiten. De realisatie kan afwijken van de planning zodat de inkomsten in een jaar afwijken van de begrote inkomsten, zowel in positieve als negatieve zin.

Bestemmingsplan- en handhavingsprocedures

De kans is altijd aanwezig dat de gemeente aangesproken wordt in het kader van bestemmingsplan- en handhavingsprocedures en dergelijke, na afsluiting van een grondexploitatie of project. De gemeente krijgt te maken met bezwaren, rechtsprocedures en schade aansprakelijkstelling.

Aanbestedingsrisico's

Bij het onderhoud van de openbare ruimte wordt bij diverse vakgebieden (o.a. groenbestekken) gebruik gemaakt van de markt. Door de aantrekkende economie en het gebrek aan vakmensen bij de aannemers zien we dat de marktsituatie wijzigt en dat prijzen zich naar boven ontwikkelen. Dit kan tot gevolg hebben dat de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte in de toekomst hoger zullen worden.

Uitvoeringsprogramma Infra-Werken (openbare ruimte)

Projecten kunnen niet tot uitvoering komen of forse vertraging oplopen door externe factoren. Hieronder verstaan wij bijvoorbeeld inspraak op projecten waardoor deze gewijzigd moeten worden, afhankelijkheid van de bereidheid van kabel- en leidingbedrijven om hun medewerking vlot te verlenen en het moeilijk kunnen aantrekken van externe deskundige medewerkers die schaarser worden door het aantrekken van de economie. Daarnaast kan de gemeente op onverwachte plaatsen vervuilde grond aantreffen waar in een project geen rekening mee gehouden is. In combinatie met striktere Milieuwetgeving kan een project vertraging oplopen of afgeblazen worden. De financiële gevolgen en sturingsmogelijkheden om dit binnen het krediet op te vangen zullen van project tot project verschillen.

Dividenduitkering

Eneco

Amstelveen is voor 1,5 procent aandeelhouder van energiebedrijf ENECO. Volgend jaar wordt rekening gehouden met een winstuitkering van € 1.450.000. Op het moment van de opstelling van deze rekening speelt een mogelijke verkoop van de aandelen. Zie verder de paragraaf "Verbonden partijen".

BNG

Aangescherpte kapitaaleisen voor banken, vervat in het Basel 3 akkoord, leiden er toe dat banken hun vermogen dienen te verhogen. De nieuwe eisen gelden met ingang van 2019. Dit kan er onder andere toe leiden dat, om het buffervermogen op te bouwen, aandeelhouders de komende jaren een lagere dividenduitkering ontvangen. Daarnaast staat de dividenduitkering mogelijk ook onder druk door invoering van een "Bankenbelasting". Volgend jaar wordt rekening gehouden met een dividendinkomst van € 240.000.

Garanties

De twee regelingen met het hoogste garantiebedrag zijn het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Eind 2017 stond de gemeente voor respectievelijk € 381 en € 214 miljoen garant.

Het uitgangspunt bij de WSW is dat de sector zelf als eerste garant staat. Rijk en gemeenten staan vervolgens als achtervang garant mocht de sector zelf onvoldoende verhaal bieden.

De NHG wordt verstrekt door de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Als de huiseigenaar bij gedwongen verkoop met een restschuld achterblijft wordt deze overgenomen uit hoofde van de NHG. Met ingang van 2011 is de garantie volledig overgenomen door het Rijk. Voor de tot deze datum verstrekte garanties blijft de gemeente voor de helft achtervang evenals het Rijk.

Wachtgeldvoorziening wethouders

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties (BZK) wenst dat de pensioenopbouw en uitkering van pensioenen zo snel mogelijk via ABP wordt opgebouwd en uitgevoerd. Op zijn vroegst komt er in 2021 een APPA-fonds. De verwachting is dat actieve bestuurders en de voormalige bestuurders met wachtgeld als eerste worden overgedragen, gevolgd door bestuurders zonder wachtgeld (zogenoemde slapers).

Het over te dragen bedrag wordt de “reservewaarde” genoemd oftewel de contante waarde van het doelvermogen om het pensioen uit te keren. Voor het bepalen van de reservewaarde is de rekenrente van essentieel belang. Hoe hoger de rente, hoe hoger het te verwachten rendement. Of anders geformuleerd: hoe hoger de rente, hoe lager de reservewaarde per heden moet zijn om toch tot het doelvermogen aan te groeien. Ter indicatie: een mutatie van 1%-punt rekenrente kan een mutatie van de benodigde voorziening betekenen van 30%.

In 2017 heeft een hogere rekenrente (1,648% per 1 januari 2018 t.o.v. 0,864% per 1 januari 2017) geleid tot vrijval van de wachtgeldvoorziening van € 500.000. In de rekening 2016 leidde een lagere rekenrente tot een dotatie van € 350.000.

Het kan zijn dat door ontwikkelingen in de toekomst een bedrag bijgestort moet worden in de getroffen voorziening. Hierbij kan gedacht worden aan een lagere rekenrente of het verplicht afkopen van afgesloten verzekeringspolissen bij overdracht aan het ABP. De tussentijdse afkoopwaarde van dit soort polissen ligt (aanzienlijk) lager dan de premievrije waarde bij de verzekeraar op de einddatum. In de komende jaren zal blijken wat het Ministerie van BZK besluit over deze polissen.

Wet meldplicht datalekken en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

In 2016 is het Informatieveiligheidsbeleid vastgesteld. Hierin zijn alle uitgangspunten op het gebied van informatieveiligheid opgenomen waar gemeente Amstelveen aan wil voldoen. In 2017 is een eerste cyclus doorlopen met het implementeren van verbetermaatregelen op basis van een geformeerd verbeterplan. Voor 2018 is wederom een verbeterplan opgesteld. Over de voortgang van de implementatie hiervan wordt het college periodiek geïnformeerd. Ook voor 2019 wordt weer een verbeterplan opgesteld.

Naast deze verbetercyclus worden ook externe verplichtingen opgelegd, in de vorm van audits en zelfevaluaties als ENSIA, DigiD en SUWI. In 2019 legt het college wederom verantwoording over deze wettelijk verplichte eisen af middels het afgeven van een collegeverklaring alsook in de jaarrekening.

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ofwel de Europese privacy verordening in werking getreden. Vanaf dat moment worden de privacyregels verder aangescherpt en kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) zelfs boetes tot een maximum van € 20 miljoen opleggen in geval van overtreding van de regels met betrekking tot de omgang met persoonsgegevens. Ook de meldplicht datalekken vormt een onderdeel van de AVG. Bedrijven en overheden zijn hierdoor verplicht om een datalek te melden bij de AP en mogelijk bij alle getroffen individuen.

Economische ontwikkeling

De gemeentebegroting is afhankelijk van economische ontwikkelingen. Een verandering in economische ontwikkeling heeft via de uitkering uit het gemeentefonds, belastinginkomsten van bedrijven, inkomsten bouwleges, netto-inkomsten of verliezen uit bouwgrondexploitaties en dividendinkomsten een effect op de begroting.

Baggerdepot

De werkzaamheden en de inkomsten/uitgaven van het baggerdepot zijn afhankelijk van de externe partijen Hoogheemraadschap Rijnland AGV en Waternet. Voorheen was het de gemeente die baggerde binnen haar gemeentegrenzen. Nu is zij afhankelijk van de aanvoer van bagger via deze externe partijen die hun eigen planning bepalen. Dit heeft effect op de bedrijfsvoering van het baggerdepot.

Vennootschapsbelastingplicht (Vpb)

Op basis van de verrichte analyse is het standpunt ingenomen dat er in ieder geval sprake is van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit grondbedrijf.

In 2018 is hiervoor de openingsbalans per 1 januari 2016 opgesteld. De definitieve VPB last voor 2016 is bepaald op ruim € 6.500. Voor 2017 t/m 2019 verwachten we een bedrag tussen de van € 80.000 en € 90.000 per jaar. Deze inschatting is gemaakt op basis van vastgestelde grondexploitaties per ultimo 2016 en 2017. Actualisering van reeds bestaande en nieuwe bouwgrondexploitaties met een hoger opbrengstpotentieel hebben een directe VPB last van 25% tot gevolg.

De landelijke discussie over reclame-inkomsten en de ontvangsten van afvalstromen loopt nog steeds, wij nemen echter het standpunt in dat hier geen sprake is van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit.

BTW-sportvrijstelling

Het recht op vooraftrek van BTW die aan gemeente in rekening is gebracht over de kosten die toerekenbaar zijn aan het ter beschikking stellen van sportaccommodaties vervalt ingaande 2019. De rijksoverheid zal gemeenten voor dit nadeel compenseren via de nieuwe specifieke-uitkering Sport. Gemeenten zullen om in aanmerking te kunnen komen vóór 1 december 2018 een aanvraag moeten indienen waarbij zij alle BTW belaste kosten in kaart brengen. De kosten die voor compensatie in aanmerking komen betreffen uitsluitend kosten die vanaf 1 januari 2019 gemaakt zijn. Of dit voldoende is en voor welke projecten Amstelveen een beroep moet gaan doen op deze compensatie is nog onduidelijk.

In de gevallen dat de gemeente gebouwen en accommodaties BTW belast verhuurt is BTW op verbouwkosten terug te vorderen. Voorwaarde hierbij is dat de verhuur gedurende een periode van 10 jaar voor 90% belast plaatsvindt. Indien deze BTW belaste verhuur in de werkelijkheid minder mogelijk blijkt, bestaat er een risico dat eerder teruggevorderde BTW moet worden terugbetaald.

Conclusie normale bedrijfsrisico's

Met het vaststellen van de nota Risicobeleid en reservebeleid heeft de raad bepaald dat ten aanzien van de normale bedrijfsrisico's een risicobuffer van afgerond € 10,0 miljoen (5 procent van het begrotingstotaal van € 225 miljoen) aangehouden dient te worden. Dit als buffer voor incidentele risico's waarvoor geen voorziening is getroffen. Structurele problemen moeten in een sluitende meerjarenbegroting worden ingepast.

Financiële verhouding en decentralisaties

Onder de noemer financiële verhouding en decentralisaties gaan wij apart in op ontwikkelingen op deze terreinen die niet meer vallen binnen de onzekerheidsmarges en risicobandbreedte van de reguliere bedrijfsvoering.

Omgevingswet

De invoering en de implementatie van de Omgevingswet betreft een omvangrijk en complex proces dat vele jaren in beslag zal nemen. De ontwikkelingsrichting van de regelgeving en het gedachtegoed zoals de Omgevingswet die voorstaat is helder. De wet vervangt circa 26 sectorale wetten en ongeveer 120 bestaande maatregelen van bestuur in de sfeer van wonen en bouwen. Doelstelling van deze wet is om het eenvoudiger te maken voor initiatiefnemers in ruimtelijke ontwikkelingen en tevens sneller en met minder kosten tot een vergunning te kunnen komen. Voor de interne organisatie betekent dit een omwenteling in de manier van werken. Er is een transitieteam ingericht om de implementatie van deze wet in de organisatie tot stand te brengen.

Vast staat dat de Omgevingswet op een aantal fronten ook financiële consequenties gaat hebben. Wij verwachten dat de invoering van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de daarmee samenhangende aanschaf van software een aanzienlijk groter structureel beslag op de middelen zal leggen dan de huidige softwarevoorzieningen benodigd vanuit de Wet ruimtelijke ordening. Dit zal in de komende collegeperiode uitgekristalliseerd worden.

Tegelijkertijd gaat ook het stelsel rond omgevingsvergunningen veranderen. Op dit moment is nog niet goed te overzien wanneer en in welke mate taken en activiteiten komen te vervallen. Wel staat vast dat er minimaal een nieuw evenwicht gevonden dient te worden tussen kosten en opbrengsten in de kostendekkende legesexploitatie. Actuele planning is dat de wet van kracht wordt op 1 januari 2021.

Sociaal domein

Met ingang van 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor veel nieuwe taken op de terreinen Zorg, Werk en Jeugd. Deze drie terreinen komen afzonderlijk aan de orde in Programma 1 Sociaal Domein, verreweg het grootste van de zes programma's. Met name op de decentralisatie Jeugd kampen veel gemeenten met grote tekorten. Amstelveen behoort hier tot de grote tekortgemeenten. De hulpvraag en de behandelkosten lopen op, terwijl het Rijk geen volumegroei toekent omdat het aantal jongeren in Nederland niet toeneemt.

De autonome groei van de zorgvraag in combinatie met achterblijvende nominale en reële compensatie blijft een belangrijk risico, zowel voor Jeugd als voor Zorg. Een ander risico is het effect van de invoering van een abonnementstarief (vaste lage bijdrage) voor een beroep op de Wmo. Naast een directe inkomstenderving kan hier ook een aanzuigende werking van uitgaan. Ten slotte is per 2021 een algehele herziening van de bestaande objectieve verdeelmodellen gepland. Dat brengt herverdeeldeffecten met zich mee die positief en negatief kunnen uitpakken. Daar valt nu nog geen indicatie van te geven.

Conclusie financiële verhouding en decentralisaties

Effecten vanuit de decentralisaties en de financiële verhouding op de gemeentelijke financiële huishouding vragen structurele inpassing binnen de meerjarenbegroting. Daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat de gemeente geen invloed heeft op de inkomsten via het gemeentefonds en dat de invloed op de uitgavenkant beperkt wordt door open einde regelingen en wettelijke verplichtingen. Hetgeen overigens onverlet laat, dat de decentralisaties ook kansen bieden om voordelen te realiseren. Een stevige buffer is van belang om incidenteel tegenvallers op te vangen (risicobuffer), maar ook om noodzakelijke beleidsaanpassingen te implementeren inclusief eventuele flankerende maatregelen (faseringsbuffer).

Gelet op de in deze paragraaf geschetste ontwikkelingen met betrekking tot de financiële verhouding en de decentralisaties in relatie tot de omvang van de hiermee gemoeide budgetten wordt de bestaande risicobuffer van € 5 miljoen bovenop de minimumbuffer voor de normale bedrijfsvoering ongewijzigd gehandhaafd.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren heeft de gemeente daar waar nodig haar verlies genomen door een voorziening te treffen of boekwaarde af te waarderen. In de meerjarenbegroting zijn alleen de opbrengsten opgenomen van de projecten die daadwerkelijk worden gerealiseerd; de zogenoemde harde inkomsten.

De gemeente maakt de omslag van ontwikkel- naar beheergemeente. De mogelijkheden voor grote bouwlocaties zijn beperkt.

Conclusie grondexploitatie

Door de in de afgelopen jaren getroffen maatregelen is het risicoprofiel gering en is geen risicobuffer opgenomen voor grondexploitaties.

Mobiliteit

De komende jaren worden grote projecten uitgevoerd in Amstelveen die een forse impact hebben op de mobiliteit en bereikbaarheid van de stad en tijdelijk een extra beslag leggen op onze organisatie. De belangrijkste projecten waar het om gaat zijn de ombouw van de Amstelveenlijn, de verlenging van de Amstelveenlijn naar Uithoorn, de verbreding van de A9 en de doorontwikkeling van het Stadshart.

Elk van deze projecten kent zijn eigen specifieke bekostiging en gemeentelijke bijdrage. Als er in aanvulling op de bestaande scope van deze projecten extra gemeentelijke wensen zijn, dan dienen deze aanvullend bekostigd te worden. Jaarlijks melden wij u de voortgang en leggen wij u zo nodig voorstellen voor. Zo heeft de raad in het kader van de Kadernota 2018 € 9 miljoen gereserveerd voor twee beoogde scopewijzigingen van het project A9, te weten de verlaging van de overkapping Oude Dorp en de verbreding van het Bovenlandpad tot een derde overkapping. Ook heeft uw raad in februari 2018 ingestemd met het doen van een voorinvestering in de inrichtingskosten van de overkappingen A9 Oude Dorp en Stadshart.

Ambtelijke kosten

Projectorganisatie en Communicatie

De aansturing van de grote ruimtelijke en infrastructurele projecten zoals Amstelveenlijn, A9 en Stadshart vindt plaats door het programmamanagement Stedelijke Ontwikkeling. De formatie wordt structureel bekostigd uit de Algemene middelen. Verdere kosten van de planbegeleiding en communicatie die niet bij derden kunnen worden belegd/verhaald maar die nodig zijn om de gemeentelijke inbreng en belangen te waarborgen (toetsing, advies, ontwerp inpassingsplannen, communicatie) zijn niet structureel belegd. Uw raad heeft in het kader van de Perspectiefnota een budget van € 2,35 miljoen beschikbaar gesteld ter dekking van de kosten tot en met 2021.

Grote ruimtelijke en infrastructurele projecten

Inpassing verbreding Rijksweg A9

De voorbereidende werkzaamheden aan het project A9 zijn gestart in de vorm van het vergroten van de capaciteit op het onderliggend wegennet voorafgaand aan de beoogde afsluiting van de toe- en afritten van de A9 richting Holendrecht nabij de Keizer Karelweg. De maatregelen worden gefaseerd uitgevoerd in opdracht van en op kosten van Rijkswaterstaat.

Specifiek onderdeel van de voorbereidende werkzaamheden is de verbreding van het viaduct van de Ouderkerkerlaan over de Beneluxbaan. Hiervoor heeft uw raad een gemeentelijke bijdrage beschikbaar gesteld van € 0,5 miljoen. Rijkswaterstaat en de Vervoerregio Amsterdam verlenen substantiële bijdragen. De totale projectomvang bedraagt circa € 10 miljoen. De aanbesteding voor dit werk is gestart.

Rijkswaterstaat is op 31 januari 2018 gestart met de aanbesteding van het project A9 Badhoevedorp - Holendrecht. De uitvoering van het project zit in de periode 2020 - 2024/2026. Na afloop van het project heeft de gemeente tot taak de aan de gemeente over te dragen projectonderdelen in te richten en in beheer te nemen. Dit betreft met name de overkapping in het Oude Dorp, de overkapping Stadshart met de brug voor langzaam verkeer en de beoogde overkapping Meander met het Bovenlandpad, alsmede de diverse groenzones. De overkappingen zelf worden aangelegd en gefinancierd door Rijkswaterstaat. De inrichting van de overkappingen en groenzones komt ten laste van de Gemeente.

De realisatie van watersystemen voor de overkappingen Oude Dorp en Stadshart hebben wij als voorinvestering in handen gelegd van Rijkswaterstaat. Uw raad heeft hiervoor in februari 2018 een krediet verleend van € 1.1 miljoen. Aanvullend willen wij ook een voorinvestering doen voor een watersysteem voor de overkapping Meander. Dekking van de kosten daarvan kan worden geregeld uit de bijdrage die de eigenaren van het project Residence Amstelveen aan de Burg. Rijnderslaan verlenen aan de verbreding en inrichting overkapping Meander.

In de op 1 maart met Rijkswaterstaat gesloten bestuursovereenkomst is uitonderhandeld dat de door de bevolking gekozen bomenbrug wordt gerealiseerd. Deze op zich duurdere variant is ingepast binnen de voor deze bestuursovereenkomst beschikbare gemeentelijke budgetten. In het kader van de aanbesteding moet nog blijken of de toevoeging van een extra aftakking van de brug met een lift en trap richting Stadshart en busstation binnen het gestelde budgettaire kader haalbaar is. Overigens heeft de Vervoerregio ook nog middelen gereserveerd in het kader van het Investeringsplan Fiets, waarop wij een aanspraak kunnen doen.

Wij verwachten u in 2019 of in 2020 een aanvraag voor het verstrekken van een voorbereidingskrediet voor te leggen voor de verdere inrichting en bekostiging van de overkappingen. De uitvoeringskosten ramen wij voorlopig op € 6 a € 8 miljoen, waarvoor wij u ook te gelegener tijd een kredietaanvraag zullen voorleggen. De uitvoering van de maatregelen nemen wij ter hand na afronding van het project van Rijkswaterstaat; vanaf 2024.

Uw raad heeft in het kader van de Kadernota 2018 € 9 miljoen gereserveerd voor twee andere scopewijzigingen van het project A9, te weten de verlaging van de overkapping Oude Dorp en de verbreding van het Bovenlandpad tot een derde overkapping. Wij hebben afgesproken met Rijkswaterstaat dat de scopewijziging wordt geëffectueerd direct nadat het Tracébesluit onherroepelijk is geworden, naar verwachting november 2018. Met de eigenaren van het woningbouwproject Residence Amstelveen hebben wij afgesproken dat zij de helft van de kosten voor de verbreding van het Bovenlandpad voor hun rekening nemen. Op verzoek van deze eigenaren hebben wij Rijkswaterstaat bereid gevonden de verbreding nog iets verder op te rekken tot 85 m. De extra kosten hiervoor bedragen € 300.000. De eigenaren zijn bereid ook deze kosten te delen. De extra gemeentelijke kosten ad € 150.000 kunnen binnen het gereserveerde bedrag ad € 9 miljoen worden opgevangen. De daadwerkelijke beschikbaarstelling van (middelen uit) deze reservering leggen wij nog aan u voor nadat het Tracébesluit onherroepelijk is goedgekeurd.

In 2017 heeft u ingestemd met ons voorstel om twee woningen strategisch aan te kopen in het Oude Dorp, passend binnen de financiële ruimte voor de scopewijziging. Inmiddels hebben wij één woning aangekocht. De aankoop past in de gebiedsvisie voor het Oude Dorp, die in maart 2017 door uw raad is vastgesteld.

Inpassing ombouw Amstelveenlijn

De uitvoering van het project is inmiddels gestart. Een aantal werkzaamheden wordt in opdracht van de Vervoerregio Amsterdam uitgevoerd door de Gemeente Amstelveen. Het betreft de realisatie van watercompensatie, de aanleg van groenvoorzieningen, de aanpassing van verkeersregelinstallaties en de aanleg van een betere haltetoegang nabij halte de Meent (naar aanleiding van de door de gemeenteraad aangenomen "motie Meent"). De kosten van deze activiteiten worden vergoed door de Vervoerregio. In aansluiting op het werk dat door de opdrachtgever c.q. namens de opdrachtgever wordt uitgevoerd zijn enkele maatregelen wenselijk ten behoeve van een goede inpassing in de omgeving. Het gaat om zaken als aanpassen van de openbare verlichting en de wandelpaden en de aankleding van de onderdoorgangen. Dekking van de kosten kan in eerste instantie worden gevonden in de reserve Amstelveenlijn, die thans € 246.000 bedraagt. Als blijkt dat deze bestemmingsreserve onvoldoende ruimte biedt, dan zullen wij u daarover informeren in het kader van de Perspectiefnota 2020. NB. De oorspronkelijke bestemmingsreserve bedroeg € 6 miljoen. De vaste eigen bijdrage van de gemeente aan het project ad € 5,72 miljoen is betaald uit deze bestemmingsreserve. Evenzo is het wenselijk om een aantal verkeersregelinstallaties volledig te vervangen. De meerkosten daarvoor die niet ten laste kunnen worden gebracht van het project zullen wij dekken uit de reserve verkeersregelinstallaties.

Voor de Amstelveenlijn zijn door de gemeente Amstelveen, in opdracht van de Vervoerregio Amsterdam, gronden verworven voor de realisatie van het tracé en een opstelterrein in de Legmeerpolder. De kosten voor de verwerving op basis van onteigening en de procedure worden volledig gedekt door de opdrachtgever; de Vervoerregio Amsterdam.

Uithoornlijn

De betrokken overheden hebben in maart 2018 een overeenkomst gesloten over de verlenging van de Amstelveenlijn naar Uithoorn. Amstelveen draagt niet bij aan de aanlegkosten, maar levert wel een bijdrage aan de planstudie. Voor het opstellen van een bestemmingsplan, het begeleiden van de grondaankopen en de kosten van grondaankopen ontvangt de gemeente een kostendekkende vergoeding van de opdrachtgever Vervoerregio Amsterdam.

Stadshart

Wij volgen de insteek dat de plannen van de commerciële partijen voor de gemeente ten minste budgettair neutraal moeten zijn. Maar voor het niet commerciële deel gaat dit niet op (Stadsplein, infrastructuur, culturele functies). De plannen daarvoor zijn echter nog onvoldoende uitgewerkt om te oordelen of gemeentelijke investeringskredieten benodigd zijn en zo ja, van welke omvang. Wij zijn voornemens om voor het Stadshartproject een grondexploitatie op te stellen zodat meerjarig kosten en opbrengsten met elkaar in verband kunnen worden gebracht. De Raad heeft in juni 2017 besloten dat opbrengsten vanuit grondverkoop in het Stadshart gebruikt worden voor de inrichting van de openbare ruimte zoals ook opgenomen in de Ruimtelijke Uitwerking visie Stadshart Amstelveen. De opbrengsten van de grondverkoop van de projecten Hudson's Bay en Rembrandtpassage worden dan niet alleen gebruikt voor het dekken van ambtelijke- en overige gemaakte kosten, maar worden ook gereserveerd voor de benodigde investeringen in de openbare ruimte van het Stadshart door een storting van € 85.000 in de reserve grote projecten. De bestemmingsreserve bedraagt thans € 169.000 en reserveren wij aldus voor maatregelen voortkomend uit de vaststelling van de ruimtelijke kaders Stadshart.

Voor de ontwikkelingen Stadshart zijn diverse projecten in ontwikkeling. Een belangrijke stap is het project Rembrandtpassage. Voor de realisatie van dit project is een grondverkoop aan Unibail-Rodamco nodig.

Conclusie mobiliteit

Het belang van grote projecten voor de Amstelveense samenleving is duidelijk. Naast uitgaven voor de projecten zelf leidt dit ook tot een middelenvraag voor ambtelijke kosten. Vervolgens moet na afronding van de projecten de structurele last voor bijvoorbeeld groenonderhoud en wegen worden ingevlochten in de gemeentebegroting.

Bij de concrete vormgeving zijn tal van afwegingen aan de orde die tot een substantiële middelenvraag kunnen leiden. Zodra meer duidelijkheid bestaat over concrete projectkosten worden deze via Perspectiefnota of afzonderlijke voorstellen aan de raad voorgelegd.

Gelet op de complexiteit van de projecten vinden wij een risicobuffer van € 5 miljoen reëel.

Resumé risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

Hiervoor is ingegaan op de onderscheiden risico's van de gemeente en de beheersingsmaatregelen die in samenhang met deze risico's in het kader van de meerjarige budgettaire sturing, duurzame instandhouding en bedrijfsvoering worden genomen. Wat betekent deze risicoanalyse nu voor de weerstandscapaciteit in incidentele en in structurele zin?

Structurele weerstandscapaciteit

Voor de structurele weerstandscapaciteit geldt dat structurele tegenvallers via bezuinigingen en/of inzetten van onbenutte belastingcapaciteit ingepast moeten worden in de wettelijk voorgeschreven sluitende meerjarenbegroting.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele benodigde weerstandscapaciteit voor het opvangen van incidentele tegenvallers, dan wel het gefaseerd kunnen invoeren van structurele bezuinigingsmaatregelen, zijn als volgt gekwantificeerd:

Buffer van € 10,0 miljoen voor de normale bedrijfsrisico's (5% over begrotingstotaal van € 225 miljoen);

- Additionele buffer van € 5 miljoen wegens grote onzekerheden met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen in de financiële verhouding en decentralisaties;
- Buffer van € 5 miljoen voor mobiliteit.

In totaliteit betreft het € 20 miljoen incidenteel benodigde weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit omvat de structurele en incidentele mogelijkheden van de gemeente om tegenvallers op te vangen.

1. Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit bezuinigen/ombuigingen en de "onbenutte belastingcapaciteit". Het kwantificeren van de bezuinigingen/ombuigingen is in dit verband weinig relevant. Al is het alleen maar omdat de gemeente over een structureel sluitende meerjarenbegroting moet beschikken.

De zogenoemde "onbenutte belastingcapaciteit" kan wel worden gekwantificeerd omdat daar maatstaven voor gelden. Het benutten van deze weerstandscapaciteit is overigens een puur lokaal bestuurlijke aangelegenheid zolang geen sprake is van de zogenaamde artikel 12-status van een gemeente.

De "onbenutte belastingcapaciteit" wordt bepaald door de actuele OZB opbrengst van een gemeente te vergelijken met de opbrengst van het gemiddelde in Nederland vermenigvuldigd met 1,2. Dit wordt gezien als een redelijk peil. Gemeenten die een beroep willen doen op de artikel 12-status (extra financiële ondersteuning) moeten om daarvoor in aanmerking te komen in elk geval hun OZB-tarief op redelijk peil brengen (1,2 maal het gemiddelde tarief voor Nederland). Daarbij geldt als randvoorwaarde dat de afvalstoffenheffing en het rioolrecht kostendekkend moeten zijn. Voor zover dit (nog) niet geval is wordt dit als aanvullende correctie in de berekening meegenomen. De "onbenutte belastingcapaciteit" bedraagt voor Amstelveen op jaarbasis afgerond € 18,2 miljoen, waarvan € 1,2 miljoen betrekking heeft op onderdekking afvalstoffenheffing en rioolrecht.

2. Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bevat:

1. Algemene reserve
2. Bestemmingsreserves/egalisatiereserves
3. Niet gerealiseerde boekwinsten en stille reserves

2.1 Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt afgerond € 35 miljoen eind 2022.

2.2 Bestemmingsreserves/egalisereserves

Bestemmingsreserves zijn door de raad ingesteld. Het aanwenden van deze reserves voor het opvangen van tegenvallers/calamiteiten is een raadsaangelegenheid. Vaak hebben deze reserves een specifiek doel waardoor een andere aanwending dan dit doel niet mogelijk is, zonder dat flankerende of compenserende maatregelen moeten worden getroffen. In de nota Risicobeleid en reservebeleid Amstelveen wordt uitgebreid ingegaan op de functies van de verschillende bestemmingsreserves en egalisereserves en de relatie met de weerstandscapaciteit. In essentie komt de analyse erop neer dat het overgrote deel van de bestemmingsreserves/ egalisereserves niet tot de weerstandscapaciteit van de gemeente kan worden gerekend, omdat het bestuurlijk geoormerkte reserves betreft. Anderzijds is het in geval van calamiteiten mogelijk een deel van deze reserves als weerstandscapaciteit in te zetten. Consequenties van het benutten van deze reserves moeten dan overigens wel meerjarig in de begroting worden ingepast.

In totaliteit bedragen de bestemmingsreserves, egalisereserves en overige reserves zo'n € 170 miljoen eind 2022. Hiervan bedraagt de reserve dekking kapitaallasten ongeveer € 135 miljoen. Deze reserve dient ter dekking van in het verleden uit eenmalige middelen gedekte investeringen en is ingesteld op grond van wettelijke voorschriften. Feitelijk is dit een administratieve reserve.

Het volume van de andere bestemmings-, egalisatie- en overige reserves is derhalve € 35 miljoen. Ingeval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven ("nood breekt wet") en tot de weerstandscapaciteit te rekenen.

Op grond van de huidige reservepositie en de verwachting omtrent de middellange termijn kan 50% van het huidige volume, derhalve € 18 miljoen, tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Genoemde omvang die gerekend wordt tot de weerstandscapaciteit zal periodiek moeten worden herijkt op basis van de alsdan beschikbare reserves en hun oormerking. De huidige beschikbare reserves zullen namelijk worden besteed waardoor het volume (en dus de weerstandscapaciteit) wordt beïnvloed. Aan de andere kant zullen in de toekomst wellicht nieuwe reserves worden gecreëerd.

2.3. Niet gerealiseerde boekwinsten en stille reserves

Eind 2017 bezit de gemeente afgerond 880.000 vierkante meter grond met een boekwaarde van afgerond € 2,5 miljoen. Onder de bestemmingsreserves (dekking kapitaallasten) staat € 0,8 miljoen ter dekking van de grondaankopen. De getaxeerde waarde (agrarisch gebruik) bedraagt € 3,9 miljoen. Wanneer deze gronden ontwikkeld gaan worden zal een hogere opbrengst in het verschiet liggen. Dit is naar de toekomst toe een potentiële risicobuffer.

Voor dit moment wordt volstaan met het verschil tussen de boekwaarde (minus bestemmingsreserve) ten opzichte van de agrarische waarde. Dit saldo van afgerond € 2 miljoen wordt gerekend tot de weerstandscapaciteit (defensieve benadering).

Resumé beschikbare incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente wordt bepaald door:

- De algemene reserve ad. € 35 miljoen;
- Aangevuld met € 18 miljoen gelabeld aan bestemmingsreserves, egalisereserves en overige reserves; en
- Het verschil ad € 2 miljoen tussen de agrarische en boekwaarde van gemeentelijke gronden.

In totaliteit bedraagt de incidentele weerstandscapaciteit eind 2022 € 55 miljoen.

Conclusie paragraaf weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is zoals gezegd de mate waarin de gemeente Amstelveen in staat is om tegenvallers (risico's) op te vangen.

Met het naast elkaar zetten van het in dit hoofdstuk geschetste risicoprofiel en weerstandscapaciteit kan worden geconcludeerd dat waar het de incidentele kant van het weerstandsvermogen betreft, de beschikbare weerstandscapaciteit € 55 miljoen bedraagt tegenover een benodigde buffer van € 20 miljoen.

Voor structurele ontwikkelingen geldt dat deze structureel in de begroting dienen te worden ingepast. In een eventueel structureel "worst case scenario" beschikt de gemeente naast het ombuigen op voorzieningen/schrappen van taken over een belastingcapaciteit buffer van € 18 miljoen om overige structurele ontwikkelingen op te vangen.

Dankzij het door de jaren heen gevoerde financiële beleid kan het weerstandsvermogen van Amstelveen als goed worden gekwalificeerd.

Kengetallen financiële positie

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) stelt vijf kengetallen verplicht. Doel hiervan is dat de gemeenteraad gemakkelijker inzicht krijgt in de financiële positie van hun gemeente. In de Staatscourant staat een gedetailleerde berekening van deze kengetallen en een voorgeschreven format voor weergave in de begroting en rekening.

Via de Kennisbank Openbaar Bestuur; thema "Financiële kengetallen gemeenten en provincies" wordt ingegaan op de kengetallen en is het onder andere mogelijk waarden te vergelijken met andere gemeenten (<http://kennisopenbaarbestuur.nl/thema/financi%C3%ABle-kengetallen-gemeenten-en-provincies/>).

Kengetal	Toelichting	betekenis %
Netto schuldquote	Heeft de gemeente een hoge schuld exclusief verstrekte leningen?	Hoe lager, hoe beter
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Heeft de gemeente een hoge schuld gecorrigeerd voor verstrekte leningen?	Hoe lager, hoe beter
Solvabiliteitsratio	Heeft de gemeente voldoende eigen vermogen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen?	Hoe hoger, hoe beter
Structurele exploitatieruimte	Heeft de gemeente voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken?	Hoe hoger, hoe beter
Grondexploitatie	Grondexploitatie kan risicovol zijn. Heeft de gemeente relatief veel grond en loopt zij daardoor veel risico?	Hoe lager, hoe beter
Belastingcapaciteit (lokale lasten)	Heeft de gemeente relatief veel belastingen en is er ruimte om deze belastingen te verhogen?	Hoe lager, hoe beter

Dit levert voor Amstelveen de volgende waarden op:

Kengetallen:	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Netto schuldquote	3%	18%	12%
Idem gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-2%	14%	8%
Solvabiliteitsratio	61%	54%	63%
Structurele exploitatieruimte	3%	0%	1%
Grondexploitatie	0%	-1%	2%
Belastingcapaciteit	96%	96%	98%

In 2015 is van de Provincie Noord-Holland een handreiking ontvangen om de kengetallen te kwalificeren aan de hand van signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstest voor 100.000+ gemeenten. Omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden wordt aan de categorieën geen kwalificatie gegeven. Wel kan over het algemeen worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetallen:	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Amstelveen 2019
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	12%
Idem gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	8%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	63%
Structurele exploitatieruimte	Begr>0%	Begr = 0%	Begr <0%	1%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	2%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	98%

Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles, de kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Als de combinatie een verontrustend beeld geeft kan dit betekenen dat de financiële positie onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn om de situatie te verbeteren.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de wijze waarin de duurzame instandhouding van de fysieke gemeentelijke infrastructuur (kapitaalgoederen genoemd) is gewaarborgd. Het betreft het onderhoud aan wegen, openbaar groen, water, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties, riolering en gemeentelijk vastgoed. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de financiële middelen van de gemeente Amstelveen gemoeid.

In de Kadernota 2009 is het duurzaam financieel beleid van de gemeente Amstelveen geactualiseerd in navolging van de motie 'Amstelveen financieel duurzaam' (2006) en de Nota Herijking Activabeleid (2006). Met de vastgestelde kaders in het Beeldkwaliteitsplan (2011) en de Nota Wegen (2017) continueert de raad het ingezette financieel duurzame beleid. Conform genoemde kaders is het structureel onderhoud in de Amstelveense begroting structureel opgenomen. Door het werken met geactualiseerde beheerplannen (getoetst door schouw in de buitenruimte) is goed zicht op de relatie onderhoudsniveau versus structureel budget.

Beleidskader en kwaliteit

Voor alle genoemde kapitaalgoederen geldt dat het onderhoudsniveau en de bijbehorende budgettaire middelen zich op een dusdanig niveau bevinden dat daarmee het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau bereikt en behouden wordt. Van achterstallig onderhoud is bij geen van de kapitaalgoederen sprake.

Kwaliteitsniveaus van een groot aantal kapitaalgoederen zijn benoemd in het Beeldkwaliteitsplan (2011) en de bijbehorende beeldencatalogus. De catalogus bevat foto's van diverse objecten en die maken daarmee inzichtelijk welke kwaliteit op welke locatie wordt nagestreefd.

Dit beeld laat zich als volgt samenvatten:

Beheerkwaliteit: "de koers 2011-2014"							
	Stads hart	Hoofdinfrastructuur	Bedrijventerrein	Winkelcentra	Woonwijken	Heemparken	Buitengebied
Groen	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis +	Hoog	Basis
Meubilair	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis +	Hoog	Basis
Reiniging	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis +	Hoog	Basis
Verharding	Hoog	Basis	Basis	Hoog	Basis	Hoog	Basis
Civiele kunstwerken	Hoog	Basis+	Basis	Hoog	Basis +	Hoog	Basis

Bron: Beheerniveaus in het Beeldkwaliteitsplan

De navolgende tabel vat het beleidskader en de bijbehorende kosten van de diverse categorieën kapitaalgoederen samen (x € 1.000). De bedragen zijn een dwarsdoorsnede van de begroting en worden via de programma's geautoriseerd. Waar naast budgetten voor onderhoud ook sprake is van budgetten voor vervanging wordt dat afzonderlijk aangegeven omdat onderhoud en vervanging nauw aan elkaar gerelateerd zijn. Immers: lang wachten met vervangen, resulteert in hogere onderhoudslasten.

Omschrijving kapitaalgoed	2019	2020	2021	2022
Wegen*	6.577	5.715	3.817	960
Openbare verlichting	1.624	1.579	1.577	1.110
Verkeersregelininstallaties	802	490	490	450
Groen**	8.909	7.887	7.865	7.081
Water	399	399	399	399
Riolering	2.261	2.261	2.261	2.261
Vastgoed	6.248	6.251	6.267	6.267
Totalen	26.820	24.582	22.676	18.528

Inclusief organisatiekosten, excl. overhead en excl. kosten van investeringen > € 100.000

*De organisatiekosten bij wegen betreft ook de inzet voor openbare verlichting en verkeersregelininstallaties

**De organisatiekosten bij groen betreft ook de inzet voor water

In deze paragraaf gaat het om onderhoud. Rente en afschrijving over kapitaalgoederen maken daar geen deel van uit. Binnen de regels van het BBV worden geen kosten van onderhoud geactiveerd, waardoor ook geen rente en afschrijving over onderhoud in deze paragraaf wordt meegenomen. De tabel bevat dus geen investeringen die op de balans staan vermeld (en waarover wordt afgeschreven).

Uitvoeringsprogramma werken Buitenruimte 2018-2021

Het Uitvoeringsprogramma wordt elk jaar geactualiseerd en voor vier jaar vastgesteld. Het Uitvoeringsprogramma bevat het integraal afgestemde planmatig onderhoud voor Wegen, Verkeer, Riolering, Groen, Water, Spelen en Verlichting, in relatie tot de beschikbare middelen en prioriteiten. Deze is als bijlage van de Perspectiefnota (juli 2018) vastgesteld in de gemeenteraad, en vormt een belangrijk kader voor uitvoering en financiën.

Wegen

Met een vervangingswaarde ruim boven de € 200 miljoen is het Amstelveense wegennet één van de belangrijkste thema's binnen de duurzame instandhouding van de buitenruimte. Het vigerend beleidskader is de Nota Wegen (2017), het Beeldkwaliteitsplan Amstelveen (2011) en het Uitvoeringsprogramma werken buitenruimte 2018-2021 (2018). Inhoudelijk geeft de Nota Wegen een beeld van arealen, leeftijdsopbouw, gehanteerde grondslagen, werkwijze en beleidsontwikkelingen. De Nota Wegen voorziet in een onderhoudsniveau waarmee wegen veilig begaanbaar zijn conform de wegenwet, en aansluit op het kwaliteitsniveau zoals vastgelegd in het beeldkwaliteitsplan Amstelveen. De Nota Wegen wordt elke vijf jaar geactualiseerd.

Het planmatig onderhoud krijgt vorm met behulp van het wegenbeheersysteem in combinatie met visuele inspectie. Dit wordt vastgelegd in een jaarlijks geactualiseerd Uitvoeringsprogramma, als onderdeel van het Uitvoeringsprogramma werken buitenruimte Amstelveen.

Groen

Naast het niveau van dagelijks onderhoud (vastgelegd in het Beeldkwaliteitsplan Beheer en Onderhoud) speelt de inrichtingskwaliteit een belangrijkere rol als het gaat om duurzaam kapitaal. In een moderne stad, als Amstelveen, wordt ook stilgestaan bij de vraag of de (groene) inrichting voldoet aan de veranderende eisen van functionaliteit, veiligheid, esthetiek en het klimaat.

Water

Om ook voor de toekomst het watersysteem robuust genoeg te houden zijn nieuwe afspraken nodig. In 2018/2019 wordt een bestuurlijke strategische agenda vastgesteld waarin de gemeente en het waterschap vastleggen op welke onderwerpen en op welke wijze zal worden samengewerkt. De uitwerking van hetgeen bestuurlijk is geagendeerd wordt vervolgens geborgd in bijvoorbeeld gezamenlijke onderzoeks- of uitvoeringsprojecten.

Openbare verlichting

De begroting bevat structurele budgetten voor energie, preventief onderhoud, correctief onderhoud (schadeherstel) en vervanging. Het structurele vervangingsbudget bedraagt afgerond € 0,4 miljoen. Dit is gebaseerd op het aantal lichtmasten (iets meer dan 17.000) en armaturen, de gemiddelde levensduur en de vervangingskosten per stuk. Fluctuaties in het vervangingspatroon worden geëgaliseerd via de egalisatiereserve openbare verlichting.

Verkeersregelinstallaties (VRI)

Voor de vervanging van VRI's is jaarlijks afgerond € 0,4 miljoen beschikbaar. Bedragen die niet in enig jaar tot besteding komen, worden toegevoegd aan de egalisatiereserve vervanging VRI. Naar aanleiding van besluitvorming over het uitvoeringsprogramma verkeer 2012-2015 is de bestedingsmogelijkheid van deze reserve uitgebreid. Het is nu ook mogelijk infrastructurele aanpassingen bij de vervanging mee te nemen. Zo kan een VRI bijvoorbeeld vervangen worden door een rotonde, of er kan voor gekozen worden om opstelvakken te wijzigen of uit te breiden. Bij de keuze voor een rotonde of VRI worden meerdere aspecten afgewogen, zoals verkeersveiligheid, verkeersafwikkeling, oversteekbaarheid en sturingsmogelijkheden.

Vanwege differentiatie in de functionele en technische levensduur van de diverse componenten van een verkeersregelininstallatie (hardware, software, masten, lantaarns, bekabeling) wordt in veel gevallen niet de complete installatie vervangen. De kosten van het implementeren van vastgesteld beleid (bijvoorbeeld Kernnet fiets of doorstroming openbaar vervoer) en nieuwe technische ontwikkelingen (bijvoorbeeld LED of laagspanning) zijn opgenomen in de ramingen.

Een deel van de verkeerslichten is gedeeltelijk of uitsluitend gerealiseerd voor de Amstelveenlijn. Amstelveen heeft het functioneel en technisch beheer waarbij volgens vastgelegde verdeelsleutels de onderhouds- en vervangingskosten van deze installaties in rekening worden gesteld bij de gemeente Amsterdam.

Riolering

Op 17 december 2014 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2015–2020 vastgesteld door de raad. In het GRP wordt weergegeven hoe de gemeente Amstelveen in de periode 2015-2020 haar rioleringstaak wil uitvoeren. De doelen van het voorliggende GRP zijn:

- Duurzame bescherming volksgezondheid: de aanleg en het beheer van voorzieningen voor de inzameling en het transport van afval-, hemelwater bewerkstelligen dat verontreinigd water uit de directe leefomgeving wordt verwijderd;
- Handhaving goede leefomgeving: de riolering zorgt daar waar nodig voor de ontwatering van de bebouwde omgeving en voorkomt overlast door het hemelwater van daken, pleinen, wegen en dergelijke en overtollig grondwater in te zamelen en af te voeren;
- Duurzame bescherming van natuur en milieu: door de aanleg en instandhouding van riolering wordt de directe ongezuiverde lozing van water op bodem of oppervlaktewater voorkomen;
- In 2011 is het Bestuursakkoord Water, waarin de kaders voor de samenwerking in de afvalwaterketen zijn weergegeven, vastgesteld. Door deze samenwerking tussen gemeenten onderling en met waterschappen, is de intentie de kwetsbaarheid te verminderen (door kennisdeling), de kwaliteit te verhogen en landelijk een kostenbesparing te realiseren van € 380 miljoen per jaar in 2020 ten opzichte van de autonome stijging die was voorzien voor de afvalwaterketen. Uiteindelijk is het de bedoeling om 'minder meer' uit te geven, voor Amstelveen is dit concreet € 1,1 miljoen in 2020. Binnen het beheergebied van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AVG) is hiervoor een samenwerkingsovereenkomst Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied (BOWA) opgesteld.

In 2018 is een tussenevaluatie gehouden van het GRP 2015-2020. Verbeterpunten die hieruit voortkomen worden vanaf 2019 opgepakt.

Vastgoed

Ontwikkeling en samenstelling gebouwenvoorraad

De gemeentelijke gebouwenvoorraad betreft medio 2018 103 gebouwen, waarvan 6 als tijdelijk zijn aangemerkt, inhoudende dat zij op de nominatie staan om binnen afzienbare termijn te worden afgestoten. Daarnaast beschikt de gemeente in het kader van haar huisvestingsplicht voor het onderwijs over 35 schoolgebouwen, waarvan 4 in gemeentelijk eigendom.

In 2018 is de gebouwenvoorraad uitgebreid met een turnhal en een nieuw onderkomen voor de school De Wending, beide in de vorm van een aanbouw aan een bestaand gebouw. Op Zorgvlied wordt een opslagloods vervangen, terwijl vervanging van de huisvesting van de Piet Heinschool aan de Schaepmanlaan en van het Hermann Wesselink College wordt voorbereid. Verder zijn verschillende verbouwingen in uitvoering of voorbereiding.

De gemeentelijke gebouwenvoorraad kan als volgt worden uitgesplitst:

	aantal objecten	totaal m2 bvo
eigen huisvesting	36	35.039
sport	21	26.795
cultuur	12	26.838
welzijn	14	9.277
divers	20	9.543
onderwijs (eigendom)	4	9.534
onderwijs (extern)	31	79.735
totaal	138	196.671

Leegstand en verhuur

Beperkte leegstand doet zich momenteel voor in twee incurante objecten (Saskia van Uylenburgweg 6 en Wolfert van Borsseleenweg 117a), in Randwijkcklaan 13 (beoogd gebruik dient nog vorm te krijgen), in van der Hooplaan 109 (in afwachting van sloop) en in Schweitzerlaan 2-6 (frictieleegstand), alle uit de gebouwencategorie "divers". Daarnaast zijn op enkele plaatsen klaslokalen beschikbaar, welke meelopen in de continue anticipatie op toekomstige leerlingenaantallen.

Afgezien van de onderwijshuisvesting worden gebouwen afhankelijk van de aard van het gebruik tegen een in beginsel kostprijsdekkende dan wel marktconforme huurprijs verhuurd. Voor de berekening van kostprijsdekkende huren wordt aansluiting gezocht bij de historische kostprijs, hetgeen zich met name uit in het achterwege laten van een kapitaallastencomponent in de gevallen waarin het object geen boekwaarde meer heeft.

In de op 21 juni 2017 door de raad goedgekeurde notitie Vervolg rekenkameronderzoek vastgoedbeleid is de historische kostprijs gesteld tegenover een benadering van de zogenoemde opportunity costs c.q. de misgelopen opbrengst van de ingezette middelen bij optimale alternatieve aanwending. In de kostprijs o.b.v. opportunity costs is voor de relevante gebouwencategorieën de kapitaallastencomponent berekend als de gemeentelijke omslagrente over de woz-waarde bij de huidige bestemming. In theorie is dit de veilige beleggingsopbrengst die behaald kan worden over de verkoopopbrengst bij afstoten van de betrokken panden. Dit resulteerde eind 2017 in de volgende kostprijsverschillen per categorie:

Huuropbrengst x € 1.000	Historische kostprijs	Opportunity costs
gymzalen	242	487
sport overig	1.516	2.603
cultuur	1.550	3.016
welzijn	511	796
divers	573	951

Bij dit gebruik van omslagrente en woz-waarde passen twee kanttekeningen. De gemeentelijke omslagrente bedraagt vooralsnog 4,0%. In de huidige markt en voor dit doel is dit relatief hoog. Verder is de woz-waardering van maatschappelijk vastgoed een betrekkelijk onzekere aangelegenheid, aangezien deze objecten in het algemeen incurant zijn en marktprijzen daarvoor dus slechts beperkt voorhanden. Rekening moet dan ook worden gehouden met op deze manier te hoog berekende opportunity costs. Overigens liggen de actuele, in beginsel marktconforme huren voor de grotendeels als commercieel aan te merken categorie "divers" wel op het niveau van de berekende opportunity costs.

Onderhoud

Sinds 2007 bevat de begroting structurele budgetten voor duurzame instandhouding van het gemeentelijk vastgoed, gebaseerd op planningen van jaarlijks onderhoud (JOP) en planmatig meerjarig onderhoud (MOP). Het structurele budget voor meerjarig onderhoud is het gemiddelde jaarbedrag van de meerjarenonderhoudsplanning voor de komende twintig jaar. Voor wat betreft meerjarig onderhoud worden de verschillen tussen de structurele begrotingsbelasting en de werkelijke uitgaven in enig jaar geëgaliseerd via de onderhoudsvoorziening.

Doorgaans wordt ieder jaar voor een derde van alle panden de meerjarenonderhoudsplanning geactualiseerd, zodat het gehele bestand in een cyclus van drie jaar grondig wordt doorgenomen. Op deze manier wordt tevens zicht gehouden op de bouwkundige kwaliteit van het gebouwenbestand. Omdat het gebouwenbestand geleidelijk verouderd, vertoont de meerjarenonderhoudsplanning een opwaartse tendens. Daartegenover kunnen onderhoudsmaatregelen van panden die naar verwachting zullen worden afgestoten in voorkomende gevallen achterwege blijven. Ieder jaar bij de opstelling van de jaarrekening wordt in samenhang met de actuele meerjarenonderhoudsplanning beoordeeld, of de stand van de onderhoudsvoorziening toereikend is. Het meerjarenperspectief geeft een sluitend beeld tot en met 2036 met een onderhoudspiek rond 2020 als het raadhuis de veertigjarige leeftijd bereikt.

Zoals aangekondigd in genoemde notitie Vervolg rekenkameronderzoek vastgoedbeleid is voor wat betreft de techniek van de meerjarenonderhoudsplanning in 2017 overgestapt op een systematiek die voldoet aan de NEN 2767, de huidige standaard op dit terrein. Deze systematiek is meer dan de tot dusverre gehanteerde gericht op sturing op een geëxpliciteerd onderhoudsniveau. Ook is het de bedoeling dat afwegingen rond duurzaamheid een plaats in de nieuwe systematiek krijgen. Naar verwachting zal de volledige meerjarenonderhoudsplanning op basis van de nieuwe systematiek in het vierde kwartaal van 2018 beschikbaar zijn, zodat deze waar nodig bij de jaarrekening 2018 (omvang voorzieningen gebouwenonderhoud) en de begrotingsvoorbereiding 2020 kan worden betrokken.

Jaarlijks wordt het daadwerkelijk noodzakelijke onderhoud bepaald en uitgevoerd. Bij panden waarvan voortgezet gebruik wordt voorzien, wordt gestuurd op het voorkomen van achterstallig onderhoud. Bij gebouwen waarvan duidelijk is dat deze op korte termijn (enkele jaren) zullen worden afgestoten, vindt onderhoud op een minimaal niveau plaats, zij het met inachtneming van de aan deze gebouwen te stellen gebruiks- en veiligheidseisen.

Verduurzaming

Ambities inzake het terugdringen van energieverbruik ("energieneutraal") en het beëindigen van het gebruik van fossiele brandstoffen ("fossielvrij") hebben gevolgen voor de energiehuishouding van de gemeentelijke gebouwen. De nieuwbouw van de laatste jaren beschikt in het algemeen over een energielabel A tot A++. Momenteel is een investeringsplan in voorbereiding om ook de oudere gebouwen naar dat niveau van energiezuinigheid te brengen. Daarop voortbouwend zal worden gezien, wat er nodig is om gebouwen energieneutraal te maken en zal, waar een voortgezet beroep op energie van buitenaf aan de orde is, moeten worden gezien, welke alternatieven voor aardgas kunnen worden ontwikkeld. Door de gemeente ingekochte elektriciteit heeft reeds een duurzaam karakter.

Context gemeentebreed activabeleid

Voor wat betreft de hard te bepalen instandhoudingsopgave is de gemeentelijke begroting ingericht op structurele budgetten voor duurzaam onderhoud. Met uitzondering van het gebouwenbeheer zijn dit budgetten inclusief planmatige vervanging. Vanwege de eigen aard en historie van het gebouwenbeheer, die wezenlijk afwijkt van de andere onderdelen (economische component van waarde behoud c.q. ontwikkelpotentie), zijn de structurele budgetten voor het gebouwenbeheer gebaseerd op “eeuwigdurend onderhoud”. De systematiek voor vastgoed kent dus geen aparte budgetten voor vervanging/nieuwbouw.

Het waarborgen van de duurzame instandhouding is, naast hetgeen in deze paragraaf specifiek per onderdeel is beschreven, ingebed in een gemeente breed activabeleid. Vanuit die invalshoek zijn twee budgettaire kaders van belang om in samenhang gemeente breed te bezien:

1. Stelpost areaal

Toename van het aantal woningen/inwoners levert extra areaalinkomsten op (algemene uitkering en OZB) maar betekent ook extra areaaluitgaven. Deels direct herkenbaar in de vorm van nieuw te onderhouden wegen, groen etc. maar deels ook indirect in de vorm van een groter beroep op voorzieningen zoals sportaccommodaties.

In de Kadernota 2009 (“visie op areaal”) is afgesproken dat in de meerjarenraming hogere inkomsten als gevolg van toenemend areaal (met name gemeentefonds) waar geen direct aanwijsbare uitgaven tegenover staan, gereserveerd worden via de stelpost areaal. Deze stelpost wordt enerzijds gebruikt om schommelingen tussen de woningbouwprognoses en realisatie op te vangen. Anderzijds kunnen de areaalinkomsten, wanneer ze daadwerkelijk zijn gerealiseerd, ingezet worden voor investeringen in de sociaal-maatschappelijke infrastructuur. Met een toenemend aantal inwoners en aantal woningen kan er immers sprake zijn van een toenemend beroep op de sociale, culturele en maatschappelijke infrastructuur binnen de gemeente. Via uitwerking van de circulaires gemeentefonds wordt de actuele stand van de stelpost bepaald.

2. Reserve sparen vooraf

De achterliggende jaren hebben we een bijstelling van het financieel beleid ingezet, waarmee we anticiperen op het opdrogen van de stroom van grondexploitaties en het gaandeweg ouder worden van de bestaande wijken en voorzieningen. Deze twee ontwikkelingen vragen een koerswijziging op basis van een lange termijnvisie om het hoge Amstelveense voorzieningenniveau duurzaam betaalbaar in stand te houden. De achterliggende jaren is een belangrijke aanzet gegeven met de instelling van een reserve “sparen vooraf” met een bijbehorende structurele dotatie van € 4 miljoen vanaf 2018.

Het Coalitie-akkoord 2010-2022 “Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen” bevestigt expliciet de voortzetting van dit beleid en geeft hieraan een nadere duiding door de bestemming van de reserve “Sparen vooraf” te concretiseren tot “de verwachte uitgaven voor grootschalige stadsvernieuwing in de toekomst waar de maatschappelijke effecten voor een periode van minimaal zeven jaar voelbaar zijn.”

Dit sluit ook bij twee algemene financiële uitgangspunten die het Coalitie akkoord noemt:

1. geen lasten doorschuiven naar de toekomst.
2. niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt.

Dit is consistent met het feit, dat de huidige begroting/generatie ook niet wordt belast voor de tot dusver gepleegde grote investeringen, c.q. gerealiseerde voorzieningen waar wij nu gebruik van maken.

De reserve “sparen vooraf” vervult samen met de algemene reserve de bufferfunctie voor onvoorziene calamiteiten en uit dien hoofde is de minimale omvang voor beide reserves samen bepaald op € 15 miljoen (besluitvorming Kadernota 2018).

3.4 Bedrijfsvoering

Inleiding

Het verwezenlijken van de door de raad vastgestelde doelstellingen in de programma's krijgt voor een groot deel vorm door de uitvoering in de ambtelijke organisatie. Een goed functionerende bedrijfsvoering is van cruciaal belang voor de realisatie van de bestuurlijk vastgestelde kaders op een zo doelmatig mogelijke wijze.

Organisatieontwikkeling

De omgeving verandert snel: gemeenten krijgen nieuwe taken, meer en andere samenwerkingspartners, de economie floreert, de digitalisering zet zich voort en de rol van de gemeente in de lokale samenleving is in beweging. Dit heeft ontegenzeggelijk consequenties voor de bedrijfsvoering. Wat onveranderd blijft, is de ambitie om de dienstverlening aan inwoners en ondernemers op een hoog niveau te houden.

1. Visie en missie

Visie op de organisatie: de AA-organisatie in verbinding

In 2018 hebben we de richtinggevende koers voor de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie voor Amstelveen en Aalsmeer (organisatie AA) neergelegd in de notitie 'De AA-organisatie in verbinding; onze visie'. In deze notitie zijn missie en visie van de organisatie als volgt verwoord:

Missie

Onze organisatie is er voor de inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en onze besturen. Daartoe werken we klantgericht en zijn we in verbinding met de samenleving, de besturen en elkaar. We leveren kwalitatief goede service, zijn financieel gezond, wendbaar en spelen in op de toekomst waar nodig en mogelijk.

Visie

De AA-organisatie zorgt ervoor dat alles in de gemeenten waarvoor we werken goed blijft gaan. Het bestuur besluit en de organisatie zorgt ervoor dat de acties om de gemeente leefbaar te houden voor haar inwoners ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. We 'doen' het voor onze inwoners en ondernemers in de stad. Dat is ons belangrijkste uitgangspunt.

Daarvoor moeten we in verbinding staan met de toekomst, met de lokale samenleving, met de besturen van Amstelveen en Aalsmeer en met elkaar binnen de organisatie AA.

Principes voor de dienstverlening, organisatie, gedrag en informatisering

Om die verbinding tot stand te brengen hebben we principes vastgelegd voor belangrijke aspecten van de organisatie.

Voor de dienstverlening gaan wij uit van het principe 'Digitaal, tenzij....'. Met de uitwerking van dit principe in de ontwikkeling van de organisatie maken wij een start in 2019. Richtsnoer voor de inrichting van het werk binnen de organisatie AA zijn de organisatieprincipes:

- wendbaarheid;
- opgavegericht werken vanuit de belangen van inwoners en ondernemers;
- voldoen aan regelgeving en fluiten in de geest van de wedstrijd;
- concernmatig handelen;
- processen op orde en heldere verantwoording.

Dat kunnen wij alleen realiseren als alle medewerkers werken vanuit de volgende gedragsprincipes: resultaat- en klantgerichtheid, verantwoordelijkheid nemen en eigenaarschap tonen, betrouwbaarheid, modern werknemerschap en leren van fouten. De digitalisering van de organisatie zal de komende jaren veel aandacht vragen. Voor de digitale transformatie van de organisatie AA hebben wij de volgende Informatiseringsprincipes als leidraad gekozen:

- I-principes in relatie tot de samenleving: digitalisering heeft toegevoegde waarde en we gaan zorgvuldig om met data;
- I-principes in relatie tot organisatie en processen: plaats-, tijd- en apparaatonaafhankelijk werken en zorgdragen voor veiligheid en data.

2. Meerjarig ontwikkelperspectief

Wij willen de organisatie stapsgewijs ontwikkelen in deze richting. We veranderen op een realistische manier waarbij de winkel open blijft in tijden van verandering. De kosten gaan voor de baten uit bij de noodzakelijke organisatieontwikkeling. We gaan strakker sturen op resultaat, gemaakte afspraken en kosten/batenverhouding. We gaan datagestuurd werken. Daartoe zetten we een nieuwe managementinformatiestructuur op. We zullen in toenemende mate gaan functioneren als netwerkorganisatie om onze organisatiebrede opgaven efficiënt te kunnen oppakken. Ook zullen we meer wijkgericht gaan werken. Managers worden de aanjagers van de vernieuwing. Hun dagelijkse werk verschuift. Ze blijven verantwoordelijk voor het behalen van doelen binnen het primaire proces. Daarnaast werken ze als opdrachtgever binnen de grote opgaven waarbij ze, binnen de kaders van het concern, van begin tot eind verantwoordelijkheid nemen voor een opdracht en daarbij de mensen en middelen organiseren die daarvoor nodig zijn. We bieden onze medewerkers een werkklimaat waarbij proactief, plaats- en tijdonafhankelijk werken en leren voorop staat. We zorgen voor een huisvesting die past bij onze organisatie en de principes voor dienstverlening, gedrag en informatisering, die we hebben gekozen.

3. Digitale transformatie

In het digitale magazine 'Amstelveen Connected' hebben wij onze ambities voor de digitale transformatie van de organisatie AA neergelegd. Daarin maken we onderscheid tussen noodzakelijke, urgente en wenselijke veranderingen. De noodzakelijke veranderingen komen voort uit nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van digitalisering, die in hoog tempo op gemeenten afkomt. We moeten onze organisatie aanpassen en inrichten conform die wet- en regelgeving. Als gevolg van digitalisering, globalisering en individualisering verandert de relatie tussen inwoners, ondernemers en de gemeente. De veranderde samenleving verwacht van de gemeente gebruiksvriendelijkheid, snelheid en transparantie die gelijk is aan die van commerciële organisaties. Daarom is het noodzakelijk en urgent om onze werkprocessen te digitaliseren en optimaliseren en onze dienstverlening te moderniseren. Daarnaast is er een aantal maatschappelijke en technologische ontwikkelingen die veranderingen wenselijk maken. Daarbij kan gedacht worden aan innovaties als experimenteren met blockchain, gamification of smart mobility. Ook de follow-up van activiteiten die in het kader van de uitvoering van de motie Smart City Amstelveen uit juli 2017 zijn ondernomen vallen onder deze noemer. De wenselijke veranderingen kunnen volgen na de implementatie van noodzakelijke en urgente veranderingen.

Wij willen de organisatieontwikkeling in een realistisch tempo en gefaseerd aanpakken. Belangrijke onderdelen daarin zijn ontwikkeling van een netwerkorganisatie, faciliteren van een lerende organisatie, digitale transformatie, realisatie van inverdieneffecten en aanpassing van de bedrijfsvoering op de gewenste daadkracht en resultaatgerichtheid van de organisatie. Wij beschouwen de organisatieontwikkeling als een verantwoordelijkheid van het gehele college, waarbij de wethouder ICT/Personeel en Organisatie als eerstverantwoordelijke optreedt. Voor de aansturing van het meerjarig ontwikkeltraject is een bestuurlijk team ingericht. De gemeentesecretaris is opdrachtnemer en stuurt de programmaorganisatie aan. In het college-uitvoeringsprogramma is voor 2019 een bedrag van € 4,3 mln voor de eerste jaarschijf opgenomen. Vanaf 2020 zijn de uitgaven als pm posten opgenomen.

4. Uitvoeringsplan 2019

In het uitvoeringsplan 2019 zullen voor de beoogde organisatieontwikkeling elementen opgenomen worden die randvoorwaardelijk zijn voor de realisatie van de geschetste ambities. We zetten de eerste stappen in de doorontwikkeling van de organisatie, systemen, werkklimaat en managementstijl in de richting van de gekozen koers van de organisatie.

Belangrijke elementen in het jaarplan 2019 uit de Digitale Transformatie zijn de volgende:

- Algemene verordening gegevensbescherming
- Digitale agenda 2020
- Digitalisering en automatisering
- ENSIA
- Wet digitale overheid
- Wet elektronische bekendmaking

Bedrijfsvoering

Het BBV schrijft voor dat de paragraaf bedrijfsvoering tenminste inzicht geeft in de stand van zaken van de bedrijfsvoering. In het hoofdstuk "programmaverantwoording: bedrijfsvoering" wordt onder andere een beeld gegeven van de kosten voor overhead.

1. Werken voor inwoners en ondernemers in Aalsmeer en Amstelveen

Bestuurlijke en financiële evaluatie

In 2017 zijn de bestuurlijke en financiële evaluaties van de samenwerking tussen Amstelveen en Aalsmeer afgerond. Een aantal actiepunten uit die evaluaties is geïmplementeerd. De gemeente Aalsmeer heeft medio 2018 besloten dat de parttime inzet van de gemeentesecretaris Aalsmeer als directeur van de organisatie AA niet meer nodig is. De gemeentesecretaris is sinds de zomer van 2018 fulltime ingezet in zijn rol als eerste adviseur van het nieuwe gemeentebestuur Aalsmeer. Wij werven een nieuwe derde directeur, die een belangrijke rol zal gaan spelen in de digitale transformatie.

Training “werken voor twee besturen”

In 2017 is gestart met het aanbieden van een training voor medewerkers die voor de twee besturen werken. Dit bevat verkenning van de:

- achtergrond van de twee gemeenten (ontstaansgeschiedenis, bevolkingssamenstelling, politieke voorkeuren, etc.);
- besturen van de twee gemeenten in zowel hun college- en raadsprogramma als in bestuursstijlen.

In de tweede helft van 2018 en 2019 zetten we deze training voort als ondersteuning voor de gewenste kwaliteit van het werken voor de twee nieuwe colleges.

Projectbeheersing fysiek domein (213a-onderzoek)

In 2017 heeft een 213a-onderzoek plaatsgevonden naar de projectbeheersing in het fysieke domein. Uit het onderzoek bleek dat het projectmatig werken binnen het fysiek domein verbetering behoeft. De betrokken afdelingen zijn hiermee aan de slag gegaan, bijvoorbeeld door aanscherping van werkwijzen bij opdracht geven/opdracht nemen en door de vorming van een nieuwe afdeling “Projecten & Advies” voor de beheerstaken voor de buitenruimte. Aanbevelingen uit het 213a-onderzoek nemen we verder mee in de organisatieontwikkeling in het fysiek domein.

Onderzoeken

Om relevante data te verzamelen en de tevredenheid over onze dienstverlening te meten voeren we periodieke onderzoeken uit. In 2018 zijn de volgende onderzoeken afgerond:

- Cliënt tevredenheidsonderzoek WMO;
- Cliënt tevredenheidsonderzoek Jeugdhulp/-zorg (in regionaal verband);
- Cliënt tevredenheidsonderzoek Participatiewet;
- Onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente;
- Onderzoek lokale media Amstelveen;
- Integrale Veiligheidsmonitor (door OIS Amsterdam, doorlopend onderzoek);
- Wonen in de Regio Amsterdam (door OIS Amsterdam).

2. HRM

Implementatie functiewaarderingssysteem en generatiepact

In 2017 is de implementatie van een nieuw functiewaarderingssysteem (HR 21) en het generatiepact gestart. Gevoed door een aanbeveling vanuit de Cao heeft de gemeente Amstelveen in 2017 vormgegeven aan een zogeheten generatiepact-regeling, die in het laatste kwartaal van 2017 operationeel is geworden. Deze regeling zal in elk geval tot en met 1 oktober 2019 bestaan en voorziet kort gezegd in de mogelijkheid om 40% minder te gaan werken met gedeeltelijke compensatie van gevolgen voor het inkomen en de pensioenopbouw. Op deze manier wordt bijgedragen aan duurzame inzetbaarheid, behoud van kennis van oudere ervaren medewerkers en wordt tegelijkertijd enige ruimte voor instroom van jongere medewerkers gecreëerd.

Uit de implementatie van HR21 is naar voren gekomen dat sprake is van achterstallig onderhoud in de waardering van een fors aantal cruciale functies in de organisatie. Marktconformiteit in de beloning van deze functies kunnen wij vanwege de gespannen arbeidsmarkt niet langer voor ons uitschuiven. Wij streven ernaar hiervoor de financiële ruimte binnen de bedrijfsvoering te vinden.

Medewerkersonderzoek 2017

In 2017 heeft een medewerkersonderzoek plaatsgevonden. De organisatie scoort in het onderzoek beter dan in de vorige meting uit 2014 en ook in vergelijking met een benchmarkgroep van andere gemeenten met meer dan 100.000 inwoners zijn de uitkomsten beter. Uit de resultaten komen drie aandachtspunten naar voren:

- samenwerking over afdelingsgrenzen heen
- werkomgeving
- werkdruk.

Deze aandachtspunten zijn meegenomen in onze visie op de ontwikkeling van de organisatie en de plannen, die we in het college-uitvoeringsprogramma over de huisvesting van de gemeente hebben opgenomen.

AA-academie

In 2017 is de "AA-academie" gestart. Dit vormt het centrale platform voor de organisatie van interne trainingen, workshops en inspiratiebijeenkomsten voor medewerkers en leidinggevenden. Onderwerpen die aan bod komen zijn o.a. werken voor twee besturen, hoe werkt de gemeente?, basiscursus financiën: de wereld achter de cijfers, introductie Omgevingswet, integriteit en werken met Insights.

De teamleiders spelen een centrale rol in de aansturing van medewerkers en het vertalen van organisatiebrede doelen en ontwikkelingen naar de dagelijkse werkpraktijk binnen hun team. Om teamleiders daarin te ondersteunen zijn voor hen diverse trainingen (o.a. voor het voeren van werkplangesprekken) en intervisie opgezet.

De AA-academie biedt medewerkers een test aan waarmee zij op individueel niveau mogelijke oorzaken van werkdruk kunnen onderzoeken inclusief handvatten voor de medewerker en leidinggevende hoe hiermee om te gaan.

Veilige Publieke Taak

Ambtenaren en bestuurders moeten hun publieke taak veilig kunnen uitvoeren. Dit heeft blijvende aandacht, maar in 2018 is de organisatiebrede norm aangescherpt: "Agressie en geweld tegen medewerkers is ongewenst en accepteren wij niet". Hierover hebben nieuwe trainingen plaatsgevonden.

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Per 1 januari 2020 is de WNRA van kracht; 2019 vormt het implementatiejaar. Kern is dat de arbeidsverhouding tussen overheidswerkgever en werknemer gelijk geschakeld wordt met het privaatrecht.

3. ICT

Programma Digitaal Werken

Er is de afgelopen twee jaar fors geïnvesteerd in het programma digitaal werken. Dit betreft de implementatie van de volgende vier nieuwe systemen conform raadsbesluit uit 2015:

- regiesysteem voor het sociaal domein;
- nieuwe websites voor Amstelveen/Aalsmeer, incl. Zorgvlied en de gemeentebelastingen Amstelland;
- applicatie Squit voor vergunningen, toezicht en handhaving;
- vervanging van het oude zaakstelsel InProces 1.4 door het nieuwe zaakstelsel, InProces 2.10.

In 2018 is de implementatie van deze systemen afgerond.

Informatieveiligheid

In 2017 is een verbeterplan voor informatieveiligheid uitgevoerd en is informatie gecreëerd om structurele aandacht voor informatieveiligheid binnen de organisatie te waarborgen.

Het jaar 2017 is voor Nederlandse gemeenten het eerste jaar geweest dat zij de regels van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) moesten volgen. ENSIA biedt gemeenten een gemeentebreed normenkader op gebied van Informatieveiligheid dat voor alle gemeentelijke werkprocessen van toepassing is. Jaarlijks vindt er een formele onafhankelijke audit plaats op informatieveiligheid. Deze audit is gestart op een beperkt aantal gebieden, te weten SUWI en DigiD en wordt ieder jaar verder verbreed met nieuwe gemeentelijke werkgebieden. Door de breedte en complexiteit van deze nieuwe regelgeving wordt informatieveiligheid planmatig opgepakt. Jaarlijks wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd, wordt een jaarplan informatieveiligheid en privacy vastgesteld en wordt het informatieveiligheidsbeleid getoetst.

In het informatieveiligheidsbeleid zijn niet alleen de uitgangspunten opgenomen voor het veilige en zorgvuldige gebruik van informatie ten behoeve van een betrouwbare en continue dienstverlening. Het bevat eveneens uitgangspunten om te voldoen aan wet- en regelgeving (zoals privacy) en om risico's te beheersen. Daarnaast zijn doelstellingen opgenomen om te voldoen aan Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) als het gemeentelijk basishormenkader. In het beleid zijn ook meer operationele uitgangspunten opgenomen, waaronder de veiligheid van mobiele apparaten, als telefoons en Ipads, om veiligheidsincidenten c.q. datalekken te voorkomen. Over de voortgang van het jaarlijkse verbeterplan informatieveiligheid en privacy wordt periodiek gerapporteerd.

Naast deze nieuwe kaders en voorschriften op gebied van informatieveiligheid is op 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Dat betekent dat er vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). In 2017 en 2018 zijn door de organisatie AA de noodzakelijke maatregelen geïmplementeerd om aan de AVG te gaan voldoen.

Noodzakelijke investeringen in ICT hard- en software

Eind 2017 is gebleken dat cruciale achterliggende systemen van het ICT-netwerk van de organisatie AA (de Citrixservers) vanaf medio 2018 niet langer ondersteund zouden worden door leveranciers. Om de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening te waarborgen was het noodzakelijk om een pakket hard- en software aan te schaffen voor een budget van € 2,8 miljoen. In mei 2018 is door de raad ingestemd met deze aanschaf. Hierdoor kon de noodzakelijke vervanging van ICT-apparatuur en –systemen vóór de zomer plaatsvinden.

Naar aanleiding van dit voorstel heeft de gemeenteraad de motie 'Duidelijkheid over de staat van de ICT' aangenomen. In die motie is gevraagd een aantal onderzoeken uit te voeren naar:

- de risico's van de ICT-infrastructuur van de organisatie AA
- de organisatie en aansturing van de ICT-beheerorganisatie;
- de overdracht van het programma Digitaal Werken naar de beheerorganisatie.

Deze onderzoeken zullen eind 2018/begin 2019 worden afgerond. De uitkomsten en aanbevelingen daaruit zullen wij meenemen in de fasegewijze implementatie van de Digitale Transformatie.

3.5 Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Amstelveen heeft tot doel om het publieke belang te behartigen. De gemeente dient zelf gemotiveerd te bepalen welke activiteiten tot de publieke taak behoren. Een gemeente kan grotendeels zelf bepalen hoe taken worden uitgevoerd. De gemeente kan er voor kiezen om de uitvoering zelf ter hand te nemen. Maar er kan ook een voorkeur bestaan om taken uit te laten voeren via een gemeenschappelijke regeling met andere gemeenten. Vaak zijn er ook andere oplossingen mogelijk, zoals het verstrekken van een subsidie aan een private stichting.

Verbonden partijen voeren beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf zou kunnen doen. De gemeente houdt ook de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen in deze paragraaf zijn of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Verder is van belang dat de kosten en risico's die met verbonden partijen gemoeid zijn binnen de perken blijven.

De gemeente Amstelveen zal steeds moeten afwegen met welke aanpak de taken het beste kunnen worden uitgevoerd op een zo voordelig mogelijke manier. Hiervoor is het van belang dat de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel zicht heeft op de uit te voeren taken. Deze paragraaf heeft tot doel inzicht te geven in de verbonden partijen van de gemeente Amstelveen.

Wat is een verbonden partij?

De definitie van verbonden partijen die gebruikt wordt is dat de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft bij die partijen.

Bestuurlijk belang: het hebben van stemrecht of het hebben van een zetel in het bestuur.

Financieel belang: gemeente heeft middelen ter beschikking gesteld die niet verhaalbaar zijn in het geval van faillissement van de verbonden partij of financiële problemen bij de verbonden partij kunnen op de gemeente verhaald worden.

Het gaat om deelnemingen in vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen. De gemeente participeert in 2019 in 11 gemeenschappelijke regelingen en 3 deelnemingen.

Ontwikkelingen 2018 e.v. inclusief eventuele risico's voor vermogenspositie

Eneco

Op de agenda van de raadsvergadering van 26 september 2018 staat het voorstel "Afweging houden of verkopen aandelen Eneco". Voor de aandelen van Stedin blijft de wettelijke verplichting van kracht dat deze in handen zijn van lokale overheden.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij bedrag x € 1.000	Budget 2019	Bijdrage 2017	Resultaat 2017	Eigen vermogen 1jan17	Eigen vermogen 1jan18	Vreemd vermogen 1jan17	Vreemd vermogen 1jan18	Vertegen- woordi- ging (*)
A. Gemeenschappelijke regelingen:								
1. Vervoerregio Amsterdam	n.v.t.	n.v.t.	-35	3.216	1.264	259.985	287.517	DB en AB
2. Amstelland-Meerlanden overleg	65	64	186	32	218	0	0	DB en AB
3. Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA)	4.809	4.693	1.752	15.036	21.646	44.114	45.308	DB en AB
4. Openbare GezondheidsZorg (OGZ) Amstelland	3.218	2.784	-12	789	684	586	1.391	DB en AB
5. GGD Amsterdam-Amstelland	93	79	19	n.v.t.	424	n.v.t.	0	DB en AB
6. Groengebied Amstelland	435	356	-402	3.297	2.895	404	433	DB en AB
7. Amstelland en Meerlanden Werkorganisatie	naar afname	naar afname	340	7.539	6.909	1.949	2.123	DB en AB
8. Ombudsman Metropool Amsterdam	25	25	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
9. Gemeentebelastingen Amstelland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	DB en AB
10. Centrumregeling ambtelijke samenwerking Aalsmeer en Amstelveen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	DB en AB
11. Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	170	146	1.659	4.985	5.371	16.662	17.692	DB en AB
B. Overige verbonden partijen:								
1. Eneco Groep	0	0	127.000	2.821.000	2.869.000	1.720.000	2.787.000	
2. Stedin Groep	0	0	424.000	2.455.000	2.583.000	3.118.000	3.968.000	
3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	0	0	393.000	4.486.000	4.953.000	149.514.000	135.072.000	

(*) DB= Dagelijks Bestuur en AB= Algemeen Bestuur

Verbonden partijen

De verbonden partijen bestaan uit

- Publiekrechtelijke verbonden partijen en
- Privaatrechtelijke verbonden partijen

Publiekrechtelijke verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Vervoerregio Amsterdam
Vestigingsplaats	Amsterdam
Doelstelling	Het behartigen van belangen die verband houden met een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van de regio Amsterdam. Die belangen betreffen verkeer en vervoer.
Deelnemers	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Diemen, Edam-Volendam, Haarlemmermeer, Landsmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend, Uithoorn, Waterland, Wormerland en Zaanstad.
Relatie met	Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid
Bestuurlijk belang	Er is een algemeen en een dagelijks bestuur.
Financieel belang	De Vervoersregio Amsterdam beschikt over rijksbudgetten (BDU) voor de uitvoering van verkeer- en vervoerprojecten en programma's. * Per 1 januari 2017 is de Gemeenschappelijke Regeling plus (WGR+) Stadsregio Amsterdam omgevormd tot Vervoerregio Amsterdam.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	-35	- *	1.264	- *	287.517

Naam	Gemeenschappelijke regeling Amstelland- en de Meerlandenoverleg
Vestigingsplaats	Hoofddorp
Doelstelling	Behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten daar waar eenheid van beleid met het oog op een evenwichtige ontwikkeling in het gebied wenselijk is. Het Amstelland en Meerlanden overleg voert bestuurlijk overleg, stemt het beleid af over grensoverschrijdende vraagstukken en streeft naar gemeenschappelijke standpunten en het naar buiten brengen daarvan. Tenslotte is het stimuleren van contacten met andere gemeenten en regioverbanden ook relevant voor het overleg.
Deelnemers	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, De Ronde Venen en Uithoorn.
Relatie met	Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid.
Bestuurlijk belang	Naast een plenair overleg en een dagelijks bestuur zijn er portefeuille-overleggen.
Financieel belang	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De bijdrage voor 2019 bedraagt € 65.200.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	186	32	218	0	0

Naam	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Vestigingsplaats	Amsterdam
Doelstelling	De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is opgericht per 1 januari 2008 en wordt gevormd door de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Het samenwerkingsverband is neergelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Een geactualiseerde versie van de Gemeenschappelijke regeling is per 1 januari 2016 in werking getreden. De kerntaak van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is om iedereen die in de regio woont, werkt of verblijft, tegen risico's en rampen te beschermen. Het bestuur van de Veiligheidsregio maakt hiervoor beleid en plannen. In de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland werken de gemeenten samen met politie, brandweer, openbaar ministerie, geneeskundige hulpdiensten en ook met andere partners. Dat betekent voorkomen, bestrijden en herstellen van noodsituaties, als gevolg van een ramp of crisis in de regio en daarbuiten. Tot de taken van de veiligheidsregio behoren onder meer: - de brandweerzorg; - voorzien in een gemeenschappelijke meldkamervoorziening; - opstellen van een risicoprofiel; - planvorming; - opleiden, trainen en oefenen; - organiseren van de crisisbeheersing en het bestuurlijk adviseren tijdens crises en rampen; - coördinatie van het beheer van gemeentelijke processen.
Deelnemers	De raden en de colleges van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Relatie met	Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid.
Bestuurlijk belang	Naast een algemeen bestuur fungeert een dagelijks bestuur.
Financieel belang	Het jaarlijkse nadelig saldo, voorzover niet op andere wijze gedekt, wordt op basis van het aantal inwoners omgeslagen over de gemeenten. De bijdrage voor 2019 bedraagt afgerond € 4.809.000.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	1.752	15.036	21.646	44.114	45.308

Naam	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland
Vestigingsplaats	Amstelveen
Doelstelling	De Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg (OGZ) Amstelland draagt zorg voor de uitvoering van de Wet publieke gezondheid (Wpg) voor de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. In de GR is opgenomen dat de GGD Amsterdam de taken uitvoert. In essentie gaat het om zowel de bescherming van de volksgezondheid tegen risicofactoren, alsmede het actief bevorderen van de (preventieve) volksgezond waar dat nodig is. Concrete basis- en maatwerktaken zijn sociaal medische advisering, forensische geneeskunde, hygiëneadvies aan instellingen, infectieziektebestrijding, medische milieukunde, jeugdgezondheidszorg, inspectie kinderopvang, cursussen en trainingen, vangnet en advies.
Deelnemers	De colleges van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Relatie met	Programma 1. Sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de deelnemende colleges.
Financieel belang	De door elke gemeente verschuldigde bijdrage wordt vastgesteld naar rato van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. De bijdrage voor 2019 bedraagt afgerond € 3.218.000.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	-12	789	684	586	1.391

Naam	Gemeenschappelijke regeling GGD Amsterdam-Amstelland
Vestigingsplaats	Amsterdam
Doelstelling	Doel is meer kinderen geweldloos kunnen laten opgroeien. Het zorg dragen voor een Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling, met als doel: de duur, de ernst en de kans op herhaling van huiselijk geweld en kindermishandeling in afzonderlijke gezinnen/families doen afnemen en meer kinderen geweldloos kunnen laten opgroeien; en zorgdragen voor het Centrum Seksueel Geweld (CSG) met als doel onder andere de versterking van de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld in de regio.
Deelnemers	De colleges en gemeenteraden van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Relatie met	Programma 1. Sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit de portefeuillehouders zorg of jeugd van de deelnemende colleges.
Financieel belang	De bijdrage voor 2019 bedraagt afgerond € 93.000. * De begroting 2018 is de eerste begroting van deze GR.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	*	*	424	*	0

Naam	Gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland
Vestigingsplaats	Amstelveen
Doelstelling	Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen van een harmonisch landschap dat hierop is afgestemd en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.
Deelnemers	Provinciale en gedeputeerde staten van Noord-Holland en de raden en colleges van de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel.
Relatie met	Programma 4 Openbare ruimte.
Bestuurlijk belang	Er is een algemeen en een dagelijks bestuur.
Financieel belang	De provincie draagt 28% van het jaarlijkse nadelige exploitatiesaldo. Het restant wordt omgeslagen op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten, waarbij aan Amsterdam 1/3 deel van het aantal inwoners wordt toegerekend. Het algemeen bestuur is in afwijking van het voorgaande bevoegd te verklaren dat het nadelig saldo van een of meer voorzieningen geheel of gedeeltelijk rechtstreeks ten laste wordt gebracht van een of meer gemeenten. De bijdrage van de gemeente Amstelveen voor 2019 bedraagt afgerond € 435.000.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	-402	3.297	2.895	404	433

Naam	Gemeenschappelijke regeling Amstelland en Meerlanden Werkorganisatie
Vestigingsplaats	Hoofddorp (statutair en fysiek) en Amstelveen (fysiek)
Doelstelling	De Werkorganisatie behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers en hun colleges op het gebied van: a. de sociale werkvoorziening ingevolge de WsW, en b. de arbeidsinschakeling ingevolge de Pw, elk voor zover de colleges conform artikel 5 bevoegdheden hebben overgedragen of opgedragen aan het bestuur van de Werkorganisatie. Het bestuur van de Werkorganisatie draagt daarbij zorg voor een zo efficiënt en effectief mogelijke uitvoering van de in de wetten opgedragen taken.
Deelnemers	De raden en de colleges van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn.
Relatie met	Programma 1 Sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Er is één bestuur.
Financieel belang	Ten aanzien van de sociale werkvoorziening: elke gemeente draagt bij naar rato van het aantal voltijd-equivalenten dat per 31 december van het desbetreffende jaar bij het werkvoorzieningsschap wordt ingenomen door uit die gemeente afkomstige werknemers. Ten aanzien van de arbeidsinschakeling ingevolge de Pw: elke gemeente betaalt naar afname. Er is geen gemeentelijke bijdrage noodzakelijk in 2019.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	340	7.539	6.909	1.949	2.123

Naam	Gemeenschappelijke regeling Ombudsman Metropool Amsterdam
Vestigingsplaats	Amsterdam
Doelstelling	Deze regeling is aangegaan om op een effectieve en efficiënte wijze vorm en inhoud te geven aan de door de Gemeentewet aan de raad gegeven mogelijkheid om voor de tweedelijns klachtenprocedure een gezamenlijke ombudsman in te stellen.
Deelnemers	De colleges en raden van Amstelveen, Amsterdam, Almere, Diemen, Landsmeer, Waterland, Zaanstad en Stadsregio Amsterdam en Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.
Relatie met	Programma 6 Bestuur, Bevolking en Veiligheid.
Bestuurlijk belang	De raden richten door deze regeling een gemeenschappelijk orgaan op als bedoeld in artikel 1, juncto artikel 8, lid 2 van de wet.
Financieel belang	Voor 2019 betreft het basistarief € 25.000 (excl. indexering). Hiervoor worden 50 klachten behandeld en geldt een naheffingstarief van € 500 per extra behandelde klacht.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Naam	Gemeenschappelijke Regeling samenwerking belastingen Amstelland-Meerlanden
Vestigingsplaats	Amstelveen
Doelstelling	Meerwaarde realiseren door samen te werken op het gebied van heffing en invordering van gemeentelijke belastingen.
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn en de Ronde Venen.
Relatie met	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	De gemeente Amstelveen is de centrumgemeente (Wgr artikel 8, lid 3). De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten kunnen besluiten over toetreding tot, wijziging, uittreding en opheffing van de GR.
Financieel belang	Dit wordt geregeld in de dienstverleningsovereenkomst. De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Naam	Centrumregeling ambtelijke samenwerking Aalsmeer en Amstelveen
Vestigingsplaats	Amstelveen
Doelstelling	Het bundelen van de uitvoeringskracht in één ambtelijke organisatie, geplaatst bij de gemeente Amstelveen.
Deelnemers	De gemeenten Aalsmeer en Amstelveen.
Relatie met	Alle programma's.
Bestuurlijk belang	De gemeente Amstelveen is de centrumgemeente (Wgr artikel 8, lid 3). De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van de gemeenten Aalsmeer en Amstelveen, ieder voor zover het zijn bevoegdheden betreft, kunnen besluiten over wijziging, uittreding en opheffing van de GR.
Financieel belang	Dit wordt geregeld in het dienstverleningshandvest. De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Naam	Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
Vestigingsplaats	Zaandam
Doelstelling	De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voert taken uit in het kader van: - Wabo/Wet milieubeheer (advies op het verlenen van enkelvoudige Wabo-vergunningen milieu en afhandelen van alle meldingen, houden van toezicht en adviseren op uitvoeren van handhaving die onder de Wet milieubeheer en daarmee samenhangende AMvB's en besluiten.) - Besluit bodemkwaliteit (behandelen van meldingen, het houden van toezicht en het uitvoeren van handhaving in het kader van het Besluit bodemkwaliteit).
Deelnemers	De provincie Noord-Holland en de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn en Zaanstad.
Relatie met	Programma 4 Openbare ruimte, programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling en programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid.
Bestuurlijk belang	Er is een algemeen en een dagelijks bestuur. Een lid van het college van B&W heeft zitting in het Algemeen bestuur.
Financieel belang	De bijdrage voor 2019 bedraagt afgerond € 170.000. De bijdrage wordt bepaald door het aantal producten wat elke gemeente afzonderlijk inkoop.

Financiële informatie x € 1.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	1.659	4.985	5.371	16.662	17.692

Privaatrechtelijke verbonden partijen

Naam	Eneco Groep (Energiebedrijf)
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doelstelling	Door de wettelijk voorgeschreven splitsing van Eneco per 31 januari 2017 zijn twee bedrijven ontstaan: Stedin (netwerkbedrijf) en Eneco groep (energiebedrijf). Tot de splitsing bestond de wettelijke verplichting dat de aandelen in Eneco in handen waren van lokale overheden. Voor Eneco groep bestaat deze verplichting per 1 februari 2017 niet meer.
Deelnemers	De aandelen van Eneco Groep zijn in handen van 53 gemeenten.
Relatie met	Algemene dekkingsmiddelen.
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	In verband met de mogelijke verkoop van aandelen door deelnemende gemeenten is er over het structureel uit te keren dividend nog geen informatie bekend.

Financiële informatie x € 1.000.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	127.000	2.821.000	2.869.000	1.720.000	2.787.000

Naam	Stedin Groep (Netwerkbedrijf)
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doelstelling	Door de wettelijk voorgeschreven splitsing van Eneco per 31 januari 2017 zijn twee bedrijven ontstaan: Stedin (netwerkbedrijf) en Eneco groep (energiebedrijf). Tot de splitsing bestond de wettelijke verplichting dat de aandelen in Eneco in handen waren van lokale overheden. In tegenstelling tot het energiebedrijf blijft dit voor Stedin gehandhaafd. De aandelen van Stedin zijn in handen van 53 gemeenten, waarvan er 44 een aandeel hebben van minder dan 2%. Het totaal aantal geplaatste en volgestorte aandelen door de deelnemende gemeenten bedraagt 4.970.978. Amstelveen bezit 73.671 aandelen (1,482%), waarvan de nominale waarde € 7.367.100 bedraagt (€ 100 nominaal per aandeel). De gemeente Rotterdam heeft daarentegen een aandelenkapitaal van 31,69% en bezit samen met de gemeenten Den Haag en Dordrecht 57,29% van de aandelen. Het dividend dat jaarlijks wordt uitgekeerd wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.
Deelnemers	De aandelen van Stedin Holding N.V. zijn in handen van 53 gemeenten.
Relatie met	Algemene dekkingsmiddelen.
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	* Het eigen en vreemd vermogen per 01-01-2017 betreft de beginbalans per 01-02-2017.

Financiële informatie x € 1.000.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	424.000	2.455.000 *	2.583.000	3.118.000 *	3.968.000

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).
Deelnemers	De BNG, opgericht in 1914, is een structuurvennootschap. De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat; de andere helft is geplaatst bij decentrale overheden (gemeenten, provincies en hoogheemraadschap).
Relatie met	Algemene dekkingsmiddelen.
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente Amstelveen bezit 143.520 aandelen, hetgeen neerkomt op een beperkt belang van afgerond 0,2% van het totaal aantal aandelen. De balanswaarde per 31 december bedraagt € 326.000 en dit is de verkrijgingsprijs van de in 2001 omgewisselde aandelen type A en B. Amstelveen had 677.600 aandelen A tegen een waarde van f 1,00 en 160 aandelen B tegen een waarde van f 250,00 met een totale waarde van f 717.600,00 (= € 325.632,68). Ieder jaar wordt door de bank een dividend uitgekeerd. Over de netto winst wordt 25% uitgekeerd. Het in 2018 uitgekeerde dividend over de netto winst 2017 bedraagt voor Amstelveen € 363.106.

Financiële informatie x € 1.000.000	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2017	01-01-2018
	393.000	4.468.000	4.953.000	149.514.000	135.072.000

3.6 Grondbeleid

Inleiding

Artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bepaalt dat de paragraaf grondbeleid in elk geval moet bevatten:

- Visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's;
- Aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt gevoerd;
- Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves van grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken.

Visie

Voor veel gemeentelijke activiteiten is grond nodig. Gemeentelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting (wonen, bouwlocaties, stedelijke vernieuwing), economie (ontwikkeling bedrijventerrein), natuur (ontwikkeling en behoud groenstructuren), milieu (bufferzones, milieuzonering) en recreatie hebben consequenties voor het grondgebruik in de gemeente, waardoor in veel gevallen het bestaande grondgebruik veranderd moet worden. Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend om die veranderingen in het grondgebruik te sturen. Het voeren van grondbeleid is daarmee geen doel op zich, maar vormt een instrument van ruimtelijke ordening.

Bij actief grondbeleid wordt de bestemming verwezenlijkt door gebruik te maken van een gemeentelijke grondpositie. Hierbij worden de grondexploitatiekosten gedekt uit de opbrengst van de gronduitgifte. De door de gemeente gewenste bestemming kan ook door een particulier worden verwezenlijkt waarbij de gemeente een facilitaire rol heeft en zich beperkt tot het verhalen van de grondexploitatiekosten. Het gemeentelijk grondbeleid is vastgelegd in de nota Grondbeleid die door het college van B&W in 2012 is vastgesteld. In het raadsvoorstel 'Tweede tranche deregulering Lokaal Ruimtelijk Beleid' (raadsvergadering 3 februari 2016) is voorgesteld de nota te actualiseren. Dit wordt in 2019 gepakt.

Het eindbeeld van een voorgestane ruimtelijke ontwikkeling wordt opgenomen in een ruimtelijk besluit, zoals een bestemmingsplan. Indien het ruimtelijk besluit een of meer directe bouwtitels bevat, dient als financieel kader voor de uitvoering, een begroting ("grondexploitatieopzet") voor deze ruimtelijke ontwikkeling te worden vastgesteld. In de grondexploitatieopzet worden alle ruimtelijke kosten en opbrengsten opgenomen die nodig zijn om de voorgenomen bouwplannen mogelijk te maken.

Naast de gemeentelijke grondexploitatie heeft de wetgever in de Wet ruimtelijke ordening de omgang met de particuliere grondexploitatie geregeld. Ruimtelijke besluiten zijn rechtsgeldig indien gelijktijdig een besluit wordt genomen over de vorm van het wettelijk kostenverhaal. Indien het bestuur besluit hiervoor geen exploitatieplan vast te stellen dient dit te worden gemotiveerd. Het gemeente bestuur dient op het moment van het nemen van het ruimtelijk besluit en het nemen van het besluit over de vorm van het verplichte kostenverhaal zich verzekerd te weten van het verhaal van de grondexploitatiekosten, zoals door middel van een anterieure overeenkomst.

Het grondbeleid speelt een belangrijke rol bij het realiseren van de ambities van de gemeente. De doelstelling hierbij is het zodanig sturing geven aan de inzet en het gebruik van grond dat daarmee ruimtelijke en beleidsdoelstellingen (ten aanzien van wonen, werken, onderwijs, zorg, natuur en recreatie) kunnen worden gerealiseerd.

Het grondbeleid is zowel in juridisch als financieel opzicht instrumenteel van aard en is volgend ten aanzien van doelstellingen die de gemeente heeft gesteld met betrekking tot beleidsvelden zoals Wonen, Economische Zaken, Verkeer en Vervoer, Groen en Ruimtelijke Kwaliteit. De hoofdlijn van de gemeentelijke ruimtelijke ambities is opgenomen in de structuurvisie.

Met het vaststellen van de structuurvisie Amstelveen 2025+ in 2011 heeft de gemeenteraad de ruimtelijke agenda van de gemeente vastgelegd. Daarnaast heeft de gemeente andere ruimtelijke kaders zoals een Woonagenda, de economische agenda, de detailhandelsnota en het Amstelveens verkeers- en vervoersplan vastgesteld. Voor de uitgifte van gronden is naast de nota Grondbeleid en de algemene verkoopvoorwaarden ook een grondprijsnotitie vastgesteld.

Aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt gevoerd

De gemeente Amstelveen beschikt (nog) over een beperkte voorraad ontwikkelgronden. Gezien de (financiële) risico's die verbonden zijn aan grote voorinvesteringen bij actief grondbeleid is de gemeente terughoudend geweest met het aankopen van gronden. De gemeente Amstelveen is hierdoor steeds meer aangewezen op het voeren van facilitair grondbeleid en geeft actief ruimte aan particulieren om hun gronden zelf te ontwikkelen.

Naast de actieve grondexploitaties worden, op basis van gesloten overeenkomsten en/of te sluiten overeenkomsten over particuliere initiatieven, inkomsten verwacht van een aantal grotere particuliere initiatieven en kleinere particuliere initiatieven waarvoor geen projectorganisatie wordt ingericht.

Instrumentarium voor facilitair grondbeleid en de inzet ervan in 2019

Met facilitair grondbeleid wordt een groot aantal kleinere locaties en enkele grotere locaties ontwikkeld. Bij facilitair grondbeleid richt de gemeente zich op het verhaal van de ambtelijke en civieltechnische kosten.

In 2018 is gestart met de volgende projecten: Maalderij 4-8 (herontwikkeling voormalig terrein Nissan garage naar woningbouw), Biesbosch 225 (herontwikkeling kantoorgebouw naar wonen), Startbaan 5 (herontwikkeling kantoorpand), Willem Dreesweg 6 en 12 (herontwikkeling kantoorpanden naar appartementen). Amsteldijk zuid 78B (1 woning) en De Loeten Elora 3 (bedrijf).

Instrumentarium voor actief grondbeleid en de inzet ervan in 2019

Bij actieve grondexploitaties ontwikkelt de gemeente de grond vanuit een eigen grondpositie. De kosten worden hierbij gedekt uit de opbrengsten van de gemeentelijke gronduitgifte.

Belangrijke actuele ontwikkelingen.

De kavels aan de Hortensialaan zijn verkocht. De grondverkoop vindt per kavel plaats. Inmiddels is voor het merendeel van deze kavels een omgevingsvergunning afgegeven en is de bouw van een aantal woningen gestart. Voor project Middenwaard zijn begin dit jaar 14 kavels uitgegeven. Deze zijn inmiddels alle 14 verkocht. De aanvragen omgevingsvergunning worden dit jaar en volgend jaar verwacht. In september worden nog 5 kavels uitgegeven en eind dit jaar wordt de tender voor de overige te ontwikkelen plandelen in de markt gezet. De gronduitgifte voor Zonnestein 64 en 66 vindt nog dit jaar plaats. De gronduitgifte voor de herontwikkeling van project Lindenlaan 315-323 is voorzien in 2019. Carmenlaan/Parelvisserslaan is een gebiedsontwikkeling waarvoor de ruimtelijke procedure in 2018 start.

In 2018 is gestart met de herontwikkeling van de volgende locaties: Landtong (brede school en woningbouw), Oostelijk halfgrond 9 (gebiedsontwikkeling – combinatie locatie Bankrashal met locatie gezondheidscentrum en wijkcentrum – woningen, gezondheidscentrum en wijkvoorziening).

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

De huidige grondmarkt in de regio blijft aantrekken. De structuurvisie Amstelveen 2025+ benadrukt dat private initiatieven tot gebiedsontwikkeling kunnen leiden. De gemeente richt zich ook de komende jaren met name op het stimuleren van de ontwikkeling door particulieren van een groot aantal kleinere ontwikkellocaties. Flexibiliteit van initiatieven en kansen op het niveau van individuele percelen zijn daarbij belangrijk waarbij een zorgvuldige inpassing in de bestaande stad van belang blijft.

Bij gronduitgifte moet de gemeente kunnen aantonen dat verkoop heeft plaatsgevonden tegen marktconforme voorwaarden. De marktprijs kan worden verkregen in een biedstrijd of langs de weg van een taxatie door een onafhankelijke deskundige. In het eerste geval wordt per geval de meest gerede vorm gekozen. Nadat eerder in enkele gevallen een ontwikkelcompetitie is gehouden, waarbij inschrijvingen volgens meerdere criteria worden beoordeeld, maakt de gemeente ook gebruik, vanwege de kortere doorlooptijd, van de methode van inschrijving binnen randvoorwaarden, waarbij aan de hoogste bidder wordt toegewezen en de toets op toepassing van de randvoorwaarden plaatsvindt in het kader van de vergunningverlening. Voor de uitgifte van kavels wordt op basis van een marktconforme berekening een vaste prijs voor een kavel gehanteerd. De uitgifte vindt plaats op basis van loting.

De woningmarkt in de regio van Amstelveen staat onder grote druk. Vanaf 2016 zijn positieve resultaten gerealiseerd van prijsherstel op de markt voor bouw kavels voor woningbouw bij enkele projecten die de gemeente via een competitie ontwikkelt of middels uitgifte van vrije kavels. Door de enorme druk op de woningmarkt Amsterdam is het prijsniveau van bouwrijpe grond terug op het niveau van voor de recessie en zelfs daarboven. Er zijn wel verschillen in prijs per locatie. Zo blijven er verschillen tussen Amstelveen Noord en Amstelveen Zuid. Overigens is er ook nog steeds sprake van een verminderde leencapaciteit bij banken.

Verbetering op de markt voor bouwkavels ten behoeve van de realisering van werklocaties (bedrijventerreinen en kantoren) is nog steeds moeilijk. Er zijn wel signalen dat er in Amstelveen Noord geprofiteerd kan worden van de ontwikkelingen die gaande zijn op de Zuidas. Het structurele overaanbod van kantoren is mede door de herontwikkeling de vele transformaties behoorlijk geslonken. We noemen hier de herontwikkeling van leegstaande kantoorpanden aan de Startbaan, de herontwikkeling aan Groenelaan 1 en 3-5, de ontwikkelingen op Kronenburg waar een aantal leegstaande kantoorpanden inmiddels een andere invulling hebben gekregen, de transformatie van het kantoorpand aan de Groen van Prinstererlaan en de transformatie van het voormalige KPMG-gebouw.

Tenslotte is het mogelijk dat reeds tijdens de voorbereiding de particuliere ontwikkelaar afziet van de verdere ontwikkeling van zijn initiatief. Er resteert in een dergelijk geval geen wettelijke grondslag voor het gemeentelijk kostenverhaal. Om dit risico te beperken wordt, na de vaststelling van de "Quick scan", een afspraak gemaakt over de financiering van ambtelijke plankosten in de voorbereidende fase.

Het afsluiten van voltooide grondexploitaties

In 2019 verwachten we de volgende actieve grondexploitaties af te kunnen sluiten: Appellaan/ Notenlaan, Hortensialaan en Westwijk zuidoost.

Een onderbouwing van de geraamde winstneming

Conform uitgangspunten van Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project en moet daarom ook zo worden verantwoord. Voor het bepalen van de tussentijdse winst wordt de Percentage of completion (Poc) methode gehanteerd, waarbij naar rato van de voortgang van het project tussentijds winst wordt verantwoord.

Bij facilitair grondbeleid is er doorgaans een neutraal resultaat. Eventueel ontstane tekorten of overschotten worden in het jaar waarin ze zich voordoen verantwoord.

Zoals in de actualisering ultimo 2017 is opgenomen, is in de jaren 2018 en 2019 een winstneming voorzien van respectievelijk € 5,5 en € 0,3 miljoen uit de actieve grondexploitaties.

Prognose

Onderstaand overzicht maakt onderdeel uit van de jaarlijkse actualisering van de grondexploitaties, zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 20 juni 2018.

ACTUALISERING ULTIMO 2017		Saldo per 1/1/2018	Prognose opbrengsten	Prognose kosten	Resultaat
BIE	Appellaan-Notenlaan	2.167	0	674	1.494
BIE	De Loeten - Verhagen	1.559	0	305	1.254
BIE	De Schulp	3.460	0	30	3.430
BIE	Hortensialaan 1	-751	4.732	417	3.565
BIE	Machineweg	1.478	0	54	1.424
BIE	Middenwaard	-3.096	9.928	4.460	2.372
BIE	Van Heuven Goedhartlaan 15-17	2.057	0	366	1.691
BIE	Westwijk Centrum	974	0	21	953
BIE	Westwijk Zuid-Oost	28.626	347	1.517	27.456
BIE	Kostverlorenweg 19	-104	950	56	790
	Totaal actieve grex in uitvoering	36.369	15.958	7.898	44.429
GZR	Bankras kvl DPL 5 (Maccabiadelaan)	43	0	26	17
GZR	Carmenlaan	-78	0	229	-307
GZR	Landtong	0	0	364	-364
GZR	Lindenlaan 315-323	-529	0	156	-686
GZR	Oostelijk Halfrond 9 (Bankrashal)	-361	0	71	-432
GZR	Zonnestein 64+66	-184	0	113	-297
	Totaal actief grondbeleid in voorber.	-1.109	0	959	-2.068
FAC	Amstelsdijk Zuid 81	0	0	0	0
FAC	Bankrashof 3	-15	46	31	0
FAC	Bedrijventerrein Amstelveen Zuid - Immink Loods	0	103	0	103
FAC	De Loeten- De Block	-428	83	0	-344
FAC	De Loeten - Kooij	-25	324	801	-503
FAC	Groenelaan 3-5	360	80	470	-30
FAC	Klaasje Zevenster	292	0	444	-152
FAC	KNLTB De Kegel	-1	61	61	-1
FAC	Startbaan 10	36	0	37	0
FAC	Van der Hooplaan 241	-2	0	0	-2
FAC	Vlielandstraat	0	0	0	0
FAC	Westwijk-Zuidwest	1.703	436	1.182	956
FAC	Zetterij (2e fase)	-2	0	0	-2
FAC	Burg. Colijnweg	-7	160	153	0
FAC	Bedrijventerrein De Loeten	-15.144	0	30	-15.174
FAC	Kostverlorenhof Caransa Synagogelocatie	-44	0	0	-44
FAC	Oostelijke Poeloever	-685	1.912	1.164	63
FAC	Paviljoen Zwembad	-39	0	0	-39
FAC	Scheg	-559	0	686	-1.245
FAC	Handelsweg	16	0	17	-1
FAC	Bovenkerkweg 83B	0	39	39	0
FAC	Groen van Prinstererlaan 114	0	0	0	0
FAC	De Loeten-Elora 1	521	0	393	128
FAC	De Loeten Elora 2	0	370	370	0
FAC	De Loeten Kooij 2	0	1.224	808	416
FAC	Uilenstede 471-473	0	15	15	0
FAC	Amstelsdijk Noord 100-100A	0	0	0	0
FAC	Straat van Messina 10	-2	262	262	-2
FAC	Groenhof	0	360	353	7
FAC	Prof. E.M. Meijerslaan 6	0	21	21	0
FAC	Amstelsdijk Zuid 78B	0	80	80	0
FAC	De Loeten-Elora 3	0	299	299	0
FAC	Maalderij 4-8	0	80	80	0
	Totaal faciliterende projecten	-14.024	5.954	7.798	-15.868
	TOTAAL	21.237	21.912	16.655	26.494

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves

Overeenkomstig de bepalingen van het BBV worden voor negatieve grondexploitaties verliesvoorzieningen gevormd. Er worden vanaf 2019 geen actieve grondexploitaties verwacht met een negatief saldo.

Voor een negatief resultaat op de facilitaire projecten is er een voorziening. De stand van de voorziening per 1 januari 2019 is begroot op € 134.000.

De resultaten van de grondexploitaties komen via het resultaat van de jaarrekening ten gunste of ten laste van de Algemene Reserve.

3.7 Financiering

Inleiding

De wet Fido stelt regels voor het beheersen van financiële risico's, zowel op aangetrokken als op uitgezette middelen en voor het treasurybeheer.

Net als het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht de wet Fido gemeenten om een financieringsparagraaf op te nemen in de begroting en de jaarrekening. Deze paragraaf heeft met name betrekking op de treasuryfunctie. Treasury is het vakgebied dat zich bezighoudt met de financiering en liquiditeit van een organisatie en de daaruit voortvloeiende financiële risico's.

EMU-saldo

Op basis van deze begroting wordt voor 2018 een EMU-tekort verwacht van afgerond € 20 miljoen euro. Dit heeft vooral te doen met de investeringen in onderwijs (HWC e.a.), hetgeen in het navolgende overzicht staat verantwoord in de jaarschijf 2019 onder "4. Investerings".

In het uiterste geval kan op grond van de wet HOF bij een landelijke overschrijding van het EMU-saldo een deel van de Europese boete worden verrekend met de algemene uitkering.

	2019	2020	2021	2022
1. Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	-12.420	-2.989	-4.611	-4.611
+ 2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	10.028	10.473	10.802	10.823
+ 3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	4.404	4.413	4.415	4.417
- 4. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-25.459	-18.723	-9.049	-4.519
- 5. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	2.665	-3.685	635	222
+ 6. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	4.042			
- 7. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-3.404	-3.453	-3.555	-3.406
Berekend EMU-saldo	-20.145	-13.964	-1.363	2.927

Meerjarenbalans t.b.v. EMU-saldo

In de BBV-voorschriften staat opgenomen dat de begroting een geprognosticeerde balans moet bevatten die tenminste de posten toont waarmee het gemeentelijk aandeel in het EMU-saldo kan worden herleid. Het EMU-saldo is gebaseerd op het volgende overzicht van geïnvesteerde middelen en financieringsmiddelen. In de bijlage "Meerjarenbalans" staat een volledige balans opgenomen.

	2019	2020	2021	2022
1. Geïnvesteerde middelen				
Materiele vaste activa				
geïnvesteerd per 1/1	222.270	237.701	245.951	244.198
(des)investeringen	25.459	18.723	9.049	4.519
afschrijvingen	10.028	10.473	10.802	10.823
1.1 Boekwaarde mat. vaste activa per 31/12	237.701	245.951	244.198	237.894
Financiële vaste activa				
1.2.1 Leningen w/g				
uitgeleend per 1/1	14.388	14.388	5.312	5.312
uitgezette leningen		-9.076		
aflossingen				
uitgeleend per 31/12	14.388	5.312	5.312	5.312
1.2.2 Deelnemingen				
deelnemingen per 1/1	7.693	7.693	7.693	7.693
aangegane deelnemingen				
aflossingen				
deelnemingen per 31/12	7.693	7.693	7.693	7.693
1.2 Boekwaarde fin. vaste activa per 31/12	22.080	13.005	13.005	13.005
Voorraden				
1.3.1 Grond- en hulpstoffen: voorr. & grond niet in expl.				
saldo per 1/1	360	360	360	360
aankopen / gemaakte kosten				
verkoop				
saldo per 31/12	360	360	360	360
1.3.2 Onderhanden werk: PIA en gronden in exploitatie				
saldo per 1/1	4.022	2.644	-1.041	-406
aankopen / gemaakte kosten	2.665	-3.685	635	222
verkoop	4.042			
saldo per 31/12	2.644	-1.041	-406	-183
1.3 Boekwaarde voorraden per 31/12	3.005	-681	-45	177
1. Geïnvesteerde middelen per 31/12	262.786	258.275	257.158	251.076
2. Financieringsmiddelen				
Eigen vermogen: alg. reserve				
saldo per 1/1	25.955	26.816	29.626	32.489
rentetoevoeging				
vermeerderingen	861	2.810	2.863	2.608
verminderingen				
2.1.1 saldo per 31/12	26.816	29.626	32.489	35.097
Eigen vermogen: bestemmingsreserve				
saldo per 1/1	170.338	169.957	168.504	168.878
rentetoevoeging				
vermeerderingen	36.775	37.521	16.621	12.243
verminderingen	37.156	38.973	16.247	7.972
2.1.2 saldo per 31/12	169.957	168.504	168.878	173.149
Voorzieningen				
saldo per 1/1	23.473	24.473	25.433	26.293
rentetoevoeging	140	138	138	138
vermeerderingen	4.264	4.275	4.277	4.279
verminderingen	3.404	3.453	3.555	3.406
2.1.3 saldo per 31/12	24.473	25.433	26.293	27.304
2.1 reserves en voorzieningen	221.246	223.563	227.661	235.550
Opgenomen langlopende geldleningen				
schuldrest per 1/1	75.705	73.455	71.205	68.955
opgenomen leningen				
aflossingen	2.250	2.250	2.250	2.250
2.3 schuldrest per 31/12	73.455	71.205	68.955	66.705
2. Totaal financieringsmiddelen per 31/12	294.701	294.768	296.615	302.255

Rente-exploitatie

De rente-exploitatie geeft het verschil weer tussen de rentekosten en renteopbrengsten. Deze grootheden komen voort uit ontwikkelingen binnen de balans. De inkomsten van de rente-exploitatie zijn de in rekening gebrachte rentekosten op de geïnvesteerde middelen en uitgezette geldleningen. De uitgaven op de rente-exploitatie hebben betrekking op de te betalen rentekosten op reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen.

	Rentepercentage	
	Begroting	Rekening
Investerings en rentedragende reserves	4,0	4,0
Liquide saldi grondexploitaties	1,74	1,74
Uitgezette langlopende lening bij BNG	7,35	7,35
Kortlopend uit te zetten middelen	0	werkelijk
Kortlopend aan te trekken middelen	4,0	werkelijk

De berekening van het rentepercentage voor grondexploitaties is gebaseerd op specifieke richtlijnen vanuit BBV. Dit leidt tot een in de begroting gehanteerd percentage van 1,79 en is gebaseerd op het raadsbesluit "Actualisering grondexploitaties ultimo 2017". Via besluitvorming bij de jaarrekening 2017 is het algemene rentepercentage verlaagd van 4,5 naar 4,0%.

In de renteparagraaf worden alle financieringslasten van de gemeente verzameld en doorberekend. Structureel is deze rente-exploitatie in evenwicht. Daarbij is rekening gehouden met het wegvallen van een hoogrenderende uitstaande lening, interen op bestaande reserves en het vervallen van de dotatie in 2021 aan de algemene reserve wegens voorfinanciering vervroegde aflossing A9-lening.

bedrag x € 1.000.000	Rente	2019		2020		2021		2022	
		stand 1jan	Rente	stand 1jan	Rente	stand 1jan	Rente	stand 1jan	Rente
Materiële vaste activa	4,00%	222,3	4,1	237,7	4,2	246,0	4,3	244,2	4,3
Uitgeleende langl. leningen	divers	14,4	0,9	14,4	0,5	5,3	0,2	5,3	0,2
Deelnemingen	4,00%	7,7	0,3	7,7	0,3	7,7	0,3	7,7	0,3
Gronden en voorraden	divers	4,4	0,1	3,0	0,1	-0,7	0,0	0,0	0,0
Financieringspositie	divers	61,7	-0,9	46,9	-1,0	51,5	0,0	54,5	0,0
Totaal rente-inkomsten		310,5	4,5	309,7	4,2	309,8	4,8	311,6	4,9
Eigen vermogen	4,00%	149,9	0,9	162,2	0,9	168,7	0,9	165,7	0,9
Eigen vermogen (rentevrij)	0,00%	69,9	0,0	59,0	0,0	54,9	0,0	62,0	0,0
Vaste schulden > 1 jaar	4,45%	75,7	3,4	73,5	3,3	71,2	3,2	69,0	3,1
Schulden < 1 jaar		15,0		15,0		15,0		15,0	
Totaal rente-uitgaven		310,5	4,3	309,7	4,2	309,8	4,1	311,6	4,0
Saldo rente-exploitatie		0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,9

Voor het bepalen van het meerjarige saldo van vorenstaande rente-exploitatie staan de voorzieningen "grondexploitaties" en "dubieuze debiteuren" verantwoord onder de passivapost "P.1.1. t/m P.1.2 Reserves en voorzieningen". Bijlage "Meerjarenbalans" volgt de indeling volgens de voorschriften BBV, hetgeen betekent dat dit als aftrekkpost staat opgenomen onder de activazijde van de balans.

Renteschema voor bepalen omslagrente

In de notitie rente 2017 van de commissie BBV staat een renteschema opgenomen om de toegestane omslagrente te bepalen. Dit geeft het volgende beeld:

Renteschema volgens BBV notitie 2019

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 3.366.985
b. -/- de externe rentebaten	-€ 667.057
Totaal door te rekenen externe rente	€ 2.699.928

c. -/- De rente die aan de grex MOET worden doorberekend	-€ 69.916
-/- De rente van projectfinanciering die aan het taakveld MOET worden doorberekend	€ 0
	-€ 69.916

Saldo door te berekenen EXTERNE rente € 2.630.011

d1. Rente over eigen vermogen	€ 800.000
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op CW)	€ 140.000
	€ 900.000

Toegestane rente volgens renteschema € 4.470.011

e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	-€ 4.628.965
---	--------------

f. Renteresultaat op het taakveld treasury -€ 158.953

1. Boekwaarde vaste activa (excl. Investeringsfonds) -/- aan derden verstrekte leningen per 1 januari	110.072.916
2. Saldo a t/m d	€ 4.470.011
3. Toegestaan % (2 gedeeld door 1)	4,06%

1. Renteresultaat	-€ 158.953
2. Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente (a t/m d)	€ 4.470.011
Afwijking mag niet meer dan 25% bedragen (1 gedeeld door 2)	-3,56%

Risicobeheer

Renterisico's

In de wet Fido is een tweetal kwantitatieve normen opgenomen om ongewenste renterisico's te voorkomen. Deze kwantitatieve eisen zijn gericht op het bevorderen van een solide financiering en beperking van het renterisico.

Kasgeldlimiet

De kortlopende schuld wordt getoetst aan de hand van de kasgeldlimiet. Onder de kasgeldlimiet wordt het maximale bedrag verstaan dat de gemeente voor kortlopende leningen mag lenen in een bepaald jaar. Dit bedrag is gelijk aan 8,5 % van de begrotingsomvang. Dit komt voor Amstelveen overeen met een volume van ongeveer € 19,2 miljoen. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatig korte termijnfinancieringen. In Amstelveen is in 2017 in geen enkel kwartaal de financieringsbehoefte ingevuld via het aantrekken van kort geld. Ook in de eerste twee kwartalen van 2018 is sprake van een overschot aan liquide middelen.

Renterisiconorm

De Fido-norm voor lange financiering houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossing en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is: hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering. De norm geeft niet aan hoeveel een gemeente langlopend mag financieren, maar hoeveel zij maximaal mag aflossen. Onderdeel van de berekening vormt het bedrag aan renteherziening. Dit is voor Amstelveen niet van toepassing. Het betreft hier namelijk leningen waarbij op basis van de lening voorwaarden de rente door de tegenpartij eenzijdig kan worden opgezegd. De lening portefeuille bevat geen leningen met deze voorwaarde.

De renterisiconorm bedraagt voor Amstelveen ongeveer € 45,0 miljoen. Met andere woorden: de aflossing op de aangetrokken gelden mag in de komende jaren niet meer bedragen dan genoemd bedrag per jaar. Tot en met 2022 wordt op de leningportefeuille in een begrotingsjaar niet meer afgelost dan € 2,25 miljoen zodat ruimschoots aan de norm wordt voldaan.

Liquiditeitspositie

Amstelveen heeft een grote kasreserve. De jaarrekening 2017 meldt dat per 31 december € 82 miljoen staat uitgezet via schatkistbankieren. De verwachting bestaat dat het overschot de komende jaren terugloopt door onder andere het huisvestingsplan onderwijs inclusief huisvesting HWC.

Begin december 2015 is aan de BNG gevraagd of een deel van de 40-jarige lening van € 90 miljoen vervroegd afgelost kan worden. Dit is niet aantrekkelijk omdat alleen wordt verdiend wanneer de rente op het moment dat Amstelveen moet lenen aanzienlijk lager staat dan nu. Dit is onvoorspelbaar en vormt een risico dat niet past in het prudente/defensieve beleid. Ter indicatie: voor de lening van € 20 miljoen die afloopt in 2050 betekende dit dat een boeterente betaald moest worden van € 7,7 miljoen.

Rentevisie

Beleidsmatig wordt Amstelveen steeds minder afhankelijk van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Op basis van de meerjarige prognose met betrekking tot benodigde en beschikbare financieringsmiddelen wordt verwacht dat in de meerjarige financieringsbehoefte is voorzien. Daarnaast leidt het schatkistbankieren er toe dat overtollige liquiditeiten slechts bij het Rijk mogen worden uitgezet.

Kredietrisico en relatiebeheer

Het kredietrisico wordt beperkt doordat in het treasurystatuut eisen worden gesteld aan de tegenpartij. Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak worden garanties en zekerheden geëist. Hier wordt uitsluitend vanaf gezien als de gemeenteraad anders besluit. De gemeente Amstelveen heeft alleen beleggingen en uitzettingen die in het verlengde van de publieke taak liggen. Er wordt geen gebruik gemaakt van derivaten zoals opties, swaps en futures.

Momenteel heeft de gemeente aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten en Eneco. Per 31 december 2017 is het grootste deel van de liquide middelen uitgezet via schatkistbankieren. Daarnaast zijn nog bankrelaties met BNG, ING en Rabo.

Financiering

Langlopende leningen

In 2010 zijn stappen gezet om de vermogensbehoefte voor langere termijn in te vullen. Van vier bancaire instellingen zijn offertes ontvangen, waarbij het aanbod van de Bank Nederlandse Gemeenten als best passend bij de wens van Amstelveen is beoordeeld. Met deze lening heeft de gemeente tegen een tarief van gemiddeld 4,45% voor zeer lange termijn voorzien in haar financieringsbehoefte. Bij het bepalen van de looptijd van de lening is aansluiting gezocht bij de looptijd van de te financieren activa (met name riolering en onderwijshuisvesting).

Amstelveen neemt een lening van in totaal € 90 miljoen af met een looptijd van 40 jaar. Het te lenen bedrag is niet in één jaar geheel beschikbaar gekomen maar is in vier tranches tot en met eind 2013 opgenomen. Eind 2021 resteert van deze lening afgerond € 69 miljoen.

Langlopende uitzettingen en garantiestellingen

Amstelveen heeft een bedrag van € 9 miljoen met een looptijd tot en met 2020 uitgezet bij de BNG. Over dit bedrag ontvangt de gemeente een rentevergoeding van 7,35 procent.

De gemeente heeft een beperkt aantal garantiestellingen verstrekt aan sportverenigingen.

In de raadsvergadering van 15 juni 2016 heeft de raad ingestemd met het treffen van een bestemmingsreserve van € 1 miljoen voor de garantstelling voor de huurverplichting van de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond (KNLTB) voor het Nationaal Tennis Centrum (NTC) en bondskantoor.

Voor een nadere uiteenzetting ten aanzien van de gegarandeerde waarborg woningen, woningcorporaties en Nationale Hypotheek Garantie wordt verwezen naar de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing".

Treasuryfunctie

Treasurystatuut

In december 2015 heeft de raad ingestemd met de nieuwe verordening ex artikel 212, 213, 213a en het geactualiseerde treasurystatuut. In de raad van februari 2017 heeft de raad ingestemd met een geactualiseerde verordening artikel 212.

Financieringsfunctie reserves en voorzieningen

Een belangrijke functie van reserves en voorzieningen betreft de financieringsfunctie. Binnen een sluitende meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met jaarlijkse rentebaten van € 0,8 miljoen op het onderdeel algemene dekkingsmiddelen. Met de huidige interne rekenrente van 4,0 procent betekent dit dat hiervoor € 20 miljoen aan reserves en voorzieningen beschikbaar moet zijn (4,0 procent over € 20 miljoen genereert € 0,8 miljoen).

Wanneer de ontwikkeling van bestemmingsreserves en voorzieningen meerjarig wordt beschouwd, valt te constateren dat deze door de jaren heen gebruikt worden voor de doeleinden waarvoor ze in het leven zijn geroepen.

Het totaal aan egalisatie- en overige bestemmingsreserves bedraagt begin 2019 € 50 miljoen waarvan de reserve nieuwbouw HWC (€ 19 miljoen), sparen vooraf (€ 6 miljoen) en nieuwbouw Piet Heinschool (€ 6 miljoen) het grootste aandeel vormt.

Algemene reserve en bestemmingsreserve "sparen vooraf"

De algemene reserve is allereerst samen met de reserve "sparen vooraf" belangrijk als risicobuffer om tegenvallers op te vangen. Het door de raad vastgestelde minimumniveau voor de bufferfunctie is in de Kadernota 2018 bepaald op € 15 miljoen. Dit benodigde minimumbedrag wordt regelmatig getoetst op basis van een actuele risico-analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting en – rekening.

Uitgangspunt van beleid is verder, dat er niet voor verschillende begrotingsonderdelen afzonderlijke buffers (bestemmingsreserves) worden gevormd. Dat vormt ook het uitgangspunt voor de risico-analyse ter onderbouwing van de gewenste minimum-omvang van de gemeentebreed benodigde buffer. Nauw hieraan verbonden is, dat de algemene reserve tevens voldoende handelingsmarge biedt voor frictie- en transitiekosten en eenmalige beleidsintensiveringen c.q. bestuurlijke prioriteiten in brede zin.

Uiteindelijk is het bij uitstek een politiek-bestuurlijke integrale afweging om in onderlinge balans en samenhang de kaders te stellen voor de noodzakelijke en gewenste voeding en aanwending van zowel de algemene reserve als de reserve sparen vooraf.

Schuldpositie

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" staan kengetallen opgenomen die de financiële positie van gemeenten weergeven en die kunnen dienen ter vergelijking met andere gemeenten. Uit deze verplichte financiële kengetallen blijkt dat Amstelveen een sterke financiële positie heeft. De gemeente kan hierdoor tegenvallers opvangen, goed haar taken uitvoeren en hoeft haar inwoners en ondernemers niet overmatig te belasten.

4. Bijlagen

A Vertaaltabel programma/taakvelden

Programma 1 Sociaal Domein

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	F. Berkhout
6.2 Wijkteams	F. Berkhout
6.3 Inkomensregelingen	M. van Ballegooijen
6.4 Begeleide participatie	F. Berkhout
6.5 Arbeidsparticipatie	F. Berkhout
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	M. van Ballegooijen
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	M. van Ballegooijen
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	F. Berkhout
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	M. van Ballegooijen
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	F. Berkhout
7.1 Volksgezondheid	M. van Ballegooijen

Programma 2 Onderwijs en ontplooiing

4.1 Openbaar basisonderwijs	F. Berkhout
4.2 Onderwijshuisvesting	F. Berkhout
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	F. Berkhout
5.1 Sportbeleid en activering	R. Ellermeijer
5.2 Sportaccommodaties	R. Ellermeijer
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	F. Berkhout
5.4 Musea	H. Raat
5.5 Cultureel erfgoed	H. Raat
5.6 Media	R. Ellermeijer

Programma 3 Economie en duurzaamheid

3.1 Economische ontwikkeling	F. Gordon
3.3 Bedrijfsloket en -ontwikkelingen	F. Gordon
3.4 Economische promotie	F. Gordon

Programma 4 Openbare ruimte

2.1 Verkeer en vervoer	R. Ellermeijer
2.1 Verkeer en vervoer	R. Ellermeijer
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	F. Gordon
7.2 Riolering	F. Gordon
7.3 Afval	F. Gordon
7.4 Milieubeheer	F. Gordon
7.5 Begraafplaatsen	M. van Ballegooijen

Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	F. Berkhout
0.63 Parkeerbelasting	F. Gordon
2.2 Parkeren	F. Gordon
2.5 Openbaar vervoer	R. Ellermeijer
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	F. Gordon
8.1 Ruimtelijke ordening	F. Gordon
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	F. Gordon
8.3 Wonen en bouwen	R. Ellermeijer

Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid

0.1 Bestuur	burgemeester
0.2 Burgerzaken	burgemeester
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	burgemeester
1.2 Openbare orde en veiligheid	burgemeester

B Verloop reserves en voorzieningen

		bedrag x € 1.000			
		Saldo 1jan19	Saldo 1jan20	Saldo 1jan21	Saldo 1jan22
Algemene reserve		25.955	26.816	29.626	32.489
	<i>Dekking kapitaallasten</i>	<i>124.182</i>	<i>137.427</i>	<i>144.849</i>	<i>141.924</i>
divers	Dekking kapitaallasten	124.182	137.427	144.849	141.924
	<i>Egalisatiereserves</i>	<i>8.189</i>	<i>3.293</i>	<i>942</i>	<i>2.082</i>
4	Buitenruimte	6.617	2.144	-1.013	-638
4	Openbare verlichting (vervanging lichtmasten)	823	759	740	721
3	Egalisatie grondbedrijf (max € 500.000)	3	3	3	3
overhead	bedrijfsvoeringsfondsen	-1.383	-1.383	-1.383	-1.383
overhead	Ideaalcomplexen	2.128	1.770	2.594	3.379
	<i>Overige bestemmingsreserves</i>	<i>42.260</i>	<i>34.378</i>	<i>28.816</i>	<i>31.048</i>
6	FLO kosten brandweer	2.670	2.276	1.916	1.617
2	Nieuwbouw Piet Heinschool	5.907	2.362	34	34
4	Grote projecten	2.586	2.621	2.163	2.163
2	Nieuwbouw HWC	18.822	8.847	1.469	0
2	Overige toekomstige huisvestingsvoorzieningen	3.784	6.489	7.450	7.450
4	Energiebeleidsplan (incl. SLOK)	3	3	3	3
5	Startkoop Amstelveen en startersleningen	1.023	1.023	1.023	1.023
5	Monumenten zorg	127	127	127	127
5	Westwijkplein	2	2	2	2
5	Amstelveense bijdrage M51	246	0	0	0
2	KNLTB garantie	1.000	1.000	1.000	1.000
1	Innovatiefonds Zorg en Welzijn Amstelveen	121	0	0	0
AD	Stadshart	341	0	0	0
AD	Sparen vooraf	5.628	9.628	13.628	17.628
Totaal bestemmingsreserves		174.630	175.098	174.606	175.054
4	Afkoop onderhoud graven	6.890	6.899	6.878	6.835
4	Begraafplaats Zorgvlied	346	226	197	227
4	Riolering	1.822	1.611	1.255	899
4	Huishoudelijk afval	439	439	436	429
4	Bedrijfsafval	24	24	24	24
5	Facilitaire projecten	134	134	134	0
6	Sociaal statuut brandweer	8	8	8	8
AD	Alg. pensioenwet politiek ambtsdragers + wachtgeld	3.109	3.063	3.069	3.078
2/5	Onderhoud Vastgoed	8.125	9.491	10.854	12.216
1/5/AD	Dubieuze debiteuren	2.578	2.578	2.578	2.578
Totaal voorzieningen		23.473	24.473	25.433	26.293
Totaal		224.058	226.387	229.665	233.836

Per programma is een overzicht opgenomen van het verloop van de reserves en voorzieningen (zie hoofdstuk 2 Programmaplan).

Algemene reserve

De algemene reserve neemt in de komende periode toe tot een saldo van € 32 miljoen eind 2021. De door de raad vastgesteld minimale bufferfunctie bedraagt € 15 miljoen.

Bestemmingsreserves

Van het saldo bestemmingsreserves ultimo 2021 vormt de reserve dekking kapitaallasten qua volume het belangrijkste onderdeel. Het saldo van ongeveer € 140 miljoen betreft met name investeringen in onderwijsgebouwen. De komende jaren wordt het scholenbouwprogramma afgerond. Daarna zal de reserve geleidelijk afnemen door de jaarlijkse afschrijving.

De egalisereserves “buitenruimte”, en “openbare verlichting” moeten worden gezien in relatie met de op de programma's opgenomen budgetten. Via deze structurele bedragen in de begroting is het toekomstig onderhoud duurzaam geregeld. De concrete invulling en fasering vindt plaats via de integrale meerjarige planning en verantwoording van het Uitvoeringsprogramma Infra-Werken.

De grootste financiële post binnen overige bestemmingsreserves betreft de in de Kadernota 2017 getroffen brede reserve “sparen vooraf” met een structurele dotatie van € 4 miljoen. De drie onderwijshuisvesting gerelateerde reserves bedragen afgerond € 29 miljoen.

Voorzieningen

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen wordt ten laste van de onderhoudsvoorziening vastgoed gebracht. In de begroting is een structurele dotatie opgenomen op basis van het meerjarig gemiddeld benodigde bedrag over een looptijd van twintig jaar. De onttrekkingen voor het daadwerkelijke onderhoud kunnen van jaar tot jaar sterk fluctueren. Over de vermelde jaren wordt meer gestort dan onttrokken en de voorziening neemt toe van € 8 naar € 12 miljoen ultimo

Jaarlijks wordt bij opmaak van de programmarekening de wachtgeldverplichting (ongeveer € 3 miljoen) geactualiseerd.

C Subsidies & gemeentelijke jaarhuren voor gesubsidieerde instellingen

			bedrag x € 1.000	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2018	2019
Programma 1 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
Stichting Meldpunt Discriminatie regio Amsterdam	Klachtenbehandeling, voorlichting en advies.	Bestrijden en voorkomen discriminatie.	30	30
Stichting Vluchtelingenwerk Amstelland	Het verzorgen van de eerste opvang en het geven van maatschappelijke begeleiding bij het inburgeringsproces.	Sociale integratie.	356	360
Stichting Brentano Amstelveen	Coördinatie boodschappenplusbus.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	90	90
Stichting Brentano Amstelveen	Ondersteuningsaanbod t.b.v. woonservicezones	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	83	84
Stichting Vita Welzijn en Advies	Inzet WWZ-wijkteams in wijken.	Bevorderen ondersteuning en participatie kwetsbare burgers.	20	20
Stichting Vita Welzijn en Advies *	Maaltijdenfonds.	Ondersteuning gericht op het compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	20	0
Stichting Sociaal Steunpunt Amstelveen	Ondersteuning vrijwilligers organisatie.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	11	11
Stichting Alzheimer Nederland	Alzheimercafé.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van met name ouderen en hun mantelzorgers ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	2	2
Stichting Belklus	Vrijwilligers klussen bij ouderen.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van met name ouderen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	20	20
Stichting Kledingbank Amstelland	Kledingproject voor Amstelveense Minima, vluchtelingen en houders van de stadspas Amsterdam.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen van minima, vluchtelingen en houders van de (Geen suggesties).	13	14
Roads**	Maatjesproject: koppeling van burgers met GGZ problematiek aan burgers die hen sociaal maatschappelijk ondersteunen.	Ondersteuning gericht op het compenseren van beperkingen van burgers met psychosociale problematiek ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten en sociaal isolement en overlast te voorkomen.	41	0
Voedselbank Amstelveen	ondersteuning minima d.m.v. voedselpakketten	ondersteunen minima	15	16
Vrijwilligerscentrale	Werven, bemiddeling en training vrijwilligers /gespecialiseerde vrijwilligersketen: coördinatie (gespecialiseerde) vrijwilligersinzet ten behoeve van burgers.	Ondersteuning van vrijwillige inzet: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt. Tevens ondersteuning en bevorderen participatie.	260	263

Mantelzorgsteunpunt (Osira-Amsteling)	Ondersteuning mantelzorgers.	Ondersteuning van mantelzorgers: beperkingen van mensen compenseren door oplossingen dicht bij de inwoner te ondersteunen, waarbij de inwoner zelf en de sociale omgeving een zo groot mogelijke rol speelt.	184	186
Stichting Vita Welzijn en Advies, Zonnehuisgroep Amstelland	Het opzetten en uitvoeren van vrij toegankelijke dagstructureringsactiviteiten.	Realiseren dagstructurering als algemene voorziening in wijken voor inwoners met lichte beperkingen.	153	155
inloopinitiatieven voor kankerpatiënten in Villa Randwijck en Alleman	Coördinatie en ontmoetingsactiviteiten.	Ondersteuning kankerpatiënten en hun naasten door ervaringsdeskundigen.	6	7
Diverse instellingen OGGZ ***	Aanpak depressie, aanpak alcohol en drugsgebruik, overbelaste mantelzorgers en introductie crisis kaart.	Ondersteuning aan inwoners met ernstige psychische en/of verslavingsproblemen, vaak gepaard gaand met multiproblematiek en zorgmijdend gedrag, teneinde de maatschappelijke deelname te vergroten en sociaal isolement en overlast te voorkomen, alsmede het bijdragen aan een integrale benadering en voorkoming van zwaardere problematiek bij deze doelgroepen	0	318
Carafit, De Schakel Vrijtijdsvereniging, Stichting De Regenboog, Stichting De Vrijbouter, Stichting Paardrijden	Ondersteuning vrijetijdsbesteding verstandelijk gehandicapten.	Ondersteuning gericht op het (collectief) compenseren van beperkingen ten einde de maatschappelijke deelname te vergroten.	30	31
Vrijwilligerscentrale Amstelland	Uitvoering maatschappelijke stages	Stimuleren vrijwilligerswerk / maatschappelijke participatie en algemene ontwikkelingen jeugd	42	42
AanZ-Amstelveen	Coördinatie van activiteiten, wijkwelzijnswerk en beheer van wijkcentra.	Bevorderen sociale samenhang, infrastructuur, verbeteren en behoud van de woon- en leefomgeving in de Amstelveense wijken.	1.224	1.239
Diverse bewonersinitiatief groepen	Coördinatie van activiteiten.	Bevorderen sociale samenhang.	284	288
Stichting Dorpshuis Nes a/d Amstel	Diverse activiteiten gericht op maatschappelijke participatie bewoners Nes aan de Amstel.	Bevorderen sociale infrastructuur Nes aan de Amstel.	14	14
Amstelveense aanvrager obv subsidieregeling 'Fonds Doen'	Projectmatige activiteit voor en door jongeren, begeleid door een ondersteuningsorganisatie.	Stimuleren initiatieven van jongeren.	0	
St. Brijder, GGD	Voorlichting op onder meer scholen.	Preventie alcohol- en drugsgebruik.	33	34
Stichting Kinderland/ Stichting Ons Vakantiekamp	Vakantiekamp voor Amstelveense kinderen.	Vrijtijdsaanbod voor de jeugd in de zomervakantie.	27	27
Amstelveense scoutingverenigingen obv de subsidieregeling Scouting	Accommodatie en scoutingactiviteiten voor Amstelveense jeugdleden.	Vrijtijdsaanbod voor de jeugd.	155	157
6.2 Wijkteams				
Stichting Humanitas	Getrainde vrijwilligers bieden steun en praktische hulp aan ouders van Amstelveense gezinnen met tenminste één kind jonger dan 6 jaar met het opvoedingsondersteuningsprogramma Homestart.	Preventieve jeugdzorg ter bevordering van de veiligheid en gezondheid van jeugdigen en gezinnen en ter voorkoming van het verergeren van bestaande problematiek.	67	68
Sezo	Opvoedspreekuren.	Preventieve jeugdzorg ter bevordering van de veiligheid en gezondheid van jeugdigen en gezinnen en ter voorkoming van het verergeren van bestaande problematiek.	43	43

totaal programma 1 Sociaal Domein		3.223	3.519
-----------------------------------	--	-------	-------

* Er wordt geen subsidie verstrekt voor het maaltijdenfonds. De daadwerkelijk gemaakte kosten worden in rekening gebracht bij de gemeente.

** De subsidie aan Roads is vanaf 2019 opgenomen in de regel 'Diverse instellingen OGGZ'. De subsidie of de activiteiten eindigen niet.

*** Centrumgemeente Amsterdam keert sinds 2017 de OGGZ-middelen aan elke Amstelland-gemeente afzonderlijk uit. Hierdoor verleent Amstelveen geen subsidies meer namens de andere Amstelland-gemeenten. Om die reden zijn de OGGZ-subsidies in deze regel voor het eerst opgenomen in de subsidiebijlage. Vanwege de inhoudelijke samenhang is de bestaande – lokale – subsidie aan instelling Roads aan deze regel toegevoegd.

			bedrag x € 1.000	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2018	2019
Programma 2 Onderwijs en ontplooiing				
4.1 Openbaar basisonderwijs				
Stichting Amstelwijs	Exploitatiebijdrage aan de openbare basisschool in Nes aan de Amstel die onder de opheffingsnorm valt.	Basisonderwijs beschikbaar houden in Nes.	119	121
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
Amstelwijs	Bovenschoolse voltijd taalklassen voor nieuwkomers	De Nederlandse taal leren aan nieuwkomers, gericht op instroom in het reguliere onderwijs.	112	113
Onderwijsgroep Amstelland	Bovenschoolse deeltijd taalklassen voor nieuwkomers	De Nederlandse taal leren aan nieuwkomers, gericht op instroom in het reguliere onderwijs.	68	69
Stichting Wereldbuur	Coördinatie Taalhuis, waaronder het werven en begeleiden van laaggeletterden en vrijwilligers	Laaggeletterdheid bestrijden en de sociale samenhang bevorderen door uitwisseling tussen burgers op het gebied van de Nederlandse taal.	41	41
OnderwijsAdvies	Preventieve logopedie op Amstelveense kinderopvanginstellingen en bij de GGD.	Vroegstijdige onderkenning van problematiek in de spraak-taalontwikkeling van jonge kinderen ter voorkoming van onderwijsachterstanden.	85	86
Ons Tweede Thuis	Opstap en Opstapje: Gezinsprogramma's die de onderwijskansen van jonge kinderen met een (taal)achterstand vergroten.	Bestrijden onderwijsachterstanden.	98	99
Amstelveense onderwijsinstellingen obv subsidieregeling Kwaliteitsimpuls onderwijs	Kwaliteitsprojecten van Amstelveense basisscholen.	Projectmatige ondersteuning van basisscholen bij hun ambitie om het onderwijs voor hun leerlingen te verbeteren.	428	437
Amstelveense onderwijsinstellingen obv subsidieregeling 'Brede school'.	Projecten van brede scholen die ondersteunend zijn aan de start of doorontwikkeling van de brede school of gericht zijn op kwetsbare kinderen.	Ondersteuning van partners binnen brede school op basis van de nota Onderwijsbeleid.	71	72
Kindercentrum De Stoel, KinderRijk Dagopvang B.V., Stichting Opvang Anders, Wolkewietje **	Peuterarrangementen en kindplaatsen vve	Bestrijden onderwijsachterstanden.	486	571
5.1 Sportbeleid en activering				
Amstelveense sportverenigingen obv subsidieregeling Jeugdsportstimulering	Verlaagde contributie voor jeugdleden.	brede sportdeelname Amstelveense jeugd.	30	30
Sportservice Noord-Holland	Activiteiten ter ondersteuning van individuele gehandicapte sporters en sportverenigingen en ter promotie van aangepaste sport.	Het sportaanbod voor mensen met een beperking te stimuleren en te optimaliseren.	14	15
Stichting Amstelveens Sportbedrijf	Projectmatige activiteiten ten behoeve van breedtesport.	Sportstimulering.	532	539
Amstelveense aanvragers	Breedte- en topsportevenementen obv subsidie regelingen	Sportstimulering.	51	52
Amstelveense aanvragers	Projectmatige activiteiten ten behoeve van breedtesport.	Sportstimulering.	13	14

Stichting Amstelveens Sportbedrijf *	Beheer en exploitatie van alle gemeentelijke binnen –en buitensportaccommodaties, sportstimulering en advisering aan gemeente over sportbeleid.	Goede en goedkope dienstverlening aan verenigingen, huurders en bezoekers van de sportaccommodaties die veilig, schoon en attractief zijn.	3.030	3.160
RKAVIC	Onderhoud velden.	Uitvoering overeenkomst over gemeentelijk aandeel in de onderhoudskosten van de velden.	33	33
Hockeyvereniging HIC	Onderhoud velden.	Uitvoering overeenkomst over gemeentelijk aandeel in de onderhoudskosten van de velden.	41	41
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie				
Stichting Muziek- en Dansschool Amstelveen	Muziek- en dansonderwijs vooral gericht op Amstelveense jongeren met groepsgerichte activiteiten.	Bevorderen cultuurdeelname en -educatie en versterken culturele klimaat.	915	927
Stichting Volksuniversiteit Amstelland	Onderwijs aan volwassenen.	Onderwijs aan volwassenen gericht op persoonlijke ontplooiing.	143	145
Stichting Amstelveen Oranje	Viering nationale feestdagen Koningsdag (en -nach), 4 en 5 mei.	Bevorderen historisch besef van huidige en toekomstige generaties.	47	47
Stichting Kunst en Cultuur Noord Holland	Organiseren van culturele projecten, evenementen en ontmoetingen, ontwikkelen van diensten en producten.	Vergroten cultuurparticipatie, verhogen professionaliteit producenten, opdrachtgevers en afnemers en samenwerking tussen publieke en private partijen verbeteren.	1	1
Stichting Amstelveense Kunstbelangen	Cursusactiviteiten op het gebied van beeldende kunst voor beginners en gevorderden.	Bevorderen actieve cultuurparticipatie.	14	14
Comité Herdenking Gevallen in Nederlands Indië	Jaarlijkse herdenking 14 augustus.	Bevorderen historisch besef van huidige en toekomstige generaties.	1	1
Cultuurcentrum VU Griffioen	Activiteiten Griffioen.	Aantrekkelijke woonomgeving Uilenstede.	2	2
Stichting Sinterklaas Comité Amstelveen	Intocht St. Nicolaas.	Bevorderen saamhorigheid.	1	1
Stichting Amstelveenweb	Het onderhouden van een website over de gemeente Amstelveen met betrekking tot historie, nieuws en gebeurtenissen van de gemeente Amstelveen en van publieke organisaties.	Het geven van informatie en educatie aan potentiële bezoekers van de gemeente Amstelveen, aan inwoners van deze gemeente en daarbuiten, over de gemeente Amstelveen.	5	5
Stichting Beeldende Kunst/ Kunstuitleen Amstelveen	Uitlenen van kunstwerken, kunstverwerving, tentoonstellingen en educatie ten behoeve van particulieren, instellingen en bedrijven.	Een breed publiek in contact brengen met hedendaagse beeldende kunst. Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	19	19
Stichting Amstelveens Poppentheater	Kindervoorstellingen in het theater.	Stimuleren passieve cultuurparticipatie kinderen.	116	118
Stichting Schouwburg Amstelveen	Voorstellingen in de grote en de kleine theaterzaal.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart, versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	1.413	1.430
Stichting p60	Podium bieden voor pop, cultuur en media en verhuur van oefenruimtes met inzet van vrijwilligers.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen. Uitvoering geven aan het jongerenbeleid.	643	651
Cultuurcentrum VU, Griffioen/ Filmhuis Uilenstede	Voorstellingen in de filmzaal.	Versterken leefklimaat Uilenstede.	4	4
Stichting Theater het Amsterdamse Bos	Voorstellingen in het openluchttheater.	Bevorderen cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	4	4

Amstelveense verenigingen voor amateurkunst obv de subsidieregeling stimulerend amateurkunst	Projecten op het gebied van amateurkunst en de activiteiten van de Christelijke Oratorium Vereniging Amstelveen, Pauluskoor, Operette- en Musicalvereniging, Muziekvereniging Bovenkerk, Amstelveens Symfonie Orkest, Toneelvereniging Bovenkerk, Toneelgroep D.	Stimuleren actieve cultuurdeelname.	59	59
Stichting Beeldende Kunst/ Kunstuitleen Amstelveen	Organiseren atelierroute.	Een breed publiek in contact brengen met hedendaagse beeldende kunst.	16	16
Stichting Cobra Kunstprijz Amstelveen	De prijs, geldbedrag en tentoonstelling met publicatie in het Cobra Museum, wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een beeldend kunstenaar die in Nederland woonachtig is, of met Nederland verbonden is.	Versterken van het culturele klimaat in Amstelveen en het stimuleren van talent.	15	15
Amstelveense aanvrager op basis van de subsidieregeling incidentele subsidies innovatieve projecten / activiteiten / festivals	Projectmatige (multidisciplinaire) activiteiten van Amstelveense instellingen en particulieren.	Bevorderen cultuurdeelname en versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	51	52
Amstelveense aanvragers op basis van de regeling Promotie Amstelveense kunstenaars.	Projectmatige activiteiten van Amstelveense instellingen en kunstenaars.	Promotie Amstelveense kunstenaars.	36	37
5.4 Musea				
Stichting Cobra Museum voor Moderne Kunst Amstelveen	Openstelling museum en het organiseren van ten minste 1 tentoonstellingsprogramma.	Bevorderen cultuurdeelname en in samenwerking met de cultuurinstellingen in het stadshart versterken van het culturele klimaat in Amstelveen.	1.158	1.173
5.5 Cultureel erfgoed				
Vereniging Historisch Amstelveen	Publicaties, website, lezingen, excursies, onderzoek en collectievorming over de geschiedenis van Amstelveen.	De lokale geschiedenis bestuderen, vastleggen en openstellen voor publiek en de belangstelling voor geschiedenis stimuleren.	18	18
Amstelveense aanvragers obv de Monumentenverordening	Instandhouding (onderhoud en restauratie) van het monument.	Monumentenzorg.	90	90
5.6 Media				
Stichting Amstelland Bibliotheken	Uitvoeren van de kernfuncties van een basisbibliotheek met ruime openstelling en een interactieve website.	Laagdrempelige en deskundige toegang tot alle bronnen van kennis, cultuur en verbeelding in onze samenleving.	1.932	1.956
Dorpsraad Nes a/d Amstel, Aagje Deken	Aanschaf media.	Bibliotheekvoorziening in Nes aan de Amstel.	1	1
Stichting RTV Amstelveen	Uitzendingen op radio en tv.	Uitvoering geven aan de zorgplicht voor de bekostiging van de lokale omroep volgens de mediawet.	74	75
totaal programma 2 Onderwijs en ontplooiing			12.030	12.354

* toename betreft correctie bezuiniging sport en brede impuls combinatiefuncties.

** toename vanwege wachtlijsten VVE.

			bedrag x € 1.000	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2018	2019
Programma 4 Openbare ruimte				
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie				
Stichting Vrijwilligers Speelboerderij Elsenhove	Ondersteuning bij de organisatie van (kinder-)activiteiten en werkvrijdagen, waarop door vrijwilligers grotere klussen worden uitgevoerd.	Natuur- en milieueducatie en inzet vrijwilligers.	4	5
7.4 Milieubeheer				
Aanvragers o.b.v. subsidieregeling Duurzaamheidsfonds gemeente Amstelveen *	Haalbaarheidsonderzoek duurzaamheidsprojecten energie	Bijdrage aan een beter werk- en woonklimaat in Amstelveen door (nieuwe) lokale bedrijvigheid en initiatieven te faciliteren die substantieel bijdragen aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving	38	0
totaal programma 4 Openbare ruimte			42	5

* Het subsidiebudget Duurzaamheidsfonds betreft een eenmalig budget.

			bedrag x € 1.000	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2018	2019
Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid				
0.1 Bestuur				
Amstelveense aanvrager obv subsidieregeling Internationale initiatieven	Internationale initiatieven.	Voorlichting en bewustwording met betrekking tot internationale samenwerking en het internationale karakter van Amstelveen.	16	16
1.2 Openbare orde en veiligheid				
Stichting Slachtofferhulp Amsterdam-Amstelland	Kosteloze ondersteuning aan slachtoffers van misdrijven en ernstige verkeersongelukken.	Ondersteuning gericht op zelfredzaamheid en weerbaarheid van het slachtoffer.	20	21
Stichting Beterburen	Kosteloze bemiddeling door vrijwilligers bij verstoorde relaties tussen burens.	Veilige stad zonder overlast waarbij inwoners invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.	27	27
Amstelveense aanvrager obv de subsidieregelingen (kleine) veiligheidsprojecten voor particulieren, onder voorbehoud van vaststelling Actieplan integrale veiligheid 2014.	Veiligheidsprojecten in de wijken geïnitieerd door georganiseerde particulieren.	Uitvoering integraal veiligheidsbeleid 2011-2014 ten einde veiligheid en gevoel van veiligheid te verbeteren.	10	10
Amstelveense aanvrager obv de subsidieregelingen (kleine) veiligheidsprojecten voor bedrijven, onder voorbehoud van vaststelling Actieplan integrale veiligheid 2014.	Veiligheidsprojecten voor bedrijven.	Uitvoering integraal veiligheidsbeleid 2011-2014 ten einde veiligheid en gevoel van veiligheid te verbeteren.	10	10
totaal programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid			83	84

			bedrag x € 1.000	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2018	2019
Programma 7 Bedrijfsvoering				
0.4 Ondersteuning organisatie				
Groenraad Amstelveen	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van het groenbeleid.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2016.	9	9
Advies Commissie Wonen	Vanuit vakkennis en ervaringsdeskundigheid adviseren over ruimtelijke ontwikkeling en bijdragen aan de gebruikerskwaliteit van woningen en woonomgeving uit het oogpunt van de toekomstige bewoner.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2016.	6	6
Participatieraad Sociaal Domein	Vanuit ervaringsdeskundigheid en als vertegenwoordiging van een georganiseerde achterban advies geven aan het college over de ontwikkeling van het sociaal beleid en de sociale leefomgeving.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2016.	34	35
Cliëntenraad Minima	Vanuit ervaringsdeskundigheid advies geven aan het college over uitvoeringsaangelegenheden die de minima betreffen.	Uitvoering geven aan de verordening procedure en vormgeving structurele participatie gemeente Amstelveen 2016.	20	20
totaal programma 7 Bedrijfsvoering			69	70

			bedrag x € 1.000	
Instelling	Gesubsidieerde activiteit	Doelstelling	2018	2019
totaal			15.405	16.027

begroting x € 1.000

Begrote jaarhuren 2018 voor de gesubsidieerde instellingen				
Object	Huurder	Bijzonderheden	Jaarhuur 2018	Jaarhuur 2019
Amsterdamseweg 247	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportvelden	14	20
Burg. Haspelslaan 137a	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	20	21
Dr. Schaepmanlaan 4 *	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	18	0
Laan Rozenburg 4	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	18	18
Laan Rozenburg 15	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	19	20
Landtong 12	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	19	20
Landtong 14/14T	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal/tafeltennis	25	26
Langs de Akker 3	St. Amstelveens Sportbedrijf	sporthal	133	135
Lindenlaan 334 a	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	18	18
Noorddammerweg 48 C	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportvelden	26	17
Noorddammerweg 55	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	17	17
Oostelijk Hafond 445	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	19	20
Orion 3	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportzaal	57	58
Ouderkerkerlaan 14	St. Amstelveens Sportbedrijf	turnzaal odin	18	18
Pandora 3	St. Amstelveens sportbedrijf	sportzaal	74	76
Pandora 7	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	19	19
Sportlaan 25	St. Amstelveens Sportbedrijf	bedrijfsruimte SAS	30	31
Sportlaan/Startbaan Sportpark Janselaan	St. Amstelveens Sportbedrijf	sportvelden	77	69
Van der Hooplaan 239	St. Amstelveens Sportbedrijf	zwembad	789	801
Zeelandiahoeve 9	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	21	22
Jane Addamslaan 11	St. Amstelveens Sportbedrijf	dubbele gymzaal	38	39
Sportlaan 29	St. Amstelveens Sportbedrijf	4 gymzalen	87	88
Appellaan 6	St. Amstelveens Sportbedrijf	turnzaal	13	13
Mr. P.J.M. Aalberselaan 39	St. Amstelveens Sportbedrijf	gymzaal	18	19
totaal	St. Amstelveens Sportbedrijf	met subsidie	1.587	1.585
Den Bloeienden Wijngaerd 1	interne verrekening	wijkcentrum	37	37
Groenhof 140	interne verrekening	wijkcentrum	74	75
Orion 3	interne verrekening	wijkcentrum	72	73
Westwijkplein 1-7	interne verrekening	wijkcentrum	87	88
totaal	interne verrekening met budget Sociale Samenhang	met subsidie	270	273
Stadsplein 102	St.Amstelland Bibilotheken	bibliotheek Stadshart	198	201
Westwijkplein 1	St.Amstelland Bibilotheken	bibliotheek Westwijk	93	93
totaal	St.Amstelland Bibilotheken	met subsidie	291	294
Stadsplein 99	St.Muziek-en Dansschool A'veen	muziek- en dansschool	95	96
totaal	St.Muziek-en Dansschool A'veen	met subsidie	95	96
Stadsplein 97	St.Volksuniversiteit Amstelland	volwassenen educatie	116	118
Stadsplein 100	St.Schouwburg Amstelveen	schouwburg	410	416
Stadsplein 100A	St. Poppodium Amstelveen	poppodium	121	123
Sandbergplein 1	St. Cobra museum voor Moderne Kunst A'veen	museum	357	362
Wolfert van Borsselenweg 85a	St. A' veens Poppentheater	poppentheater	52	52

totaal	culturele instellingen	met subsidie	1.056	1.071
Amsteldijk 143	Stichting Jonge Woudlopers	scouting	14	14
Princesselaan 1, De Uiterdon	Stichting De Uiterdon	De Uiterdon	14	14
Princesselaan 2, De Uiterdon II	Stichting De Uiterdon	De Uiterdon	12	13
Princesselaan 3, Margarita	Stichting Scouting Margarita Groep	scouting	16	16
Princesselaan 4, Livingstone	Stichting Scouting Livingstone	scouting	16	16
Princesselaan 5, Guy de Lariquaudie	Stichting Guy de Larigaudie	scouting	16	16
Zetterij 14	Stichting Scouting Westwijk	scouting	29	30
totaal	scouting	met subsidie	117	119
Galjoen 4	Stichting Kledingbank	kledingbank	13	13
Keizer Karelweg 94 B	Vereniging de Schakel	verenigingsruimte	22	21
Noorddammerweg 1	St. Noorddamcentrum	ontmoetingscentrum	56	56
Orion 19a	Ver. Historisch Amstelveen	expositieruimte	19	19
Orion 19b	RTV Amstelveen	lokale omroep	17	17
Ouderkerkerlaan 15	St.A'veense Kunstbelangen,ateliers	verenigingsruimte	23	22
Smeenklaan 1	Vita	verenigingsruimte	64	65
totaal	Overig	met subsidie	214	213
totaal	interne verrekening interne verrekening met budget Cultuur	atelierruimten met subsidie	40 40	40 40
Totaal			3.670	3.691

* Gymzaal aan Dr. Schaepmanlaan 4 wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw Piet Hein (incl. gymzaal).

D Meerjarenbalans

bedrag x € 1 mln.

	2018	2019	2020	2021	2022
Bezittingen (bedragen x € 1 miljoen)					
A.1.2 Materiële vaste activa	220,6	222,3	237,7	246,0	244,2
- Riolering	68,0	66,8	70,9	74,0	77,1
- Sport	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3
- Bedrijfsgebouwen t.l.v. exploitatie	25,2	23,9	23,9	23,5	22,6
- Gronden *)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
- Bedrijfsgebouwen / bedrijfsmiddelen *)	24,8	31,0	33,1	34,2	33,4
- Combigebouwen *)	75,5	73,0	84,6	90,3	87,6
- Onderwijshuisvesting *)	13,5	14,8	13,6	13,2	13,7
- Overige investeringen	12,1	11,2	10,3	9,3	8,4
A.1.3 Financiële vaste activa	21,7	22,1	22,1	13,0	13,0
- Deelnemingen Eneco en BNG	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
- Overige uitzettingen > 1 jaar	5,0	5,3	5,3	5,3	5,3
A.2.1 Voorraden	-1,3	4,4	3,0	-0,7	0,0
- Gronden in exploitatie	-1,6	4,0	2,6	-1,0	-0,4
- idem; voorziening	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Voorraden	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
A.2.2 tm A.2.4 Vorderingen < 1 jaar	51,9	61,7	46,9	51,5	54,5
- Vorderingen / liquide middelen	54,5	64,3	49,5	54,1	57,0
- voorziening dubieuze debiteuren	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6
Totaal bezittingen per 1 januari	293,0	310,5	309,7	309,8	311,6
*) Betaald uit bestemmingsreserves; zie eigen vermogen					
Schulden					
P.1.1 Eigen vermogen: algemene reserve	40,0	26,0	26,8	29,6	32,5
P.1.1 Eigen vermogen: bestemmingsreserve	137,5	170,3	170,0	168,5	168,9
- Dekking kapitaallasten materiële vaste activa *)	114,7	119,9	132,3	138,7	135,7
- Sparen vooraf	1,6	5,6	9,6	13,6	17,6
- Groot onderhoud wegen	3,1	3,6	1,5	-0,2	0,9
- Vervanging bedrijfsmiddelen	2,9	2,1	1,8	2,6	3,4
- Overige bestemmingsreserves	15,2	39,0	24,7	13,8	11,2
P.1.2 Voorzieningen	19,9	20,9	21,9	22,9	23,7
- FPU/FLO/wachtgeld	4,0	3,1	3,1	3,1	3,1
- Afkoop onderhoud graven + afkoopsommen	6,8	6,9	6,9	6,9	6,8
- Onderhoud Vastgoed	5,5	8,1	9,5	10,9	12,2
- Egalisatie riolering, afval en Zorgvlied	2,9	2,6	2,3	1,9	1,6
- Overige voorzieningen	0,7	0,1	0,1	0,1	0,0
P.1.3 Vaste schulden > 1 jaar	78,0	75,7	73,5	71,2	69,0
P.2 Schulden < 1 jaar	17,6	17,6	17,6	17,6	17,6
*) Zie materiële vaste activa					
Totaal schulden per 1 januari	293,0	310,5	309,7	309,8	311,6

E Overzicht structurele en eenmalige middelen

Nr. Omschrijving	2019			2020	2021	2022
	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo

1 Sociaal domein

a) incidentele baten/lasten	214		214	149	62	0
b) structurele lasten/baten	67.187	24.152	43.035	42.456	42.397	42.365
c) totaal lasten/baten	67.401	24.152	43.249	42.605	42.459	42.365
d) incidentele reservemut.			0			
e) structurele reservemut.		121	-121			
f) totaal resultaat	67.401	24.273	43.128	42.605	42.459	42.365

2 Onderwijs en ontplooiing

a) incidentele baten/lasten	1.037		1.037	1.000		
b) structurele lasten/baten	21.731	3.192	18.539	18.349	19.625	19.635
c) totaal lasten/baten	22.768	3.192	19.576	19.349	19.625	19.635
d) incidentele reservemut.	4.050		4.050	1.000		
e) structurele reservemut.	14.520	18.674	-4.154	-3.974	-4.186	-4.210
f) totaal resultaat	41.338	21.866	19.472	16.375	15.439	15.425

3 Economie en duurzaamheid

a) incidentele baten/lasten	250		250	0	0	0
b) structurele lasten/baten	2.666	647	2.019	1.017	1.017	1.017
c) totaal lasten/baten	2.916	647	2.269	1.017	1.017	1.017
d) incidentele reservemut.			0			
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	2.916	647	2.269	1.017	1.017	1.017

4 Openbare ruimte

a) incidentele baten/lasten	947	0	947	-200	-2.149	-5.773
b) structurele lasten/baten	41.433	25.199	16.234	16.380	16.353	16.315
c) totaal lasten/baten	42.380	25.199	17.181	16.180	14.204	10.542
d) incidentele reservemut.		758	-758	205	2.149	5.773
e) structurele reservemut.	10.293	10.293	0			
f) totaal resultaat	52.673	36.250	16.423	16.385	16.353	16.315

Nr. Omschrijving	2019			2020 Saldo	2021 Saldo	2022 Saldo
	Lasten	Baten	Saldo			

5 Ruimtelijke ontwikkeling

a) incidentele baten/lasten	659	3.801	-3.142	507	30	0
b) structurele lasten/baten	17.321	17.001	320	-360	-519	-458
c) totaal lasten/baten	17.980	20.802	-2.822	147	-489	-458
d) incidentele reservemut.			0			
e) structurele reservemut.	10	1.549	-1.539	-895	-744	-895
f) totaal resultaat	17.990	22.351	-4.361	-748	-1.233	-1.353

6 Bestuur, bevolking en veiligheid

a) incidentele baten/lasten	979	0	979	360	299	193
b) structurele lasten/baten	14.683	2.168	12.515	12.529	12.529	12.529
c) totaal lasten/baten	15.662	2.168	13.494	12.889	12.828	12.722
d) incidentele reservemut.		394	-394	-360	-299	-193
e) structurele reservemut.			0			
f) totaal resultaat	15.662	2.562	13.100	12.529	12.529	12.529

7 Bedrijfsvoering

a) incidentele baten/lasten	0	700	-700	-700	-700	-700
b) structurele lasten/baten	49.145	21.405	27.740	27.643	27.646	27.716
c) totaal lasten/baten	49.145	22.105	27.040	26.943	26.946	27.016
d) incidentele reservemut.			0			
e) structurele reservemut.	2.356	2.971	-615	-468	-471	-541
f) totaal resultaat	51.501	25.076	26.425	26.475	26.475	26.475

8 Algemene dekkingsmiddelen

a) incidentele baten/lasten		1.349	-1.349	-1.312	-62	0
b) structurele lasten/baten	7.522	127.490	-119.968	-120.134	-119.838	-119.381
c) totaal lasten/baten	7.522	128.839	-121.317	-121.446	-119.900	-119.381
d) incidentele reservemut.			0			
e) structurele reservemut.	4.000		4.000	4.000	4.000	4.000
f) totaal resultaat	11.522	128.839	-117.317	-117.446	-115.900	-115.381

TOTAAL-GENERAAL

a) incidentele baten/lasten	4.086	5.850	-1.764	-196	-2.520	-6.280
b) structurele lasten/baten	221.688	221.254	434	-2.120	-790	-262
c) totaal lasten/baten	225.774	227.104	-1.330	-2.316	-3.310	-6.542
d) incidentele reservemut.	4.050	1.152	2.898	845	1.850	5.580
e) structurele reservemut.	31.179	33.608	-2.429	-1.337	-1.401	-1.646
f) totaal resultaat	261.003	261.864	-861	-2.808	-2.861	-2.608

F Bestuurlijke planning

nr.thema	Bron:	Omschrijving actiepunt	Raad / College	Planning 2019
1		Programma 1 Sociaal Domein		
		Beleidsplan jeugdhulp (2019-2022)	Raad	1e helft
		Wmo-nota (2019-2022)	Raad	1e helft
		Nota Participatiewet (2019-2022)	Raad	1e helft
2		Programma 2 Onderwijs en ontplooiing		
		Aanpassen van het gemeentelijk beleid Voor- en vroegschoolse educatie als gevolg van de wijzigingen in rijksbeleid OnderwijsAchterstanden	College	
		Planvorming scholenbouw Landtong	Raad	2e helft
		Advisering nieuwe toewijzing uitzendlicentie lokale omroep	Raad	1e helft
		Samenstellen nieuwe cultuuragenda	Raad	1e helft
		Herijking subsidierelatie Cobra Museum	Raad	2e helft
		Besluitvorming over uitbreiding cultuurstip	Raad	2e helft
		Herijking subsidie P60	Raad	1e helft
		Beoordeling ambities en subsidierelatie museum Jan van der Togt	Raad	1e helft
3		Programma 3 Economie en Duurzaamheid		
		Bepalen visie en inzet Amstelveen op de ontwikkeling van Schiphol op de middellange termijn	College	1e helft
		Duurzaamheidsfonds Amstelveen evaluatie en vervolg.	College	2e helft
4		Programma Openbare ruimte		
		Ontwerp verdubbeling/capaciteitsverruimende maatregelen op de Bovenkerkerweg tussen de bebouwdekomgrens en Dr. Willem Dreesweg. Opstellen kostenraming, subsidieaanvraag en kredietaanvraag.	Raad	1e helft
		Actualiseren Uitvoeringsprogramma verkeer	Raad	1e helft
		Uitwerking voorkeursvariant en opstellen kostenraming en dekkingsplan voor maatregelen lange termijn	College	1e helft
5		Programma Ruimtelijke ordening		
		Uitvoeringsprogramma VTH 2019-2020	College	1e helft
		Jaarrapportage SO 2019	College	1e helft
		Vaststellen bestemmingsplan A9	Raad	1e helft
		Sluiten samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat inzake scopewijzigingen overkappingen Oude Dorp, Stadshart (bomenbrug) en Meander	College	1e helft
		Opstellen voorlopig ontwerp inrichting overkapping Meander	College	1e helft
		Vaststellen bestemmingsplan Uithoornlijn (inclusief onteigeningsplan)	Raad	1e helft
		Planvorming Rembrandtwegpassage	College	2e helft
		Planvorming entreegebied A9/Stadshart zuidwest	College	2e helft
		Groen licht omgevingsvergunning Rembrandtpassage	Raad	2e helft

nr.thema	Bron:	Omschrijving actiepunt	Raad / College	Planning 2019
		Groen licht omgevingsvergunning locatie Tanuki	Raad	2e helft
		Planontwikkeling herontwikkeling Cultuurstrip en bioscoop	College	
		Planvorming herinrichting openbare ruimte Stadsplein en Rembrandtweg (o.a. t.b.v. de markt)	College	
		Planvorming herontwikkeling busstation en passage bomenbrug-busstation-Stadsplein	College	
		Opstellen Woonvisie 2018-2022	College	
		Reactie op Vervoerplan 2020	College	1e helft
		Bijstelling beleid parkeerregulering	Raad	1e helft
		Inzet scanscooter	College	1e helft
		Visie/meerjarenplan Parkeren	Raad	1e helft
		Besluitvorming over toekomstige huisvesting wijkcentra Alleman, Pluspunt en Noorddamcentrum	Raad	1e helft
		Besluitvorming over verduurzaming gebouwenvoorraad	Raad	1e helft
6		Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid		
		Uitvoeringsprogramma VTH 2019-2020	College	1e helft
		Jaarrapportage VTH 2018 vaststellen	College	1e helft
		Vaststellen en uitvoeren integraal veiligheidsplan 2019-2022	Raad	1e helft
		Opstellen en vaststellen actieplan veiligheid	College	1e helft
		Vaststellen integrale wijziging APV	Raad	2e helft
		Financiële jaarstukken Vraa 2018	Raad	1e helft
		Schijnwerper in de wijk: resultaten Kostverloren/Bankras	College	1e helft

G Kaderstellende beleidsnota's

In deze lijst kaderstellende nota's staan geen verordeningen, (specifieke) beleidsregels en bestemmingsplannen.

Zie (ook) www.amstelveen.nl/bestuur-organisatie/publicatie/gemeentelijke-wet-en-regelgeving.

Thema	Programma/titel nota	Jaar van vaststelling
1	Programma 1 Sociaal Domein	
1.1	Dementie-aanpak Amstelveen 2015-2018	2015
1.1	Meedoen mogelijk maken. Beleidsplan WMO 2015-2018	2014
1.1	Samen gezond leven: Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2013-2016	2013
1.1	Nota Bewoners aan zet, beleid sociale samenhang (pijler 3)	2012
1.1	Uitvoeringsplan Bewoners aan zet, sociale samenhang	2012
1.1	Nota Structurele participatie	2006
1.2	Meer meedoen, Beleidsplan Participatiewet 2015-2018	2014
1.2	Beleidsnota Schuldhulpverlening 2016-2020 - Schuldhulpverlening in balans	2016
1.2	Beleidsnota Herijking Minimabeleid	2015
1.2	Kadernota Modernisering WSW	2008
1.3	Voor de jeugd van Amstelveen - Beleidsplan jeugdhulp 2015-2018	2014
1.3	Nota jeugdbeleid 2011-2015	2011
1.4	Nota Mensen maken Amstelveen, participatie aanpak	2016
1.4	Nota Participatiebeleid	2005
2	Programma 2 Onderwijs en ontplooiing	
2.1	Onderwijsagenda	2015
2.1	Programma RMC en kwalificatieplicht	2014
2.1	Visie op primair onderwijs in Amstelveen 2012-2015	2011
2.1	Gemeentelijk onderwijsachterstandenplan 2006-2010: voorschoolse voorzieningen en basisonderwijs	2007
2.1	Visie voor de Brede schoolaanpak in Amstelveen	2007
2.1	Beleidskader taalbeleid	2014
2.2	Gemeentelijk accommodatiebeleid- en vastgoedbeleid	2004
2.3	Beleidskader spelrecreatie	2016
2.3	Sportnota Amstelveen beweegt sportief !! 2013-2020	2013
2.3	Visie NME, Speelboerderij Elsenhove, Schooltuinen 2013-2018	2012
2.4	Cultuuragenda	2016
2.4	Beleid Lokale publieke omroep (televisie)	2007
2.4	Beleid Lokale publieke omroep (radio)	2006
3	Programma 3 Economie en duurzaamheid	
3.1	Detailhandelsnota 2016 - 2020	2016
3.1	Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer	2015
3.1	Economische visie Oude Dorp	2015
3.1	Nota para-commercieel beleid	2013
3.1	Strategische Visie Greenport Aalsmeer - Samenwerken aan een bloeiend perspectief	2012
3.1	Standplaatsenbeleid 2011-2015	2011

3.1	Beleidsnotitie startende ondernemers	2009
3.1	Notitie hotelbeleid	2008
3.1	Regionale arbeidsmarktvisie	2008
3.2	Visie Stadshart Amstelveen 2025	2012
3.2	Notitie verlevendiging Stadsplein	2012
3.5	Actieplan geluid 2013	2013
3.5	Energiebeleidsplan 2013-2016	2013
3.5	Nota Bodembeheer	2013
3.5	Regionale Nota Bodembeheer regio Amstelland en Meerlanden	2012
3.5	Tussentijdse Evaluatie Nota Duurzaam bouwen 2007-2012	2011
3.5	Regionaal Milieuwerkprogramma 2010	2010
3.5	Actieplan Luchtkwaliteit 2007-2015	2009
3.5	Aanpak duurzaamheid Amstelveen; slimme keuzes voor de toekomst	2016
3.5	Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Noordvleugel	2008
3.5	Nota Duurzaam bouwen 2007-2012	2007
3.5	Deelnota hogere grenswaarden	2007
4	Programma 4 Openbare ruimte	
4.1	Waardevolle bomenlijst	2016
4.1	Grondwater Zorgplan	2013
4.1	Beeldkwaliteitsplan onderhoud	2011
4.1	Reclame in de openbare ruimte Amstelveen	2008
4.1	Ruimte voor groen; Groenstructuurplan voor Amstelveen 2008-2018	2008
4.1	Bomenplan	2008
4.1	Stedelijk Waterplan	2007
4.1	Hondenkaart	2014
4.2	Nota wegen 2017-2021	2016
4.2	Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020	2015
4.2	Uitvoeringsprogramma Infrawerken 2016-2019	2016
4.2	Uitvoeringsprogramma Verkeer 2015-2018	2015
4.2	Verlichtingsplan 2015-2019	2014
4.2	Wegcategoriseringsplan Amstelveen	2013
4.2	Amstelveense Verkeer- en Vervoervisie (AVVV)	2008
4.2	Nota Fiets 2006-2015	2006
4.3	Afvalbeleidsplan	2016
4.3	Textielbeleidsplan	2013
4.3	Notitie inzameling kunststof verpakkingen	2009
4.3	Grondstoffenplan 2017-2021	2017
4.3	Grondstoffenvisie 2017-2021	2016
4.4	Kwaliteitsbeheerplan begraafplaats Zorgvlied 2011-2015	2010
4.4	Beeldkwaliteitsplan Zorgvlied	2004
5	Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling	
5.1	Ontwikkelvisie Scheg Noorder Legmeerpolder	2015
5.1	Uitgangspunten herziening welstandsbeleid in Amstelveen	2015
5.1	Ruimtelijk Kwaliteitskader Amstelveen	2013
5.1	Gebiedsperspectief en beeldkwaliteitsplannen Amstelscheg	2011
5.1	Structuurvisie Amstelveen 2025+,	2011
5.1	Structuurvisie Amstelveen Zuid	2010
5.1	Wijkvisie Keizer Karelpark	2006

5.1	Erfgoednota	2016
5.1	Ruimtelijke visie Noorder-Legmeerpolder	2017
5.1	Gebiedsvisie overkapping A9 Oude Dorp	2017
5.2	Visie Stadshart 2025	2013
5.2	Ruimtelijke uitwerking visie Stadshart 2025	2017
5.2	Kaders ombouw Amstelveenlijn	2009
5.2	Visie HOV Aalsmeer/Uithoorn – Amstelveen tot 2020	2008
5.3	Woonagenda Amstelveen 2015-2018	2016
5.3	Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief wonen in Amstelveen	2016
5.3	Woonvisie Amstelveen 2011-2015	2011
5.3	Beleidsnota Koopstarters op de woningmarkt	2009
5.3	Visie wonen op Uilenstede	2008
5.5	Nota Parkeernormen 2016	2015
5.5	Parkeernotitie 2012	2012
5.5	Beleidsnota invoering betaald parkeren met vergunningen 2018	2018
5.6	Nota Grondbeleid	2012
6	Programma 6 Bestuur, bevolking en veiligheid	
6.1	Nota Integraal veiligheidsbeleid 2015-2018	2015
6.1	Regionaal veiligheidsprogramma 2015-2018	2014
6.1	Evenementenbeleid Amstelveen	2015
6.1	Horecabeleid en uitvoeringskader horeca	2016
6.1	Preventie- en handhavingsplan alcohol Amstelveen	2012
6.2	Beleidsplan Crisisbeheersing (regionaal)	2015
6.1	Gemeentebreed informatiebeveiligingsbeleid AA gemeenten	2016
6.5	Beleidskader internationale betrekkingen 2011-2014	2010
7	Programma 7 Bedrijfsvoering	
7.1	Treasurystatuut	2015
7.1	Nota risicobeleid en reservebeleid	2014

H Bronvermeldingslijst

In de overzichten effectindicatoren en kengetallen in de programma's (hoofdstuk 2) zijn bronnummers opgenomen die verwijzen naar de volgende bronnen:

1. Basisregistraties gemeente (BRP, BAG, ed)
2. Integrale Veiligheidsmonitor (IVM)
5. GGD (Emovo/Gezondheidspeiling)
6. O+S Amsterdam (veiligheidsrapportage Amstelland)
7. www.waarstaatjegemeente.nl/CBS
8. UWV: Atlas Sociale Voorzieningen
9. DUO onderwijsdata
10. COELO
12. Culturele instellingen
13. O+S Amsterdam (ARRA)
15. Sienergie
16. Samenwerkende netbeheerders (energie in beeld)
18. Woningcorporatie Eigen Haard
20. Locatus
21. www.bezoekbas.nl
23. Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2016, 2017

I Verplichte beleidsindicatoren BBV inclusief toelichting

Aan de effectindicatoren in de programma's (hoofdstuk 2) zijn de beleidsindicatoren "commissie Depla" toegevoegd, verplichte indicatoren zoals genoemd in de BBV, het Besluit Begroting en Verantwoording. Hieronder worden de beleidsindicatoren toegelicht en/of gedefinieerd.

Programma 1 – Sociaal domein

Omschrijving	2015	2016	2017
Cliënten met maatwerk-arrangement per 1.000 inwoners			45
Personen met bijstandsuitkering per 1.000 inw. 18 jr. eo	19	19,4	20,6
Lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inw. 15-64 jr	14,5	16,3	17,6
%Kinderen in armoede	3,12%		
%Jeugdwerkloosheid	0,55%		
%Jongeren met jeugdhulp (van totaal jongeren tot 18 jaar)	8,80%	7,80%	7,30%
%Jongeren met jeugdbescherming (van totaal jongeren tot 18 jaar)	0,40%	0,40%	0,30%

Cliënten met maatwerk-arrangement per 10.000 inwoners

Een maatwerk-arrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Personen met bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners 18jr en ouder

Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners 15 -64 jaar

Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Kinderen in armoede (%)

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

Bron: Verwey Jonker Instituut

Jeugdwerkloosheid (%)

Het percentage werkloze jongeren 16 - 22 jaar.

Bron: Verwey Jonker Instituut

Jongeren met jeugdhulp (van totaal jongeren tot 18 jaar) (%)

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Jongeren met jeugdbescherming (van totaal jongeren tot 18 jaar) (%)

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Programma 2 – Onderwijs en ontplooiing

Omschrijving	2015	2016	2017
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	1,28	0,23	0,3
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	20,98	17,25	16,16
Leerplichtwet absoluut verzuim	16	3	
Leerplichtwet relatief verzuim	262	222	
%Voortijdig schoolverlaters totaal	1,40%	1,20%	

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.

Bron: DUO onderwijsdata

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.

Bron: DUO onderwijsdata

Voortijdig schoolverlaters totaal (%)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Bron: DUO onderwijsdata

Programma 3 – Economie en duurzaamheid

Omschrijving	2015	2016	2017
Banen per 1.000 inwoners 15-64 jr	821	919	926
%Netto arbeidsparticipatie	66,30%	67,60%	68,00%
%Functiemenging	51,70%	54,70%	55,80%
%Hernieuwbare elektriciteit	0,90%	1,2	

Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar

Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Bron: LISA

Netto arbeidsparticipatie (%)

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzicht van de beroepsbevolking.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Functiemenging (%)

De functiemenging weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Bron: LISA

Hernieuwbare elektriciteit (%)

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Programma 4 – Openbare ruimte

Omschrijving	2015	2016	2017
%Verkeersongevallen met een motorvoertuig	7%		
%Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	9%		
Huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	209	201	

Verkeersongevallen met een motorvoertuig (%)

Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Bron: VeiligheidNL

Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (%)

Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Bron: VeiligheidNL

Huishoudelijk restafval

De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Programma 5 – Ruimtelijke ontwikkeling

Omschrijving	2015	2016	2017
Gemiddelde WOZ waarde woningen (x€1.000)	268	261	296
Nieuwbouw per 1.000 woningen	9	9,2	

Gemiddelde WOZ waarde woningen (x € 1.000)

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Nieuwbouw per 1.000 woningen

Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.

Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad

Programma 6 – Bestuur, bevolking en veiligheid

Omschrijving	2015	2016	2017
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	4,2	3,3	4,6
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,9	1,2	1,9
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	4,1	3,7	4
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	3,9	4	3,6
Verwijzingen HALT	53	54	46
Verwijzingen HALT per 10.000 inwoners 12-17 jaar	96	95	81
Hardekern jongeren per 1.000 inwoners 12-24 jr	0,88%		
Jeugdcriminaliteit, personen	88		
%Jeugdcriminaliteit	1,04%		
%Jongeren met jeugdreclassering (in % jongeren 12-23 jr)	0,30%	0,20%	0,20%
%Demografische druk (0-19 jr + 65+/15-64 jr)	56,50%	56,80%	57,40%
Woonlasten 1-persoonshh in euro	642	660	649

Woonlasten meerpersoonshh in euro	686	704	694
-----------------------------------	-----	-----	-----

Diefstal uit woningen per 1.000 inwoners
Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Winkeldiefstal per 1.000 inwoners
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners
Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners
Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Verwijzingen HALT per 10.000 inwoners 12-27 jaar
Het aantal verwijzingen naar HALT per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Bron: Bureau HALT

Hardekern jongeren per 1.000 inwoners 12-24 jaar
Het aantal hardekern jongeren per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
Bron: Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)

Jeugdcriminaliteit (%)
Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Bron: Verwey Jonker Instituut

Jongeren met jeugdreclassering (%)
Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Demografische druk (0-15 jaar + 65+/15-64 jaar) (%)
De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Woonlasten 1-persoonshuishouden in euro
Het gemiddelde totaalbedrag in euro.
Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

Woonlasten meerpersoonshuishouden in euro
Het gemiddelde totaalbedrag in euro.
Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

J Geraamde baten en lasten per taakveld

bedrag x € 1.000	Geraamde	Geraamde
Omschrijving taakveld	lasten	baten
0.1 Bestuur	3.167	0
0.10 Mutatie reserves P1	0	-121
0.10 Mutatie reserves P2	18.570	-18.674
0.10 Mutatie reserves P3	0	0
0.10 Mutatie reserves P4	10.293	-11.051
0.10 Mutatie reserves P5	10	-1.549
0.10 Mutatie reserves P6	0	-394
0.10 Mutatie reserves P7	2.356	-2.971
0.10 Mutatie reserves P8	4.000	0
0.2 Burgerzaken	2.882	-1.917
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.264	-5.324
0.4 Ondersteuning organisatie	49.145	-22.105
0.5 Treasury	-353	-2.363
0.61 OZB Woningen	922	-11.440
0.62 OZB Niet woningen	313	-9.878
0.63 Parkeerbelasting	473	-2.349
0.64 Belastingen overig	49	-237
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	-104.420
0.8 Overige baten en lasten	6.591	-500
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.765	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.849	-251
2.1 Verkeer en vervoer	13.430	-1.731
2.2 Parkeren	495	-308
2.5 Openbaar vervoer	331	0
3.1 Economische ontwikkeling	406	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	238	-246
3.3 Bedrijfsloket en -ontwikkelingen	236	-514
3.4 Economische promotie	2.274	-132
4.1 Openbaar basisonderwijs	121	0
4.2 Onderwijshuisvesting	4.884	-964
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.609	-564
5.1 Sportbeleid en activering	4.041	0
5.2 Sportaccommodaties	2.976	-1.664
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	3.783	0
5.4 Musea	1.173	0

5.5 Cultureel erfgoed	146	0
5.6 Media	2.035	0
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	10.064	-402
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9.310	-386
6.2 Wijkteams	4.707	0
6.3 Inkomensregelingen	22.036	-21.915
6.4 Begeleide participatie	1.818	0
6.5 Arbeidsparticipatie	1.681	-157
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.867	-26
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	9.633	-1.559
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	11.605	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	295	-109
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.319	0
7.1 Volksgezondheid	3.131	0
7.2 Riolering	7.371	-8.802
7.3 Afval	7.256	-10.041
7.4 Milieubeheer	895	0
7.5 Begraafplaatsen	3.364	-4.223
8.1 Ruimtelijke ordening	2.864	-519
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.679	-10.305
8.3 Wonen en bouwen	2.636	-1.752
Totaal-generaal	261.002	-261.863

K Lijst van afkortingen

AA	Aalsmeer-Amstelveen
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ACM	Autoriteit Consument & Markt
AEB	Amsterdam Economic Board
AEB	Afval EnergieBedrijf
AGV	Amstel, Gooi en Vecht
Aib	Amsterdam inbusiness
AM	Amstelland-de Meerlanden
AMHK	Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling
ANBO	Algemene Nederlandse Bond van Ouderen
AOW	Algemene Ouderdoms Wet
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVVV	Amstelveense Verkeer- en VervoerVisie
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BAS	Bewoners Aanspreekpunt Schiphol
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
Bibob	(Wet) Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Bor	Besluit omgevingsrecht
BOWA	Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied
BRP	Basisregistratie Personen
BRS	Bestuurlijke Regie Schiphol
BTW	Bruto Toegevoegde Waarde
B.V.	Besloten Vennootschap
B&W	Burgemeester en Wethouders
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
C.a.	Cum annexis (met bijbehoren)
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CoBrA	Copenhagen Brussel Amsterdam (museum)
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen
CO2	Koolstofdioxide
COVAU	Corridor Openbaar Vervoer Amstelveen-Uithoorn
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
CROW	Kennisorganisatie voor infrastructuur, openbare ruimte en verkeer & vervoer
CSG	Centrum Seksueel Geweld
C.q.	Casu quo (in welk geval)
dB	decibel
DHW	Drank- en Horecawet
DU	Decentralisatie-uitkering
EMEA-regio	Europa, Midden-Oosten en Afrika-regio
Emovo	Elektronische MONitor VOLksgezondheid
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EW	Eindwaarde
EZ	Economische Zaken

Fido	Financiering decentrale overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
G2	Samenwerkingsverband Uithoorn/Aalsmeer
GA	Groot Amsterdam
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GFT	Groente- Fruit- en Tuinafval
GGD	Geneeskundige Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GIDS	Gezond in de stad
GOAB	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
HALT	Het ALternatief
Hh	Huishouden
Hbh	Hulp bij het huishouden
HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HTV	Hoogwaardige Tramverbinding
HWC	Hermann Wesselink College
IBOI	Index van Bruto OverheidsInvesteringen
I-deel	Inkomensdeel
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IKC	Integraal KindCentrum
I&M	(Ministerie van) Infrastructuur en Milieu
IOAW	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISA	International School of Amsterdam
ISK	Internationale Schakelklas
ISV	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwingen
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
JOP	Jaarlijks OnderhoudsPlan
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
KCC	Klant Contact Centrum
Ke	Meeteenheid voor geluidszones rond Schiphol / geluidsbelasting door vliegtuigen
KKC	Keizer Karel College
KNLTB	Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond
KRW	Kaderrichtlijn Water
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LED	Light-Emitting Diode
LIB	Luchthaven IndelingsBesluit
LCP	Lokaal coördinatiepunt
LMO	Landelijke meldkamer organisatie
MBO	Middelbaar BeroepsOnderwijs
MER	Milieu Effect Rapportage
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOP	Meerjarig OnderhoudsPlan
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
m ²	Vierkante meters
m ³	Kubieke meters
NES	Natuur- en Milieueducatie, Speelboerderij Elsenhove, Schooltuinen
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
NNGB	Nederlandse Norm Gezond Bewegen

NME	Natuur- en MilieuEducatie
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
NTC	Nationaal Tennis Centrum
NUP	Nationaal UitvoeringsProgramma
N.V.	Naamloze Vennootschap
N.v.t.	Niet van toepassing
NZKG	Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied
O.b.v.	Op basis van
OGZ	Openbare Gezondheidszorg
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OLGA	Overleg Lichaam Gehandicapten Amstelland
O+S	Onderzoek en Statistiek
ORS	Omgevingsraad Schiphol
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende-zaak belastingen
P&C	Planning & Control
PCOB	Protestants Christelijke Ouderen Bond
Pgb	Persoonsgebonden budget
P.m.	Pro memorie
PMD	Plastic- en Metalenverpakkingen en Drankkartons
PO	Primair onderwijs
PPP	People, Planet en Profit
PPS	Publiek private samenwerking
Pr.	Programma
PvA	Plan van Aanpak
RAP	Regionaal Actieprogramma
REA	Regionale Educatieve Agenda
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidings Centrum
RSBO	Regionaal Samenwerkingsverband voor Bonden van Ouderen
RTV	Radio en Televisie
RTVA	Radio en Televisie Amstelveen
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RvT	Raad van Toezicht
RWS	RijksWaterStaat
SAS	Stichting Amstelveens Sportbedrijf
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SLS	Stichting Leefomgeving Schiphol
SMASH	Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer
SRA	Stadsregio Amsterdam
SROI	Social Return on Investment
St.	Stichting
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
SW	Sociale Werkvoorziening
T.b.v.	Ten behoeve van
T.g.v.	Ten goede van
T.l.v.	Ten laste van
T.o.v.	Ten opzichte van
USP	Unique Selling Point
UVO	Uitvoeringsovereenkomst
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
VE	Voorschoolse Educatie
VET	wet Voortgang Energietransitie
VGRP	Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten

VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
Vpb	Vennootschapsbelastingplicht
VrAA	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
VRI	Verkeersregelinstallatie
Vte	Voltijds equivalenten
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VU	Vrije Universiteit Amsterdam
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woning
Wgr	Wet gemeenschappelijke regeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WIW	Werken In het Westen
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Publieke Gezondheid
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSP	Werkgevers service punt
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wtcg	Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen, Welzijn en Zorg
ZZP's	Zorgzwaartepakketten
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel